1930

Ілюстрований

КАЛЄНДАР

„Канадийського Українця“

ІЛЮСТРОВАНИЙ

КАЛЄНДАР

„Канадийського Українця“

НА РІК

1930

Ціна 40 центів.

ВИННИПЕҐ, МАНИТОБА

Накладом „Канадийського Українця“, 293 Market Avenue, Winnipeg, Man.

СВЯТІЙШИЙ ОТЕЦЬ ПАПА РИМСЬКИЙ ПІЙ XI.

ЙОГО ВЕЛИЧЕСТВО КОРОЛЬ ЮРІЙ V.

Рік 1930

ЕРИ ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ.

Рік 1930 рахують після християнської ери, то значить від уродження Ісуса Христа у Вефлеємі (початок року 1-го січня). Але не всі народи землі ведуть рахубу часу після християнської ери.

Жиди числять роки від початку світа і після їх числення є в тім році 5690 літ від сотворення світа. Новий рік 5691 зачинається 5-го жовтня (1-го Гішрі).

Магомеданський світ числить роки від Геджри свого пророка Магомеда і теперішний рік є 1348 роком після магомеданської ери. Рік 1349 зачинається 1-го липня.

Після китайської ери сей рік є 67 роком 78 циклю китайського календаря.

Після числення грецької церкви від сотворення світа — 7438 літ.

Після юліянського періоду від сотворення світа — 6643 роки.

Після Кальвізія від сотворення світа — 5879 літ.

Від повстання людського роду на землі — після обчислення учених природників — понад 100,000,000 літ.

Від повстання землі — після обчислення учених природників — около 4,000,000,000 літ.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА 1930 РІК.

Рік 1930 є звичайним роком, числить 365 днів і зачинається в практичнім горожанськім численню о півночі з 31-го грудня на 1-го січня 1930.

Весна зачинається дня 20-го березня о 9.35 годині по полудни; тоді сонце вступає в знак Барана; маємо тоді весняне зрівнання дня з нічю.

Літо зачинається дня 21-го червня о 5.15 годині по полудни, коли сонце вступає в знак Рака; маємо тоді літню перемогу дня над нічю.

Осінь настає дня 23-го вересня о 7.53 годині рано у хвилі переходу сонця в знак Ваги; є це осінне зрівнання дня з нічю.

Зима зачинається зимовою перемогою дня над нічю, то є дня 22-го грудня о 2.53 годині рано, коли сонце вступає в знак Козорога.

ЗАТЬМІННЯ НА 1930 РІК.

В 1930 р. буде чотири затьміння, а саме два затьміння сонця, а два місяця.

1-ше частинне затьміння місяця буде в квітні з 12-го на 13-го. — Можна буде побачити його початок в полудНево-західній Европі, в північно-західній Америці, на Атлянтиському океані в північній Америці, в полудневій Америці і на Спокійнім Океані з винятком західної його части. Кінець того затьміння буде видно загалом на Атлянтийськім Океані в північній і полудневій Америці а також і на Спокійнім Океані з винятком західної його части.

Затьміння буде: — 75 меріодінальний час.

Затьміння місяця буде 7-го квітня о год. 10.43 вечер.

Місяць зайде тіню 13-го квітня о год. 0.21 мін. по півночі.

Середина затьміння буде 13-го квітня о год. 0.85 мін. по півночі.

Місяць зачне ясніти 13-го квітня о год. 1.36 мін. по півночі.

Затьміння його кінчиться 13-го квітня о год. 3.14 мін. рано.

Що до обчислення мерідіонального часу, треба відчислювати 1-ну год. і так: 105-тий 2-га год.; 120-тий 3-та год.

2-ге затьміння середної части сонця, яке буде 28-го квітня, буде можна бачити в одній частині Спокійного Океану і в північній Америці. У східній части буде його видно тільки маленьку частину. Затьміння середної части сонця буде тревати біля 38-ім мін. беручи під увагу весь час його тревання. Згідно з численням після мерідіонального часу затьміння середної части сонця зачинається о год. 26-ть мін. по 12-ій, опісля переходить з виду обручки на ціле коло о год 1.49 мін. о год. 2.27 мін. переходить на вид обручки, а затьміння середної частини кінчиться о год. 3.40 мін. по полудни.

3-те частинне затьміння місяця, яке буде 7-го жовтня не буде видно у нас.

4-те повне затьміння сонця 21-го жовтня не буде видно у нас. Буде видно його в частині Австралії і на Спокійнім Океані.

Для зазначення відмін місяця уживаємо в календарі таких знаків:

- 🌑 — нів (молодик),
- 🌓 — перша чверть (квадра),
- 🌕 — повня,
- 🌗 — Остання чверть (квадра).

ПУБЛИЧНІ СВЯТА В КАНАДІ.

В цілій Канаді святкується такі свята (голідейс): — День Нового Року, Богоявленнє, Попелець, Велику Пятницю, Великодний Понеділок, Вознесеннє Господне, Вікторія Дей (24. мая), Уродини короля (4. червня, або котрий буде проголошений), Домініон Дей, (1. липня), Лейбор Дей (перший понеділок в вересни), День Подяки (Армістес Дей 11. листопада, або в найблизший понеділок) і День Різдва Христового.

Історичний Календар

I. Українська Держава за княжих часів 800—1340.

800—1240. Київська Держава.
800. Початки Київської Держави.
860. Аскольд і Дир у Київі. Перший похід на Царгород.
900—914. Олег.
907. Війна з Грецією і перший договір Олега.
911. Другий договір Олега з Грецією.
914—946. Ігор.
944. Договір Ігоря з Греками.
946—960. Ольга.
960—972. Святослав.
971. Договір Святослава з Греками.
979—1015. Володимир Великий.
981. Злука Галичини з Київською Державою.
988. Хрещення України.
1018—1054. Ярослав Мудрий.
1054. Поділ України на князівства.
1084—1200. Рід Ростиславичів у Галичині.
1113—1125. Володимир Мономах.
1124—1153. Володимир Галицький.
1153—1187. Ярослав Осьмомисл Галицький.
1169. Руйновання Київа Москалями.
1185. Похід Ігоря на Половців.
1200—1340. Галицько - Володимирська Держава. Рід Романовичів у Галичині.
1200—1205. Роман, галицько - володим. князь.
1205—1264. Данило.
1223. Перший прихід Татар.
1240. Другий прихід Татар. Кінець Київської Держави.
1253. Коронація Данила на короля.
1264—1300. Лев, галицький князь.
1300—1308. Юрій, галицький король.
1340. Кінець Галицько - Володимирської Держави. Кінець княжих часів.

II. Україна під Польщею й Литвою 1340—1648.

1340. Перший похід Поляків на Галичину.
1357. Перше прилучення Галичини до Польщі.
1413. Городельська унія.
1431—1436. Війна Свидригайла з Польщею.
1481. Заговір українсько-литовських князів проти Польщі.
1500. Початки козаччини.
1507—1508. Повстання М. Глинського.
1529. Перший Литовський Статут.
1550. Дмитро Вишневецький укріплює Січ.
1566. Другий Литовський Статут.
1569. Люблинська унія.
1573. Перша українська друкарня у Львові.
1576. Смерть гетьмана Богдана Ружинського під Аслан Городком.
1578. Смерть Івана Підкови у Львові.
1580. Початки Острожської академії.
1586. Львівське братство стає Ставропігією. Початки середньої школи у Львові.
1582—1593. Повстання Криштофа Косинського.

1595—1596. Війна Лободи й Наливайка з Поляками.
1596. Берестейська церковна унія.
1600—1602. Самійло Кішка.
1616—1622. П. Конашевич Сагайдачний.
1620. Обновлення православної єрархії.
1621. Битва з Турками під Хотином.
1625. Повстання Жмайла проти Польщі.
1630. Повстання Тараса Федоровича.
1632. Початки Київської Академії.
1635. Іван Сулима добуває Кодак.
1637—1638. Повстання Павлюка й Остряни́на.

III. Українська Держава за козацьких часів.

1648—1657. Богдан Хмельницький.
1648. Повстання Б. Хмельницького: Жовті Води, Корсунь, Пилявці, Львів, Замостє.
1649. Зборівська битва і мир.
1651. Битва під Берестечком і мир під Білою Церквою.
1652. Битва під Батогом.
1654. Союз України з Московщиною.
1655. 2-гий похід Хмельницького під Львів.
1657. Смерть Богдана Хмельницького.
1657—1659. Іван Виговський.
1658. Гадяцька умова.
1659. Перша війна з Московщиною. Побіда під Конотопом.
1659—1663. Іван Брюховецький.
1665—1676. Петро Дорошенко.
1667. Андрусівський мир. Поділ України між Московщиною й Польщею.
1668. Друга війна України з Московщиною.
1668—1672. Дамян Многогрішний.
1672. Похід Дорошенка з Турками під Львів і бучацька умова.
1672—1687. Іван Самійлович.
1687. Українська церква віддана московському патріярхатови.
1687—1709. Іван Мазепа.
1690. Смерть Івана Сірка.
1698. Смерть Петра Дорошенка.
1708. Третя війна з Московщиною.
1708—1722. Іван Скоропадський.
1709. Битва під Полтавою. Перше зруйнования Січі. Смерть Мазепи. Пилип Орлик гетьманом.
1710. Конституція Української Держави П. Орлика.
1722—1724. П. Полуботок, наказ. гетьм.
1727—1734. Данило Апостол.
1734. Обновлення Січі.
1750—1764. Кирило Розумовський.
1764. Скасовання гетьманства.
1768. Гайдамацьке повстання. — Коліївщина.
1772. Галичина переходить до Австрії.
1775. Друге зруйновання Січі. Прилучення Буковини до Австрії.
1782. Знесення кріпацтва в Галичині.
1782. Заведення московського ладу на Україні.

IV. Відродження України 1784—1918.

1793. Правобережна Україна переходить до Росії.
1798. „Енеїда“ Івана Котляревського.
1803. Смерть Кальнишевського.
1804. Початки Харківського університету.
1814—1861. Т. Шевченко *9. III., † 10. III.
1834. Початки київського університету.
1838. „Дністрова Русалка“.
1840. „Кобзар“ Тараса Шевченка.
1843. Умер Маркіян Шашкевич, 7. VI.
1846. Кирило-Методіївське братство.
1848. Революція й знесення панщини в Австрії. Головна Українська Рада у Львові. Перші товариства й часописи, орґанізація національного війська в Галичині.
1861. Скасовання кріпацтва в Росії.
1867. Конституція в Австрії; початок свобідного розвитку Українців.
1868. Заснування Т-ва „Просвіта“ у Львові, 8. XII.
1873. Заснування Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, 23. XII.
1876. Заборона українського письменства в Росії.
1884. Заснування першого Т-ва українських ремісників і промисловців „Зоря“ у Львові.
1898. Святкування 100 - літних роковин українського письменства.
1900. Заснування Української Революційної Партії, 11. II.
1902. Селянські розрухи на Лівобережній Україні.
1903. Перший хліборобський страйк у Галичині.
1903. Заснування 1-го українського робітничого Товариства „Воля“ у Львові, 1. III.

1905. Перша революція в Росії й на Україні.

1905. Перший український часопис на Україні за царського режіму „Хлібороб“ у Лубнях, 25. XI.

1906. Перший український щоденник у Київі „Громадська Думка“, 13. I.

1907. Заснування Українського Наукового Т-ва у Київі, 12. V.

1908. Атентат Мирослава Січинського на намісника Галичини ґрафа А. Потоцького, 12. IV.

1914. Початок світової війни, 25. VII.. Московські війська в Галичині.

1914. Заснування „Союзу визволення України“ у Львові, 4. VIII.

1916. Посол Семен Вітик заявив в австрійськім парляменті, що Українці в Австрії бажають зєдинитися з вільною Україною царського забору, 11. X.

1917. Друга революція в Росії й на Україні. Українська Центральна Рада в Київі, 7. III. — Початок війни з Московщиною.
I. Всеукраїнський Національний Конґрес у Київі, 19. IV.
I. Український військовий Зїзд у Київі, 18. V.
I. Український селянський Зїзд у у Київі, 10. VI.
I. Універсал Центр. Ради 23. VI.
II. Універсал Центр. Ради 16. VII. (Угода з тимчасовим російським урядом).
Український робітничий Зїзд у Київі, 24. VII.
„Зїзд Народів“ у Київі, 21. IX.
Большевицький переворот в Росії, 7. XI.
III. Універсал Центр. Ради, 20. XI. Проголошення України республикою.
Всеукраїнський Зїзд рад робітничих, селянських і жовнірських депутатів, 7. XII. у Харкові.

V. Самостійна Українська Держава від 1918 р. — Боротьба за українські землі.

1918. 22. I. Проголошення самостійности України.

1918. 9. II. Берестейський мир самостійної України з центральними державами.

1918. Українські університети в Київі, 6. X. й Камянці, 1. XI. Українська Академія Наук у Київі, 14. XI.
29. VI. Павло Скоропадський гетьман самостійної України. 19. X. Україн. Національна Рада у Львові і проголошення З. О. Української Народ. Республики.
14. IX. Заснування Всеукраїнської Академії Наук.
Грамота гетьмана Скоропадського про федерацію з Росією, 15. XI. — Повстання проти гетьмана Скоропадського. Директорія У.Н.Р. Війська Директорії займають Київ при допомозі С.С., 14. XII.

1919. I. Трудовий Конґрес у Київі з участю галицьких делеґатів 22—28. I.
22. I. Проголошення зєдинення Соборної України в Київі на Софійській площі.
17. III. Мирова конференція в Парижі признає Закарпатську Україну Чехословацькій Республиці.
10. IX. Договір у Сан Жермен під Парижем, яким держави антанти переняли на себе суверенність над Сх. Галичиною.
6. XI. Умова Української Г. А. з ґен. Денікіном у Ситківцях.

1920. Варшавський договір С. Петлюри з Польщею, 21. IV.
20. VIII. Договір у Севр під Парижем визнає Сх. Галичину окремою державною територією й означує її границі між Чехословаччиною, Польщею і Румунією.
9. V. Заснування Т-ва „Просвіта“ в Ужгороді.
Липень - вересень. Большевицькі війська в Галичині.

1921. 18. III. Мировий трактат у Ризі віддає землі на захід від лінії Збруч-Острог-Сарни — Польщі, на схід від тої лінії Радянському Союзови. В той спосіб дісталися Польщі — Волинь, Полісся, Підляше і Холмщина, а ціла Велика Україна увійшла в склад С.Р.С.Р.
Прилучення Закарпатської України („Угорської Руси“) до Чехословаччини, 8. V.

1922. Вибори до польського Сойму в Польщі, 5. XI. Українці Галичини здержалися — з правно-політичних причин щодо Галичини — від виборів, а Українці Волині, Холмщини, Полісся і Підляша віднесли повну побіду при виборах.

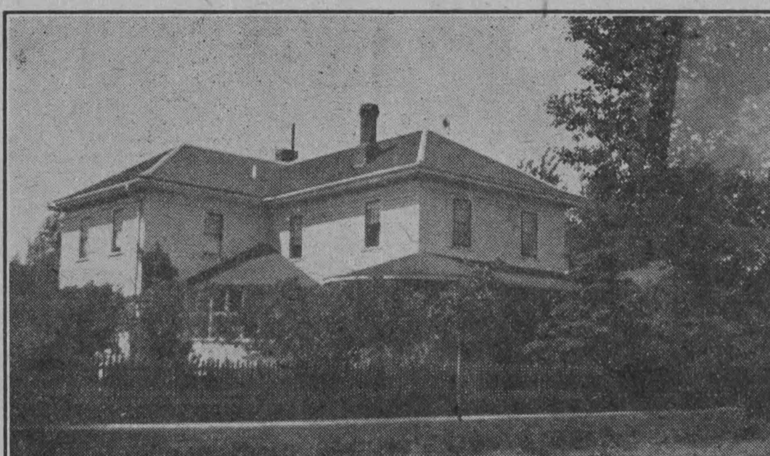
1923. 13. III. Рада амбасадорів антанти прилучила Галичину до Польщі. — Друге отже прилучення Галичини до Польщі.
Ухвалення Конституції Союзу Радянських Республік, в тім і України, 6. VII.

1924. 12.II. Смерть Ольги Ьесарабової у львівській поліційній тюрмі.
31. VII. Польський закон про орґанізацію школи на українських землях а також білоруських.
31. VII. Польський закон про мову, яким обмежено права української мови на території Схід. Галичини.

1925. Шкільний плєбісцит на українських землях під Польщею. Почата але не проведена утраквізація українських державних ґімназій у Львові, Перемишлі та Тернополі польським міністром освіти Стан. Ґрабським.
14. VII. Повстання Українського національно - Демократичного Обєднання.
28. XII. Польський сойм приняв некорисний для Українців закон про земельну реформу.

1926. 25. V. Траґічна смерть б. голови Директорії і б. головн. Отамана військ У.Н.Р. Симона Петлюри з руки жида Шварцбарта на вулиці Парижа.

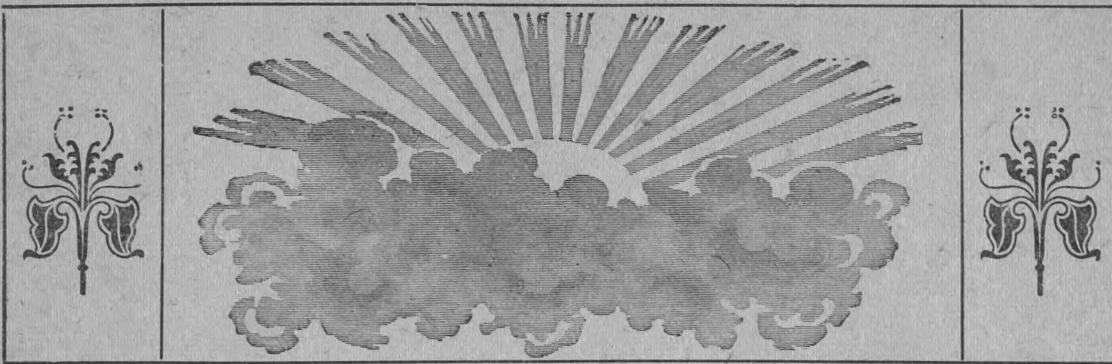
1928. 4. III. і 11. III. вибори до польських законодатних установ (до сойму і сенату), в яких у перше взяло участь усе українське населення Східньої Галичини.

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВОЧИЙ ІНСТИТУТ В САСКАТУНІ, САСК. ПІД ЗАРЯДОМ СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК.

ЇХ ЕКСЦ. ВПРЕОСВЯЩ. АНДРІЙ КАСУЛЬО
Апостольський Делєґат на Канаду й Нову Фунляндію.

Церковний Календар

Церковний літопис.

Рік 1930 є звичайним роком і числить 365 днів.

Сего року числимо від:

Смерти Ісуса Христа 1897
Смерти св. Петра Першого Папи 1864
Схизми, то є поділу церкви на Східну і Західну (1054) 876
Берестейської злуки з Римом (1596) 334
Заведення Григоріянського Календаря 348
Уродження Папи Пія XI. (12. жовтня 1858 року) 72
Вступлення на престіл Апостольський Папи Пія XI. (6. лютого 1922 року) 8
Вступлення на престіл Й. Вел. Короля Ґеорґія (6. мая 1910) 20
Початки Великої Війни 16
Приїзду першого нашого Епископа Кир Никити до Канади 18
Рукоположення і інтронізації Преосвященого Кир Василія - Володимира Ладики 1

ПАСХАЛІЯ 1930 РОКУ.

а) Пасхалія гр. кат. обряду.

Буква пасхальна П. В руці літа З. до 21-го березня, а відтак А.

Мясниць 6 неділь і 5 днів, то зн. від Різдва Христового 7-го січня (25-го грудня, 1929.) до мясопустної неділі 23-го лютого (10-го лютого).

Тріодь починається 9-го лютого (27-го січня) в неділю про Митаря і Фарисея.

Мясопустна неділя 23-го лютого (10-го); сиропустна 2-го березня (17-го лютого).

Середпістя в середу 26-го березня (13-го).

Поклони (утреня четверга 5-го тижня посту, правлена в середу вечером) припадають дня 2-го квітня (20-го березня).

Благовіщення Пр. Бог. 7-го квітня (25-го березня) припадає в понеділок по 5. неділі посту.

Великдень 20-го (7-го) квітня.

Переполовлення празника Пасхи 14-го (1-го) травня.

Віддання празника Пасхи в середу перед Вознесенням 28-го (травня).

Вознесення Господнє дня 29-го (16-го) травня.

Поминальна субота перед Сошествієм св. Духа 7-го червня (25-го) травня.

Сошествіє св. Духа 8-го червня (26-го) травня.

Неділя Всіх Святих 15-го (2-го) червня.

Петрівка від понеділка по неділі Всіх Святих 16-го (3-го) червня до 11. липня (28-го червня), т. зн. треває 3 тижні і 5 днів.

Празник Евхаристії 19-го (6-го) червня.

Состраданіє П. Б. Д. М. в 10-ту пятницю по Пасці 27-го (14-го) червня.

Торжество Найс. С. Хр. 12-го липня (29-го) червня.

Різдво Христове у второк, 7-го січня, 1930 (25-го грудня, 1929).

ПОСТИ.

Пости греко - католицької церкви.

1. В навечеріє Богоявлення 18 (5) січня.

2. Великий піст від понеділка по неділі сиропустній 3-го березня (18-го) люто го до великої суботи 19-го (6-го) квітня включно.

9. Петрівка від понед. по нед. Всіх Святих 16-го (3-го) червня до пятниці 11-го липня (28-го червня) включно.

4. Спасівка від четверга 14-го (1-го) серпня аж до середи 27-го (14-го) серпня включно.

5. В день Усікн. Голови св. Івана Хрест. 11-го вересня (29-го) серпня.

6. В день Водздвиж. Чесн. Хреста 27-го (14-го) вересня.

7. Пилипівка від пятниці 28-го (15-го) листопада до Нав. Різдва Христового 6-го січня, 1931 (24-го грудня, 1930).

8. Що середи і пятниці в тижни крім загальниць.

9. В сирний тиждень дозволено тільки набілу уживати.

ЗАМІТКИ:—

Давний звичай нашого посту є такий, що в піст не вільно їсти мяса ні набілу. Але, що нині люде слабші, як колись, то хто не може, не має як, або не хоче постити по давному, може за позволенням св. Отця постити так: — 1) Великий Піст, перед Різдвом (Филипівку), Петрівку і Спасівку належить заховати піст кожного понеділка, середи і пятниці, в котрі то дні позволяється на набіл. В инші чотири дні: Второк, четвер, суботу і неділю розрішається на їдження мяса, тільки так, щоби в ті дні надоложити піст відмовленням пять Отче наш і пять Богородице Діво (священики „Помилуй мя Боже“) і то перед обідом і перед вечерою. Таксамо в сирнім тижні.

Їсти мясо в пістні дні можуть ті, що без великої шкоди не можуть стриматися від мяса. До таких зачисляються: 1) бідні, котрі їдять то, що другі дають. Хто не має масла, може смарувати страви смальцем; 2) Хорі, особливо хорі на жолудок, що заживають медицини, жінки вагітні й годуючі діти грудьми, коли самі є ослаблені і потребують мяса; 3) Дуже тяжко працюючі, як по залізних фабриках і майнах; 4) ті, що не можуть дістати пісних страв, або ті пісні страви є дуже нездалі, або за дорогі.

Однак в перший тиждень великого Посту і Страстний Тиждень зовсім не вільно їсти мяса, а набіл позволений є у второк, четвер і суботу, а в понеділок, середу і пятницю без набілу. Всі інші дні отже і середи і пятниці вільно їсти з набілом. Після практики в Канаді і після 33 артикулу декрету диспенсується від мяса у всі понеділки постні крім першого і послідного тижня Великого Посту і всі середи поза постами за відмовленням 5 Отче наш і 5 Богородице Діво. В часі постів належить уникати гріхів і уподобань, а побільшити добрі діла любови, милосердя і побожности, після слів св. Василя Великого: „Не їсти мяса, а тимчасом пожираєш свого брата“.

Загальниці греко-католицького обряду.

1. Від Різдва Хр. 7. січня до Богоявлення Госп. 19-го січня крім Навечерія Богоявлення.

2. Між неділею о Митарі і Фарисею а неділею о Блуднім сині.

3. Від Великодня до Томиної Неділі.

4. Від Сош. св. Духа до неділі Всіх Святих.

Заборонений час для забав і весіль з музикою і танцями.

1. Всі середи і пятниці, крім загальниць.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення.

3. Від сирного понеділка до Томиної неділі.

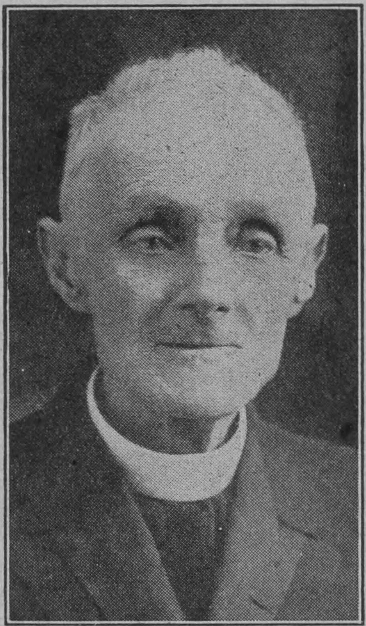
4. В Петрівку і Спасівку.

5. В день Усік. чес. Глави Ів. Хрест.

6. В день Водзв. Чесного Хреста.

ЗАУПОКІЙНІ СУБОТИ.

Перед Н. Мясопустною.
Перед Н. 2. 3. і 4. Вел. Посту.
Перед Сош. св. Духа.

ВСЕЧ. о. ЕВГЕН АНДРОХОВИЧ,
Один з перших наших піонірів місіонарів в Канаді.

Статистика українського греко-католицького духовенства в Канаді.

Епископ	1
Світські священики	31
Монахи	18
Парохії і місії	299
Школи парохіяльні	26

Ювенат о. о. Василіян в Мондер.
Колеґія св. Йосифа в Йорктоні.
Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні. — Сиротинці 5

Число вірних: понад 200 тисяч.

Церковна Гієрархія.

Святійший Отець Папа Римський Пій XI.

Роджений в околиці Медіоляну 12. жовтня 1858 року. Його родинне імя Ахіллє Ратті. В Медіолчні скінчив свої студії. Висвячений 1879 р. Відтак через 25 літ працював в амврозіянській бібльотеці в Медіоляні; 1912 р. став її віцепрефектом; 1916 р. префектом. В 1918 роціі в квітни був іменований апостольським візитатором для країв, що входили в склад бувшої Росії. В 1919 році (від 10. вересня) стає апостольським нунцієм у Варшаві. В 1921 р. 4. квітня іменований медіолянським архі-епископом. Дня 16. червня 1921 р. став кардиналом. Дня 6. лютого 1922 р. вибраний Папою завдяки своїм незвичайним дипльоматичним здібностям. Його вибір на Папу вказує на це, що в Римі під теперішню пору числяться з можливістю навернення Росії і України до католицької Церкви, і тому вибрали на Петровий Престіл чоловіка, що знає краї, народи і відносини, що остались по давній російській імперії.

Папа Пій XI. обняв правління лодкою св. Петра по покійнім Папі Венедиктови XV., котрий помер в неділю 22. січня 1922 р. в 68 році життя, по сімлітній управі Вселенською Церквою, і в котрого особі український нарід стратив свого великого Добродія і Защитника перед Поляками. Покійний Папа Венедикт XV. написав до нашого Митрополита пропамятний лист (24. лютого 1921), в котрім картає Поляків за „збещещення св. Тайн безсовісними фанатиками“, за „нищення церков, палення супокійних сіл, виставлення св. риз на посміховище“. Папа Венедикт помагав Українцям і матеріяльно: вислав до Галичини осібного делеґата з кільканацятьма паками одіння і грошевою допомогою, о. Івана Дженоккого, але Поляки не допустили папського посла до Галичини. Крім того покійний Папа заложив семинар для українських питомців у Римі. Папа Венедикт XV. відносився з великою любовю до українського народу і тому добра память про Него жити буде в українськім народі по вічні часи.

Їх Ексц. ВПреосвщ. Андрій Касульо Ап. Делеґат на Канаду і Н. Ф.

Їх Впреосвщ. Андрій Касульо родився 1859 р. в Італії. Епископом Фабріяну іменований 1914 р. Від року 1921 був Апостольським Делеґатом в Арабії і Египті. Апостольське защитництво над Канадою і Н. Фунляндією — обняв ВПреосвщ. Андрій Касульо в 1927 році після перенесення до Швайцарії бувшого Апост. Делеґата на Канаду, ВПреосв. Ді Марія.

Преосвящений Епископ Канадийських Українців Кир Василій - Володимир Ладика.

Уроджений в Дрогобичі, в Галичині, дня 2-го серпня 1884 р. Скінчивши клясичні та фільозофічні студії зложив торжественні монаші обіти в чині св. Василія Великого дня 28-го серпня 1909. Того року приїхав до Канади. Святого Богословія вчився у Великім Семинарі в Монтреалю під проводом ОО. Сульпіціянів. Рукоположений був на священика бл. п. Епископом Кир Сотером Ортинським у Філядельфії дня 4-го серпня 1912 р. Був місіонарем в провінціях: Квебек, Манитоба, Саскачеван, Алберта а також їздив на місії до Зєдинених Держав. Опісля зістав іменований ігуменом монастиря

чина св. Василія Великого в Едмонтоні.

Роспорядженням св. Престола з дня 25-го квітня 1929 р. зістав заіменований Епископом для канадийських Українців. Після рукоположення на Епископа в Едмонтоні, Алта дня 14-го липня, Його інтронізація відбулася у Виннипеґу дня 21-го липня, 1929 р. Адреса: — 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

Теперішні владики української греко-катол. Церкви в Европі й Америці.

1. Всврсщ. Ексел. Митрополит Андрей Шептицький.
2. Прсвщ. Епископ Василь - Володимир Ладика.
3. Прсвщ. Константин Богачевський.
4. Прсвщ. Василь Такач.
5. Прсвщ. Йосафат Коциловський.
6. Прсвщ. Григорій Хомишин.
7. Прсвщ. С. Міклошій.
8. Прсвщ. Петро Ґебей.
9. Прсвщ. Діонізій Няради.
10. Прсвщ. Павло Гойдич.
11. Прсвщ. А. Папп.
12. Ап. Вікарий о. К. Злепко.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО - КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКОВ В КАНАДІ.

Епископ Епархії: — Преосвященний Кир Василь - Володимир Ладила.

Ґенер. Вікарий: — ВПреп. о. сов. Петро Олексів.

Еп. Секретар: — Всеч. о. Іван Головка.

ВПр. о. Радники Епархії: — ВПреп. о. сов. Петро Олексів; ВПреп. о. сов. Мих. Оленьчук; ВПреп. о. сов. Мих. Ірха.

Канцелярія Еп. Ординаріяту: — 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

Духовенство у Виннипеґу.

Прокатедральна парохія св. Володимира і Ольги: — ВПреп. о. сов. Петро Олексів, ґенер. вікарий, парох — 115 McGregor St., Winnipeg, Man.

Парохія Покрови Преч. Д. М.: — Всеч. о. Стефан Семчук — 913 Boyd Ave., Winnipeg, Man.

Парохія св. о. Николая: — ВПреп. о. ігумен Атаназій Филипів Ч.С.В.В. — 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

Парохія Пресв. Евхаристії: — Всеч. о. Іван Головка — 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

Всеч. о. Евген Андрохович, місіонар для підвиннипеґських кольоній: — 820 College Ave., Winnipeg, Man.

Всеч. о. Пантелеймон Божик, місіонар для околиць: — Кенори, Онт., Транскони і других: — 73 Disraeli St., Winnipeg, Man.

Духовенство поза Виннипеґом в провінції Манитоби.

Всеч. о. Мирон Кривуцький, парох Ольги і околиці. Осідок: — P. O. Olha, Man.

Всеч. о. Нестор Дрогомірецький, парох Кукс Крік і околиці. Осідок: — Cook's Creek, Man.

Всеч. о. Петро Каменецький, парох Етелберт і околиці. Осідок: — P. O. Ethelbert, Man.

Всеч. о. Михайло Пелех, парох Сифтону і околиці. Осідок: — P. O. Sifton, Man.

Всеч. о. Павло Решитило, парох Брендону і околиці. Осідок: — 327 North St., Brandon, Man.

Всеч. о. Евген Дихдала, парох Стюартбур і околиці. Осідок: — P. O. Stuartburn, Man.

Всеч. о. Аполінарій Калужняцький, парох Комарна і околиці. Осідок: — P. O. Komarno, Man.

Преп. о. Филип Ру, парох Портедж

ля Прерi i Мовтейн Ровд. Осiдок: — Box 44, Portage la Prairie, Man.

Саскачеван.

Церков Матери Божої Неустаючої Помочи i монастир о. о. Редемптористiв в Йорктонi. Настоятель: ВПреп. о. Е. Валш, ВПреп. о. А. Делярий, парох, ВПреп. о. Г. Кiнцiнґер, Преп. о. О. Ґекiр, Преп. о. А. Кулiй, Преп. о. I. Бала, Преп. о. Гр. Шишкович. Адреса: — P. O. Yorkton, Sask.

Церква Найсолодшого Серця Христового i монастир о. о. Редемптористiв в Айтунi: ВПреп. о. С. Бахталовський, настоятель. о. Н. Копякiвський. Адреса: — P. O. Ituna, Sask.

Всеч. о. Йос. Бала, парох Саскатуну i околицi. Осiдок: — 214 Ave. M. So., Saskatoon, Sask.

Всеч. о. Никола Демкiв, парох Гефорд i околицi. Осiдок: — P. O. Hafford, Sask.

Всеч. о. Стефан Федоронько, парох Альвени i околицi. Осiдок: — P. O. Alvena, Sask.

Всеч. о. Осип Филима, парох Канори, Арран i околицi. Осiдок: — P. O. Canora, Sask.

Всеч. о. Павло Сулятицький, парох Кадворт i околицi. Осiдок: — P. O. Cudworth, Sask.

Впреп. о. М. Iрха, парох Реджайни i околицi.

Алберта.

Церков св. Апос. Петра i Павла i монастир о.о. Василiян в Мундер: ВПреп. о. Навкратiй Крижановський, провiнцiял i парох, ВПреподобнi Отцi: — Софронiй Дякович, Порфiрiй Боднар, Йосафат Тимочко. Адреса: — P. O. Mundare, Alta.

Церков св. свящ. Йосафата i монастир о. о. Василiян в Едмонтонi: — ВПреп. о. Созонт Дидик, iгумен i парох, Преп. о. Юрiй Жидан. Адреса: — 9648 — 108th Ave., Edmonton, Alta.

Всеч. о. Антiн Луговий, парох Калґар i околицi. Осiдок: — 910—7th St. N. W., Calgary, Alta.

Всеч. о. Др. А. Редкевич, парох Летбридж i околицi. Осiдок: — 1421 4th St., Lethbridge, Alta.

Онтерiо.

Всеч. о. Никола Бартман, парох Судбур i околицi. Осiдок: — Box 914, Sudbury, Ont.

Впреп. о. сов. Мих. Оленчук, парох Вiндзор. Адреса: — Windsor, Ont.

Всеч. о. Василь Ґiґейчук, парох Оттави. Осiдок: Archbishop's Palace, Ottawa, Ont.

Всеч. о. Андрей Сарматюк, парох Торонта. Адреса: — 143 Franklin Ave. W., Toronto, Ont.

Всеч. о. Петро Пасiчник, парох Гамiльтону i околицi. Адреса: — 19 Grey, Hamilton, Ont.

Всеч. о. Атаназiй Крайкiвський, парох Форт Вiлiям i Вест Форту. Адреса: — 629 McIntosh St., Fort William, Ont.

Всеч. о. Iван Колцун, парох Брентфорд i Кiченер. Адреса: — 100 Terrace Hill, Brentford, Ont.

Квебек.

Впреп. о. Михайло Григорiйчук, парох Монтреалю i ґен. вiк. на схiд. Адреса: — 2388 Iberville St., Montreal, Que.

Впреп. о. Йосафат Жан, iгумен i парох в Ляндрiєн i околицi. Адреса: — Landrienne, Que.

Нова Скотiя.

Всеч. о. Никола Шумський, парох Сидней. Адреса: — 32 West, Sydney, N. S.

ЙОГО ПРЕОСВЯЩЕНСТВО КИР ВАСИЛІЙ - ВОЛОДИМИР
ЛАДИКА ЕПИСКОП КАНАДИЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Січень

МАЄ 31 ДНІВ

January

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	С.	Муч. Боніфатія	**Новий Рік**	7 59	4 11	8 19	3 50	8 8	4 0	4 55
2	20	Ч.	Ігнатія Бог. (Пр. Р.)	Макарого	7 59	4 12	8 19	3 51	8 8	4 1	6 1
3	21	П.	Муч. Юліянії	Ґеновефи	7 59	4 13	8 18	3 52	8 8	4 2	7 12
4	22	С.	Вм. Атастазії	Еп. Тита	7 58	4 14	8 18	3 53	8 7	4 3	8 26
5	**23**	**Н.**	**Неділя св. Отців**	**Телесфора**	7 58	4 15	8 17	3 55	8 7	4 4	9 43
6	24	П.	Нав. Рожд. Евгенії	**Трох Царів**	7 58	4 16	8 17	3 56	8 7	4 6	11 2
7	**25**	**В.**	**Рожд. Г.Н.І.Х.**	Лукіяна	7 57	4 17	8 16	3 58	8 7	4 7	ран.
8	**26**	**С.**	**Собор Бог. і св. Йос.**	Северина	7 57	4 19	8 16	3 59	8 6	4 8	0 10
9	**27**	**Ч.**	**Первом. Стефана**	Юліяна	7 57	4 20	8 15	4 1	8 6	4 10	1 32
10	28	П.	Муч. Спал. в Ніком.	Маркіяна	7 55	4 21	8 15	4 2	8 5	4 12	3. 0
11	29	С.	Пр. Маркила	Гиґіна	7 55	4 23	8 14	4 4	8 4	4 13	4 26
12	**30**	**Н.**	**Н. по. Рожд. Анізії**	**Аркадія**	7 54	4 24	8 14	4 5	8 4	4 15	5 53
13	31	П.	Пр. Меланії	Ілярія	7 54	4 25	8 13	4 6	8 3	4 17	7 16
14	1	В.	**Об.Г.Н.І.Х.** Св.Вас.	Евфрозини	7 53	4 26	8 12	4 8	8 2	4 19	схд.
15	2	С.	Папи Сильвестра	Павла пуст.	7 52	4 28	8 11	4 10	8 1	4 20	4 41
16	3	Ч.	Прор. Малахії	Маркила п.	7 51	4 29	8 10	4 12	8 0	4 21	6 9
17	4	П.	Соб. 70. Ап. Теоктис.	Антонія	7 50	4 30	8 10	4 14	8 0	4 23	7 41
18	5	С.	Навечеріє Богоявл.	Кат. св. Петра	7 49	4 32	8 9	4 16	7 59	4 24	9 12
19	**6**	**Н.**	**Нед. Богоявл. Госп.**	Генриха	7 48	4 33	8 8	4 18	7 57	4 26	10 44
20	7	П.	†Соб. св. Івана Хр.	Фабіяна	7 47	4 35	8 6	4 20	7 56	4 28	11 59
21	8	В.	Пр. Ґеордія	Агнички	7 46	4 37	8 4	4 21	7 55	4 30	ран.
22	9	С.	Муч. Полієвкта	Вінкентія	7 45	4 39	8 2	4 23	7 54	4 32	1 25
23	10	Ч.	Григорія Нис. Дом.	Івана	7 44	4 40	8 1	4 25	7 53	4 33	3 18
24	11	П.	†Преп. Теодозія	Тимотея	7 42	4 42	7 59	4 27	7 51	4 35	4 30
25	12	С.	Муч. Татіяни і Евпр.	Нав. св. Павла	7 41	4 44	7 58	4 29	7 50	4 37	5 35
26	**13**	**Н.**	**Н. по Просвіщенню**	**Полікарпа**	7 40	4 45	7 56	4 30	7 48	4 38	6 31
27	14	П.	ОО. в Син. (От.Бог.)	Івана Золот.	7 39	4 47	7 54	4 32	7 46	4 40	7 20
28	15	В.	Пр. Павла і Івана	Ільдефонса	7 38	4 48	7 53	4 34	7 44	4 42	7 58
29	16	С.	Пок. св. ап. Петра	Францішка	7 37	4 50	7 51	4 36	7 43	4 43	зах.
30	17	Ч.	†Пр. Антонія Вел.	Мартини	7 37	4 52	7 49	4 38	7 42	4 45	5 2
31	18	П.	Св. Атаназія і Кир.	Петра Вел.	7 36	4 54	7 48	4 40	7 41	4 47	6 14

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ.

Лютий — МАЄ 28 ДНІВ — February

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА: Греко - католицькі	СВЯТА: Римо - кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті: Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	С.	Пр. Макар. і Евфроз.	Ігнатія	7 34	4 55	7 46	4 42	7 40	4 49	7 32
2	**20**	**Н.**	**Нед. о Хакхею**	**Мат. Б. Ґром.**	7 32	4 57	7 44	4 44	7 38	4 51	8 49
3	21	П.	Максима і Неофіта	Блажея	7 30	4 59	7 42	4 46	7 36	4 53	10 1
4	22	В.	Ап. Тімотея і Анас.	Вероніки	7 28	5 0	7 40	4 48	7 34	4 55	11 18
5	23	С.	Смуч. Климента	Агафії	7 27	5 2	7 39	4 50	7 33	4 57	ран.
6	24	Ч.	Пр. Ксенії	Дороти	7 26	5 4	7 37	4 52	7 31	4 58	0 42
7	25	П.	†Григорія Богос.	Ромуалда	7 24	5 6	7 35	4 54	7 29	4 59	2 6
8	26	С.	Пр. Ксенофонта	Івана з Мати	7 22	5 8	7 33	4 56	7 27	5 1	3 30
9	**27**	**Н.**	**Нед. о Митарі і Фар.**	**Апольонії**	7 20	5 9	7 31	4 58	7 25	5 3	4 52
10	28	П.	Пр. Єфрема Сир.	Схолястики	7 19	5 11	7 30	5 0	7 23	5 5	6 7
11	29	В.	Пер Мощ. Св. Ігнатія	Луція еп.	7 18	5 13	7 28	5 2	7 22	5 7	7 12
12	30	С.	**Трох святителів**	Евла	7 16	5 15	7 26	5 4	7 20	5 9	схд.
13	31	Ч.	Св. чуд. Кира	Катарини з Річі	7 14	5 16	7 24	5 6	7 18	5 11	5 4
14	1	П.	Муч. Трофима	Валєнтія	7 12	5 17	7 22	5 8	7 16	5 13	6 37
15	2	С.	**Стрітення Господ.**	Фавстина	7 10	5 19	7 19	5 10	7 14	5 15	8 11
16	**3**	**Н.**	**Нед. о Блуднім сині**	**Кнута короля**	7 8	5 21	7 17	5 12	7 12	5 17	9 34
17	4	П.	Пр. о. Ізидора	Флявіяна еп.	7 6	5 23	7 15	5 14	7 10	5 19	10 53
18	5	В.	Муч. Агафії	Констанції	7 4	5 24	7 13	5 16	7 8	5 21	ран.
19	6	С.	Пр. Вукола	Конрада	7 3	5 26	7 11	5 18	7 6	5 23	0 19
20	7	Ч.	Пр. Партенія	Никифора	7 2	5 28	7 9	5 20	7 4	5 24	1 43
21	8	П.	Теодора Стр. і Зах.	Елєнори	7 0	5 30	7 7	5 22	7 2	5 26	3 15
22	9	С.	Муч. Никифора	Марґарети	6 58	5 31	7 5	5 24	7 0	5 28	4 21
23	**10**	**Н.**	**Нед. Мясопустна**	**Нед. Мясопуст.**	6 56	5 33	7 3	5 26	6 58	5 30	5 17
24	11	П.	Свщ. Власія	Серґія	6 54	5 35	7 1	5 28	6 56	5 32	5 59
25	12	В.	Ап. Мелетія і Маріни	Матея ап.	6 52	5 36	6 59	5 30	6 54	5 34	6 35
26	13	С.	Пр. Мартиніяна	Зиґфрида	6 50	5 38	6 57	5 32	6 52	5 36	6 50
27	14	Ч.	Авксентія	Олександра еп.	6 48	5 40	6 55	5 34	6 50	5 38	7 6
28	15	П.	Ап. Онисима і Пафн.	Анастазії	6 46	5 42	6 53	5 36	6 48	5 40	зах.

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ.

Березень МАЄ 31 ДНІВ March

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко - католицькі	СВЯТА Римо - кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	16	С.	Памфіла і Флавіяна	Альбіна еп.	6 44	5 44	6 51	5 38	6 46	5 42	6 37
2	**17**	**Н.**	**Нед. Сиропустна**	**Нед. Запустна**	6 42	5 45	6 49	5 40	6 43	5 43	7 56
3	18	П.	Папи Льва. (Піст)	Кунеґунди	6 39	5 47	6 46	5 42	6 41	5 45	9 11
4	19	В.	Ап. Архипа і Макс.	Казимира	6 37	5 49	6 44	5 44	6 39	5 47	10 30
5	20	С.	Пр. Льва Катан.	Сер. Попелева	6 35	5 50	6 41	5 46	6 36	5 48	11 54
6	21	Ч.	Тімотея і Евстахія	Колєти	6 33	5 52	6 38	5 48	6 34	5 50	ран.
7	22	П.	Пр. Петра	Томи Ак.	6 30	5 53	6 36	5 50	6 32	5 51	1 17
8	23	С.	Сщм. Полікарпа	Івана Божого	6 28	5 55	6 33	5 52	6 30	5 53	2 38
9	**24**	**Н.**	**Нед. 1. Посту**	**Нед. Вступна**	6 26	5 56	6 30	5 54	6 28	5 55	3 54
10	25	П.	Аеп. Тарасія	40. Мучеників	6 24	5 58	6 27	5 56	6 25	5 57	5 0
11	26	В.	Аеп. Порфірія	Пеляґії	6 22	5 59	6 24	5 58	6 22	5 59	5 50
12	27	С.	Пр. Прокопія Дек.	Григорія	6 20	6 1	6 21	5 59	6 20	6 0	6 28
13	28	Ч.	Пр. Василия і Маріни	Никифора	6 18	6 2	6 19	6 1	6 18	6 2	6 49
14	1	П.	Пр. Евдокії	Захарія	6 16	6 4	6 17	6 3	6 16	6 6	схд.
15	2	С.	Свщм. Теодота	Льонґіна	6 14	6 5	6 14	6 5	6 13	6 6	7 12
16	**3**	**Н.**	**Нед. 2. Посту**	**Нед. Суха**	6 12	6 7	6 11	6 7	6 11	6 8	8 33
17	4	П.	Пр. Герасима	Ґертруди	6 9	6 9	6 9	6 9	6 9	6 9	10 1
18	5	В.	Муч. Конона	Арх. Гавриїла	6 7	6 11	6 6	6 11	6 7	6 11	11 27
19	6	С.	42 муч. в Аморії	Обр. Йосифа	6 5	6 13	6 4	6 13	6 5	6 13	ран.
20	7	Ч.	Сщм. Василия	Патрикія	6 3	6 14	6 2	6 15	6 2	6 15	0 51
21	8	П.	Ісп. Теофіляка	Венедикта	6 0	6 16	6 0	6 17	6 0	6 17	2 8
22	9	С.	40 муч. в Севастії	Василия Вел.	5 58	6 18	5 58	6 18	5 57	6 18	3 13
23	**10**	**Н.**	**Нед. Крестопокл.**	**Нед. Глуха.**	5 55	6 20	5 55	6 20	5 55	6 20	3 58
24	11	П.	Пат. Софронія	Ірини	5 53	6 22	5 52	6 22	5 52	6 22	4 34
25	12	В.	Пр. Теофана	Вальбурґа	5 51	6 24	5 49	6 25	5 50	6 24	4 56
26	13	С.	Пат. Никифора	Івана пуст.	5 49	6 25	5 47	6 26	5 48	6 25	5 13
27	14	Ч.	Пр. Венедикта	Руперта	5 47	6 26	5 44	6 28	5 46	6 26	5 23
28	15	П.	Аґапія і пр. муч.	Сикста	5 45	6 28	5 42	6 30	5 44	6 28	5 31
29	16	С.	Папи Савина	Евстахія	5 43	6 29	5 39	6 32	5 42	6 30	5 34
30	**17**	**Н.**	**Нед. 4. Посту**	**Нед. Середп.**	5 40	6 30	5 37	6 34	5 39	6 31	зах.
31	18	П.	Аеп. Кирила	Бальбіни	5 38	6 31	5 35	6 36	5 37	6 33	8 16

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ.

Цвітень — МАЄ 30 ДНІВ — April

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	В.	Мч. Хризанта і Дарії	Ґуґа	5 36	6 33	5 32	6 37	5 34	6 35	9 41
2	20	С.	ОО.Обит.св.С. Покл.	Францішка	5 34	6 35	5 30	6 39	5 32	6 37	11 5
3	21	Ч.	Пр. Якова	Ришарда	5 32	6 36	5 27	6 41	5 30	6 39	ран.
4	22	П.	Сщм. Василия	Ізидора	5 30	6 38	5 25	6 43	5 27	6 40	0 28
5	23	С.	Пр. Нікона	Вінкентія Фер.	5 28	6 39	5 22	6 44	5 25	6 42	1 44
6	**24**	**Н.**	**Нед. 5. Посту**	**Чорна.** Сикста	5 25	6 40	5 20	6 46	5 22	6 43	2 54
7	**25**	**П.**	**Благов. Пр. Д. М.**	Германа	5 23	6 42	5 18	6 48	5 20	6 44	3 47
8	**26**	**В.**	Арх. Гавриїла	Діонізія	5 21	6 43	5 16	6 50	5 18	6 46	4 28
9	**27**	**С.**	Пр. Матрони	Марії егип.	5 19	6 45	5 13	6 52	5 15	6 48	4 55
10	28	Ч.	Пр. Іляріона	Езекіїла	5 17	6 47	5 10	6 54	5 13	6 50	5 12
11	29	П.	Пр. Марка	Льва папи	5 14	6 48	5 7	6 56	5 11	6 52	5 21
12	30	С.	Лазар. субота	Юліяна	5 12	6 49	5 5	6 58	5 9	6 54	схд.
13	**31**	**Н.**	**Неділя Квітна**	**Нед. Квітна**	5 10	6 51	5 2	7 0	5 7	6 56	7 31
14	1	П.	Марії Егип.	Максима	5 7	6 53	5 0	7 2	5 4	6 57	8 59
15	2	В.	Пр. Тита і Амфіяна	Кресцентія	5 5	6 55	4 58	7 4	5 2	6 58	10 24
16	3	С.	Пр. Никити і Теодоз.	Ламберта	5 4	6 56	4 56	7 5	5 0	6 59	11 46
17	4	Ч.	Вел. Четвер (Страс.)	Анікити	5 2	6 57	4 54	7 7	4 58	7 1	ран.
18	5	П.	**Вел. Пятниця**	Апольонія	5 0	6 58	4 51	7 9	4 56	7 3	0 55
19	6	С.	Вел. Субота	Гермоґена	4 58	6 59	4 49	7 11	4 53	7 5	1 52
20	**7**	**Н.**	**Воскрес. Г.Н.І.Х.**	**Воскрес. Хр.**	4 56	7 1	4 46	7 13	4 51	7 6	2 32
21	**8**	**П.**	**Світлий Понеділок**	**Світ. Понед.**	4 54	7 3	4 44	7 14	4 49	7 8	3 0
22	**9**	**В.**	**Світлий Второк**	Сотера	4 52	7 5	4 41	7 16	4 47	7 10	3 20
23	10	С.	Муч. Терентія	Адальберта	4 50	7 7	4 39	7 18	4 45	7 11	3 32
24	11	Ч.	Сщм. Антипи	Фіделіса	4 48	7 9	4 37	7 20	4 43	7 12	3 40
25	12	П.	Ісп. Василия	Марка єванг.	4 46	7 10	4 35	7 22	4 41	7 14	3 50
26	13	С.	Сщм. Артемона	Клета	4 44	7 12	4 33	7 23	4 39	7 16	3 58
27	**14**	**Н.**	**Неділя Томина**	**Теофіля**	4 42	7 14	4 31	7 25	4 37	7 18	4 3
28	15	П.	Арістарха і Пуда	Віталія	4 40	7 16	4 28	7 27	4 35	7 20	4 10
29	16	В.	Муч. Аґапи і Ірини	Петра	4 38	7 17	4 26	7 29	4 33	7 22	зах.
30	17	С.	Пр. Симона і Акакія	Катарини С.	4 37	7 19	4 24	7 31	4 31	7 24	10 13

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ЦВІТЕНЬ.

Травень — МАЄ 31 ДНІВ — May

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід сонця у Манітобі	Захід сонця у Манітобі	Схід сонця у Саскачевані	Захід сонця у Саскачевані	Схід сонця у Алберті	Захід сонця у Алберті	місяця Схід і Захід Ман.
1	18	Ч.	Пр. Івана і Косми	Филипа і Як.	4 35	7 20	4 22	7 33	4 29	7 26	11 33
2	19	П.	Муч. Пафнутія	Атаназія	4 33	7 22	4 20	7 35	4 27	7 28	ран.
3	20	С.	Пр. Теодора	Найд. св. Хр.	4 31	7 23	4 18	7 37	4 25	7 29	0 45
4	**21**	**Н.**	**Неділя Мироносиць**	**Фльоріяна**	4 29	7 24	4 16	7 39	4 23	7 31	1 45
5	22	П.	Пр. Теод. і Нат.	Моніки	4 28	7 25	4 14	7 41	4 21	7 33	2 30
6	23	В.	†Влм. Георгія	Івана в олію	4 27	7 27	4 12	7 42	4 20	7 34	3 0
7	24	С.	†Муч. Сави Стр.	Доміцелі	4 25	7 28	4 10	7 44	4 18	7 36	3 20
8	25	Ч.	†Ап. Марка	Станислава	4 23	7 30	4 8	7 46	4 16	7 38	3 29
9	26	П.	Сщм. Василія і Ґляф.	Григорія	4 21	7 31	4 6	7 47	4 14	7 39	3 42
10	27	С.	Сщм. Симона	Ізидора Ор.	4 20	7 33	4 4	7 49	4 12	7 41	3 53
11	**28**	**Н.**	**Нед. о Розслабленім**	**Мамерта**	4 19	7 34	4 3	7 51	4 11	7 42	4 3
12	29	П.	Чуд. Мемнона	Панкарія	4 18	7 36	4 1	7 53	4 9	7 44	схд.
13	30	В.	†Ап. Якова	Серватія	4 16	7 38	3 59	7 55	4 7	7 46	9 22
14	1	С.	Прор. Єремії	Боніфатія	4 14	7 39	3 57	7 56	4 6	7 47	10 38
15	2	Ч.	Пер. Пятьдесятниці	Софії	4 12	7 41	3 55	7 58	4 5	7 49	11 43
16	3	П.	Пр. Теодозія Печ.	Івана Неп.	4 11	7 42	3 54	7 59	4 4	7 50	ран.
17	4	С.	Пмч. Пеляґії	Пасхаля	4 9	7 43	3 52	8 1	4 2	7 52	0 38
18	**5**	**Н.**	**Нед. о Самарянці**	**Ерика**	4 8	7 45	3 50	8 3	4 1	7 53	1 16
19	6	П.	Йова Мног.	Пруденція	4 7	7 46	3 49	8 5	4 0	7 54	1 25
20	7	В.	Явл. чес. Хреста	Вернарда	4 6	7 47	3 47	8 6	3 58	7 56	1 39
21	8	С.	†Івана Бог. (на нед.)	Фелікса	4 5	7 48	3 46	8 7	3 56	7 57	1 50
22	9	Ч.	Пер. мощ. св. Никол.	Олени	4 4	7 49	3 45	8 9	3 54	7 59	1 58
23	10	П.	†Симона Зелота	Дезидерія	4 3	7 51	3 43	8 11	3 53	8 2	2 4
24	11	С.	Сщм. Мокла	Йоанни	4 2	7 53	3 42	8 13	3 52	8 1	2 13
25	**12**	**Н.**	**Нед. о Сліпім**	**Магдалини**	4 1	7 54	3 41	8 14	3 51	8 3	2 20
26	13	П.	Муч. Ґлікерії	Филипа	4 0	7 55	3 40	8 15	3 50	8 4	2 29
27	14	В.	Муч. Ізидора	Беди	3 59	7 56	3 38	8 17	3 49	8 5	2 50
28	15	С.	Пр. Пахомія Вел.	Германа	3 58	7 57	3 37	8 18	3 48	8 6	зах.
29	**16**	**Ч.**	**Вознесення Г.Н.І.Х.**	**Вознесення**	3 57	7 58	3 36	8 20	3 47	8 8	10 30
30	17	П.	Ап. Андроніка	Фелікса	3 56	7 59	3 35	8 21	3 46	8 9	11 38
31	18	С.	Муч. Теодота	Петронелі	3 55	8 0	3 34	8 22	3 45	8 10	ран.

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ.

Червень — МАЄ 30 ДНІВ — June

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	**19**	**Н.**	**Нед. св. О.О. Соб. Н.**	**Нікодима**	3 54	8 1	3 33	8 23	3 45	8 11	0 28
2	20	П.	Муч. Талалея	Марцеліна	3 53	8 2	3 32	8 24	3 44	8 12	1 5
3	21	В.	†Константина	Еразма	3 53	8 3	3 32	8 25	3 44	8 13	1 26
4	22	С.	Муч. Василіска	Оптата	3 52	8 4	3 31	8 26	3 43	8 14	1 38
5	23	Ч.	Ісп. Михаіла	Боніфатія	3 52	8 5	3 30	8 27	3 42	8 15	1 45
6	24	П.	Пр. Симона і Молет.	Норберта	3 51	8 6	3 30	8 28	3 42	8 16	2 3
7	25	С.	Най. Гол. св. Івана	Роберта	3 51	8 7	3 29	8 29	3 41	8 17	2 8
8	**26**	**Н.**	**Сошествіє св. Духа**	**Сош. св. Духа**	3 50	8 7	3 29	8 30	3 40	8 17	2 15
9	27	П.	**Пресв. Тройці**	Пресв. Тройці	3 50	8 8	3 28	8 31	3 40	8 18	2 26
10	28	В.	Пр. Никити	Марґарети	3 50	8 9	3 28	8 32	3 39	8 19	2 48
11	29	С.	Пмуч. Теодозії	Варнави	3 50	8 10	3 27	8 33	3 39	8 19	схд.
12	30	Ч.	Пр. Ісакія	Онуфрія	3 50	8 11	3 27	8 34	3 39	8 20	10 25
13	31	П.	Ап. Єрмія	Антонія	3 49	8 11	3 27	8 35	3 39	8 20	11 5
14	1	С.	Муч. Юстини	Василія Вел.	3 49	8 12	3 26	8 35	3 39	8 21	11 33
15	**2**	**Н.**	**Нед. Всіх Св. 1. по С.**	**Віта і Модеста**	3 49	8 12	3 26	8 36	3 38	8 22	11 52
16	3	П.	Мч. Лукіл. (Петрів.)	Венона	3 49	8 13	3 26	8 36	3 38	8 22	ран.
17	4	В.	Пат. Митрофана	Адольфа	3 49	8 13	3 26	8 36	3 38	8 23	0 5
18	5	С.	Сщм. Доротея	Марка	3 49	8 13	3 26	8 36	3 38	8 23	0 18
19	6	Ч.	**Пресв. Евхар.**	Пресв. Евхар.	3 49	8 14	3 26	8 36	3 38	8 24	0 22
20	7	П.	Сщм. Теодота	Юліянни	3 49	8 14	3 26	8 37	3 38	8 24	0 30
21	8	С.	Муч. Теодора стр.	Альойзія	3 50	8 14	3 26	8 37	3 38	8 24	0 36
22	**9**	**Н.**	**Нед. 2.п.С. Пресв. Ев.**	**Павліна**	3 50	8 14	3 26	8 37	3 39	8 24	0 53
23	10	П.	Сщм. Тимотея	Горпини	3 50	8 14	3 26	8 37	3 39	8 24	1 13
24	11	В.	†Вартоломея і Варн.	Івана Хрест.	3 50	8 14	3 27	8 37	3 39	8 24	1 50
25	12	С.	Пр. Онуфрія Вел.	Проспера	3 51	8 14	3 27	8 38	3 40	8 25	2 13
26	13	Ч.	Муч. Акилити	Івана і Павла	3 51	8 14	3 27	8 38	3 40	8 25	зах.
27	14	П.	†Сестр. Пр. Бог.	Володислава	3 51	8 14	3 28	8 38	3 41	8 25	10 20
28	15	С.	Прор. Амоса	Льва папи	3 52	8 14	3 28	8 38	3 41	8 25	11 01
29	**16**	**Н.**	**Н.3.п.Сош. Най. Сер.**	**Петра і Павла**	3 52	8 14	3 29	8 38	3 42	8 25	11 30
30	17	П.	Муч. Мануіла	Згад. св. Павла	3 53	8 14	3 30	8 37	3 43	8 24	11 47

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ.

Липень — МАЄ 31 ДНІВ — July

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	18	В.	Муч. Леонтія	Юлія М.	3 54	8 14	3 30	8 37	3 44	8 24	11 57
2	19	С.	†Ап. Юди, бр. Г.	Від. Преч. Д. М.	3 55	8 14	3 31	8 36	3 44	8 24	ран.
3	20	Ч.	Сщм. Методія	Геліодора	3 56	8 13	3 32	8 35	3 45	8 23	0 1
4	21	П.	Муч. Юліяна Тарс.	Йосифа Кал.	3 56	8 13	3 33	8 35	3 45	8 23	0 18
5	22	С.	Сщм. Евзевія	Вільгельма	3 57	8 12	3 34	8 34	3 46	8 22	0 23
6	**23**	**Н.**	**Нед. 4. по Сош.**	**Ісаї прор.**	3 58	8 12	3 35	8 33	3 47	8 22	0 34
7	24	П.	**Пожд. св. Івана Хр.**	Клявдія	3 59	8 11	3 36	8 32	3 48	8 21	0 54
8	25	В.	Пр. Февронії	Єлисавети	4 0	8 10	3 37	8 31	3 49	8 20	1 20
9	26	С.	Пр. Давида	Зенона	4 1	8 10	3 38	8 30	3 50	8 19	1 57
10	27	Ч.	Пр. Сампсона	7. бр. Мучен.	4 1	8 9	3 40	8 29	3 51	8 18	схд.
11	28	П.	Безс. Кира і Івана	Пія папи	4 2	8 8	3 41	8 26	3 53	8 17	9 51
12	29	С.	**Вер. Ап. Петра і Пав.**	Івана	4 3	8 7	3 42	8 27	3 54	8 17	10 16
13	**30**	**Н.**	**Нед. 5. по Сош.**	**Марґарети**	4 4	8 6	3 44	8 25	3 55	8 16	10 34
14	1	П.	Косми і Дамяна	Бонавентури	4 5	8 5	3 45	8 24	3 56	8 15	10 48
15	2	В.	†Пол. ризи Пр. Бог.	Роз. св. Апост.	4 6	8 4	3 46	8 23	3 57	8 14	10 53
16	3	С.	Муч. Якінта і Анат.	М. Б. Шкаплеж.	4 7	8 3	3 48	8 22	3 58	8 13	11 1
17	4	Ч.	Андрея Критського	Олександра	4 8	8 2	3 49	8 21	3 59	8 12	11 12
18	5	П.	†Ап. Сл. Кир. і М.	Симона	4 10	8 1	3 50	8 20	4 1	8 11	11 17
19	6	С.	Пр. Атаназія Атон.	Вінкентія	4 11	8 0	3 51	8 18	4 3	8 10	11 27
20	**7**	**Н.**	**Нед. 6. по Сош.**	**Чеслава**	4 12	7 59	3 53	8 16	4 4	8 8	11 36
21	8	П.	Влм. Прокопія	Праксиди	4 14	7 58	3 54	8 15	4 5	8 7	ран.
22	9	В.	Сщм. Панкратія	Марії Маг.	4 15	7 57	3 56	8 13	4 6	8 6	0 9
23	10	С.	Пр. Антонія Печ.	Аполінарія	4 16	7 56	3 58	8 12	4 8	8 4	0 49
24	11	Ч.	Муч. Евфим. Кн. Ол.	Кристини	4 17	7 54	4 0	8 11	4 10	8 2	1 43
25	12	П.	Муч. Прокла	Якова ап.	4 19	7 53	4 1	8 9	4 11	8 0	зах.
26	13	С.	Соб. арх. Гавриїла	Анни, М. Пр. М.	4 21	7 51	4 3	8 7	4 12	7 59	9 28
27	**14**	**Н.**	**Нед. 7. по Сош.**	**Пантелеймона**	4 23	7 50	4 5	8 5	4 14	7 58	9 52
28	15	П.	†Св. кн. Володимира	Бітвида муч.	4 24	7 49	4 6	8 3	4 15	7 56	10 3
29	16	В.	Сщм. Антиноґена	Марти	4 25	7 47	4 8	8 2	4 17	7 55	10 11
30	17	С.	Вмч. Маріни	Абдона	4 26	7 46	4 9	8 1	4 17	7 54	10 24
31	18	Ч.	Муч. Якинта	Ігнатія	4 27	7 45	4 10	8 0	4 19	7 53	10 30

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ЛИПЕНЬ.

Серпень | МАЄ 31 ДНІВ | August

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	П.	Пр. Макрини	Петра в оков.	4 28	7 44	4 12	7 58	4 20	7 52	10 41
2	20	С.	Пр. Ілії (на нед.)	М. Б. Ангельс.	4 30	7 42	4 14	7 56	4 22	7 50	10 57
3	**21**	**Н.**	**Нед. 8. по Сош. Ілії**	**Най. св. Стеф.**	4 31	7 40	4 16	7 54	4 24	7 47	11 21
4	22	П.	Мир. Марії Магд.	Домініка	4 33	7 38	4 18	7 53	4 26	7 45	11 56
5	23	В.	Муч. Трофима	М. Б. Сніжної	4 35	7 36	4 19	7 51	4 28	7 43	ран.
6	24	С.	†Бориса і Гліба	Преоб. Госп.	4 36	7 34	4 21	7 49	4 29	7 41	0 41
7	25	Ч.	†Усп. св. Анни	Каєтана	4 37	7 32	4 23	7 47	4 30	7 39	1 36
8	26	П.	Сщм. Єрмолая	Киріяка	4 39	7 31	4 25	7 45	4 32	7 37	схд.
9	27	С.	†Вмч. Пантелеймона	Романа	4 40	7 30	4 26	7 43	4 34	7 36	8 39
10	**28**	**Н.**	**Нед. 9. по Сош.**	**Лаврентія**	4 42	7 28	4 28	7 41	4 36	7 34	8 55
11	29	П.	Муч. Калініка	Сузанни	4 44	7 26	4 30	7 39	4 38	7 32	9 2
12	30	В.	Ап. Сили і Сілуана	Кляри діви	4 45	7 24	4 32	7 37	4 39	7 30	9 10
13	31	С.	Прав. Евдокима	Гіполіта	4 46	7 23	4 34	7 35	4 41	7 28	9 15
14	1	Ч.	Макав. Муч. (Піст)	Евзевія	4 47	7 21	4 35	7 33	4 42	7 26	9 25
15	2	П.	Пер. мощ. св. Стеф.	Успення М. Б.	4 48	7 19	4 37	7 31	4 44	7 24	9 32
16	3	С.	Пр. Ісаакія і Фаф.	Роха	4 50	7 17	4 39	7 29	4 46	7 22	9 44
17	**4**	**Н.**	**Нед. 10. по Сош.**	Якова В.	4 52	7 15	4 41	7 26	4 47	7 20	10 6
18	5	П.	Муч. Евсиґнія	Аґапіта	4 54	7 13	4 43	7 24	4 49	7 18	10 38
19	6	В.	**Преображ. Г.Н.І.Х.**	Беніґни	4 55	7 11	4 44	7 21	4 50	7 16	11 24
20	7	С.	Прм. Дометія	Вернарда еп.	4 57	7 9	4 46	7 18	4 52	7 14	ран.
21	8	Ч.	Ісп. Емілiяна	Йоанни вд.	4 58	7 7	4 48	7 16	4 54	7 12	0 35
22	9	П.	†Ап. Матея	Симфоріяна	4 59	7 5	4 50	7 14	4 55	7 10	2 4
23	10	С.	Арх. Лаврентія	Закхея еп.	5 1	7 3	4 52	7 12	4 57	7 8	3 39
24	**11**	**Н.**	**Нед. 11. по Сош.**	**Вартоломея**	5 2	7 1	4 53	7 10	4 58	7 6	зах.
25	12	П.	Муч. Фотія і Анікети	Людвика	5 4	7 0	4 55	7 8	5 0	7 4	8 18
26	13	В.	Пр. Максима	Зефірина	5 5	6 58	4 57	7 6	5 1	7 2	8 33
27	14	С.	Прор. Міхея	Цезарія	5 7	6 56	4 59	7 3	5 3	7 0	8 40
28	15	Ч.	**Успеніє Пр. Д. М.**	Августина	5 9	6 54	5 1	7 0	5 5	6 58	8 47
29	16	П.	Пер. нер. обр. Госп.	Сабіни	5 10	6 52	5 2	6 58	5 6	6 55	9 2
30	17	С.	Муч. Мирона	Раймонда	5 11	6 49	5 4	6 56	5 7	6 53	9 25
31	**18**	**Н.**	**Нед. 12. по Сош.**	**Рози з Ліми**	5 13	6 47	5 5	6 53	5 9	6 50	9 54

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ.

Вересень — МАЄ 30 ДНІВ — September

Нв. ст.	Ст. ст.	Дні	Свята: Греко-католицькі	Свята: Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті: Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	П.	Муч. Андрея Стр.	Ґіля	5 15	6 44	5 7	6 50	5 11	6 48	10 39
2	20	В.	Пр. Самуїла	Стефана	5 17	6 42	5 9	6 48	5 13	6 45	11 29
3	21	С.	Ап. Тадея і Васси	Йоакима	5 18	6 40	5 11	6 46	5 15	6 43	ран.
4	22	Ч.	Муч. Аґатоніка	Розалії	5 20	6 38	5 13	6 44	5 17	6 41	0 28
5	23	П.	Муч. Лупа і Іринея	Урбана папи	5 22	6 36	5 15	6 42	5 19	6 39	1 34
6	24	С.	Сщм. Евтихія	Захарії	5 23	6 34	5 17	6 40	5 20	6 36	2 46
7	**25**	**Н.**	**Нед. 13. по Сош.**	**Реґіни**	5 24	6 32	5 19	6 37	5 22	6 33	схд.
8	26	П.	Муч. Адріяна	**Рождес. М. Б.**	5 25	6 29	5 20	6 34	5 23	6 31	7 10
9	27	В.	Пр. Пімена	Ґорґонія	5 26	6 27	5 22	6 32	5 25	6 29	7 22
10	28	С.	Пр. Мойсея, Авґуст.	Николая	5 28	6 25	5 24	6 30	5 27	6 27	7 35
11	29	Ч.	†Усік.г.св.Ів. (Піст)	Петра і Якова	5 29	6 23	5 26	6 27	5 29	6 25	7 41
12	30	П.	Патр. Олександра	Ґвідона	5 31	6 30	5 28	6 24	5 30	6 22	7 51
13	31	С.	†Пол. пояса Пр. Бог.	Евлоґія	5 32	6 18	5 29	6 22	5 32	6 20	8 9
14	**1**	**Н.**	**Нед. 14. по Сош.**	**Возд. Хреста**	5 33	6 16	5 31	6 19	5 33	6 19	8 35
15	2	П.	Муч. Маманта	Нікодима	5 25	6 14	5 33	6 16	5 35	6 16	9 16
16	3	В.	Сщм. Антима	Корнеля	5 37	6 12	5 35	6 13	5 37	6 13	10 9
17	4	С.	Сщм. Вавила	Францішка	5 38	6 9	5 37	6 11	5 38	6 11	11 14
18	5	Ч.	Пр. Захарії	Йосифа з Ќуп.	5 40	6 7	5 38	6 9	5 39	6 8	ран.
19	6	П.	Чудо св. Михаїла	Януарія	5 42	6 5	5 40	6 7	5 41	6 6	0 55
20	7	С.	Муч. Созонта	Евстахія	5 44	6 3	5 42	6 4	5 43	6 4	2 21
21	**8**	**Н.**	**Н.15.п.С. Рожд. М.Б.**	**Матея**	5 45	6 1	5 44	6 2	5 45	6 2	3 56
22	9	П.	Пр. Йоа. і Анни	Маврикія	5 46	5 58	5 46	6 1	5 47	5 59	зах.
23	10	В.	Муч. Мінод. і Міт.	Теклі	5 48	5 56	5 47	5 59	5 48	5 56	6 39
24	11	С.	Пр. Теодора	Ґерарда	5 50	5 54	5 49	5 56	5 50	5 54	6 53
25	12	Ч.	Сщм. Автонома	Клеофана	5 52	5 52	5 51	5 53	5 52	5 52	7 5
26	13	П.	Сщм. Корнила	Евзевія	5 53	5 50	5 53	5 50	5 54	5 49	7 24
27	14	С.	**Воз. Ч. Хрес.** (Піст)	Козми і Дам.	5 54	5 47	5 55	5 48	5 56	5 47	7 51
28	**15**	**Н.**	**Нед. 16. і по Возд.**	**Вацлава**	5 55	5 45	5 56	5 45	5 57	5 45	8 32
29	16	П.	Вмч. Евфрозини	**Арх. Михаїла**	5 56	5 43	5 58	5 42	5 59	5 43	9 23
30	17	В.	Муч. Софії і доч.	Єроніма	5 58	5 41	6 0	5 40	6 1	5 41	10 20

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ.

Жовтень | МАЄ 31 ДНІВ | October

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	18	С.	Пр. Евменія	Ремігія	6 0	5 39	6 2	5 37	6 2	5 38	11 22
2	19	Ч.	Муч. Трохима, Сав.	Ангела Хор.	6 2	5 36	6 4	5 34	6 3	5 35	ран.
3	20	П.	Вмч. Евстахія	Кандидата	6 3	5 34	6 5	5 32	6 4	5 33	0 34
4	21	С.	Ап. Кондрата	Францішка	6 5	5 32	6 7	5 30	6 6	5 31	1 46
5	**22**	**Н.**	**Нед. 17. по Сош.**	**Плякиди**	6 7	5 30	6 9	5 27	6 7	5 29	3 0
6	**23**	**П.**	Зач. св. Івана Хр.	Брунона	6 9	5 28	6 11	5 24	6 9	5 26	4 18
7	**24**	**В.**	Пмч. Теклі	Марка п.	6 10	5 26	6 13	5 21	6 11	5 24	схд.
8	25	С.	Евфрозини	Бриґіди	6 11	5 23	6 14	5 19	6 12	5 22	5 46
9	26	Ч.	Пр. св. еван. Івана	Діонізія	6 13	5 21	6 16	5 17	6 14	5 20	5 59
10	27	П.	Муч. Калістрата	Францішка	6 15	5 19	6 19	5 14	6 16	5 18	6 15
11	28	С.	†Пр. Харітона	Ґереона	6 16	5 17	6 20	5 11	6 17	5 16	6 48
12	**29**	**Н.**	**Нед. 18. по Сош.**	**Максиміляна**	6 17	5 15	6 25	5 9	6 19	5 13	7 14
13	30	П.	Сщм. Григорія	Едварда	6 18	5 13	6 24	5 7	6 21	5 10	8 1
14	1	В.	†Покров Пр. Бог.	Калікста	6 19	5 11	6 26	5 4	6 23	5 8	9 2
15	2	С.	Сщм. Кипріяна	Ядвиги	6 21	5 9	6 28	5 2	6 25	5 5	10 15
16	3	Ч.	Сщм. Діонізія Аер.	Тереси	6 23	5 7	6 30	5 0	6 27	5 4	11 37
17	4	П.	Сщм. Еротея	Віктора	6 25	5 5	6 32	4 58	6 29	5 3	ран.
18	5	С.	Муч. Харитини	Луки Еван.	6 27	5 3	6 34	4 56	6 30	5 1	1 30
19	**6**	**Н.**	**Нед. 19. по Сош.**	**Петра з Алк.**	6 29	5 1	6 36	4 54	6 32	4 59	3 0
20	7	П.	Муч. Сергія і Вакха	Івана Кантого	6 31	4 59	6 38	4 51	6 33	4 56	4 47
21	8	В.	Пр. Пеляґії	Уршулі	6 32	4 57	6 40	4 49	6 35	4 54	6 9
22	9	С.	†Ап. Якова Ал.	Брунона	6 34	4 55	6 42	4 47	6 37	4 51	зах.
23	10	Ч.	Муч. Евлампія	Івана Кап.	6 35	4 53	6 43	4 45	6 39	4 49	5 26
24	11	П.	Ап. Филипа	Арх. Рафаіла	6 37	4 51	6 45	4 43	6 40	4 47	5 50
25	12	С.	Муч. Прова, Тараха	Криспина	6 38	4 49	6 47	4 40	6 42	4 45	6 24
26	**13**	**Н.**	**Нед. 20. по Сош.**	**Евариста п.**	6 40	4 47	6 49	4 38	6 44	4 43	7 11
27	14	П.	Пр. Параскевії	Фрументія	6 41	4 45	6 51	4 36	6 46	4 41	8 6
28	15	В.	Пр. Евтимія	Симона	6 43	4 44	6 53	4 34	6 48	4 39	9 8
29	16	С.	Муч. Льонґіна	Нарциза еп.	6 45	4 42	6 55	4 32	6 50	4 37	10 18
30	17	Ч.	Прор. Ссії	Едмунда	6 47	4 40	6 57	4 30	6 52	4 35	11 31
31	18	П.	†Ап. і Еван. Луки	Вольфґанґа	6 49	4 39	6 59	4 28	6 54	4 33	ран.

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ.

Листопад | МАЄ 30 ДНІВ | November

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід сонця у Манітобі	Захід сонця у Манітобі	Схід сонця у Саскачевані	Захід сонця у Саскачевані	Схід сонця у Алберті	Захід сонця у Алберті	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	С.	Прор. Йоіла	Всіх Святих	6 50	4 37	7 1	4 26	6 55	4 31	0 43
2	**20**	**Н.**	**Нед. 21. по Сош.**	**День Задуш.**	6 51	4 35	7 3	4 24	6 57	4 30	2 1
3	21	П.	Пр. Іляріона Вел.	Губерта	6 53	4 33	7 5	4 22	6 59	4 28	3 19
4	22	В.	Еп. Еверкія	Кароля Бор.	6 55	4 31	7 7	4 20	7 1	4 26	4 28
5	23	С.	Ап. Якова бр. Госп.	Емерика	6 57	4 29	7 9	4 18	7 3	4 24	5 49
6	24	Ч.	Муч. Арети	Леонарда	6 59	4 28	7 11	4 16	7 5	4 22	схд.
7	25	П.	Муч. Маркіяна і Мар.	Енґелберта	7 0	4 27	7 12	4 14	7 6	4 21	4 43
8	26	С.	**Влкм. Дмитрія**	Коронатів	7 2	4 25	7 14	4 12	7 8	4 19	5 14
9	**27**	**Н.**	**Нед. 22. по Сош.**	**Теодора Муч.**	7 4	4 23	7 16	4 10	7 10	4 17	5 59
10	28	П.	Муч. Параскевії	Андрея	7 6	4 22	7 18	4 9	7 11	4 16	6 56
11	29	В.	Прмч. Анастазії	Мартина еп.	7 7	4 21	7 20	4 7	7 13	4 14	8 5
12	30	С.	Муч. Зиновія і Зин.	5. Братів Пол.	7 8	4 20	7 22	4 6	7 14	4 13	9 24
13	31	Ч.	Ап. Стахія	Дидака ісп.	7 10	4 19	7 24	4 4	7 16	4 11	10 59
14	1	П.	Безс. Косми і Дамяна	Мартина п.	7 12	4 17	7 26	4 2	7 17	4 10	ран.
15	2	С.	Муч. Акіндіна	Ґертруди	7 14	4 16	7 28	4 1	7 19	4 8	0 38
16	**3**	**Н.**	**Нед. 23. по Сош.**	**Станислава**	7 15	4 15	7 30	4 0	7 21	4 7	2 24
17	4	П.	Пр. Йоанікія	Соломії	7 16	4 14	7 32	3 58	7 23	4 6	3 50
18	5	В.	Муч. Галактіона	Максима	7 18	4 12	7 34	3 56	7 25	4 4	5 11
19	6	С.	Ісп. Павла	Єлисавети	7 20	4 11	7 36	3 55	7 27	4 3	6 36
20	7	Ч.	Прор. Єрона	Фелікса	7 21	4 10	7 38	3 54	7 29	4 2	8 0
21	8	П.	**Соб. св. Арх. Мих.**	Жерт. М. Б.	7 22	4 9	7 40	3 52	7 31	4 1	зах.
22	9	С.	Муч. Онисіфора	Кикелії	7 24	4 8	7 41	3 51	7 32	4 0	5 0
23	**10**	**Н.**	**Нед. 24. по Сош.**	**Климентія п.**	7 26	4 7	7 43	3 50	7 34	3 59	5 54
24	11	П.	Пр. Міни і Віктора	Хризоґона	7 28	4 7	7 43	3 50	7 36	3 58	6 52
25	12	В.	†Сщм. Йосафата	Катарини	7 29	4 5	7 47	3 48	7 38	3 57	7 59
26	13	С.	†Аеп. Івана Зол.	Григорія	7 30	4 4	7 49	3 47	7 39	3 57	9 12
27	14	Ч.	†Ап. Филипа	Валєріяна	7 32	4 4	7 50	3 46	7 40	3 56	10 25
28	15	П.	Муч. Гурія і Самона	Руфіна	7 33	4 3	7 52	3 45	7 42	3 55	11 41
29	16	С.	†Ап. і Ев. Матея	Сатурніна	7 35	4 2	7 54	3 44	7 44	3 54	ран.
30	**17**	**Н.**	**Нед. 25. по Сош.**	**1. Адв.** Андрея	7 36	4 2	7 55	3 43	7 45	3 54	0 58

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД.

Грудень | МАЄ 31 ДНІВ | December

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко - католицькі	СВЯТА Римо - кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	18	П.	Муч. Платона і Ром.	Елігія	7 37	4 1	7 56	3 42	7 46	3 53	2 8
2	19	В.	Прор. Авдія	Вівіяна	7 38	4 1	7 57	3 42	7 47	3 52	3 24
3	20	С.	Пр. Григорія	Францішка	7 39	4 0	7 59	3 41	7 48	3 52	4 49
4	21	Ч.	**Вход в Храм Пр. Бог.**	Варвари д.	7 41	4 0	8 0	3 41	7 49	3 51	6 9
5	22	П.	Ап. Филимона	Петра Хриз.	7 42	3 59	8 1	3 40	7 50	3 51	7 35
6	23	С.	Еп. Амфілоха	Николая	7 43	3 59	8 3	3 40	7 51	3 51	схд.
7	**24**	**Н.**	**Нед. 26. по Сош.**	**2. Адв.** Амвроз.	7 44	3 59	8 4	3 39	7 53	3 50	4 47
8	25	П.	Сщм. Климентія пап.	**Неп. Зачаття**	7 45	3 59	8 5	3 39	7 54	3 50	5 54
9	26	В.	Пр. Алипія стов.	Леокадії	7 46	3 59	8 6	3 39	7 55	3 50	7 9
10	27	С.	Вм. Якова і Палядія	Мелхіяда	7 48	3 58	8 8	3 39	7 57	3 50	8 34
11	28	Ч.	Вмч. Стефана Нов.	Дамазія	7 49	3 58	8 9	3 38	7 58	3 50	10 3
12	29	П.	Муч. Парамона	Сенезія	7 50	3 58	8 10	3 38	7 59	3 49	11 35
13	30	С.	†Андрея Первозв.	Лукії	7 51	3 58	8 11	3 38	8 0	3 49	ран.
14	**1**	**Н.**	**Нед. 27. по Сош.**	**3. Адв.** Спірід.	7 52	3 58	8 12	3 38	8 1	3 49	1 9
15	2	П.	Прор. Авакума	Евзевія	7 53	3 59	8 13	3 38	8 2	3 49	2 52
16	3	В.	Пр. Софонія	Аделайди	7 53	3 59	8 14	3 38	8 2	3 49	4 22
17	4	С.	Влм. Варвари	Лазаря	7 54	3 59	8 15	3 38	8 3	3 50	5 45
18	5	Ч.	†Пр. Сави Осв.	Ґраціяна	7 54	3 59	8 16	3 38	8 4	3 50	7 0
19	6	П.	**Св. О. Николая**	Немезія	7 55	3 59	8 16	3 38	8 4	3 50	8 13
20	7	С.	Еп. Аврозія Мед.	Томи Ап.	7 55	3 59	8 17	3 39	8 5	3 50	зах.
21	**8**	**Н.**	**Нед. 23. по Сош.**	**4. Адв.** Зенона	7 56	3 59	8 17	3 39	8 5	3 51	4 39
22	9	П.	**Зач. Пр. Діви**	Пелягії	7 56	4 1	8 18	3 40	8 6	3 51	5 44
23	10	В.	Муч. Мини і Єрмоґ.	Вікторії	7 56	4 2	8 18	3 40	8 6	3 52	6 55
24	11	С.	Пр. Даниїла Стов.	Адама і Ееви	7 57	4 3	8 18	3 41	8 6	3 53	8 8
25	12	Ч.	Еп. Спірідіона	**Рожд. Христ.**	7 57	4 4	8 18	3 42	8 7	3 54	9 23
26	13	П.	†Муч. Евстратія	Пр. Стефана	7 57	4 4	8 18	3 43	8 7	3 54	10 40
27	14	С.	Муч. Тирса і Левкія	Івана єван.	7 58	4 5	8 19	3 44	8 7	3 55	11 52
28	**15**	**Н.**	**Н. 29. п. С. і Праот.**	**Св. Невинних**	7 58	4 6	8 19	3 45	8 8	3 56	ран.
29	16	П.	Прор. Анґея	Томи еп.	7 58	4 8	8 19	3 46	8 8	3 57	1 3
30	17	В.	Прор. Даниїла	Давида царя	7 59	4 9	8 19	3 48	8 8	3 58	2 23
31	18	С.	Муч. Севастіяна	Силвестра п.	7 59	4 10	8 19	3 49	8 8	3 59	3 44

ЗАПИСКИ НА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ.

ЩАСЛИВА...

— Моя сестра щаслива — хвалиться малий хлопчина другому, такому як він.

— Чому? — спитав той.

— Бо вона пішла на сходини вчера вечером і там завели таку забаву, що кождий мущина мав поцілувати дівчину або за кару дати їй пачку чоколяди.

— Ну, і як твоїй сестрі пощастило?

— Вона принесла до дому 13 пачок чоколяди.

ДОБРА ЖІНКА.

Жінка: — Петре, прошу тебе: не їдь на човні!

Чоловік: — От ще! Хиба я дитина?

Жінка: — Ну, то принайменше передягнися в стару одіж і лиши годинник в дома.

ВІНЧАННЯ.

— Що, Ви маєте 30,000 долярів довгу і хочете женитися з моєю дочкою?

— То, бачите, конечність.

— Яка?

— Бо вже мені дальший кредит замкнули.

ДОБРИЙ.

— Вчера бідна жінка просила в мене маленької суми гроша.

— Ну і що?

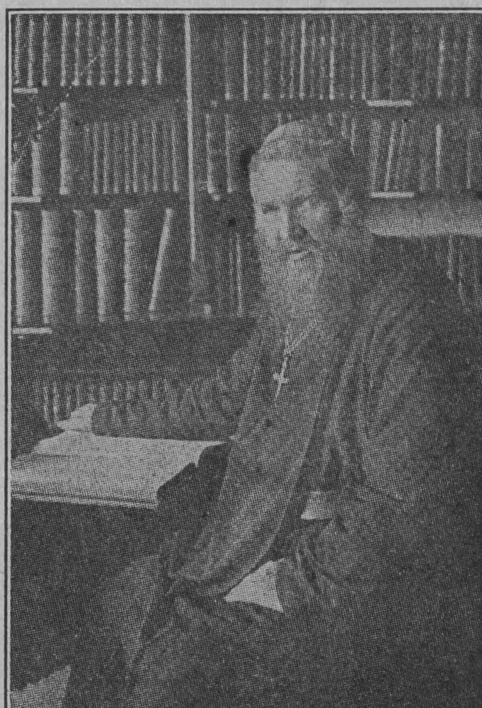
— Я не дав їй.

— Ну і що?

— І через те я не міг спати цілу ніч. Її голос звенів мені в ухах без устанку і не дав мені заснути.

— То видно, що ти добра і совісна людина. Що се була за одна та бідна жінка?

— Моя жінка!

ЙОГО ЕКСЦЕЛЄНЦІЯ, ВИРСВ. АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ, МИТРОПОЛИТ ГАЛИЦЬКИЙ.

Церковний Устав на 1930 рік

Січень.

4. січня (22-го грудня) субота перед Рождеством Христ. Ап. зач. 205; єван. Лу. 42.

5. січня (23-го грудня). Неділя Отців, гл. 3. єу. 6. Ап. 328., Мт. 1. Служба Отців, літурґія св. Івана Зол. Тропарі воскр., Отцям і предпразн. Слава Кондак Отцям і Нині Предпразн.

6. січня (24-го грудня). Навеч. Рож. Хр. Царські часи. Літурґія св. Василія Вел. з вечірнею.

7. січня (25-го грудня). Рождество Христове. Повечеріє велике, литія і бл. хліба. Єван. Мт. 2. Літурґія св. Івана Зол. Єлици. Ап. 209. Ев. Мт. 3.

8. січня (26-го грудня). Собор Прес. Бог і св. Йосифа Обруч. Єв. Мат. 2. На літурґії 2 антифони празн., 3 звичайний. Тропарі Празника і св. Йосифа, Слава Кондак св. Йосифа і Нині Рождес. Апос. 306. Єв. Мт. 4. Вечірня повседневна св. Стефанови.

9. січня (27-го грудня). Первом. св. Стефана. Служба Празника і св. Стефана. Ап. 17. Єв. Мт. 87.

11. січня. Субота по Рождестві. Ап. 288. Єван. Мат. 46.

12. січня. Неділя по Рождестві, гл. 4., Єв. 7. На Літурґії троп. воскр., слава: воскр. і нині празника. Ап. 200. Єв. Мт. 4. Вечірня мала.

14. січня. Обріз. Господнє і св. Василія Вел. До Богоявлення загальниця, а час заказаний. Всеночне. Літурґія Василія Вел. Тропарі: Обрізанню і св. Василію Вел.; Слава св. Василію Вел., Нині Обрізанню. Прокімен, Апостол і Єван. неділі перед Просв. відтак Обрізання і Василія. Вечірня повседневна з предпр. Просвіщення.

17. січня. Царські часи. Літурґія св. Ів. Золотоустого.

18. січня. Навечеріє Богояв. Піст. Літурґія св. Івана Зол. По заамвонній молитві свячення води в цер. притворі. (Коли Навечеріє Богояв. випаде в суботу, то Сл. Б. св. Василія Вел. правиться в самий празник Богоявлення).

19. січня. Богоявлення. Повечеріє з Всеночним. Літурґія Василія Вел. без вечірні. По заамвонній молитві водосвятіє. Веч. велика воскр. празника і Предтечі.

26. Неділя по Просв. гл. 6. Єв. 8. Попразденство.

Лютий.

2. Неділя о Закхею. Гл. 7. Єв. 9. Ап. 285. Ев. Лука 94.

9. Неділя о Митарі і Фарисею. Гл. 8, Єв. 10. Початок постної тріоди. По Євангелію покаянні стихири.

12. Трох Святителів. Всеночне. Ап. 334. Єв. від Мт. 11.

15. Стрітення Гдне. Всеночне. Ап. 316, Лу. 7.

16. Неділя о Блуднім Сині. Гл. 1. Єв. 11. На Утр. На ріках Вавил. Ап. 135. Лу. 79.

23. Неділя Мясопустна. Гл. 2. Ев. 1. Ап. 140. Ев. Мт. 106.

В сирний тиждень слюбів давати не вільно.

Березень.

2. Неділя Сиропустна. Гл. 3. Єв. 2. На середу і пятницю слідуючі освячується два агнці на Літ. Преждеосв. Дарів. Вечірня постна з поклонами.

3. Понед. 1 тиждень посту. Великий піст.

9. Неділя 1. Посту. Гл. 4; Єв. 3. Сл. Б. св. Василія Вел. Літурґію Вас. Вел. кожної неділі в пості, крім квітної неділі. Ап. 329. Ев. Мар. 7. О тебі радується. Вечірня постна.

14. Пр. Євдокії. Нед. буква А.

15. Задушна субота.

16. Неділя 2. Посту. Гл. 5. Єв. 4. Літ. св. Василія Вел.

23. Крестопоклонна неділя. Гл. 6. Єв. 5. На утрені в часі стиху на хвалите священник убирається у всі ризи і виносить Ч. Креста до тетрапода, кладе його на тетраподі, кадить зі всіх сторін і співаючи: Кресту Твоєму... робить три великі поклони. Відтак. Прийдіте вірні і цілування Ч. Креста. Літ. св. Василія Вел.

30. Неділя 4. посту. Гл. 7. Єв. 6. Літ. св. Василія Вел.

Квітень.

2. Середа. Поклони з каноном Андрея Критського. Вечером утреня з четверга як в тріоді.

6. Неділя 5 посту. Гл. 8. Єв. 7. Всеночне Благовіщення.

7. Благовіщення. В неділю вечірня з литією. Чтенія 3 празника. На благословлення хліба тропар Благовіщення 3 рази. Літ. св. Ів. Зол. з вечірнею.

12. Лазарова субота. Тріодь Квітна. На літ. Єлици.

13. Неділя квітоносна. На утр. Єв. Мат. 83. Всеночне. Все празники. По Єв. псалом 50 а відтак благословлення лози. Сл. Б. св. Ів. Зол. Приготовити на проскомидії 4 агнці на Сл. Прежд. Дарів в пон. втор. і середу. Трисвятое. Вечірня постна.

17. Вел. Четвер. Сл. Б. св. Василія Вел. з вечірнею. На проскомидії приготовляється 2 агнці, оден до Божого Гробу на Вел. пятницю. В катедр. церквах свячення антиминсів і мира та умивання ніг. Вечером утрення Вел. Пятниці з 12. Євангеліями. Страсти.

18. Вел. Пятниця. Память смерти Г. Н. І. Хр. Часи царські з обідницею. Коло полудня вечірня велика з винесенням плащениці. Вечером Єрусал. утреня при Божім Гробі.

У Вел. Пятницю, Суботу і на Великдень не вноситься тіла помершого до церкви.

19. Вел. Субота. Літ. св. Вас. Вел. з вечірнею. Ризи постні з початку. Чтеній 15. Єлици. Ап. 91. Вмісто Аллилуя: Воскресни і тоді священик скидає постні ризи і убираєсь в світлі та читає Єван. Мт. 115. По заамвонній молитві благ. хлібів як на литії. Буди імя Гдне.

20. Пасха. Великдень. Досвіта воскр. утрення. Сл. Б. св. Івана Зол. По Благословенно Царство: Христос воскрес 3 р. Єлици. Ап. 1. Єв. Ів. 1. з 12 перестанками, підчас котрих дзвониться у всі дзвони. По заамвонній молитві свячення Артоса, як в служебнику. По всім свячення пасок. Вечірня з Єван. Від Пасхи до Томиної неділі (проводи) загальниця і час заказаний. Служби за усопших правиться в світлих ризах. Царські врата отворені.

21. Світ. Понеділок. Утрення у всіх ризах. Канон Пасхи. Служ. Б. св. Івана Зол. Вечірня велика у всіх ризах; отпуст з хрестом.

22. Світ. Второк. Всі відправи у всіх ризах.

26. В суботу забирається Артос з мо-

литвою на роздроблення Артоса. Царські врата замикається.

27. Неділя Томина (проводи). Гл. 1. Утр. Єв. 1. Всеночне без чтеній. На Сл. Б. 3. антифон звичайний. Святий Боже. Роздавання Артоса. Вечірня велика.

Травень.

Набоженства в честь Матери Божої, Цариці м. Травня.

4. Н. Мироносиць. Гл. 2. Єв. 3. На Сл. Б. Ап. 16. Єл. Мр. 69.

11. Н. о Розслабленім. Гл. 3. Єв. 4. На Сл. Ап. 23. Єл. Ів. 14.

15. Празник Переполовенія.

18. Нед. о Самарянці. Гл. 4. Єв. 7. На Сл. Б. Ап. 28. Євл. Ів. 12. св. Ів. Богос.

25. Нед. о Сліпім. Гл. 5. Єв. 8. На Сл. Б. Ап. 38. Єл. Ів. 34.

29. Вознесення Гдне. Всеночне. Ап. 1. Єл. Лу. 114. Царю небесний від нині до Сош. св. Духа не береться.

Червень.

1. Нед. Святих Отців. Місяць Найс. Серця Хр. Гл. 6, Єв. 10. Попр. Вознесення. Ап. 44. Єлє Ів. 56.

7. Субота заупокойна.

8. Сош. св. Духа. Зелені свята. Всеночне. (На Утр. Єв. 9. Воскр. Христове не береться). Царю небесний з колінопреклоненням. По Сл. Б. сейчас вечірня з молитвами колінопреклонними.

9. Пресв. Тройці. Всьо празника.

15. Нед. Всіх Святих і 1. по Сош. Гл. 8. Єв. 1. Ап. 330. Євл. Мт. 38.

16. Зачинається піст — петрівка.

19. Празник Пресв. Евхаристії переноситься на неділю, а службу береться від нині з попразденством, зн. 2 перші антифони празника, третий звичайний з припівом празника. Тропар і Кондак празника.

22. Нед. 2 по Сош. і Пресв. Евхаристії. Служба Пресв. Евхаристії. Сл. Б. з виставленням Найсв. Тайн. По заамвонній молитві похід з Найсв. Тайнами до 4. олтарів. Єв. 1. Мат. 108; 2 Мр. 64; 3. Лу. 108, 4. Ів. 23. По одному стихови суплікації співається, а в церкві по повороті кінчиться.

26. Отданіє праз. Евхаристії.

29. Нед. 3. по Сош. Гл. 2. Утр. Єв. 3. Праз. Найс. Серця Хр. Ап. 306. Єл. 9 і 10.

Липень.

6. Нед. 4. По Сош. Гл. 3. Єв. 4. Ап. 93. Єл. Мт. 25.

7. Рождество св. Ів. Хрест. Всеночне. На утр. Єв. Лу. 3. Ап. 112. Єл. Лу. 1.

12. Верх. Ап. св. Петра і Павла. Всеночне. На утр. Єв. Ів. 67. Ап. 193. Єл. Мат. 67.

13. Нед. 5. по Сош. Гл. 4. Єв. 5. Отців шести всел. Соборів. Сл. воск. і Отцям.

20. Нед. 6. по Сош. Гл. 5. Єв. 6. Ап. 110. Єл. Мт. 29.

27. Нед. 7. по Сош. і св. Волод. Гл. 6. Єв. 7. Сл. воск. і Волод.

Серпень.

3. Нед. 8. по Сош. і пр. Ілії. Гл. 7. Єв. 8. Сл. воскр. і св. Ілії.

10. Нед. 9. По Сош. Гл. 8. Єв. 9.

14. Бр. Макав. і хрещ. Руси (піст).

17. Нед. 10. по Сош. Гл. 1. Єв. 10.

19. Преобр. Гдне Всеночне. Ап. 65. Єл. Мт. 70. По Сл. Б. благослов. овочів.

24. Нед. 11. по Сош. Гл. 2. Єв. 11.

26. Отд. Преображення.

28. Усп. Преч. Д. М. Всеночне. Ап. 240. Єл. Лу. 54. По Сл. Б. свячення зілля.

31. Нед. 12 по Сош. Гл. 3. Єв. 1.

Вересень.

5. Отд. Успення.

7. Нед. 13. по Сош. Гл. 4. Єв. 2.

11. Усік. чес. гол. св. Ів. Хр. (піст).

13. Пол. пояса Пр. Д. М. Ап. 320. Єь. Лу. 54.

14. Нед. 14. по Сош. Гл. 5. Єв. 3. Нач. Індікта.

21. Нед. 15 по Сош. Гл. 6. Єв. 4. і Рожд. Пр. Д. М. Всеночне. Сл. вос. і Рождества.

27. Воздв. Чес. Хреста (піст). Всеночне По литії священик виносить Чес. Хрест на олтар. На славословіє священик убраний у всі ризи забирає Євангеліє з тетрапода на престол, кадить Ч. Хрест і обхід довкола престола і стає в царських вратах. По Славословію і Святий Боже: Премудрость прости! і на то хор співає тропар Кресту 3 рази, а священик йде до тетрапода, кладе хрест і кадить. Відтак підносить і знижає, при єктенії і Гди помилуй зі всіх 4. сторін, а відтак 3 Кресту Твоєму. На Сл. Б. Кресту Твоєму місто Святий Боже. Ап. 135. Єл. Ів. 60 (з переступами). По кожнім богослуженню священик іде перед тетрапод і робить 3 вел. поклони при співі: Кресту Твоєму.

28. Нед. 16 по Сош. і по Воздв. Гл. 7. Єв. 5.

Жовтень.

5. Нед. 17. по Сош. Гл. 8. Єв. 6. Ап. 187. Єй. Мт. 105.

12. Нед. 18. по Сош. Гл. 1. Єв. 7. Ап. 182. Єл. Мт. 62.

14. Покров. Пресв. Бог. (на неділю).

19. Нед. 19. по Сош. Гл. 2. Єв. 8. Ап. 188. Єл. Лу. 17.

24. Пят. Нед. Св. Отець Семого Собора.

26. Нед. 20. по Сош. Гл. 3. Єв. 9. Ап. 194. Єл. Лу. 26.

Листопад.

2. Нед. 21. по Сош. Гл. 4. Єв. 10. Ап. 200. Єл. Лу. 30.

8. Влкм. св. Дмитрія. Всеночне. Ап. 292. Євл. Ів. 52.

9. Нед. 22. по Сош. Гл. 5. Єв. 11. Ап. 203. Євл. Лу. 35.

16. Нед. 23. по Сош. Гл. 6. Єв. 1. Ап. 215. Єл. Лу. 83.

21. Св. Арх. Михаїла. Всеночне. Ап. 305, Єл. Лу. 51.

23. Нед. 24 по Сош. Гл. 7. Єв. 2. Ап. 220. Єл. Лу. 38.

25. Свщм. Йосафата (на неділю).

27. Св. ап. Пилипа (піст до Рожд. Хр.)

30. Нед. 25 по Сош. і свм. Йосафата. Гл. 8. Єв. 3. Ап. 221. Єл. Лу. 39.

Грудень.

Вход во храм Пр. Д. Всеночне. Ап. 320 Євл. Луки 54.

7. Нед. 26 по Сош. Гл. 1. Єв. 4, Ап. 224. Єл. Лу. 53.

14. Нед. 27 по Сош. Гл. 2. Єв. 5.

19. Св. о. Николая. Всеночне. Ап. 335. Єл. Лу. 24.

21. Нед. 28 по Сош. Гл. 3. Єв. 6. Предпр. Зачаття Пр. Д. М.

22. Зачаття Пр. Д. М. Всеночне. Ап. 320, Єл. Лу. 3.

— 14 — Д. М.

28. Нед 29. і Праотець. Гл. 4. Єв. 7. Ап. 257. Єл. Лу. 76.

Св. Борис і Гліб

Не довго цвили могучість і слава української землі. Володар усеї України, св. Володимир, що з так великим трудом злучив українські землі під свій могучий скиптр, мусів на старі літа сумно глядіти, як то слава і могучість його держави линяли в наслідок братоубийчих воєн його власних синів. Сини, діставши свої пайки, завели ворожнечі і борби між собою і ослаблювали себе, а ворог чекав все на догідні хвилі, щоби богацтвом укр. земель себе збогачувати. Просьби старого батька, щоби сини жили в згоді, не помагали.

Батько, св. Володимир ще за життя думав віддати Київ одному з дванайцяти своїх синів, Борисови, бо він був одним з найкращих і найпобожнійших та нерозлучним товаришем Гліба. Сей мав засісти на велико-княжім престолі в Київі, і лагодити непорозуміння між прочими братами. Старий батько захорів. В тім часі дикі Печеніги напали на наш край і немічний Володимир, вислав Бориса на них. Хоробрий син розбив війська Печенігів і окрився славною побідою. Але не було вже кому розповісти про подвиги укр. війська. Батько помер, така сумна вістка дійшла до него зараз по битві. Упокоївся 15. липня 1015 року.

Володимир, умираючи, назначив своїм наслідником Бориса, але був на той час в Київі Святополк, старший його брат. Проти батькової волі, засів Святополк на престолі в Київі, задобривши Київлян подарунками. Думка, що Борис незадовго вернеться і зажадає престолу для себе, підкинула йому плян, щоби згладити свого брата зі світа. Вислав убийників на Бориса і на другого брата Гліба, бо думав, що по смерти Бориса, Київляни найбільше будуть за Глібом.

Борис побивши Печенігів, розпустив військо, а сам з дружиною удався з поспіхом до Київа. Святополк вислав на зустріч своїх послів, щоби заявили Борисови, як найшвидше вертати до Київа, бо хоче дати йому кращий уділ. Наші давні князі мали кождий свої землі і то називали уділами. Так Борис мав Ростов, а Гліб Муром.

В дорозі недалеко Вишгорода засілись убийники на Бориса, але він як Божий слуга, не застрашився тим. Убийники кинулись з копіями на Бориса, а коли слуга Юрий, родом з Угорщини, хотів оборонити свого пана, сам упав трупом. Скатоване тіло Бориса обвинули в плащ, положили на віз і повезли зі собою. В дорозі побачивши, що Борис ще дихає, пробили його серце мечем.

Так сталось братоубийство. Укр. земля скропилась кровю св. Бориса від руки окаяного Святополка. Тіло св. Бориса перевезено тайно до Вишгорода і там похоронено в церкві св. Василия.

Та кровожадному братови мало було крови св. Бориса. Він задумав згладити

і других братів, а насамперед Гліба. Післав гонців до Мурома, щоби він скоро вибирався до Київа, бо хорий батько хоче з ним ще бачитись перед смертю. В дорозі, серед ночи, кінь Гліба упав в рів

СВ. МУЧЕНИКИ БОРИС І ГЛІБ.

і Гліб нарушив собі ногу так що не міг їхати верхом. Пустився водою на Смоленськ. Коло урочища Смягдин, стріли Гліба посли від Ярослава і заявили, що Ярослав одержав вістку, що батько давно вже помер, Борис убитий, а Святополк кличе його на згубу.

Убийники знали, що Гліб не мине Смоленська. Там засіли на него і в жорстокий спосіб Горясір заколов Гліба. Навіть не похоронили Глібового тіла, але лишили в глухім місци в лісі.

Окаяний Святополк вислав убийників на третого брата Святослава. Святослав утік перед братоубийцем і згинув в горах Карпатах над рікою Опором. По тих убийствах повстала чотиролітна війна між Святополком і Ярославом і Ярослав розбив цілковито війська Святополка над рікою Алтою, де убито Бориса. Гнаний тугою і небесним гнівом, забіг Святополк аж в чеські гори і там згинув. Люде прозвали його Окаяним.

Ярослав по довгім шуканню, знайшов тіло Гліба і велів священикам перенести його у Вишеград, де положено разом з тілом Бориса. У гробі мучеників стали діятись чуда. Нарід сходився численно так, що церква стала за малою. Ярослав побудував нову більшу церкву і митрополит Іван І. посвятив її. Син Ярослава Ізяслав, побудував нову величаву церкву, в присутности митрополита Юрія, епископів і много священства, велів перенести мощі Бориса і Гліба до неї. Князі Ізяслав, Святослав і Всеволод перенесли на своїх раменах мощі Мучеників. Було се 2. мая 1972. року. На память сего перенесення мощий, постановлено святкувати день 2. мая. Католицька Церква зачислила сих мучеників до лику святих.

о. П. Олексів.

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ А. СИНОТ, АРХІЕПИСКОП ВИННИПЕҐУ.

о. П. Олексів.

На Новий Рік.

Загули рано веселі дзвони
А голос іхній по всіх хатах,
Дітвора жваво біжить зі зерном
Желати людям всіляких благ.

Нового Року, ґаздо, мамуню,
Ми вам днесь щиро желаєм!
Для вас, родини, цілому світу,
Веселий голос лунає.

Старий наш батько двайцятьдевятий
Покинув, не вернесь ніколи,
Забрав з собою радість і горе,
Ненависть, нещастя й крамоли.

У ваші пороги приходить молодик
Трийцятим роком його прозвали,
Несе з собою богато дарунків
Для всіх народів, що його ждали.

Чим обіцяє він нас дарити
В тім Новім Році, дорогі квіти..
Чи може знова кинути хоче
Сварню, роздори між свої діти?

Новий сей Рочок несе з собою,
Надії на краще і ліпшу долю,
Принесе згоду, любов, братання,
Могучість, а згодом і бажану волю

Ювилейний Рік Папи Пія XI.

Дня 20. грудня 1928 відправив Святійший Отець Папа Пій XI. в церкві св. Петра в Римі Службу Божу для дітей. Тиха Служба Божа відправлена в півсумерку величезного храму на гробі Князя Апостолів змушувала присутних до внутрішного совокуплення і сердечної молитви за Христового Намісника на землі. Св. Отець Сам уділив дітям перше св. Причастіє, бо тим хотів заохотити родичів і вихователів до практичного переведення в життя Енцикліки Пія X. про приимання дітьми св. Причастія, а також відсвіжити свої спомини з молодих літ свого священства. Улюбленою Його працею тоді як молоденького священика було приготовляти наймолодших дітей до першого св. Причастія.

В той день зачав св. Отець Папа Пій XI. свій 50-літний Ювилей, який католицька церква святкувала по цілім світі до 20. грудня 1929 р.

Дня 20. грудня 1879 р. двайцятьдволітний Ахіль Ратті дістав св. Тайну священства а 21. грудня відправив в церкві св. Карла на Корсо першу Службу Божу.

Пятьдесятьліт у священичій службі, се рідка слава у людськім життю. Пятьдесять літ у Божій святині і при Божім Престолі, се велике благословення Боже, як для Ювилята, так й тих що їх Бог Йому повірив.

Длятого цілий католицький світ приготовлявся, щоби як найторжественнійшим способом прославити Ювилей спільного Батька цілої Вселенної. З усіх усюдів світа, де бє тільки католицьке серце, взносилися спільні молитви жертвувалися св. Причастія, влаштовувано академії в честь Вселенського Архіпастиря, щоби тим способом зазначити свою синівську любов і пошану супроти Того, котрий є каменем угольним Христової Церкви. Бо через злуку з Головою Церкви всі лучаться в містичне тіло Христа, Його Божественну Родину, Католицьку Церкву.

До того торжества прилучилися й Украйнці греко-католики, щоби разом з 300 міліонами других католиків оказати свою горячу й ніжну синівську любов до Христового Намісника на землі Папи Пія XI.

Наші паломники з Галичини (а між ними були представники всіх кляс нашого громадянства в Галичині) на чолі з Їх Ексцеленцією Митрополитом Ґрафом А. Шептицьким зложили рівнож щиросинівський поклін та бажання спільному Вітцеві вітців, Верховному Пастиреві всіх пастирів з нагоди 50-літного ювилею священства Його Святости Папи Пія XI. На приняттю у св. Отця, яке відбулося 15. липня 1929 р. наш Митрополит в імени паломництва зложив у стіп Христового Намісника адресу, з котрої передаємо нашому громадянству деякі уривки:

„Святійший Отче:—

З далекої, знаної Вашій Святости, східної сторони ми Українці византійського обряду приходимо до святого Петрово-

го Престолу і до Особи Вашої Святости, щоби зложити поклін в доказ нашої віри і нашого привязання.

Яко сини великої Української Нації, що в більшій своїй части не тішиться добродійствами нашої злуки з тим св. Апостольським Престолом, ми привикли судити все до певної степені з точки погляду Унії і надіємось сильною надією, що історичні хвилі, яким рука Вашої Святости вказує дорогу, привернуть із собою до сего корабля св. Петра всіх незєднаних, а Ти Святійший, той будучий поворот візьмеш у вітцівські обняття, вже якби нині бачиш великою вірою, горячою любовю, сильною надією і передбачуючим переконанням.

А щоби се при Божій Помочі щасливо сталось, покірно просимо для цілого нашого українського народу Апостольського Благословення".

Кромі того укр. греко - католицький Епископат Галичини, Підкарпаття, Югославії і Сполучених Держав (Преосвященний Кир Василій — Епископ Канадийських Українців не зміг виїхати до Риму на спільні наради з ріжних, незалежних впрост від Него причин) зїхався у місяці жовтні м. р. у вічнім місті Римі на свої спільні наради і при тій нагоді зложив Видимому Голові Христової Церкви найщирійші бажання з нагоди того Ювилею.

* * *

Дня 6. II. 1922 кардинал Ратті був вибраний Епископом Римським і прибрав імя Пія XI. — Дня 12 II. відбулася коронація в церкві св. Петра і він по раз перший по довгих літах уділив благословення Римови і цілому світови.

У першім своїм посланню („Ubi arcano Dei") вибирає собі клич: „Христовий Мир у Христовім Царстві". Він є Апостолом Божої любови, котру ділами й словами пропаґує. Його престол є прибіжищем для всіх, як володарів держав, так й найбіднійших скитальців, що в часі всесвітньої війни стратили все своє майно.

Минуло ледви 8. літ від коли Папа Пій XI. засів на престолі св. Петра а довершив вже таких діл, що остануть тревалими памятниками в Христовій Церкві. Всім добре знана його праця в часі ювилейного року, праця місійної вистави, великі старання о місії в цілім світі, заведення нового празника Христа-Царя і його праця коло поширення католицької акції на цілий світ. Він кличе до праці у винограді Божім всіх католицьких мірян, мущин й женщин, щоби під проводом Церкви працювали над поширенням Євангелія Христа-Царя. Його серцю є мила особливо ідея єдинення з Христовою Церквою всіх незєдинених. Як правий господар кличе на гостину Христової любови всіх незєдинених словами: „Приходіть, бо вже все готове". (Лук. 14. 17).

Папа Пій XI. є людиною повної живої віри, неструдженою в праці, неустрашимою у відповіданню вічних правд, є Він повний доброти й любови для всіх, але заразом повний рішучости й відваги у кермованню Христовою Церквою. Його душа переповнена Божим страхом, але не знає страху перед людським зглядом. У Нього велике упования на Бога й тому ніколи не упадає на дусі. Цілий день посвячує молитві й праці, а крім того ще велику часть ночі. Та сильна душа перебуває у здоровім й сильнім тілі.

Не тільки католики, але й найбільші противники дивляться на Него з найбільшим почитанням. За час його Понтифікату, св. віра проповідується по всіх сторонах світа й утверджується.

Зверхні святощі, ювилейні обходи, того „фамілійного свята" у дітей, що розуміють свого Св. Отця, були отже получені зі щирими молитвами і вироблюванням горячого церковного духа і то був найціннійший і найвідповіднійший дарунок, дар дітей для свого Св. Отця, зложений на олтар Всевишнього з доданим желанням ще многих щасливих літ.

Його Преосвященство Кир Никита Будка

Щоби належито оцінити чию працю, належить передовсім зрозуміти обставини, серед яких хтось працює. Ми знаємо, яку важну ролю в нашому народньому життю відіграла та відіграє українська греко - католицька Церква в Галичині, а і її керманич завдяки свойому високому достоїнству мусить відіграти подібну ролю. Щоби зрозуміти та оцінити працю бувшого нашого першого Епископа в Канаді, треба розглянути належито ті обставини, серед яких прийшлось працю-

передовсім у нас в Канаді. Вона була й є тим омофором, що хоронить нас перед тими, яким не загальне добро нашого народу лежить на серці, а свої сектанські цілі.

Коли церква грає в життю нашого народу в Канаді важну ролю, то тим самим вати Преосвященому Кир Никиті для добра свого народу.

Українці греко-католики, приїхавши до Канади, відразу розбрилися по широких її степах, на державні землі, по містах та місточках. Вони жили поодиноко, без орґанізаційного пляну і цілости. А секти

релігійні бачучи їх такими, стали засновувати між ними свої місії, щоби їх приєднати до себе і при помочи своїх ложних наук, винародовити. Повстали між Українцями ріжні секти, так що можна сказати, що в той час се був в дійсности Вавилон і помішання „язиків“.

Такий оплаканий стан панував около десять років. Завдяки Їх Ексцеленції Митрополита Шептицького, який 1910 р. звидів Канаду, Рим назначив для канадийських Українців Епископом Преосвященого Кир Никиту Будку, який приїхав до Канади в 1912 р. Завдяки невтомимій праці та самопосвяті Кир Никити для Українців в Канаді, наші поселенці в Канаді зачинають прибирати більш орґанізаційну форму не тільки на полі духовнім але також на національнім, чого до того часу не було.

Матеріял до орґанізовання був тоді дуже непригожий. Се були часи сумної памяти вибриків, коли то золота канадийська свобода й розмірно легкі заробітки поперевертали голови недавнім ще галицьким бідолахам, між якими до того було багато радикального елєменту, не признаючого над собою крім поліційного пястука, ніякого морального проводу. Так було по містах а поважні, релігійні одиниці жили розкинені по цілім безмежнім Заході, зайняті твердою боротьбою за насушний хліб. А до того на провідників народу пхалися на силу молоденькі ґімназисти, в яких зарозумілість і претенсії стояли в відворотнім відношенню до знання й життєвого досвіду. Таку то ниву застав в Канаді епископ Никита!

У півтора року після прибуття першого епископа до Канади, прийшла світова війна, що потрясла цілим людством, поперевертала численні погляди, а передусім захитала поважно суспільну мораль. Се очевидно відбилося відємно й на нашій суспільности в Канаді й утруднило ще більше всяку поважну орґанізаційну роботу. Щоправда, повоєнні роки давали Епископови Кир Никиті більше нагоди до скріплення й розбудови своєї величезної дієцезії, однак тоді, на жаль, його стара внутрішня недуга виступила зі здвоєною силою, паралїжуючи його енерґію й ініціятиву. В р. 1927. Кир Никита, як відомо піддався на клініці в Рочестер дуже поважній операції, з якої майже чудом вийшов з життям.

А однак помимо всіх тих надзвичайних перепон вислід пятнайцятилітної праці сього Епископа - піоніра є дуже поважний. Около 250 добре зорґанізованих греко - католицьких парохій і місій з 47-ома відповідно образованими й ревними священиками, кількадесять домів Божих, що, як приміром церкви здвигнені священиком - архитектом о. Ру, викликають подив своїх і чужинців, бурси, захоронки й инші виховавчі заведення, популярний український католицький тижневик „Канадийський Українець”, і т. д. — се побіжно овочі заходів епископа Будки й його співробітників.

А особа нашого бувшого Епископа? В сім згляді епископ Кир Никита лишив по собі можливо найкращі спомини. Була се людина наскрізь добра й учинна й тисячі людей користали з його матеріяльної й моральної помочі. Він нікому не вмів відмовити а особливо прихильно ставився до повоєнних політичних біженців зі Старого Краю. Не знаємо, чи хтонебудь з наших духовних або світських провідників в Канаді мігби хоч приблизно дорівнати Йому високістю загального образовання або товариськими прикметами. А нарешті Преосвящений Кир Никита був горячим українським патріотом, якому особливо доля західно українських земель завше лежала на серці.

Сі всі надзвичайні прикмети розуму й серця зєднали Епископови Кир Никиті непроглядне число щирих приятелів на цілій території нашої Домінії.

Поступ Католицької Церкви

ЗА РР. 1928 — 1929.

Ватиканська дипльоматія принесла гарні успіхи для католицької Церкви в рр. 1928—1929. Зі всіх сторін світа доходять вістки то про розвій щораз кращих відносин між поодинокими державами а Ватиканом, то про заключення конкордатів, так що престіж католицької Церкви за той час дуже піднісся.

Найкраще стоять справи католицької церкви в цілій Америці. В усіх її державах панує як найкращий дух зглядом Ватикану, а число членів католицької Церкви дуже скоро росте.

Арґентина з нагоди привернення архіепископства в Буенос Айрес, оголосила своє повне порозуміння з Ватиканом і дала повну свободу католицькій Церкві, а Ватикан дав запоруку, що не буде стреміти до зменшення привілеїв світської власти. Відносини з державами Перу, Чіле, Венезуеля, Параґвай, Колюмбія як найсердечнійші. Правительство Колюмбії дало велику підмогу католицькам місіонарам і повірило їм виховання молодіжи.

Всі републики Середної Америки увійшли в 1928 році перший раз в контакт з Ватиканом і через свого апостольського нунція стремлять до повного і успішного порозуміння. В одній Нікараґві, яка стоїть ще під сильним впливом Північної Америки, папська політика не може найти ще належного опертя.

Кровава внутрішня війна в Мексико закінчилася побідою Церкви. Мексиканське правительство на чолі з Хілі зрозуміло під напором фактів, що політика Каєса зглядом Католицької Церкви — се руїна держави. Воно мусіло заключити угоду з Ватиканом, силою якої права католицької Церкви в Мексико забезпечені.

Дуже гарні відносини панують між Сполученими Державами і Ватиканом. — Представник Його Святости є в звязку з урядом і з ґубернаторами поодиноких стейтів та тішиться довірям властий і католицького народу, який числить около 20 міліонів душ. В Канаді, де католики обнимають майже половину населення, справи католицької церкви стоять дуже високо, Католицька церква має тут найбільший вплив.

Відносини в Европі загально були вдоволяючі. Богато справ, користних для католицької церкви вже осягнено, або посунено вперед.

До недавна було поважне непорозуміння між урядом Чехословаччини а Ватиканом задля свят в честь Гуса. То непорозуміння вже усунено і осягнено т. зв. „модус вівенді", який, як кажуть знатоки, є ключем до заключення конкордату в недалекій будучности. Румунія вже заключила конкордат. Справа конкордату на Угорщині, по заключенню пакту в Тріянон, стоїть ще далеко, бо годі поладнати скомпліковані справи границь і квестію поділу дієцезій.

Про Росію годі щось путнього сказати. Найновійші однак звідомлення подають, що совіти залицяються до Ватикану і бажають утворити свою амбасаду при Апостольській Столиці.

Католицька Церква розвинула дуже

гарну діяльність в Бельґії і Голяндії. Належить сподіватися нових, дуже потішаючих здобутків. Латвія й Естонія заключили вже конкордати. Литва уреґулювала церковну юрисдикцію і дістала свого нунція. — Пруси рівнож заключили конкордат з Ватиканом, не зважаючи на ті трудности, які ставили німецькі протестанти. В особливий і дуже користний спосіб для католицької Церкви уложились відносини у Великій Британії. Папський нунцій в Швайцарії слідить справи в Лізі Народів і тішиться впливами і симпатіями у всіх державних представників. Екс. Пачелі заключив конкордат з Баварією.

В Іспанії відносини знамениті, а з Портуґалією поладнано церковні відносини в її кольоніях. На перешкоді до повного порозуміння Франції з Ватиканом стоїть товариство „Аксіон Францезе."

Великий поступ зробила кат. Церква в Африці, а в Японії говорять про скоре установлення нунціятури в Токіо.

Показується, що Ватикан своєю виробленою тактикою та умінням протягом так короткого часу більше поступив наперед в справі мирного співжиття співгорожан поодиноких держав, чим міждержавна політика людців, які справу Церкви та її авторітету ставлять або на другий плян, або зовсім її нехтують. Приписати се належить виключно тій моральній силі, яку має Ватикан над цілим світом та з якою хоч не хоч, мусить числитися кождий, кому дорогий лад і спокій на світі.

о. П. Божик.

Радуйся Маріє

Пречиста Діва, то надія наша,
Отам удовиця пригортає сина,
Бо забрала батька смерть неумолима.
Без хати, під тином, скулились обоє,
Жалко їм за батьком а серденько мліє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

Вона таких знає, бо була убога,
Знає, як то тяжко убогому бути.
Удовиця мужа не може забути,
Сирота хлопчина руки простягає.
Тяжко їм на серцю, хоч сонечко гріє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

Як днина минула, нічка наступила,
З коминів дими в небо ся підносять,
Сирітка з вдовою плачуть, голосять.
Всі їх відступили, бо вони убогі.
Стало їм холодно, вітер зимний віє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

В Назареті Діва з Ісусом як жила,
Біду там зазнала, як вбога родина.
Вдова пригортає до грудей так сина,
А там у діброві вночи хтось голосить,
Місяць із зорями тускле світло сіє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

На горі Голгофті з Ісуса кров лилася,
Се Пречиста Діва тепер пригадала.
Вдовиця із сином сльози проливала,
Ніч покрила землю, долини і гори.
В чужу хату вдова впроситись не сміє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

Ніхто так не знає, сих сиротів горе,
Лиш Пречиста Діва, заступниця Мати!
Тільки Вона таким вміє помагати.
Богатий, бездітний забрав вдову й сина.
У нього їм добре, їх серце радіє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

Коли хто Матінку Божу зневажає,
Такого ледащо Господь Бог карає,
Нехай на се кождий добре памятає!
Хто є в нас такий, нехайся направить!
Пречистої Діви ласка нас огріє,
Пречиста Діво, Радуйся Маріє!

Св. О. Сильвестер, Папа Римський

Як знаємо, страшно погани нищили і гонили християн за перших часів. Папи римські не мали коли й подумати о устроєнню св. Церкви, скривалися зі своїми вірними дітьми під землею в катакомбах; в протягу 250 літ, тринайцятьох їх віддало свою голову під катівський меч за Христа а час їх володіння був нераз лиш приготованням на мученичу смерть.

Та першим, що на сій земли повитав своїм серцем свободу Христової Обручниці католицької Церкви і зайнявся уладженням видимого царства Божого, був св. Сильвестер Папа римський. Господь випровадив його на ту високу гідність таки зараз, коли Константин святий під прапором хреста побідив був поган. Не богато подає нам історія новин о внішнім і внутрішнім життю того великого мужа, але й се, що вона подає, вистарчає, щоб змалювати його величавий і красний образ.

Сильвестер походив зі славної римської родини. Ще як дитиною він був, віддали його родичі на виховання побожному священикови Киринови, котрий з цілою ревністю вщіпляв в молоде серце Сильвестера найважнійші чесноти непохитної віри і сильного привязання до страждучої Церкви. Посіяний засів видав богатий овоч в души святого молодця. Він пожертвував себе в раннім своїм життю на службу Господеви а папа Маркелин, покладаючи в нім свою велику надію, висвятив його на священика. І ось тепер вже Боже Провидіння отворило для Сильвестра широке поле, щоб на нім він ділом показав свою горячу любов і свою ревність. То так було.

В кілька місяців після того, як Сильвестер став священиком, розписав цісар Диоклетиян послідне і найстрашнійше гонення християн. Невинна кров плила потоками, вязниці і тюрми не могли змістити в собі вірних за св. віру християн; безбожні погани катували їх, осліплювали, відтинали їм руки й ноги і так мучили й мучили без кінця, без міри. А неустрашимий і невтомний Сильвестер ходив від одної до другої вязниці, ніс слово потіхи і розради для борців Христових а заразом сповняв при них милосердні діла. Він товаришив мученикам на місце суду, не опускав їх, коли їх мучено і страчувано і був при них так довго, доки вони своєї душі не віддали Христови на свідоцтво правдивої Його віри. — Повний сили і християнського мужества згорджував той св. Божий угодник смертю, на яку всюди наражував себе, бажав навіть сам мученичого вінця, але Господь серед тілько небезпеченств стеріг його, бо иншу працю призначив для нього в своїй Церкві.

Ось тота превелика ревність за славу Божу і тота горяча любов Сильвестра до християн, зєднала для него так богато приятелів, що по смерти Папи Мельхиядеса, ціле духовенство разом з народом вибрало його 314 року на намісника Христового. Задача Сильвестра була тяжка. Треба було освободженій католицькій Церкві надати нові закони, треба було уладити відносини поміж властю світською а духовною, треба було зложити тую звязь поміж поодинокими церквами, яку перервало довге гонення і переслідування християн, а до того всього треба було ще й вести борбу з грізними й упертими єретиками.

Ось тоту велику працю мав покінчити і залагодити св. муж Сильвестер. Він з великим запалом і горячим серцем взявся відразу до роботи. Разом зі своїми епи-

скопами виміг Сильвестер на цісарю Константині Вел., якого сам своєю рукою охрестив, що той випустив на волю з вязниці всіх христіян і під карою смерти заборонив вбивати їх, крім сего ще й за невільниками він вставився і заказав остро поганам, щоб своїх слабих дітей не вбивали і не топили в ріках. Кромі сего вплинув св. Папа, що цісар своєю властю поручив цілій своїй державі публично святкувати день недільний і що він пристановив для свого війська священиків, що мали виховувати в Христовій вірі борців за вітчину.

Але й богато мав Сильвестер клопоту з відступниками-еретиками. В Африці тоді ширили Донатисти науку блудну, казали, що до св. Церкви належать лиш самі святі а всі грішники виключені з неї. Вони вчили ще, що священик, як допуститься тяжкого гріху, то перестає бути священиком а до сеї науки богато втягали і простих людей а навіть епископів. Щоб сему лиху зарадити, Сильвестер скликав до міста Арля Собор і там разом з 200 епископами осудив фальшиву віру Донатистів і вилучив їх з католицької Церкви.

А другу ще більшу єресь ширив в тім часі Арий, священик з Александрії. Він говорив, що Ісус Христос не є правдивим Богом, що Він не має тої самої природи з Отцем і св. Духом, що Він є лиш найсовершеннійшим сотворінням а через те прибраним Сином Божим.

Щоб і того Божого ворога поконати, порозумівся св. Папа Сильвестер з цісарем Константином і поручив йому скликати перший загальний церковний собор до Малої Азії до місточка Нікеї. І ось в 325 році на зазив Христового намісника зїхалося на той собор з цілого світа аж 318 епископів, а сам Сильвестер, зачерез старечий свій вік і зачерез неміч не міг особисто в Нікеї явитися, вислав тому туди свого заступника епископа з Кордови, що звався Гозий і ще двох священиків Віта і Вінкентия. Кромі епископів зібралося на тім соборі ще багато поважних старців, а кожний з них в своїм знемощілім тілі мав слід з тяжких мук, які витерпів був колись за Христа. Були там присутні правдиві мученики за св. віру, був там і св. старець епископ Пафнутий, якому погани вибрали були праве око й відтяли були одну ногу. Той збір так поважних і так святих мужів зробив на цісарю велике враження, він перенятий ревністю і любовою, падав до їх ніг, а св. старцеви Пафнутию з ушанованням цілував той закервавлений отвір в голові, в якім колись містилося око.

На тім соборі осудили одноголосно всі епископи єресь Арня і всіх його приклонників, вилучили їх з католицької Церкви а свою віру визнали отсими словами: — „Ми віримо в одного Сина Божого, правдивого Бога від правдивого Бога, перед всіми віками родженого а не сотвореного, що є одного существа з Богом Отцем."

Сильвестер потвердив в Римі в присутности 272 епископів всі постанови собору, а при тій нагоді умістив в престолі в одній своїй церкві образ Прч. Діви Марії під іменем „Потіхи христіян", щоби так віддати почесть Їй Божому материнству і подякувати за освободження св. Церкви від єреси. В послідних літах свого життя побудував сей великий Папа на гробі першого св. Апостола Петра прекрасний храм, до котрого через 1110 літ сходилися вірні з цілого світа, щоби поклонитися тій „скалі", на якій Ісус Христос вибудував був свою Церков. На отсім місци станув відтак ще більший і ще величавійший храм св. Петра, що до нині находиться в Римі.

Так минуло в тяжких трудах і терпіннях життя св. Папи Сильвестра. Через двайцять один літ і через одинайцять місяців кермував він по розбуренім морю сего світа Петровою лодкою, католицькою Церквою, і в 335 році в пізнім ста-

речім віці віддав свою святу душу в руки Господа Бога. Мощі його зложено в катакомбах св. Прискили, що лежать віддалені о одну милю за Римом.

З того, що ми тут на сім місци подали за життя св. Папи Силвестра, виходять для спасення нашої душі дуже важні науки. По перше: Св. Сильвестер, як бачимо, сповняв точно обовязки свого стану, коли був священиком а ще точнійше сповняв їх, коли Дух св. вибрав його на видиму голову св. католицької Церкви. Ось так і ви, милі браття, поступайте. Святість кождого чоловіка залежить від того, як хто сповнює свої обовязки наложені на нього від Господа Бога. Чи ти отець, чи ти син, чи урядник, чи слуга — ділай те все, що на тебе провидіння наложило а найдеш честь у людей і у Господа заслугу. — По друге: св. Сильвестер від малої дитини привязав був своє серце до католицької Церкви і до св. віри і боронив її всюди і все. А ми як його в тім наслідуємо? Коли злі люде сміються з нашої св. віри і з нашої Церкви, коли вони згорджують нашими набоженствами і нашими відправами, коли вони понижають слуг Божих, священиків й епископів, тоді **й ми конечно мусимо** показатися добрими синами, мусимо боронити нашої матери католицької Церкви і то так, як боронив її св. наш Отець Папа Сильвестер.

СПИС ЧЛЕНІВ СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНОГО ГУРТКА В ГЕМІЛТОН, ОНТ.

1-ий ряд, від ліва до права, сидять: П. Ваврук, А. Гладун, Оля Павлишин, В. Оля Гладун, Марійка і I. Стасюк, ученики і учениці „Р. Ш.“ — 2-ий ряд: п-ни А. Ведиш, Ст. Білінська, Мостовий, диріґент і учитель „Р. Ш.“, о. П. Пасічник, парох, Й. Стасюк, голова товариства, п-ни М. і О. Ріпа. — 3-ий ряд, стоять: В. Мудрий, п-ни М. Варварук і П. Пацай, п-ні А. Павлишин, М. Стасюк, М. Пацай, п-на М. Скабар і Й. Дженджера. — 4-ий ряд: А. Королик, I. Мацях, Ст. Вердула, М. Пришляк, С. Пацай, I. Литвин, М. Старецький, М. Стасюк, М. Свидовецький і Ю. Скубенич, — 5-ий ряд: А. Романів, П. Чорній, Б. Довбета, Ст. Варварук, А. Білінський, Д. Варварук, П. Стрижак, Т. Стасишин, М. Побігущий і I. Пелехатий.

Нащо придаються священики.

Діялось се в краю француськім. На зелізничім двірци в Бордо всіло до воза двох мущин. Один з них, то мабуть якийсь богач; другий, звичайний зарібник, чоловік молодий, здоровий, мов дуб кремезний. Їхали вони поспішним поїздом. На однім короткім перестанку всів до того самого поїзду але иншого переділу католицький священик.

Зарібник і його товариш, дивлячись вікном, оба виділи священика. Пан, вказуючи пальцем на всідаючого священика, так відозвався до робітника. До чого в наших часах потрібні ті люде? Тай дальше, не ждучи на відповідь, таке говорив: Чи-ж в тім століттю, коли наука всім приступна, коли просвіта продираєсь до найтемнійшого кутика, потрібні ще священики? Вони страшать людей Богом, пеклом, а прецінь вчені доказали, що ні Бога, ні життя по смерти, тож і пекла ніякого нема. Пан заглянув робітникови в очі, але коли побачив, що той мабуть його слів не чує, махнув рукою і шепнув: То якась бараняча голова! Відтак усів в куті і пригорнув до себе малий куферочок, якого не випускав з рук.

Поїзд гнав щораз дикшими околицями. Нігде села, ні місточка, нігде людської загороди. Настав вечір. В тім зарібник заговорив до пана-мудрагеля:

„Край ту всюди аж до Ляндес (місцевість, до котрої оба їхали) пустий. Стація одна від другої далеко, нічо лиш бори та ліси, а ніч вже настає. Як би так прийшла мені охота вас замордувати?... Раз стиснув би вас за шию і всьо для вас скінчилобся... І витягнув до него руки а він сидів мов скаменілий. Здається, хотів встати і кричати, але смертна тревога спутала ноги і уста безбожникови. Робітник присунувся ще блище і так говорив: Тіло викинувби я крізь вікно. На першій стації висів би; знаю ту кожний кутик, тож і не трудно булоб мені щезнути без сліду.. І що стоялоб мені на заваді, щоб так зробити?"

За той час пан відзискав бесіду. Споглядав на ратункову линву, та на нещастя від неї відділяв його робітник. Дрожачим голосом відізвався:

„Можливо, що удалобся тобі мене задусити, спрятати моє тіло і втікнути, та то всьо на нічо не придалобся тобі, бо я не маю грошей при собі. Я бідний урядник з фабрики."

„О перепрашаю дуже", — з усміхом перервав робітник. „Маєте при собі досить значну суму... Може то і правда, що ви урядник при фабриці, певно касієром і везете зі собою 30,000 франків в тім куферочку, що так його пильнуєте."

Богач поблід ще більше, счудований шепнув: „Справді не розумію того — однак милишся, приятелю." А робітник дальше говорив спокійно.

— „Ні, я не милюся. Перед відїздом з Бордо були ви пане у банкира і відобралисьте 30,000 франків. Отже ті гроші маєте в своїм куферочку; таж я видів, як ви тих 30,000 франків ховали правда, що так є, як я говорю?"

„А найби і так було" — почав знов богач. Але робітник не зважав на його бесіду, лиш дальше говорив:

„Не бійтеся. Я вам нічого злого не

зроблю. Мене виховували священики і навчили, що є зле, а що добре. Знаю, що єслиб я вам життя відобрав, то поповнив би злочин, так само завинив би я дуже, колиби вас в який инший спосіб обрабував. Священики навчили мене, що Бог є справедливий, котрий за зле карає а за добре надгороджає. Знаю, що по смерти буду жити, проте нема сили, котра наклонилаб мене до такого розмисльного вчинку, за котрий Бог карав би мене. З такими, котрі слухають священиків, можете самі їхати навіть з міліонами через відлюдні пустині а волос вам з голови не спаде! Чи ще маю вам доказувати і переконувати вас, на що то придаються священики?"

о. П. Божик.

Братові.

Ори, Брате, перелоги,
Чепиг не встидайся,
І народу вкраїнського,
Брате, не цурайся.

Не цурайся свої мови,
Українських звичаїв,
Не приєднюй, рідний Брате,
Чужих нам обичаїв.

Ори, Брате, перелоги,
А є що орати!
Бо инакше у неволі
Будем погибати.

Люби нарід свій убогий,
Шануй віру нашу,
Видиш, Брате, що наш нарід
Пє отруї чашу.

Чужі неволю нанесли,
Свої доповнили,
Людей наших розєднали,
Меч у серце наше вбили.

А ти ори перелоги,
Загони широкі,
Лупай скалу, тьми, невіжі,
В нас рани глубокі.

Чорна хмара понад нами
Сонце заступає,
А наш нарід нещасливий
Воленьки не має.

А ти ори, ниву, Брате,
В нас глибокі рани,
Ори-ж, Брате перелоги
Упадуть кайдани.

ВСЕ ЩАСЛИВИЙ.

Спитав раз богач бідного чоловіка, який ніколи не скаржився на свою лиху долю, чому він такий терпеливий? На се дістав таку відповідь:

„Кождого дня, скоро встану, споглядаю все уважно на небо, на землю і на то, що коло мене є. Коли дивлюся на небо, пригадую собі, що перша моя задача і перша моя ціль, є стреміти до горішної країни, до Господа Бога, до котрого звертаю всі мої сили і всі журби.

Потім спускаю очи на землю. Тут бачу, що не богато буде треба мені її, бо лиш пару метрів на гріб. На конець обводжу зором довкола себе. При тім пригадую собі, що много і дуже много є таких людей, що більшу від мене переносять нужду. В той спосіб — казав той бідний чоловік — осолоджую собі мою гірку долю і жию вдоволений в згоді зі світом, з совістю і з Богом".

В Різдвяну Ніч.

Коли мені було пять літ, стрінуло мене тяжке горе. Ледви, чи мала я від сього часу більше.

Було се тоді, — коли мені вмерла бабуня. Досіль сідала вона день у день у кутку софи в своїй кімнаті й оповідала казки.

Не тямлю її инакше, як коли сиділа так і розказувала, з ранку до вечера; ми-ж діти сиділи кругом неї та слухали. Не було дітей, котрим жилосяб так добре, як нам.

Не пригадую собі вже добре, як вона виглядала. Тямлю, що мала гарне, крейдяно-біле волосся, що ходила дуже-дуже похилена й усе робила панчішку.

Тямлю, скінчивши яку казку, бабуня клала руку на мою головку й мовила тоді: „А все те,, серденько, така правда, як се, що я бачу тебе, а ти мене".

Знала також бабуня красні співанки, але рідко коли їх співала. В одній з них співалося про лицяря й дівчину з над моря.

І тямлю ще молитовцю, котрої мене бабуня навчила й один стих псальма.

З усіх казок бабуні остався в мене лише слабий, неясний спогад. Лиш одну тямлю так добре, що можу вам її переказати. Се коротке оповідання про Христове Різдво.

Було се в навечерє Різдва. Всі поїхали до церкви, крім бабуні й мене. Мені здається, що нас дві лише було тоді в хаті осталось. Одна була за мала, друга за стара, щоби поїхати. А обоїм нам було не весело, ми-ж не могли бути на Великому Повечерю, ні почути колядок та побачити світла ялинки.

І коли так сиділи самітні, почала бабуня росказувати:

„Був собі чоловік, що вийшов у темну ніч позичити вогню. Ходив від хати до хати та стукав. Поратуйте, добрі люди" — кликав. „Отсе повила саме невіста дитину й треба мені роскласти вогонь, щоб загріти її й маленьке."

Та була се пізна ніч. Усі вже спали й не відповів йому ніхто.

„І йшов та йшов чоловік. Вкінці зазрів у долині заграву вогню. Пішов у сю сторону й невдовзі дійшов до вогнища в полі. Сила білих овець спало довкруги ватри, а сторожив отари старий пастух.

„У ніг пастуха лежали три сонні пси. Коли надійшов чоловік, що бажав вогню, пси збудилися й розняли свої широкі морди, щоб забрехати. Але не було чути ні голосу. Чоловік бачив, як їжилася шерсть на їх хребтах, бачив, як блестіли їх зуби при відблеску вогню, і як вони на нього кинулися. Бачив, як один з них хопив його за ногу, другий за руку, а третий ухопився його глотки. Але ні щоки, ні зуби не повинувалися жадобі вкусити й чоловікові нічого не сталося.

„І хотів він піти дальше, щоб узяти потрібне. Та вівці лежали так густо одна біля другої, що не міг іти вперед. Отже ввійшов на хребти звірят і простував ними до вогню. Ніяка же з овець не поворухнулася."

Стільки вспіла росказати бабуня без перешкоди, та тут годі було мені здер-

жатись, не перебити їй: „Чомуж вони, бабусенько, не проснулись?" — спитала я. „Незабаром дізнаєшся" — сказала бабуся й оповідала дальше.

„Коли чоловік дійшов був уже сливе до самої ватри, підвів пастух очі. Був се старий, понурий чоловік, той вівчар, нагальний і твердий для людей. Побачивши чужинця, вхопив довгий загострений спис до стереження череди й кинув ним у приступаючого. А спис полетів свистючи просто на чоловіка, та заки його влучив, звернувся в бік і пошумів побіля нього в поле".

Як бабуся дійшла вже до того місця, перебила я їй знов оповідання. „Бабусю, а чому спис не влучив сього чоловіка?" Та бабусі не вподобалось мені на се відповісти, то й росказувала дальше.

„Тоді приступив до вівчаря чоловік та сказав: „Поможи мені, друже, позич дещо вогню. Отсе повила саме невіста дитинку й треба мені роскласти вогонь, щоб загріти її й маленьке".

„Пастух хотів сказати ні, та коли подумав, що пси не покусали сього чоловіка, вівці не розбіглися перед ним і не звалив його з ніг спис, затрівожився. Не смів відмовити чужинцеви.

„Візьми, скільки треба" — сказав до пришелця.

„Ватра вже догаряла. Не було в ній ані полін, ані галузок, лише велика купа жару. А чужинець не мав ані чим, ані в що набрати сього приску.

„Як се вівчар побачив, сказав ще раз: „Візьми, скільки лише потребуєш". І тішився, що чужинець не зможе взяти собі вугля. Та прибулий схилився, набрав голими руками вугля з поміж попелу й нагорнув собі його в поли свитини. А вугля не опарило йому рук, коли нагортав, ані не спалило свитини. Він же ніс жар, гей які горіхи, чи яблука".

В сім місци перебила я в третє росказуючій: „Бабусе, чом вугля не хотіло попекти сього чоловіка?"

„Ще почуєш" — відказала бабуся, й оповідала дальше".

„Коли се все побачив вівчар, понурий, лихий чоловік, здивувався: „Що се за ніч нині: пси не кусають, вівці не полошаться, ратище не вбиває, вогонь не палить? Завернув чужинця й запитав: „Що воно за ніч? І звідки се йде, що все милосердиться над тобою?"

„А чоловік відповів: „Не скажу тобі, коли сам не зазриш". І пішов своїм шляхом, щоб, розпаливши вогонь, загріти невісту й дитинку.

„Вівчар же розважив, що добре було-б не тратити сього чоловіка з перед очей, заки не дізнається, що се все значить. Встав і пішов за ним, аж дійшов до сього місця, де чужинець у той час мешкав".

„Побачив, що чоловік не мав навіть хатини, щоб у ній жити, а жінка й дитинка лежали в печері, де не було нічого, крім зимних, скельних стін."

„Вівчар подумав, що вбога, невинна дитинка може в сій печері замерзнути. А хоч був твердого серця, то таки проняв його жаль і він постановив помогти дитині. Зняв свій суверток із пліч і виняв з нього мягку, білу скіру ягняти. Дав її чужинцеви, кажучи, щоби вгорнув у неї дитятко.

„І в сей же мент, коли показав, що й він уміє бути милосердним, отворилися йому очи. І бачив се, чого до того часу бачити не міг, і почув чого доси не міг почути. „Побачив біля себе густу громадку срібнокрилих ангелят. Кожде з них мало в руці гарфу, і всі співали. Співали голосно про Різдво Спасителя, що освободить світ з його гріхів.

„І зрозумів тоді вівчар, чому всі річи сеї ночи такі раді, чом не хотіли нікого в чомунебудь скривдити.

„І не лише довкруги вівчаря віялись ангелики, але й усюди, куди глянь. Сиділи в печері, літали під небом, пролітали великими громадами попри печеру й приставали, щоб кинути зором на Дитину.

І всюди була радість, утіха ночи, в якій не міг доси нічого доглянути. І так зрадів ізза сього, що втворилися йому очі, аж укляк і дякував Богови".

А коли се все вже бабуся розповіла, зітхнула і сказала: „А те все, що вівчар бачив, се можемо бачити й ми. Кождої бо різдвяної ночи літають ангелятка під небом, колиби ми лише могли їх зазріти".

І поклавши свою руку на мою головку, сказала: „Се собі затям; се бо така правда як те, що я бачу тебе, а ти мене. Ні по чому тут нам світильники й каганці, ні на що місяць і сонце. **А треба чистого серця, щоб можна оглядати Господню велич".**

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО В РЕДЖАЙНІ, САСК., ЗБУДОВАНА 1928—1929 Р. — МЕЖИ ГУРТКОМ НА САМІЙ СЕРЕДИНІ СТОЇТЬ ВПР. о. Г. ШИШКОВИЧ, Ч. СВ. ІЗБАВИТЕЛЯ.

о. П. Божик.

Пречиста ратує від грому.

I.

Сонце сипало жаром на саскачеванські поля, а ліс стояв немов задуманий. Його листочки, що показувалися з малих пупінків, спалені промінням сонця, як вогнем. Місяць травень кінчиться, а дощу ні каплі не впало на землю. Травичка, що показалася з землі, висохла, а худібка блукає прерами, не має де попастися, і сіна з минулого року нема, бо минулося через довгу зиму.

Журяться ґазди, що їм робити. Насіння не зійшло через посуху, хиба в долинах, тай воно пожовкло від спеки. Чорніють фарми й городи, земля пити хоче, фармері горем прибиті.

Не журиться тільки Панько Чорний, бо в нього лише пів акра землі, на якій стоїть хата за місточком Н. Н. На перекір фармерам, з якими часто здибається, говорить:

„Буде врожай сього року, або не буде, мені всьо одно, коби так і вам, за готові гроші куплю собі, що треба до хати, з голоду не згину".

Пятнайцять літ як Чорний прибув до Канади з Галичини, сам без жінки і дитини, яких оставив в Галичині коло жіночих родичів. Тинявся всюди по Канаді по ріжних роботах через пять років, став балакливим, зухвалим, всезнайком. По війні, коли став „форманом" на зелізничій дорозі у Сіпіяра, спровадив до Канади свою жінку і донечку. Чорній любив їх, однак не любив, що вони Богу моляться та до церкви ходять.

Зразу, як лише прибули з Галичини, він не забороняв їм ходити до церкви, але з часом заперечив. За се була нераз велика суперечка в хаті.

Минулої осени померла його жінка, Панько справив її скромний похорон і ледви згодився на те, що священик поховав її, — се зробив на горячі благання доньки.

В кілька неділь по похороні жінки, Чорній став оглядатися за дівчиною, щоби оженитися. Сватав одну, другу, трету, всі відмовилися тому, що мали його за злого чоловіка. Знали се від небіжки, яка людям росказувала, скільки натерпілася від нього. Сватав також одну вдову і ся не хотіла за нього вийти.

Як минули мясниці і настав піст, Чорній ще гірше озлобився і на кождім кроці говорив погані слова на Церков і Бога. В неділю донька стояла задумана коло кухні, варила батькови обід, просила, щоби пустив її до церкви на Службу Божу, але батько сказав, що в неї нема часу ходити до церкви, бо вона заступає маму в хаті.

„Ади", говорив він, „твоя мама яка була богомільна, та вфатило її. Щож її поміг Бог? І тебе вфатить, чи будеш, чи не будеш ходити до церкви й молитися до Бога."

II

Зима минула, сніг стопився, ріки звільнилися від леду й настала весна, а з весною настало богато надій у людей на краще літо. Дикі гуси летіли ключами з полудня на північ, а червоношийки стали перекликатися своїми піснями в саскачеванських горах і лісах.

Український священик заповів в неділю в церкві, що травневе богослуження починається о осьмій годині вечером. Він заохочував вірних, щоби приходили громадно на ті богослуження, бо вони дуже важні; бо **„Мати незаходимо-**

го сонця" заслугує на те, щоби кожна душа віддала її честь в місяцю травню.

Про се, що священик говорив в церкві довідався і Панько Чорній від людей. По вечері вибрався кудись з хати, і сказав Ользі, щоби сиділа дома й не важилася йти до церкви. Ользя повинувалася батькови того вечера, однак иншими вечерами, коли батька не було дома, вона йшла до церкви й там молилася, вдивляючись в образ Пречистої, прислухувалася до науки священика, а потім співала враз з людьми: **„О Маріє, Мати Божа, молися за нами".**

Коли кінчився травень, батько довідався, що донька, коли його не було дома, ходила на травневе богослуження до церкви. Обкидав її неприличними словами. Дівчина чулася ображена і рішилася не йти до церкви так довго, доки буде при батькови.

III.

Туга пригнобила дівчину, як самітність подорожного на прерії, й вона пішла на цвинтар до гробу мами, щоби її поскаржитися на лихого батька; клякнула й молилася за її душу, а потім в пів голос сказала до неї:

„Дорога мамуню, тато заказали мені відвідувати церков і сміялися з того, що ви молилися. Я не можу бути без вас. Возьміть мене до себе, лучше буде мені в могилі з вами, як з батьком бути".

Мати не відзивалася, а старі осики і клени, що тут були також мовчали, а цвинтарна тишина наводила на Ользю пригноблююче враження, яке відчувають тільки сироти.

Над гробом хреста не було, бо батько не хотів поставити. Під плотом, що недалеко гробу стояв, Ользя найшла сухий патик, зломала його на двоє, зробила хрест, звязуючи його віддертою частею хустини, яку мала зі собою й поставила хрест на гріб дорогої мами; йдучи домів, купила рожу в офіру Божій Матери, з тим наміренням, щоби тримати її в дома, як знак любови до Матери Божої.

IV.

Того вечера було дуже парно, а на півночі стояла на небі чорна хмара. Вона звільна посувалася наперед, то знов по хвилі подавалася в долину за ліс, що стояв над озером.

Панько Чорній повечеряв і вибрався кудись в місто, наказуючи Ользі, щоби не виходила з дому, бо виглядає на дощ. Дівчина чуючися змучена, бо під вечір прала білля, сіла в крісло й заснула твердо. І сниться її Матір Божа, яка каже до неї:

„Нині послідний вечер мого богослуження в церкві, а ти не приходиш до мене", — й стала Пречиста простягати свої руки, — додаючи: „Хочу квітки. Дай мені ту рожу, що ти нині купила, а за се буду чувати над тобою".

Дівчина прокинулася, бо греміло у хмарі, яка посувалась з північи на полудне. Вона пригадала собі сон, наділа на себе чисту суконку, поправила волосся на голові й пішла до церкви з рожею в руках. В церкві були люди, що прийшли офірувати послідний вечер травня Пречистій. Ользя положила рожу перед Пречистою на бічнім престолі. Потім клякнула щиро молилася, поглядаючи час від часу на Пречисту, яка була обложена вінком з квітів, серед електричних лямп, що між тими квітами горіли.

V.

Гремить у хмарі, лискавки продираються кріз вікна до середини церкви й освітлюють її білим світлом і знова скоро згасають. Наступила хвилева тишина, але по хвилі дальше гудить, клекотить у хмарі, трясе стінами церкви, наводить ляк на вірних.

Як відспівали послідну стрічку **„О Маріє, Мати Божа, молися за нами",** священик підняв звільна руку і сказав до вірних:

„Не бійтеся! Бог поливає ниви ваші дощем, а грім убиває тільки тих, яким смерть від грому призначена. Маєте те-

пер нагоду пізнати силу Божу і покаятися, щоби люта смерть не захопила вас не приготованих. Смерти нема чого боятися тим, що вірять у Бога і служать Йому. Згадайте на св. Петра, як він по воді, як по суходолі ходив, а коли сумнівався, став потапати; тоді Христос сказав йому: **„Чого сумніваєшся, маловіре".** і тим скріпив віру у нім.

Ще не скінчив священик говорити, як вдарив грім недалеко церкви, аж церквою потрясло, — й на хвилину спинило електричний ток в лямпах, що освітлювали церкву. Хвилево в церкві стемніло, тільки горіли свічки на головнім престолі й біля Пречистої.

Весь час Ользя не чулася переляканою, а так безпечною, як дитина при матерній груди. В її гадках малювався сон про Пречисту, яка просила у неї рожі й обіцяла, що буде сторожити над нею. Ще загриміло кілька разів, а потім пустився дощ.

VI.

Купається місточко Н. Н. в дощевих струях, а Панько Чорній стоїть на хіднику проти своєї хати і дивиться, як догаряють підвалини його хати, що грім її запалив. Він не звертає уваги на се, що змок до рубця, ані не жаль йому хати, тільки жаль йому дочки-одиначки, що згоріла в полуміни.

Кинувся Панько з кількома людьми у згарище шукати останків дитини, але не міг їх знайти.

„Згоріла до тла", подумав собі Панько, й ще гірше на серцю стало. Заридав він, як лев, бо туга роздирала серце за утраченою дитиною.

В найвисшім менті болю душі, з між товпи людей, що тут стояли й дивилися на згарища хати, приступив до Панька його знакомий і сказав:

„Бог з вами, куме Паньку! Дитина ваша жиє, глядіть, вона йде з церкви, з травневого богослуження, з двома Сестрами".

Панько глянув. Ользя йшла собі спокійно, тримаючись руки одної Сестри та щось говорила до неї. Коли приступила до батька, сказала лагідно:

„Тату, не будьте на мене злі, що я ходила до церкви. Пречиста у сні просила мене, щоби я понесла Її рожу. Я так зробила, й завдячую Її, що я жию, а ви так заказували мені до церкви ходити".

Панько завстидався себе самого, що він так грубо поступав супроти своєї дитини, заказуючи її ходити до церкви. Йому стало лекше на серцю, й він зрозумів, що Пречиста спасла йому дитину. Від того часу не боронив ходити донці до церкви, й сам споважнів та зачав молитися.

Виннипеґ, Ман., 13. серпня, 1929.

СРЕДСТВО НА ПРОКЛОНИ.

Старець мав звиж 60 літ, а що кляв, то вже так, що майже ні одно слово не обійшлося без проклону. Та якось раз захорів тяжко: зажадав сповіди. Але лише священик на поріг а він до свого — зачинає клясти. Нема що робити, як такого сповідати. Помолившись пішов священик домів, а на другий день знов до него, може вдасться. Входить тай зараз на вступі до хорого: „Слава Ісусу Христу!" Не відповів, але й не закляв. „Чоловіче" — сказав тоді священик, „відповіси на Боже слово". І що скажете, по довгій надумі вимовив: „Слава Ісусу" і розплакався і висповідався. А від того часу вже ніхто не чув, щоб коли закляв. Виздоровів а улюбленим його словом на всьо було: „Слава Ісусу".

Маєте средство на проклони. Не диво, бо хто розуміє, що каже тим словом: „Слава Ісусу Христу", то не можливо. щоби кляв.

Перед Небесними Воротами.

(Народна леґенда.)

У нас в селі ніхто такої байки не умів сказати, як стара Зофія, моя нянька. Бувало як челядь посходиться до пекарні і кожде возьметься за свою роботу і дівки прядуть, парубки січку ріжуть або що иншого роблять, а стара Зофія пряде і байки говорить — говорить, а кожда инша, а одна красша від другої.

От і тепер люди повертали то з Прус, то з Америки, кожде щось росказує, як там люди жиють, які звичаї, між ними, а все таке цікаве, що наслухатися не можна. Деякі попривозили книжки та часописи, в котрих було написано, що чоловік може обійтися і без Бога і без церкви, що то все видумали тільки попи для свого хісна, а инші говорили знову, що тепер настає така мода, щоби люди не женилися, але вибачайте жили так, як пес з сукою і таке инше...

А коли так собі балакали, а стара Зофія відложила веретено каже: — Та то людоньки „все правда, але не в той бік". Я була в Гошеві на відпусті а там старі діди таке росказували:

Раз заковтав хтось в небесні ворота і каже: святий Петре, небесний ключнику, вітвори!

— Хто там? питає святий Петро.

— То я, Любов...

— Яка любов?

— Християнська.

Святий Петро відчинив ворота, але тільки трошки, бо боявся, щоби хто непокликаний не ввійшов. Через шпару тільки запитав:

— А чогож ти тут хочеш?

— Я хочу тут схоронитися.

— Як то, або то що який тут заїзд?

— Та що бідна маю діяти, коли не маю де дітися.

— Прецінь Господь Ісус Христох казав тобі мешкати на земли.

— Колиж лихі люди мене вигнали...

— Бійся Бога! Та для кількох большевиків або недовірків зрікаєшся своєї святої служби і святого припоручення?

— Мене не кілька людий вигнало але всі люди, ніби то дуже вчені, що хулять на все, що є тільки святого, Бога викидають з церкви і голосять, що нам не треба вже ні попа, ні молитви, що чоловік не має душі, лиш жиє так як звірина і умирає як звірина. Ой зле на земли святий Петре дуже зле...

Святий Петро розтворив тепер на розтіж небесні ворота, вийшов на двір і сів собі на приспу перед небесною брамою.

— Щож то таке сталося? — питав здивований.

Ов! але я виджу, що ти сама не прийшла. Когож то з собою ще більше провадиш?

— То мої сестри: Справедливість, Милосердіє і Правда...

— Чи їх вигнали також?

— Так, нема вже для них місця між українським народом.

— Ти говориш між українським народом, таж подумай тільки, той нарід був завше і побожний і гостинний, ніколи не хулив на Господа. Правда, люди грішать, бо є людьми і нема ні празника, ні якої пригоди, щоби не побилися і потому не волочилися по судах, але прецінь не утікалась від них.

— То правда — Намісничу божий — люди грішили і сварки були і бійки були, але завше мали віру в собі і то переконання, що повинно бути підставою їх життя. Тепер тої віри нема, від коли люди стали большевиками і соціялістами, від коли зачали перейматися наукою лжепророків і слухати підшептів наймитів жидівських. З віри Господа нашого Ісуса Христа не зістало нічого святий Отче і тому я вже не маю що робити між Українцями.

— З відкиж то все пішло? — поспитав засумований святий Петро.

Христіянська любов витягнула руки і показала на долину, куди земля наша в небесній просторони мов стріла летіла в безвісти, а указавши на ній темну пляму, сказала:

— З відтам.

Святий Петро вдивився в тую темну пляму, дивився довго і сказав:

— Виджу — виджу — таж то Львів, Коломия, Збараж, Тернопіль, там багато людий кружить коло стовпів, а на них напись „Проч з вірою — проч з церквою".

— Отже видиш тепер святий Отче і пусти до неба.

— Зараз. Тілько скажи мені ще, чи не пробувала ти піти ще в гори, або на поділля?

— Так і там я була, так щож, нарід збаламучений, розділився на партії, ворогують одні на других, брат брата ненавидить, там для мене вже місця цілком нема.

— Та ти могла піти ще дальше, по за границі на Україну...

— Там ще гірше... тай не легко дістатися, бо через границю без пашпорту не пускають...

— Ов! то зле... І нігде ти не могла приміститися?

— Нігде — святий Отче.

— А якби Господь наш Ісус Христос хотів знова зійти на землю?

— Ох! святий Отче! Не пустилиби Його — висміялиби...

Настала довга хвиля мовчання, відтак святий Петро підніс голову, споглянув милостиво на Христіянську Любов і запитав:

—Але, скажи мені, щож їм заступить науку святу Його і тебе?

— Кажуть, коби мали гроші, то їм вже більше нічого не треба...

Так то людоньки на світі, правди нема тепер між людьми, кождий хоче робити на свій лад і яйці мудрійші від курий, а треба буде здати колись рахунок з нашого життя... А як ми жиємо? Чи по закону? Чи батьки уважають, що діти читають, які ґазети, які книжки? Бо не все то правда, що в книжках написано. Я хоть не письменна, але то що я чула, що ви читали, то якось не по совісти, не по правді. Ой не туди дорога людоньки, не туди...

Маркотно нам стало якось всім. І не знати чому, зібрали всі часописи і книжки і кинули в піч. Ясний полумінь бухнув... і нам на душі стало яснійше і загоміло якесь зарево ліпшої долі і надії, що знову загостить христіянська любов між українським народом і святий Петро отворить небесні ворота для нас...

А. П.

о. П. Божик.

Малий Ісус творить чуда.

(Леґенда).

Назарет купається в проміннях весняного сонця, яке підкотилося в гору. Тут і там в довгих халатах проходять улицями сини Ізраїля затурбовані щоденними клопотами, а он там під синаґоґою бавиться жидівська дітвора, а між ними є також Син Марії, вісімлітний хлопець, білявий, незвичайно веселий, з проникливими очима, що слідить за кожним рухом між дітворою й кругом неї. Під стріхою синаґоґи купається у проміннях сонця воробець біля свого гнізда й дивиться до молодих писклят. У гнізді, які з великою приємністю глядять на батька, чи не встромить їм в уста поживи. Вони ще не снідали сього рання, бо мати зістала вбита немилосердним орлом, як вийшла пошукати поживи дітям.

Зацікавилися жидинята малими воробцями у гнізді, а син Марії розказав їм, що вони втратили свою маму й остали сиротами.

„А як ти знаєш Ісусе, що така пригода сталася з їх мамою?"

„Як би ні, я се добре знаю", відповів Ісус, „а як виросну ще не такі цікаві річи від мене почуєте."

„Чи ти можеш нам щось незвичайного показати?" запитали жидинята.

„Чому ні, можу." І при тих словах підняв свої біленькі ручки наче крила, полетів до гнізда, виняв з нього два молоді воробці й приніс показати дітворі, а потім положив обережно назад до гнізда.

Ся подія викликала зависть до Ісуса в серцю сина начальника з Назарету і він сказав слузі, щоби приніс йому драбину дістатися до молодих воробців. Але коли дістався під стріху недалеко гнізда, драбина зникла, а заздрісний хлопець упав на землю і дуже потовкся.

Слуга росказав батькови потовченого хлопця, що се сталося через сина Марії, який хвалився перед хлопцями, що як виросте, то здивує собою світ.

„Хто здивує, сей бідолаха, якого кормить тесля Йосиф заробленим грошем?" сказав сердито начальник.

„Так, сей", відповів слуга.

„Не вір! не сей бідолаха буде дивувати світ, а з богатого роду прийде такий, котрий вибавить нас з під ярма Римлян."

„Не знаю про се, але так Ісус говорив хлопцям."

„Зараз побачиш! Запрягай під мене молоді коні, поїдемо подивитися на сего хвалька, що собою світ має здивувати. Але перше нім він собою задивує світ, я покараю його тяжко за те, що мій син потовкся."

Приїхали до дому теслі, але Ісуса і Його Матери уже не застали, бо Ісус знав, що на нього кинеться начальник Назарету, тож Вони подалися на друге село.

„Де Ісус і Марія?", запитав злісний начальник Йосифа.

„Пішли на друге село, просити хліба у людей, бо ми убогі."

„Гони-ж", каже до слуги свого злісний начальник, „наші коні добрі, скоро здогонимо їх, на полі і там покараю Ісу-

са, що лиш небо бачите буде.”

Пігнали кіньми, що мога дорогою, яка вела до села Н. Н., де пішли Ісус і Марія, але на дорозі не видно було нікого.

Біжать коні, що аж курява пороху закривала повіз але подорожних не було. Аж тут стрічають чоловіка з сівою на плечах, що сіяв ранну пшеницю.

„Чоловіче добрий“„ каже начальник, спинивши коні, „чи не видів ти женщини з вісімлітним хлопцем, що йшла сею дорогою до села. Н. Н.

„Так, видів. Пішли обоє, повільним кроком з клуночками на плечах. Я знаю ту женщину, — вона Марія називається, бо тесля Йосиф їх доглядає, а хлопець білий, веселий, що у жолобі на жмутку сіна у вертепі родився, за Вефлеємом тоді, як царем був Ірод. Марія мене поздоровила.”

„А як за давно вони туди йшли?” питає начальник.

„Недавно тому, може кілька хвилин перейшло. Я тоді першу пригорщу пшениці в ріллю кинув.”

„Не знаєш, що говориш“, сказав начальник до сівача, „то нині робилося, як Марія й Ісус опустили Назарет до села Н. Н.

— „Та так, нині”, відповів сівач, „я пшеницю почав сіяти.”

„Але-ж зачекай — говорить начальник. Ти кажеш, що нині, і я кажу також, що нині, але твоя пшениця уже дозріла, а ти її доперва кинув у ріллю.”

Рільник глянув кругом себе і зумівся. Пшениця стояла готова до серпа.

„Як се сталося“, запитав рільника начальник, „що доперва Ісус і Марія попри тебе йшли, а пшениця дозріла?”

„Не знаю”, сказав урадуваний господар. „Ви пане вертайте домів, тай мене беріть зі собою, щоби женців до пшениці кликати, бо з колоса зерно паде.”

Начальник зумівся з події, яка сталася, а обертаючись в сторону слуги, сказав до нього:

„Во істину Ісус, як виросте задивує собою світ, вертаймо домів, бо годі переслідувати Сина Марії.“

Леґенда про малого Ісуса.

Раз забракло в домі в Назареті хліба. Св. Йосиф захорував а богачі, котрим покінчив роботу, приобіцяли пізнійше заплатити. Зі слезами в очах Прч. Діва гляділа на маленького Ісуса. „Такий маленький“, погадала, „а вже так богато терпить.” Прикликала Марія Ісуса до себе і сказала: „Дорога дитинко, не маємо хліба ані гроший; возьми мій кошик і йди до Сімоняс. Там мешкає богата, милосердна вдова, вона нам поможе.” — Дитя Ісус взяв кошик. Марія поцілувала Його чоло і Він пішов.

По дорозі співав малий Ісус чудові мельодії а пташки літали коло Него прислухуючись Його красному співови. Вкінці став Ісус перед величавою палатою. Коли прийшов до дверий, запукав чемно. Якийсь невільник відчинив і спитав, „чого хочеш, люба дитинко?“ „Я хотів би говорити з панею сього дому”, відповів Ісус лагідно.

„Йди до гори по тих мармурових сходах а там другий чоловік заведе Тебе до неї.”

Ісус пішов до гори та побачив иншого невільника, котрий знова Його запитав, „чого хочеш, дорога дитинко?”

„Я хочу говорити з панею сеї палати.” Невільник сказав Йому скинути черевики, щоби не запорошив килимів, якими була покрита підлога і сказав, „йди те-

пер до середини, якраз нині роздає вона милостиню і се час, в якім приймає убогих.”

Завсігди спокійний та чемний Ісус війшов та поздоровивши, чекав аж його запитають пощо прийшов.

„Чого хочеш, люба дитино”, запитала пані сидячи на мягких подушках. „Моя Мати немає хліба тому післала мене до вас, по милостиню, бо ми голодні.”.

„А чиж Йосиф не працює?”

„Ні, він лежить хорий вже кілька днів.”

„Я даю милостиню лиш правдиво бідним; Йосиф може собі заробити!”

„Я чув, як він говорив до моеї матери, що челядники не заплачені.”

„Що говоривш? я мусілаб вкінци всіх спомагати; Йосиф є добрим столярем, я знаю, він робив знаряди до моеї палати; йому легко заробити на хліб для тебе і твоеї матери; ні, ні, я маю досить бідних до спомагання, — йди, нічого від мене не дістанеш!”

Спокійний та чемний Ісус склонився і відійшов. Переходячи поздоровив невільників і сумно вертав дорогою до Назарету. Наближалася ніч. Сили Його опускали, бо від раня не мав нічого в устах, — але йшов дальше своїми умученими ногами, коли нараз став і зачав прислухуватись. З убогої хати виходили милі слова; „О Єгова, Ти що птички живиш, дай хліба синам Ізраїля”, а грубий голос докінчив „Амінь!” Ісус прилучився до молитви дітий. коли одно з них побачило його і закликало, „Дивись мамо! там стоїть дорогий Ісус; скажи Йому прийти до нас, ми Його так дуже любимо“. — Не чекаючи на відповідь мами, діти побігли до Ісуса та запросили до хати. „Дивись, Ісусе, які гарні яблока ми дістали, ходи, ми поділимося з Тобою.” І понапихали повні кишені Ісуса. Ісус усміхався і позволив на всьо.

„Ходи ближче, дорогий Ісусе”, сказала мати, що Ти робиш на дорозі сам вже так пізно вечер?“

Добрий Ісус розповів, що у них в дома нема ні кусника хліба, — о відправі, якої дізнав у вдови не споминав. „Ти певно дуже голодний”, сказала добра мати Серафія. „В такім молоденькім віці а вже терпиш голод.” Зараз зачала приготовлювати страви для Ісуса.

„Але чи маєте ви самі що їсти?“

Запитав Ісус.

„Будь спокійний, завтра верне мій муж і принесе нам хліба.”

Милосердна господиня поклала Ісусови до кошика що лиш мала. „Возьми се, сказала урадована”, для Марії і Йосифа, вони певно в великій потребі.“

Ісус усміхаючись приняв жертву убогої, подякував і пустився в дорогу до дому. Ніч настала, місяць сховався за хмари. Йшов Ісус самітною і прикрою дорогою. Ангели прийщли Йому на поміч, хотячи нести йому кіш. Поблагословив їх Ісус, але прислуги їх не приняв йно сказав: „Я прийшов, щоби бути упокореним і терпіти.”

Пізно в ночі вернув Ісус до Назарету.

На порозі чекала на нього Преч. Діва. Дитя розповіло її, як богата вдова відправила Його з нічим і як убога Серафія дала йому всьо, що лиш сама мала. Марія запитала: „Ісусе мій! Ти є Богом і Паном неба і землі, ти всьо знаєш, скажи мені, чому Тебе в тих двох домах так ріжно приняли?”

„Пані, що мене з нічим відпустила“, — відповів Ісус, „є щедрою для других бідних, але мені нічо не дала, бо вона шукає лиш похвали та слави у людей; і дістане за се лиш земську заплату. В неї буде всього богато, бо для неї є добра сего світа.”

„А щож з тої, що мешкає в бідній хатині?“

„О, її життя буде повне терпінь! Для неї та для її родини будуть скарбами, які принесуть плід у вічности.“

Тоді зложив Ісус свої ручки, поглянув в небо і сказав: „Мати моя, для тих бідних є небо!”

ХОР „ПРОСВІТИ“ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ГРЕКО-КАТОЛ. ЦЕРКВІ В САСКАТУНІ, САСК. НА ШЕВЧЕНКІВСЬКІМ КОНЦЕРТІ 1929 Р. ПО СЕРЕДИНІ ВПРЕП. о. СОВІТНИК М. ОЛЕНЬЧУК, ПАРОХ, п. І. СТОКОЛОСА, ДІРІҐЕНТ.

Материнський Дарунок

Ґенерал Альфонс Демер був забитий в одній борбі під Вердуном. Він був одинаком побожної матери, котра померла ще, як він був молодим хлопцем. Між инщими побожна мати вчила його молитви на вервиці, які вона також побожно відмовляла щодня з ним. Коли умирала вона дала йому свою вервицю і так сказала: „Альфонсе, хорони сей дарунок, сю вервицю як найбільший скарб від твоєї матери і відмавляй її щодня”. Заходячися з плачу хлопець обіцяв, ніжно поцілував свою матір і приняв її благословенство.

Та біда в тім, що хлопець тільки частинно додержав обітниці. Коли він підріс, вступив до військової школи, йдучи за покликом свого серця. Там серед невіруючих професорів і байдужних товаришів він занедбав свої релиґійні практики, в кінці цілком їх покинув. Та через ціле своє життя, Альфонс цінив надзвичайно дарунок своєї матери, і все носив вервицю з собою. Памятаючи на просьби матери, або чи то через ласку Пречистої Діви, яку він так ревно почитав через цілу свою молодість, він уникав злого товариства.

Коли вибухла війна, спосібности і геройство Альфонса звернули на нього увагу старших. Він поступав щораз вище і зістав ґенералом дивізії маючи двайцять три роки. В страшнім протиатаку на Вердун, ґенерал Демер зістав призначений повести свою дивізію проти ворога. Підчас коли артилерія почала острілювати ворога, щоби приготовити дорогу під наступ, ґенерал кинувся на матерац, щоби відпочати. Так відпочиваючи встромив руку в кишеню якби припадком. На своє здивовання він витягнув вервицю своєї матери.

Та замість відпочинку, ґенерал почав роздумувати о своїй матери, о молодости і так ціле життя пересунулося через його думку. Коли пригадав собі ті хвилі, коли він разом з матірю клячучи відмавляв молитви, стало йому соромно, що так занедбався в молитвах. „Колись ти був щасливійшим як тепер” — говорив він сам до себе. „Якжеж ти перемінився. Не знати, що твоя мати в небі думає про тебе?” Одна думка мучила його, що він чоловік чести, зломав обітницю своїй матери. Порушений в глибині совісти, він клякнув, щоби хоч в части направити се, що занедбав і почав молитися на вервиці.

Якраз так застав його священик, котрий обходив окопи, де приносив духовну потіху жовнірам. „Чи думаєте висповідатися, ґенерале?” — поспитав він, коли побачив його клячучого”. „Не можливо є для мене відбути тепер сповідь, отче” — відповів ґенерал з певним занепокоєнням, — „але я сейчас піду до сповіди, коли тільки скінчиться наш атак”. Та на сильні просьби священика він таки висповідався з цілого свойого життя. Він цілював свою вервицю безнастанно і покірно дякував Богови за ласку, яку так ненадійно одержав.

Коли дали знак до атаку, ґенерал повів своїх жовнірів з запалом. Французькі жовніри не тільки відбили ворожий наступ, але відзискали давнійше втрачені позиції. Але їх вожд прошитий кулею впав. По битві, жовніри найшли тіло ґенерала Демера, котрий скостенілою рукою притискав до грудей своїх вервицю своєї матери.

По Битві.

Під горячим сонцем Африки було розложено шпитальне шатро, а в нім лежало двох ранних жовнірів, очевидно конаючих.

Обидва були иншої раси, ніколи перед тим не стрічалися, не знакомі собі до нинішного дня; Провидіння Боже привело їх тут разом, де смерть мала довершити діло.

Вчера на полю битви, боролися вони хоробро, гляділи без трівоги на страшну смерть, сповнили свій обовязок шляхотно. Нині, молодий вояк лежить спокійно, чекаючи на страшну, відволікаючу смерть. Його товариш, котрий без гадки на якунебудь небезпеку, відважно вчера дивився на літаючі кулі, тепер трясся і заплакав з невимовних болів, які завдавали йому рани.

Оба жовніри були католиками.

„Лишіть мене пане доктор", крикнув старший, а слези покотилися по його страдаючім лици. „Я вже більше знести не можу; так лишіть мене, аж смерть скінчить мої болі!"

Але ти ще не будеш вмирати", відповів лікар. „Який з мене боягуз"! Сі слова видобулись з його уст. „Пане доктор, пане доктор, не лишай мене так, — чи ти не маєш способу вибавити мене з сего нещастя? Вбий мене — зараз, тепер, — хай я не мучуся довше, бо — я здурію — і забю себе".

На дармо лікар старався успокоїти йойо благими словами, бо нерви конаючого були розстроєні. Його звіряча відвага опустила його, і він не мав надприродної помочи, котраб могла його підтримати.

Коли лікар перейшов на сторону молодшого жовніра, і похилився над лежачою ніжною постаттю, його лице споважніло і посумніло. Тут також був страшний біль, без надії на яку полекшу, хиба, що смерть всему зробить кінець.

„Мій добрий молодче!" — сказав він у відповідь до невисказаного запиту, котрий бачив у синих очах вмираючого.

„Ні, се довго тревати не буде, ще може одна ніч і тоді — ".

„Я се знав. Дякую, пане доктор, лише дуже вас прошу, позвольте закликати священика".

Вийшов лікар, щоб пошукати капеляна, і знова оба вмираючі лишилися самі разом.

„Страсти Христові скріпіть мене", повторяв молодший чоловік, майже без притомности.

Його товариш обернув до него голову.

„Ти щасливий, єсли будеш вмирати", сказав він дико.

„Але, мій хлопче, як ти можеш так страшно терпіти без нарікання?"

„Страсти Христові мене потішають", була відповідь і молодий жовнір витягнув руку, та показав вервицю, стару зужиту, на котрій висів малий хрестик.

„Я думаю о тім, що Ісус за мене терпів і тоді я вже не можу нарікати".

„Він терпів більше як ми, правда? Я забув се!"

Слово лікаря не зробило жадного вра-

жіння на сего шорсткого чоловіка, але пригадка о Страстях Христових, зпричинила се, що він здусив в собі стогни і проклони, котрі викликували його терпіння.

Вид вервиці, і та розмова, поставили перед його очі, сцени з молодого життя. Бачив дім, в котрім люба його матір, навчала двох малих діточок молитов, но сі молитви відмовляли лиш тоді, коли батька не було вдома. Він був заїлий протестант. І бачив він себе, як дорослого молодця, котрий стояв в одвірку того самого дому і щоб вдоволити свою матір, котра пращалася зі своїм дорогим сином, взяв вервицю зі спрацьованих рук і недбало вложив до кишені.

Деж є ся вервиця тепер? О, щоб він був бодай затримав сю вервицю, і звичай щоденно її відмовляти, він нині бувби не боявся вмирати і міг терпеливо зносити сі болі так, як його товариш зносив, з християнською мужністю і з правдивим героїзмом. Де вона була ті довгі літа.

З чуттям, що сей молодець був сильнійшим і ліпшим від него самого, нещасний звернувся знова до него.

„Чи ти о таких річах думаєш задля того, що будеш вмирати?" запитав він. „А може ти завсігди був побожним хлопцем?"

„Побожним?" відповів другий.

„Побожним? Дав би був Бог, щоб я був таким! Тоді був би я ліпше приготований до теперішньої хвилі.

„Ні, я багато разів зле поступив; но маю надію, що Матір Божа не задля сего, що може мені се належиться, зовсім ні; але задля тої вервиці, попросить свого Сина, щоб позволив мені ще побачити священика і добре висповідатися.

Хорий молодець розказав старшому жовнірови дещо зі свого минувшого життя.

Зелена рівнина Ірляндії була його рідним краєм, і до малої сільської церковці, тиждень за тижнем, він ходив на Службу Божу і катехизм.

Як лише підріс і став спосібним до праці, скінчилися його шкільні дні. Хто знає, наколиб Бог не давби йому добрих, та побожних родичів, чи він не стратив би своєї св. віри і нині не маючи опори в молитві не попадав би в розпуку як той чоловік, до котрого він говорив, католик лиш з імени. Його батько і мати добре знали правди св. віри і старалися після них жити. Що вечера в своїм дитиннім життю, він клячав разом з родичами, братьми і сестрами, а батько голосно проводив щоденні молитви. Коли виріс на мужчину, і його військовий відділ вивів його далеко від рідної стріхи і рідного краю, благословенство сих вечірних молитов пішло в слід за ним.

Навіть коли инші обовязки релігійні сповняв часом недбало, однак рідко коли забував відмовити вервицю. Жертвував її в злуці з дорогими особами, котрі молилися за него дома.

Якраз в тій хвилі занавіса шатра піднеслася і якась постать станула в розтворі шатра".

Невисказана радість оказалась на твари вмираючого молодця.

Молитви улюбленої його матери були вислухані; священик прийшов в сам час.

Священик висповідав його і уділив святу Тайну Єлеопомазання. Молодий жовнір тоді спокійно очікував кінця. Ангел смерти мав в невдовзі вступити до шатра. По якімсь часі вмираючий отворив свої очі. „Вже темніє", промовив він.

„Тішуся, що вмираю в вечер, бо знаю, що тепер в дома відмовляють вервицю за мене".

В його руках поволи посувалась вервиця, слова вимовляв на пів голосно, но голос вже тремтів і уривався:

„О Маріє, Мати Божа молися за нас грішних тепер —".

Се „Богородице Діво" закінчив поза гробом.

Похоронено його в пісках великої пустині, з відзнакою Серця Христового на його шиї, а стару чорну вервицю, котру

умерший так дуже любив, дано товаришеви, котрого він перед смертю навернув до Бога.

Помало минали сі горячі, та довгі дні, а болі старшого жовніра щораз зменшалися. Ся вервиця помершого немов помагала йому бути терпеливим і підданим Божій Волі. Капелян немало дивувався з **тої зміни**, котра на хорого находила постепенно, та що дало йому сей спокій, з яким тепер зносив терпіння?

Се не переривна молитва. Родина помершого товариша, через вірне щоденне відмовлювання вервиці, не лише запевнила спасіння свому синови, але ще вратувала незнаного жовніра від загибе**ли.**

НЕ ЖУРИСЯ УКРАЇНО!..

Не журися Україно,
Що в неволи Ти закута,
В своїх дітей ти не будеш
Поругана і забута.

Хотяй твої степи, Ненько,
Вороженьки поорали,
Та ще твої слави, чести,
Вороженьки не здоптали.

І не здопчуть їх ніколи,
Бо ти чесна і святая,
На прапорі твоїм видно
Святу правду, — кров живая.

Вона кличе нас до бою,
І скріпляє нашу силу,
Ми за твою честь Вкраїно
Поляжемо в домовину.

Станем разом грудь при груди,
Тобі в неволі не бути,
Видим добре, що ти в горю,
Що в кайданах ти закута.

Піднімуться діти твої,
Бо всі добре розуміють,
Що тебе ворог катує,
І звільнить тебе зуміють.

о. П. Божик.

Виннипеґ, Ман., в жовтню 1929.

ОБЕРЕЖНІ ТОВАРИШІ.

Умер чоловік на далекій чужині. Товариші його, щоб не перелякати відразу його жінки, вислали їй таку телєграму: „Приїзджайте зараз. Чоловік трохи занедужав. Похорон завтра."

Оден селянин купив у Жида коня. Не минуло навіть три дні, а селянин приходить до Жида і каже:

— Слухайте, Мортку, той кінь, що я його передвчора купив у вас, вже здох.

На те відзивається Мортко:

— Що? Що кажете? Він у мене сього не зробив ані разу!

ПІМСТА.

Ішов годжа до міста та вів за собою осла. Було се в літі, а сонце сильно припікало. Годжа зняв із себе кабат і перекинув його через осла. Хтось із прохожих узяв із жарту кабат. Коли годжа оглянувся та побачив, що кабата нема, крикнув на осла:

— Де кабат!

Осел нічого.

— То добре! — розсердився годжа. — Взяв із осла деревляне сідло, поклав собі його на плечі та сказав: „Аж вернеш мені мій кабат, верну тобі твоє сідло! Скорше ні!

Ліпша Частка.

„Ти думаєш зірвати наші заручини?" Запитала дівчина поважно, але Петре — чому?"

Петро підніс голову на її запит, його погляд був далекий.

„Жаль мені", він відповів задумчиво, „але я не можу — ми не булиб щасливі — бо я вже змінився".

„Змінився", повторила приглушено. „Се значить, що ти вже більше не дбаєш про мене?"

„Можливо, що й так є", він сказав. „Я не хочу бути суровим але", — гордий погляд вкрався на його лице. — „Я маю висшу і більше взнеслу любов, котру не можу відкинути на бік".

Ева скорим і злісним рухом підняла свій капелюх з трави, і згірдно подивилася на судженого.

„Єслиб ти сказав мені відразу, то тепер не булоб тілько клопоту", сказала зимно.

„Я тобі сказав скоро лише почув я в своїм серцю, я покликаний до чогось взнеслійшого", відповів Петро поважно.

Ева відвернулася.

„Я припускаю, що тому, що мої релігійні погляди не годяться з твоїми ти —"

„Так!" признав Петро — се була одна велика перепона але не найбільша. Ево! Чи ми не можемо розстатися в приязни?

„В приязни!" відгукнула злісно.

„Се є що я думаю о твоїй приязни!" І знявши заручиновий перстень з пальця кинула його разом зі своєю рукавичкою Петрови в лице.

Зхвильована відійшла.

Петро схилився, підняв перстень і дивний усміх показався на його устах. По хилився над поручем міста і глянув у чисту воду в потічку.

По тім підніс руку і подивився на блищачий до сонця перстень, що пригадував йому, красу дівчини, і давнійші бажання земського щастя.

Минула одна хвилина і лише плюск води і кілька маленьких кружочків в потічку, давали знати, де опинився перстень, пригадуючи йому Еву.

Петро випростувався. „Так щезають всі земські річи; лиш небесні тепер для мене існують і я вибрав ліпшу частку", промовив з пошаною.

***

На другу неділю маленьке село де мешкав Петро заворушилось, мешканці одні другим передавали дивну для них вістку, що Петро пішов до Семинара учитися на священика.

Сім літ пройшло не замітно і минуло і осьмий вже минав. Отець Петро стояв на малій проповідници в Волдгамптон.

На вигляд він мало змінився; хіба що став ще поважнійший. — Він той сам чоловік, котрий був сім літ тому. Очи його блищать святим запалом, слова пливуть з серця і порушують слухачів.

„Є тілько напрямів в життю", говорив він — „є много стежок перепон до поборення, але коли ти спробуєш їх всіх, мій дорогий друже, і случайно знайдешся на простій, вузкій дорозі до спасення, — подякуй Богу з цілого серця, що показав тобі добру дорогу.

Підніс руку і поблагословив нарід.

Зблизилось св. Причастіє, довгий ряд монахинь попереджував причасників.

Одна блідого лиця Сестра підняла свою голову, щоби приняти Пресв. Тіло Христове.

Лице священика побіліло — його руки легко задрожали...

***

Вже смеркалося — блискучі проміння сонця вкрадалися через високі та вузкі вітражі, а запах кадила наповняв воздух

в церкві. Бечірні Богослуження скінчилися. Темна постать монахині похилилась перед престолом, слабо освіченим вічною ляпкою.

„Ева — ти монахинею! дякувати Богу", промовив Отець Петро. Вона встала.

„Так; я вибрала ліпшу частку, відповіла з усміхом.

„Але як? —

„Так! так, я вже знаю — се було трудно з початку і для мене, але нічо не є за трудне задля Бога".

„Дякую Богу, що се так сталося".

МУЗУЛМАНСЬКІ ЖАРТИ.

ПОЗИЧКА.

Прийшов сусід до годжі (музулманський духовник) та просив його, щоби позичив йому сто динарів на три місяці. Годжа каже: „Грошей не маю, але часу можу тобі позичити, скільки завгодно, навіть і шість місяців."

ЗЛОДІЙ.

Годжа спав у світлиці і підчас сну почув, як увійшов злодій та все перекидає. Годжа скрився у скриню. Злодій отворив і сю скриню та побачив Годжу і питається: „Ти що тут робиш?" Годжа йому відповів: „Щоби тобі правду сказати, я скрився перед тобою, бо в мене не найдеш нічого, що варта би вкрасти, тому я встидався перед тобою!"

В ЛАЗНІ.

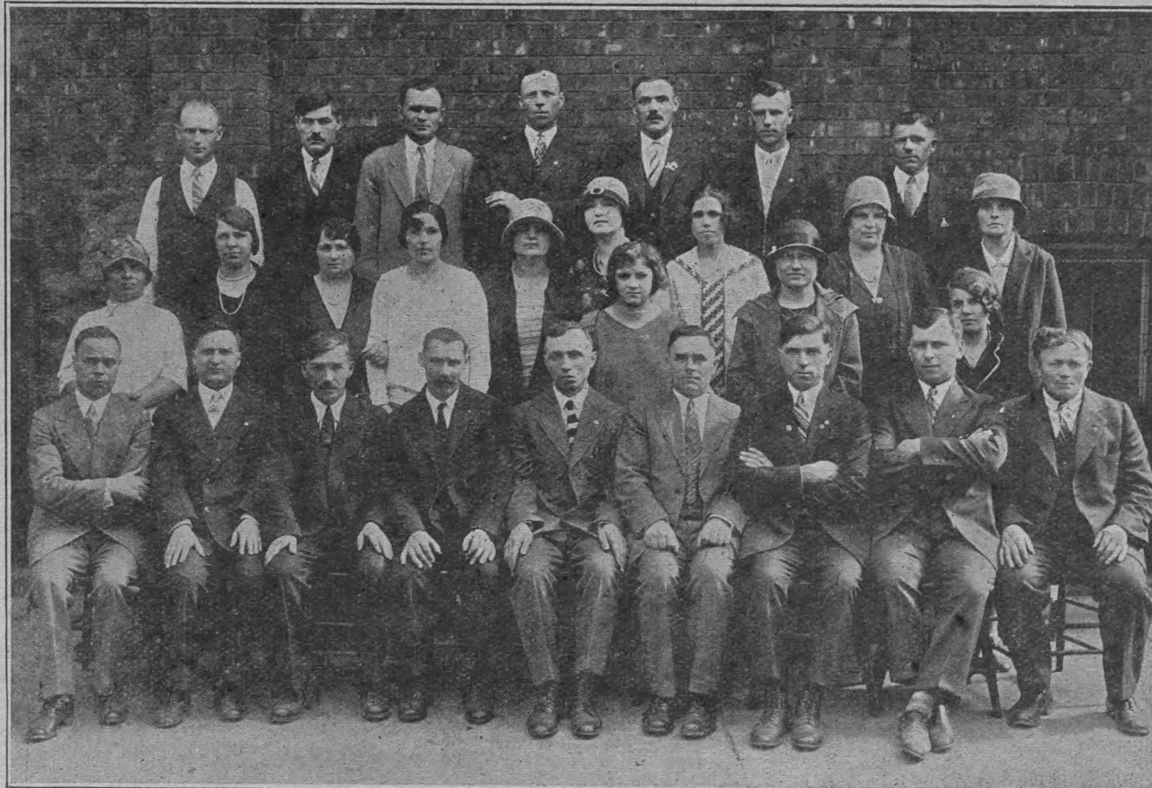
Прийшов Годжа у лазню викупатися. Лазничний дав йому подерте простирало та брудний рушник і взагалі обійшовся з ним негарно. Годжа не сказав ні слова, а як відходив, дав лазничному пять динарів, що і від найбогатшого не дістав стільки. Другої пятниці пішов знову до тої лазні, а лазничний, як побачив щедрого гостя, подав йому найліпше простирало та рушник і обійшовся з ним дуже ввічливо. Коли Годжа відходив, дав йому лише пів динара. Лазничний обидився: „Що се, пане?" Годжа відповів йому: „Се заплата за попереднє поведення, а попередньо я тобі заплатив за нинішнє поведення.."

ПЛАЩ.

Годжа почув у ночі перед хатою, як кількох людей дуже сварилося. Закинув на себе плащ і вийшов подивитися, що се за сварка. Як лише вийшов, один з тих людей здер із нього плащ і зараз усі зникли. Годжа вернувся до дому. Жінка спиталася його, що то була за суперечка. Годжа відповів: Ся сварка була лише за наш плащ, а як лише плащ пропав, минулася і сварка."

МИЛОСТИНЯ.

Годжа був на стриху своєї хати, як хтось застукав до дверей. Годжа виглянув крізь вікно і побачив якогось чоловіка. Спитався його, чого хоче. Незнакомий відповів годжі: „Зійди на діл, а я тобі скажу!" Коли годжа зійшов перед двері, тамтой каже: „Я бідний чоловік і прийшов просити в тебе милостині." Годжа сказав йому, щоби йшов із ним у хату та завів його аж на гору, на стрих. Там сказав: „Я також бідний тай нічого для тебе не маю, відійди в мирі!" Прошак спитався: „Чому ти не сказав мені зараз на долі?" Годжа відповів: „А чому ти мені не сказав, чого ти хочеш, коли я тебе питався відси?"

ЗАПОМОГОВЕ БРАЦТВО ІМ. М. Б. НЕУСТ. ПОМ. ВІДДІЛ Ч. 3. ПРИ УКР. ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВІ В ТОРОНТО. 1-ий ряд, сидять, з ліва до права: М. Чайковський, В. Павловський, С. Кобзан, Д. Косів, Г. Сеник, Н. Дерун, С. Приймак, М. Кобель-Баран, Н. Данькович. — 2-ий ряд: п. Глушко, п. Фенка, п. Хаба, п. Косів, п. Сеник, п. Турко, п. Дерун, п. Дудлівна, п. Приймак, п. Верес, п. Бурка, п. Братковецька. — 3ий ряд: Тимочко, В. Ісарик, М. Прихітко, Гр. Ґерула, І. Костюк, Ст. Мекитчак, Н. Кульба.

Повисша світлина представляє меншу частину дійсних членів названого Брацтва. Богато членів з ріжних причин не явилися до світлини, але тому що зборами рішено було помістити світлину нашого Брацтва в сегорічнім календарі „Канадийського Українця“ тому висилається до поміщення світлину тих членів, що явилися.

Правила Католицького Життя.

1. Якщо бажаєш Брате, вести таке життя, щоб Богу воно миле було, а для тебе і для твоїх ближніх пожиточне, не залишай ніколи святої молитви. Молитва для твоєї душі так конечна, як конечний є корм для твого тіла. Вона так давна, як давний чоловік на землі. Обовязок молитви вяжеться тісно з обовязком богопочитання і з обовязком спасення душі. Молитва потрібна і до заховання Божих Заповідей і до поборювання спокус і до витревання в добрім. Вона розбуджує волю з духовного сну, вона приводить чоловіка до застанови і до обрахунку зі собою. Вона родить тугу за небесною вітчиною. Вона ободрує, піддержує, потішає і усуває терпіння. Блудний син був доти блудним, доки не відчинив уст своїх до молитви. І молитва опамятала його, молитва порушила, щоб став, щоб вернув до вітцівського дому і дістав назад всьо, що був стратив. Молитва є неначе тим ангелом, що невсипущо береже Божого Царства на землі. Нічого доброго неможе людина зробити без молитви; неможе без неї ані поконувати себе, ані боротись з діяволом і зі світом і тому просьбу о поміч в покусах, подиктував нам сам Ісус Христос в „Отче Наші", кажучи: „І не введи нас во іскушеніє". Задля тих причин шануй і люби, Брате, молитву так як любиш Бога, як любиш своє життя і своє спасення. Молись часто, молись горячо, молись витревало, молись кожного ранку, коли зі сну стаєш і кожного вечера, коли лягаєш спати!

2. Часто приводи собі до своїх думок се, що ти колись маєш вмерти. Не знаєш, коли тота смерть по тебе прийде, ні не знаєш, де вона тебе заскочить, ні як умреш. Але за те ти певно знаєш, що як умреш у смертельному грісі, то будеш затрачений на віки, а коли умреш в стані Божої ласки, то зазнаєш непереминаючого щастя. Ся думка за смерть, неначе добрий ангел, остереже тебе не в одній небезпеці і наведе на тебе спасенний страх перед гріхом!

3. Не опускай ніколи Служби Божої ані в неділю, ані в торжественне свято. Се обовязок дуже важний. Твоє серце, злучене зі серцями усіх вірних католиків, виявить найліпше в часі сеї безкровної Жертви безконечне діло богопочитання, а крім сего стягне на тебе особливше благословлення з неба. Страшно темна хмара духового занепаду покриває сі католицькі родини, що занедбують недільний і святочний обовязок слухання Служби Божої!

4. Будь дуже обережний в тім, що читаєш. Зле читання се трійло своєї душі. Держи проте в своїм домі лиш католицькі часописи і католицькі книжки. Безбожні і безвірні письма не приймай і не впускай навіть за свій поріг, їх нищ і пали!

5. А ще не забувай на се, що хто з ким пристає, таким сам стає. Відси втікай від тих, що віри не держаться або, що своїм життям злий примір дають.

6. Коли трафиться тобі нещастя, що попадеш у гріх, то не упадай на своїй ду-

ші. Зараз таки проси Господа, щоб тобі простив, при найблизшій нагоді приступай до св. сповіди і зачинай опять нове життя.

7. Коли се можливе, приступай до св. сповіди і до св. причастія кожного тижня. А коли сего виконати не можеж задля тяжких перепон, то бодай раз у місяці висповідайся і запричащайся. Ніколи не дозволяй собі жити довший час без св. Тайн, бо так життя не є життям, а є повільним завмиранням. Треба тобі сповідатись часто, щоб міг очищувати душу від бруду гріха і щоб міг оставати дитиною Божою. А треба знов причащатись тобі, щоб міг сповнитись на тобі заповіт Господа нашого Ісуса Христа, що сказав: „Хто буде споживати моє Тіло і буде пити Кров мою, у мені житиме а Я в ньому“.

8. Памятай, що віра без діл мертва. Не вистарчить тобі на дорозі спасення Боже імя носити на устах і глибоко час від часу вздихати, а треба ще добрі діла сповняти. Лінивство в Божій Службі притемнює бистроту ума, ослаблює силу волі, млавить тіло, рабує дорогий час, позбавляє многих заслуг і наводить на духовне життя всякі недуги. Слушно проте зветься се лінивство в добрих ділах: матірю усіх гріхів. Ізза того стережись все і всюди дармовання. При роботі заховай лад і порядок. Що робиш, роби докладно і совістно. Що треба зробити зараз, сего не відкладай на пізнійше і кожне своє діло виконуй на славу Божу!

9. Відносись теж з любовю та пошаною до своєї духовної Влади. Святійшого Отця держи за намісника самого Господа нашого Ісуса Христа. Єпископа свого вважай за апостола і за представника Божого. Його шануй в своїх думках і в бесідах і обставай за ним, коли хто на него накидується. Теж своїм душпастиром не помітуй. Люби його, молись за него і поздоровляй його при стрічи. Його приязню гордись, знаючи, що вона має велике значіння у Бога. Хто як відноситься до свого священника-душпастиря, так відноситься він і до Господа самого, бо сказав Христос: „Хто вас прийме, прийме Мене, а хто згордить вами, згордить Мною!“.

В ГОСТИНІ.

Господар: Що будете пити? Горівку, чай, чи пиво?

Гість: Наперед горівку, потім чай, на кінці пиво.

ДОБРІ СУСІДИ.

Жінка: Тепер приходиш до дому з коршми, по півночі! Чи не стидаєшся сусідів?

Чоловік: Вони мене цілком не бачили, бо самі лишилися ще в коршмі.

НА БАЗАРІ.

— Купіть рибу, пані!

— Так, так, а риба, яку я вчора купила у вас, була зіпсована!

— То ваша вина, пані! Я чотири дни радив вам купити рибу, а ви щойно вчора рішилися купити її!

В ШКОЛІ.

Студент: Пане професор, що порадите мені читати по скінченню каледжу?

Професор: Оголошення про працю!

Дивне успособлення безвірків.

Разу одного оглядало катедру у Фромборку одно досить численне товариство. Катедра ся славна тим, що в ній працював колись Коперник, світової слави учений — астроном. Закристіян, чоловік досить образований, опроваджував їх по катедрі й обясняв річи гідні побачення.

Підчас оглядин однак мощей, один з товариства виразився зі сумнівом про їх автентичність.

— Мій пане — сказав закристіян, свідоцтво Церкви усуває всі сумніви.

— Для мене не є міродайне свідоцтво Церкви — упирається гордовито панок.

Оглядаючи дальше річи, вкінці прийшли до закристії. Оглянувши й там що було гідне побачення, витягає тоді закристіян з шафи якусь бляшану руру, що лежала враз з другим дрантям і каже поважно: „Се бачите, панове, річ гідна згадки й оглядин, се рура з люнети Коперника“.

Вмить рура пійшла з рук до рук, всі з великим пієтизмом оглядали її та робили ріжні помічення.

Навіть наш скептик, для якого свідоцтво Церкви не було міродайне, з міною ученого відзивається з обуренням: „Як можна так старинний та історичний предмет тримати між тим дрантям в так малім пошанівку?“ Тоді наш закристіян відзивається: „Мій пане! Люнету винайдено доперва 60 літ після смерти Коперника. Тут, ви пане, увірили сейчас в автентичність, а перед тим, не хотіли ви дати віри Церкві, хоч я покликувався на кільканайцятьвікове свідоцтво Церкви. — Я нарочно взяв руру, що служила колись до ллятя свічок і показав її, не хотячи шуткою обидити нікого, хто знає як слід історію“.

Наш учений скептик, завстиджений, винісся скоро з катедри.

Історія повтаряється — кажуть. Дивна річ, се дивне успособлення безвірків можемо часто бачити й досвідчити. Воно майже загальне, хоч не консеквентне. „Як Мойсея і Пророків не слухають єслиб хто й з мертвих воскрес не дадуть віри“ — каже Авраам в причті про багача. Се успособлення безвірків є загальне. І в Люрд мало людей навертається, хоч бачать чуда — дійсні чуда. Не навернувся там і славний письменник французький Золя, хоч був там і бачив, відай не одно чудо, а ще більше в кроніках та записках мусів читати. Де лиш ходить про другорядні факти, дають свою віру, але коли ходить о річи Божі — вони мов каміння.

Було се в Парижі. Умер там професор університету, канонік Раймунд Діокрес, чоловік загально люблений і поважаний, який при смерти приняв був і св. Тайни. Коли з великою парадою відбувався похорон і співано пісні за померших, коли прийшло до слів: „Скажи мені“, умерший підніс голову на катафальку й жалісним голосом закликав: „Я суджений страшним судом Божим“. Настрашило се всіх людей, і відложено похорон на день слідуючий, в який ще більше наплило цікавих. Коли знова зачали співати „Скажи мені“, умерший ще голосніше й ще більше жалісно відізвався: „Я суджений страшним судом Божим“. Страх напав на всіх людей ще більший і ще вздержано похорон. Третого дня катедра була битком набита так, що не могла навіть помістити всіх. А коли зачато знова: „Скажи мені“... умерший закликав страшним голосом: „Я осуджений на віки справедливим судом Божим. і ніякі молитви мені вже не поможуть“.

Яке се зробило враження на всіх, можна собі уявити, коли Бруно і його шістьох товаришів кинуло сейчас світ і в покуті зачали життя та служити Богу. Сам Бруно хоч жив побожно й свято, зачав ще більше покутувати, позаяк бачив, що навіть такі, як його товариш і приятель Раймунд Діокрес, який загально уходив за святобливого священика і який умер заосмотрений Н. Тайнами, таки не доступив вічного спасення. Не помогло йому ані се, що був в стані духовнім, ані ученість, ані авреоля побожности. Сей факт спонукав св. Бруна і його трьох товаришів каноніків та ще других трьох між якими був ще оден священик, що кинули світ і заложили дуже строгий закон — Картузів. Се факт, що бачили й чули тисячі людей і який записаний не в одній кроніці й не одним. Однак ті, що жиють зле, не схочуть в се вірити. „Хочби й з мерших воскреслі їм явились — не дадуть віри“.

Читаємо подібний случай, стверджений судово при канонізації св. Франца в Єроніму. Було се в Неаполі. В році 1707 проповідав сей святий на улицях сього міста, як там був звичай. В проповідях виступав і проти нечистих гріхів та говорив про кари за них. Одна розпусниця, що мешкала в сусідстві, невдоволена з проповідей, підчас наук, намагалася їх перепинити ріжнородними штучками, брясканням, криками, шутками.

Коли її побачив святий, сказав: „Уважай, дочко, єсли будеш противитися ласці Божій, до 8-ох днів покарає тебе Бог“.

Та вона не зважала на се й далі продовжала своє діявольське діло. Не минуло 8 день, як святий знова проповідав в тих сторонах Неаполю. Та вже не було чути ні брязкоту, ні криків. Люде донесли святому, що розпусниця нечайно перед кількома годинами померла.

— „Померла? — питає. Ходім поспитати, хай нам скаже, що придбала своїми насмішками з пекла“. Святий увійшов до хати розпусниці з множеством народу а відкривши лице помершої питає: — „Катарино, — бо так звалася — скажи нам де ти тепер єси“.

На се питання, померша піднесла голову, очі набрали страшного вигляду, а лице зраджувало страшну розпуку, й вона сказала: „в пеклі, я є в пеклі“, і сейчас вернула до первісного стану звичайного трупа. Се бачили свідки — і то не один. Враження було страшне, самі самовидці про се оповідають.

Подібних примірів маємо много в життю св. Франца Ксаверого, св. Антоніна та других.

Наведу ще один цікавий примір знаний в Росії. Перед війною 1812 р. ґраф Розтопчин, ґенерал, ґувернатор московський, жив у великій приязни з ґрафом Орловом.

Одного дня Орлів з другим своїм приятелем, таким як він недовірком, ґенералом В., по шутках з пекла обіцяли собі, що хто піде скорше на другий світ, як там що є, має другому дати знати.

Се було якраз перед війною з Наполеоном. Військо пішло до бою а і ґенерал В. мусів обняти також свою позицію.

В кілька тижнів пізніше, коли ґ. Розтопчин рано доперва убирався, влетів до нього Орлов, страшно переляканий, мов божевільний, з блідим лицем і оповідає йому, що рано був в нього ґенерал В. коли він ще лежав в ліжку, державчи праву руку на грудях сказав до нього: „Є пекло і я є в ньому“, і сейчас десь щез, а показався може на два кроки від нього, отже бачив його виразно, і не припускає ніякої ілюзії, бо навіть не думав про нього. Опісля ґен. Орлов за 10 чи 12 день дістає відомість, що сего самого ранка, коли бачив ґенерала В., він згинув трафлений кулею в груди при огляданню неприятельської позиції.

Подібний случай мав бути в Лондоні, в зимі 1847 р., де один розпусник Льорд,

появився одній вдові й беручи її за рамя, мав сказати: „Є пекло“. Знак на руці мав остати страшний. Се подає о. Сеґур.

Та нам ходить не о число доказаних фактів, але о се, що є факти, що доказують істнування пекла.

Однак дивним дивом люди нераз навіть образовані, легко дають віру першому ліпшому фактові чи історії, хоч не мають так сильних арґументів, як є сі арґументи, які подає св. Церква у всіх своїх правдах, які учить.

Тут відграває вже злобна воля і серце чоловіка, що мучене викидами сумління хотілоби, щоби не було ні Бога, ні суду, ні пекла. Та однак не від їх волі се залежить.

Нам лиш дуже часто приходить дивуватися, як можна бути так засліпленим і на таке ризико ставити своє вічне щастя чи вічну муку.

* * *

Дійсно дивне є успособлення безвірків.

ДОМА.

— Якже там, Славку, в школі?

— Добре!

— Добре вчишся?

— Так!

— Чи професор української літератури вже подобрів?

— Так!

— Вже не сварить на тебе?

— Ні, вже такий чемний! Як я не вмів Розритої могили і перекрутив дещо, він каже делікатно: Славінський чого ти так мучишся, щоби поправляти Шевченка?

УСПОКОЇВ.

— Чи вас не мучить думка про те, що ви мені винні 10,000 долярів?

— Ні, ні, будьте спокійні! Така думка ніколи мені навіть на гадку не приходить!

У ЛІКАРЯ.

Ой, головонько-ж моя бідна, не видержу, не видержу!

— Не журіться, пані, видержите! Нічого вам не буде! Я перебув таку саму недугу й бачите як добре виглядаю!

— Е, ви мусіли мати якогось доброго лікаря.

РОЗСУДИВ.

— Скажи, Івасю, чи я перша дівчина, яку ти колинебудь в життю цілував?

— Ні, Ганусю, ти в мому життю остання, але останні будуть перші!

В ГОРАХ.

Туристи переходять небезпечною тежкою понад пропасть.

Провідник остерігає перед небезпекою:

— Уважайте, бо се місце дуже небезпечне! Тут вже неодна худобина загинула!

СУДОВА РОЗПРАВА.

Одного дня на судовій розправі більша часть слухачів спала, а друга часть розмовляла собі доволі голосно. На се озвався предсідник:

— Колиб сі панове, які розмовляють, не спричинювали більше галасу, ніж сі, що сплять, то для тих, які слухають, було би дуже вигідно.

Коли я у вас купував сей годинник, ви сказали, що вистарчить мені на ціле життя. Тимчасом він вже зіпсувся.

— Се правда, але ви тоді дуже зле виглядали.

Давид Ердтрахт.

Українські Спартанці.

(Картина з недавнього минулого).

Уривок із відчиту п. з. „Психольоґія Жидажовніра“, виголошеного дня 7. грудня 1918. у Станиславові.

Я бачив гори, застелені трупами, поля й води, зарожевлені сердечною кровю жертв жорстокої війни, я бачив стоси змасакрованих тіл, кістяки, черепи, ноги без тіл, людські нутрости, лишені на жир крукам і воронам, я чув роспачливі зойки, роздираючі, безсилі наклики ранених за останніми обіймами своїх матерей, жінок, дітей — мале на мені зробили враження.

Се війна видерла нам усякі людські інстинкти, розшарпала на вутле ниття, комірки думання, опамятання, подрухотання в нас у хвилях божевілля на взір навіжених наше власне „я“, скристалізувала нам серця в ґраніт.

***

Се було в останніх днях вересня 1914 року. Російська жовдачня, після здобуття Стрия, грозила дорогою на Мукачево заливом Угорщини. Не зустрічаючи май же опору значила свій похід пожежою й убійствами, женучи перед собою заграблену худобу.

Нас перекинули скоро з иншого фронту в пасмо Верецьки, на галицько-угорську границю. Наша батерія й 600 ляндштурмістів із верндлями[1]) мали боронити входу в глиб Угорщини, обсадити фронт 35 кільометрів. Наша піхота була так „густо“ розсіяна, що я не був в змозі побачити ні одного вояка. Ми звернули дула наших 4-ох гармат до хатки граничної сторожі та ждали її пожару; знак, що ворог наближається.

Вів туди одинокий гірський плай, що уможливляв транспорт гармат і трену, бодай так на основі наших докладних „спеціялькарт“. Ми посвятили тій ціли бачливу увагу; були певні, що в нашому вогні не перекрадеться, не прослизнеться ні один Москаль і навіть на думку не спало нам, що супротивник, користаючись иншими, незнаними нам плаями, заскочить нам артилерією й треном зади.

Незабаром мали ми бути свідками проймаючих жахом випадків, катастрофальних для нашої карпатської дефензиви. Ми були обкручені.

Коли одного ранку ненадійно та просто в неймовірний спосіб кільканайцятьох козаків разом із козацькими арматками знайшлося нам у боці та позад нас не могли ми вийти з дива, з якою

---

1) **ВЕРНДЛІ** — давні австрійські кріси системи Верндля закинуті й не вживані правильною австрійською армією, яка користувалася натомісць новітними вдосконаленими крісами системи Мавзера, а старі, безпожиточні, тяжкі й не зугарні верндлі передала старим жовнірам краєвої оборони, зводячи тим самим оборонність сього, позафронтового властиво, війська до нулі. — Примітка *Івана Ставничого*.

прецизією супротивник обстрілював нашу для людського ока укриту позицію та кватиру штабу.

**
*

Що ми вийшли ціло, маємо завдячити 23-ом українським леґіонерам.

Ми бачили гору, близько 500 метрів високу, яка була позицією нашої батерії, систематично окружуваною козаками та обстрілювані ворожою батерією сиділи ми скулені біля гармат; піт ллявся нам мов із цебра, нас трусило наче від пропасниці, але наш стріл за стрілом і полумя, яке видобувалося з розжарених рур, оповіщало неприятеля, що ми ще живі. Ми були певні, що живцем не вийдемо, але сказали собі, що кроваво мусять окупити Москалі свою добичу. Втікати ми не могли вже, бо всі дороги відтяв нам супротивник.

І вже на своїх зручних кониках дряпалися до нас козаки, вже, вже грозила нам смерть або полон, задеревіли нам руки, скаменіли на мить думки...

Ми чули ще тільки немов із неба спливаючу пісню, стару пісню, а таку тоді молоду, пісню болю й свободи:

„Ще не вмерла Україна!"

І зненароку прошив повітря жахом, тріюмфом ураґан окликів: „Ура!", приглушуваний пекельним вогнем крісів і гармат...

Так пригадую собі, ще сьогодня бачу, кільканайцять кроків перед нами женеться жменька 18-літніх юнаків, із сосонковою галузкою на шапках та жовтоблакитною кокардою на грудях, із піснею тріюмфу на устах, женеться, румяні личка яснію‌ть геройським блеском у сходячому сонці, а Гераклеві долоні несуть смерть у ворожі ряди...

**
*

Сонце зійшло!

Кидало своє золоте проміння на 23-ох молодих Спартанців, що поклали свої мученицькі голови на жертівнику батьківщини, але бодай **своєї** батьківщини. Кров стікала їм із ран, тіла вже були скостенілі, лице нерухоме, але уста мали вираз, немов би ще співали: „Ще не вмерла Україна"!

Оборонці карпатського провалля...

**
*

Користаючи з хвилевого замішання й відвороту ворога, ми помчали мурованкою Верецьки до Полени.

Подав **Іван Ставничий.**

ЛЬОҐІЧНИЙ.

— Як-жеж? Твоя жінка просила тебе виразно, щоби ти їй купив автомобіль, а ти купуєш її низку перел?

— Чейже зрозумієш, що фальшивого автомобіля я не міг би їй подарувати, зараз пізнала би!

НЕ ЧУЄТЬСЯ ДОБРЕ.

— Чому не ідеш до школи, Олесю?

— Не можу, мамо!

— Чому, донцю?

— Бо не чуюся добре!

— Де не чуєш добре?

— В школі!

Адам Бабюк.

Сон Скитальця

Мені (на зорях знаю)
Причудний сон приснився,
Що ніби я десь в краю
Малим нараз зробився.

Проходжуюсь в городі,
З чічками розмовляю,
І прагну в насолоді
Такого людям раю.

Ось астри пестрокрилі
Вдивились в небо синє,
Тремтять лелії білі,
Мов в полю павутиння.

Вмлівають пишні рожі
Від поцілюїв сонця,
Зітхають пальми гожі,
Бючись в нові віконця.

Чепуряться гвоздики,
Мов доні чорнобриві,
І голови великі
Дьордіни гнуть вродливі.

Соломянки гонорні,
Бючись о мою ногу,
Ніби жінки проворні
Зійшлися на розмову.

Під грушкою старою
Барвіночок встелився,
На зелененьку тою
Любисток задивився.

Марунька дрібнолиста
До братчиків всміхаєсь,
І мятка запашиста
Під сливкою хитаєсь.

Васильок зором впився
В резеду задумчиву,
Чабрик зі встиду скрився
Під щепу соромливу.

Хохочуться блавати,
Що косятин схилився
Півонію вбіймати
І мало не зломився.

Вітрець з Карпатів віє
І квіти колихає,
На сонці зелень пріє
Та кисень видихає.

Мушки в повітрю грають,
Запопадливі пчоли
За нектаром шукають
І мчаться десь у поле.

Сорокопуди сиві
Сороку страшуть сильно,
Сидить сокіл на сливі
Й слідить за мною пильно.

Підходжу десь до нього
Тихцем, мов кіт до мишки,
Щоби зловити злого
І побігратись трішки.

А він вперед нагнувся
Й на квіти вниз спустився,
І, заки їх діткнувся,
Мотиликом зробився.

А я за ним в погоню
Бігцем собі пустився,
Думав, що наздогоню,
Та дармо я потився,

Бо збігав я ногами
Малими всі городи,
Гонив за ним садами,
Зробив немало шкоди.

— Чекай! — десь в сні я важу,
— Куди се я женуся?
І десь в погоні кажу:
— Іму або звалюся!

І знов біжу ланами,
Толочу жито панське,
Кипить життя кругами,
Мов в чарочці шампанське.

Готар сільський минаю,
Біжу у луг зелений,
Через пеньки скакаю,
Лишаю слід черлений.

Нарешті мій збиточний
Мотилик в листю скрився,
Мов той герой казочний
Я в мить з дороги збився.

Блукаючи все лугом,
Зайшов я аж до Прута,
І в воду штрик з пстругом
Як видра ляком здута.

Пливу легонько й швидко
По гребенистих скоках,
Ніде душі не видно,
Лиш гомін у ростоках.

Чайок сумний — протяглий
Зі сходу хмара чорна
І грому лоскіт наглий,
Беруть мене під жорна.

Жорстокого одчаю,
Дивлюсь, а я у крові
Візок біди тручаю,
За мною дві корові.

Рогаті десь женуться.
— Ратуйте люде! — кличу,
А ноги аж трясуться
Втікати. Дармо кричу.

Закрила хмара сонце,
І град жаркий торочить
З листочків волоконця
І в грязи їх толочить.

Біжу в село, до мами,
Сховатися від тучі,
І бючися руками,
Здіймаюсь в вир кипучий.

Під хмарою літаю
Й очима під ногами
Хатиночки шукаю,
Щоб злетіти до мами;

Шукаю і не знаю,
Куди мені летіти,
Бо скрізь в родимім краю
Вогонь і пекла сіти.

Верх мене чорні хмари
Регочуться у вічи,
А в долі люте море
Горить, кипить, клекоче.

Пропали пишні села,
Ліси, поля і гори,
Втонули мої зела
В жорстоке, дике море.

Не видно Чорногори,
Ні Львова ясних мурів,
Огненні всюди гори
Бухаючих кратерів.

А в них всілякі нути
Пекельних сил заклятих
Мож чути що мінути:
Плачі дітей занятих

І матерей ридання,
Й дівчат дражливі вівки,
Старих батьків благання,
Пискливі муки півки;

Розпуки зойки, крики,
Мов битих псів квиління,
Кайданів дзвони й брязки,
Гадюк мерзкі сичіння;

І болів прикрі стони,
І нужди голосіння
Шаліють мов циклььони,
Що рвуть міцні склепіння;

Десь рвуться гніву дроти
Сталеві. Бють ґранати,
Що вавкають мов коти
У ночі коло хати.

Гогочуть грізні громи,
Гремлять грімкі гармати,
Дрожать дрібні атоми
Пекольної палати.

Душа моя запекла
Перекричати хоче
Сімфонію сил з пекла,
Що пісню мук рокоче,

Але горюча труба
З бездонного вулькана
— Се крил моїх погуба,
Бо в них смертельна рана.

Хоч крила цупко бються,
Летіти годі далі,
Круг серця жили рвуться
І я паду в вир фалі.

Паду, паду стрілою
В роздерту кратра пащу,
Вже чую над собою
Кипучу ляву-гущу.

І був-би я спалився
На шкрум, але, як звикле,
Я з криком пробудився.
І — що-ж? Тортури зникли?...

Проснувсь, а я, на кпини,
Бездолешний скиталець,
Відтятий від родини,
Мов серпом стятий палець.

Веґревил, Алберта, 11. листопада, 1924.

НЕ „БАДРУЙТЕ“ НЕБІЩИКА.

Адміністрація одної часописи написала лист до свойого читача, щоби вирівнав залеглість за часопис. За кілька днів адміністратор дістає той лист назад з допискою на другім боці:

„Ваш лист отримав і відписую, що той чоловік, до якого ви висилали свій часопис, вже помер, отже часопис свій „застапуйте” тай більше його листами не „бадруйте”.

ДОБРА ВІДПОВІДЬ.

Доктор, який був надзирателем недільної школи на кольонії, задав одному хлопцеви таке питання:

— Скажи мені Васильку, що мусимо зробити, щоби піти до неба?

— Мусимо насамперед вмерти, — відрізав фільозофічно Василько.

— Дуже добре! — сказав поважно доктор. — Але скажи мені що ми повинні зробити нім помремо?

— Мусимо захорувати, — відповів сміло Василько, — і закликати вас, аби лічили...

ПОПСУВАЛА ЙОГО ПЛЯНИ.

Міщанин, (що нічого не знав про домашні птахи і звірята): — Жінко, деж ті качачі яйця, що я вчера купив?”

Міщанка (що виросла на фармі): — Поклалам під квочку. Або що?

Міщанин: — Під квочку? Нехайже тебе чорт возьме! Та я хотів, щоб з них вигрілися качата, не курята.

ОДНО АБО ДРУГЕ.

Власник дому: Ви не заплатили мені комірного за минулий місяць.

Комірник: Не заплатив. Але я думаю, що ви придержитесь умови?

Власник: Умови? Якої умови?

Комірник: Як я винаймав мешкання, то ви сказали, що я мушу або платити все з гори або нічого.

— Слухачй но, хлопче, чому ти не чешешся?

— Бо не маю гребеня.

— А чому собі не купиш?

— Бо тоді я мусів би чесатись.

ДУТА ОРХЕСТРА ПРИ УКР. ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВІ МАТЕРИ БОЖОЇ НЕУСТАЮЧОЇ ПОМОЧИ В ТОРОНТО (МІСТО) ПІД.КЕРУВАННЯМ КАПЕЛЬМАЙСТРА ЙОСИФА ДЗІКЕВІЧА.

1-ий ряд з долини, з ліва до права: Вол. Приймак, Вас. Приймак. — 2-ий ряд: Гр. Хаба, Ів. Приймак, Тод. Вербіцкі, П. Бобечко, Й. Дзікевич, П. Федорів, С. Приймак. А. Хома. — 3-ий ряд: В. Обозяк, Н. Петришин, В. Ісарик, Й. Мельник, Гр. Стадник, Вол. Годованьский, Кузьміньский. — 4-ий ряд: П. Хаба, М. Хаба, Н. Сотник, Л. ПРИЙмак, Вас. Гуска. — Орхестра зорганізована в березні 1929 р. за старанням Всеч. о. А. Сарматюка, С. Приймака, Й. Дзікевича і П. Федорового. — Навчання почалося, з першого дня з великим захопленням, зі сторони музикантів і в короткім часі увінчалася гарним успіхом. Перший виступ був вже на Великдень в своїй церкві, де орхестра в часі Сл. Божої відограла Воскресні пісні. Опісля виступала на концертах а кілька вечерів приґравала до танців. Наука відбувається дальше з великим успіхом. Бажаємо й другим нашим українським греко-катол. парохіям зробити, успішний крок в тім напрямі, що для нашої орхестри буде радісною вісткою.

о. П. Божик.

Іван Борщ або “John Soup”

Іван Борщ, або John Soup, то се той самий Українець з Коломийщини. Два назвиска носив тому, бо перед Анґлійцями вдавав Анґлійця і для сего кликав себе John Soup, а перед Українцями Українця, бо був з крови й кости Українець, однак волів, щоби Українці кликали його John Soup, бо думав, що він лучший, як пересічний Українець, який перед Анґлійцями не встидається власного імени.

Року 1909 Іван Борщ прибув до Канади й осівся у Виннипеґу; мав около 33 роки життя, чорнявий, сильної будови, дещо похилий вперед. На одній станції не міг довго бути, бо казав, що його господарі мають за звичайного чоловіка, для того міняв часто станцію, щоби себе вдоволити.

Як лише скинув з себе опанчу і надів на себе міщанську одіж в Коломиї, звідки відїздив до Канади, його жінка, що його виряжала, похвалила його кажучи, що він так добре виглядає, як коломийський суддя. Се йому сподобалося і він чувся не той самий, що був в селянськім одінню.

Іван Борщ і без жіночої похвали був зарозумілий, а тепер, коли його жінка по хвалила, що він в міщанській одежі виглядає, як коломийський суддя, ще більше став зарозумілий, і впав на гадку, купити собі червону краватку, гребінь до волосся, кишенковий годинник і помаду до вуса.

Як се купував, жінка казала, що сього йому не треба, але він відповів гордо:

„Коли я вже подався на пана, най буду паном, досить, що до сего часу я був хлопом”.

Гроші на подорож до Канади Іван Борщ мав зі свого кавалка поля, якого продав жидови в селі за триста ринських. Жінка з трома дітьми жила при своїй сестрі. Хати своєї не було, а жила на тих двох морґах поля, які мала від свого батька. Борщ їхав до Канади з тим наміром, щоби заробити грошей, побудувати хату й купити кілька морґів поля; в Канаді не думав довше бути, як пять літ, й назад вернутися домів.

Подорож до Канади пройшла скоро Борщеви, бо занятий був сам собою, — все поправляв на собі камізолю, бо не привик в ній бути, й краватку, чесав волосся на голові, мастив помадою вуси й крутив до гори, та дивився в зеркало, чи виглядає на пана. Коли море стояло тихо, виходив на поміст корабля з келії й дивився, чи дивляться на нього пасажири.

Іван Борщ, мав щастя до роботи. Третого дня, як прибув до Виннипеґу, дістав роботу в місті при будові деревляних хідників, куда взяв його з собою його господар, в якого мешкав. Борщ носив різані дошки на хідник, клав їх де йому казали й виправляв рискалем землю, де було треба. Робота була легка; робив літом, а зимою сидів без заняття.

Іван Борщ був балакучий і мав добру память. В два роки міг вже дещо говорити по анґлійськи, а того навчився принагідно в роботі. Писати знав трохи по українськи, бо ходив в селі до школи. Грошей жінці не посилав, бо не вмів щадити; купив собі фотоґрафічний апарат, колеса до їзди, й музикальну машину Едісона, сідав у вільних хвилях біля тої машини, накручував корбою, заложував

рекорди й слухав, як вона грала, або співала.

До українських товариств Іван Борщ мало заходив, а ще менше до церкви. Коли з ким говорив, вдавав розумного й старався робити кождому закиди.

II.

Іван Борщ, або John Soup, то той самий Українець з Коломийщини. До жінки наразі, як прибув до Канади, писав кілька листів, але з часом перестав писати й не хотів відповідати на її листи.

Четвертого року Борщ оставив роботу при хідниках й занявся продажю мійських реальностей. До сього довів Борща James Carson, представник підприємства Real Estate Bell Co. у Виннипеґу, що перепроваджує продажу й купно реальностей у місті. Борщ познакомився з Карсоном, коли Петро Ярема, в якого Борщ мешкав, купував дім для себе у згаданої фірми, де Борщ був за переводчика. При тій нагоді Карсон предложив Борщеви, що він може працювати для Real Estate Bell Co. а за те буде мати комісове. Борщ мав тільки вишукувати між Українцями купців на мійські парцелі (лоти) і доми. Більше продасть реальностей, більше дістане комісового. Папери купна мав переводити Карсон; Борщ мав діставати пятнайцять відсотків від кождої тисячі долярів з проданої реальности.

Українці могли кликати його Іваном Борщом або „Джан Суп", Борщ сим не ображався, йому ходило о продаж парцелі чи дому, щоби комісове було. Однак Борщ мало заробляв на тім, бо не був вправний в продажи, — він не вмів заохотити купця; при тій нагоді став лінивий до фізичної праці; він тепер був опанований двома прикметами: зарозумілістю і лінивством.

Іван Борщ був знаний богатьом Українцям у Виннипеґу, й коли хто хотів, міг легко знати, де він мешкає.

III.

Минуло сім років Борщеви в Канаді. За сей час він обзнакомився з Виннипеґом, привик до безродинного життя, мало коли думав про жінку й діти, а за поворот домів й думки не мав.

Одного вечера сидів він біля стола в Гринька Петрука, де був на станції при улиці Австін, крутив вуси, щоби до гори стояли, а його жінка з трома дітьми — гоп в хату, навіть не ковтала в двері.

А Борщ до неї:

„Ти чого приїхала до Канади, як я за тобою не писав"!

„А чогож я мала сама мучитися в Старім Краю, як ти в Канаді? Ані грошей не присилаєш, ані не вертаєшся до мене, я продала своє поле й приїхала".

Борщ мовчав, наче думав, що має на се відповісти, а його хлопці здивовані дивилися то на маму, то на батька. Вони чули від мами, що батько їх привитає щиро, купить подарунки, а тепер розчарувалися, бо сталося не так, як мама їм говорила.

„А я-ж",... хотів щось більше сказати Борщ жінці, але господиня дому, яка мила начиння по вечері, сказала:

„Як-жеж ви хотіли Mister Soup, щоби жінка не приходила? Ви-ж батько дітям, як ви знали їх на світ привести, то знайте їх годувати".

„Jes", сказав Борщ, „але я не приготовився для родини, де я їх приміщу. Я не сподівався".

„То нічо, говорила дальше господиня дому, „якось дасьте собі раду, ви-ж не гірший від других".

Борщиха, чуючи слово Soup, думала, що то „зуб"; сіла в крісло й запитала, чому Борща кличуть зубом, та Борщ іронічно усміхнувся й сказав, що так називається він по анґлійськи, бож він не простий чоловік, а бізнес-мен — продає лоти.

IV.

Іван Борщ або Soup, то се той самий Українець з Коломийщини. Він постарався о вечеру жінці й дітям, а на другий день винайняв дім для родини. Постягав

старі річи до хати, щоби як-так задоволити жінку. Коли вертав з міста домів, насупив брови і виглядав понурий мов осінна хмара. Тим виражав своє невдоволення з того, що жінка з дітьми прибула до нього.

Минуло два роки. Борщиха не могла привикнути до міського життя; нічого свого не було, а до того життя в місті дорожіло. Вона змусила Борща піти жити на фарму, бо чула від людей, що фармері мають всьо своє. Вона працьовита, хотіла своєї землі, числила на те, що старість прийде. Діти доростали до роботи.

V.

Недалеко одного озера в Манитобі сто їть хата з дерева і хлів коло неї. Се дім Івана Борща. Кругом лежала від віків нетронута прерія плугом. Прерія і ще прерія, тільки де-не-де видніють обійстя Українців. Вони з далеку виглядають лучше забудовані, як обійстя Івана Борща, бо він знеохочений до фізичної праці, він не господарить з посвятою, а так працює біля свого господарства, мов той на панськім лані.

Двайцять акрів ораного поля за десять літ часу на фармі, три коні, кілька коров і машинерія, — се запопадлива праця Насті, Борщевої жінки а не Борща; Борщ збував дорогий час на безпотрібну їзду до міста та на польовання на дикі звірята, то-що.

Де стоїть ріля, там був ліс, який Настя при помочи своїх синів викорчувала. Їх давно вже нема дома, покинули дім, бо батько своїм обходженнямся з мамою гіршив їх. Він що дня сварився з жінкою, й говорив, що продавати лоти у Виннипеґу йому було легше, чим на фармі, але через жінку мусить мучитися на фармі. Не було дня, щоби він її не бив. Сини бачучи таке життя родинне як лиш скінчили анґлійську школу, пішли з дому, — й від кількох літ не дають про себе чутки, де вони находяться.

Нині двайцять літ як Борщі сіли на фарму. Борщиха віддала Богови душу; була би довше жила, але зле обходження ся з нею її чоловіка прискорило її смерть. Нехай буде души її царство небесне і спокій вічний, бо не жила але мучилася на сім світі зі своїм чоловіком.

Борщ поховав її без священика за кару, що вона потягнула його на фарму жити проти його волі, ще й примусила перших кілька літ, як сів на фарму, ходити на роботу до місцевих фармерів, та на зелізну дорогу через два літа. Фарму дістав даром від уряду, бо грошей не мав, щоби її купити.

VI.

Іван Борщ, або John Soup, то се той самий Українець з Коломийщини. Як поховав жінку, купив в аптиці помаду до вуса, крутив вуса, щоби догори стояли, й чепурився як міг, вдавав молодого, бо хотів женитися. Кинувся сватати дівчата, але вони сміялися з нього. Одна йому сказала:

„Вас дідуню, ладаном чути, а ви ще думаєте за дівчата!"

По сім кинувся Борщ сватати вдови. Але успіху не було. Одна казала, що її не до віддавання, бо вже не здужає, друга, що не хоче оставити на старість своїх дітей, та йти на Борщеву фарму, а трета сказала, що не хоче йти за Борща, бо чула від людей, що він убив свою жінку. При кождім сватанню Борщ постійно говорив, що у Виннипеґу добре лоти продавати і тим звертав на себе увагу, що він не простий фармер, а людина, що розуміється на купецьких справах.

В погоні за жінкою минуло два роки. Одного вечера в місяцю грудню, коли мете снігом і тиснуть морози, Іван Борщ написав по анґлійськи листа до Mrs. Smith, Анґлійки, вдови, яка три милі від Борщевої фарми господарила з двома синами.

Лист писав в такім тоні, що він є бизнесмен, купець, який розуміється на всіляких купецьких справах. Казав у листі, що її буде добре як вийде за нього, та що він запише на ню свою фарму і всю

худобу. Українцям говорив, що він певний, що Smith за нього вийде, бо він має з нею близьке знакомство ще від тоді, коли одного разу робив в неї коло сіна.

Лист ще не дійшов до вдови Смит, як вона вже знала про те, що говорить про неї Іван Борщ. Українські сусіди її донесли, ще й доложили від себе багато.

В дві неділі потім, як Борщ подав на почту лист до пані Смит, приїхав до Борща молодший син вдови Смит, звернув Борщеви його лист і сказав, що його мама встидається щонебудь Борщеви відповісти, бо сим себе понижилаб. Щей погрозив Борщеви, що коли він поважиться щось подібного сказати за його маму, в значінню женячки, набє Борща. Тріснув дверима і вийшов з хати.

VIII.

Іван Борщ, або John Soup, то се той самий Українець з Коломийщини. Пригнетений тепер старими літами, страви горячої в хаті не має, ні помочи ніякої, жінки нема, а діти пішли у світ й чутки про себе не дають, де находяться. Зима тяжка, снігом хату замело, сидить коло димара і гріє свої кости. Худобу попродав, бо треба було грошей, дров принесли сусіди. Все його майно — се пес, який лежить коло його ніг і дивиться на нього зеленими очима. Борщ думає над собою. Гуде вітер понад хату, гуде, завиває диким голосом, наче промовляє до Борща:

„Так тобі треба! Не хотів шанувати жінки й дітей, пропадай діду в тих чотирох стінах; ти сам не жив як чоловік і другим не давав жити. нікому з тебе хісна не було!"

IX.

Святий Вечер. Українці на кольонії, де жиє Іван Борщ, справляють празник Різдва Христового. Найблищий сусід Петро Чубар, кликав Борща, щоби прийшов до нього на Святий Вечер, але він відмовив, бо встидався, що зубожів, приняв лише їду, яку йому принесли, але не їв, бо чувся слабим.

Борщ наложив дров в димар, положився на брудне ліжко. Ослаб як ніколи перед тим; тіло відставало від костей. Чує страшну біль в грудях. Блимає тусклим світлом каганець на столику біля него. Вітер гуде, кидає снігом об вікна як лопатою, пес лежить біля постелі.

Тихо...

Застогнав Борщ придавленим голосом, душа виходила з тіла; пес положив передні лаби на груди свого господаря, понюхав трупа і завив, заскавулів. Душа вилетіла з тіла, яке нічо доброго не зробило ні для себе, ні для других. Вітер гуде, завиває на дворі. Погас каганець. Ще раз заскавулів пес і положився коло ліжка. Вогонь погасав, не було кому дров підкинути.

X.

„Заверни коні до старого Борща, і йому заколядуємо, бо не годиться минати хати, він наш чоловік", сказав Семен Булава до колядників.

„Вже пізно, перша година по півночи, пора спати", відказав Гнат Козьмук.

„Хочби й трета, навертай коні до Борща, і йому пригадаємо, що свята; жиє як пустельник, один як палець".

Колядують під хатою:

„Бог Предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоби вздрів люд свій весь
І утішився"...

Світла ніхто не світив в хаті Борща. Як скінчили колядку, заскавулів пес в хаті тужливим голосом.

„Дідусю, чому не світите", загукало кілька голосів нараз.

Тихо...

„Та як, не дасьте коляди, навіть не хочете подякувати нам", озвався один голос.

Тихо...

Заскавулів знова пес.

„Як пес є в хаті то й Борщ є, може слабий, або й помер", сказав один колядник. „Всьо можливе. Тут не Галичина, але пуща, таке трапляється".

Розломали двері, засвітили ліхтарню,

яку мали з собою. До Борща, а він вже студенний. В їх присутности пес вискочив на ліжко до Борща, наче хотів сказати, що його господар неживий.

„Яке життя, така й смерть", промовив один колядник.

„Треба дати знати до місточка, щоби поліцай оглянув трупа й спільно його поховати, бо то християнський обовязок.

Попляр Парк, Ман., 19. жовтня, 1929.

Курдидик Анатоль.

В Поліськім Лісі.

(Памяти Олі Гузюк).

I.

Уже геть смерклося і крайочок ліса ледви одріжнявся від сірого небосхилу, як Марійка вискочила з ваґону.

Паровіз постояв хвильку, а далі дмухнув парою, наче набирав воздуху в сталеві легені, й пігнав, як сполохана птаха, срібними рейками. З проваллля висунулася сива мла і пірнув у неї з головою, час до часу даючи знати про себе клубками пари:

— Бах-чах! Бах-чах!

Біля маленької будки стало самітньо. Дві-три малі лямпочки випулювали в ніч золоте око.

Марійка стояла сама серед сумерку мли, що мягким перстенем овинувся вколо стацийки, серед двох пар шин, що бігли в той і в той бік — так, мов у минуле йшли і в будуче.

Там — свята. Туди — школа.

II.

Грицько — кремізний поліщук — отулював їй ноги жовтим кожухом. Нагинався при сьому над санками і величезні вусища, як два повісма лену, звисали від щок.

— А мій, прошу пані, Микола зробив вертеп та ще он з Андрієм і Хомою ходили колядувати на „Рідну Школу."

Всміхнулася.

— Багато-ж сього?

— Не знаю. Казали пані здадуть, а пані вже заорудують...

Він вискочив на сідло, взяв віжки і вже мав рушати, як вийшов хтось-то.

Рукою до козирка:

— Добрий вечір!

— Добрий вечір, пане начальнику!

— Пані їдуть?

— Їду. Завтра-ж школа.

Замнявся:

— Я не радив би. Тут три милі дороги самим лісом — небезпечно.

Марійка вічми в Грицькове обличча, в начальникове:

— Що-ж? Обовязок...

— Вовки, кажуть, прошу пані...

Грицько завзято розмотував віжки і стало, якби цвях вбито в труну.

— Може-б пані у місто — туди — а там вже завтра...

— Ні! Там школа... Діти...

— Їдемо! — до Грицька.

Грицько тюкнув коні рушили, а начальник тільки рукою до шапки підняв. І вже вони згинули в мряці, вже й дзвоники ковтнули тиша — а він ще стояв...

III.

Віхали в ліс, наче в темний коридор. В два боки чорні стіни. Над головою ті-

льки пасмо ґранатового неба та кілька пар золотих цікавих оченят на ньому. А серединою коридора — сніжистий шлях.

Віхали в ліс — а дзвіночки на конях, мов у поважній церкві: Дзінь-дзень! — Дзінь-дзень!

Головка сама втулилася їй в ковнір, а біля вух — як дзвіночки — спогади вчорашнього і передвчорашнього.

— Дзінь-дзень! Дзінь-дзень!

Пчоли такі великі біля вух. З хрустальними крильцями, що так ніжно бренять:

— Дзінь.. Дзень...

— Ти мусиш їхати, Марійко? — так брат.

— Мушу!

— І як то воно сказане: „мушу“. Гейби мущина сказав. Хтоб то сподівався по жінці такого твердого слова? І то до Стиранчук „мушу“?

Спохмурніла:

— Іди ти, Петре. Як ти думав: вас тільки, мущин, праця вяже? Адже і я людина і праця для мене — як для людини: втіха...

— Дзінь.. Дзень...

Дзінь... Дзень...

Коні біжать шпарко, а з двох боків темні, мовчазні стіни. Ніби розтято безмеже пітьми...

Дзінь-дзень!

Коні біжать і човенце — так ті санки. Чутко, як Грицько скрутив циґарку, засвітив і пакнув димом.

А біля вух, біля кучерів: дзвіночки, спогади і знов дзвіночки.

Івасюк, Оксанка, Петрик, Гнатко, Марійка...

— А-а-а-!... — повторюють...

Дзінь... дзень...

IV.

...Чує — коні форкнули і рушили з копита. За саньми швигнув сніг, а Грицько нагнувся до дишля і цвях! батогом.

У вуха ліс гукнув:

— А-и-й-у...

— Грицьку!

Але він не чує. Коні батогом: цвях, цвях! І дзвінки, як перелякані:

Дзінь-дзін-дзінь!...

— А-и-и-й...

Санки скочили, гупнули в колоду і далі. Аж руками вчіпилася.

— Грицьку! — чіпила його за кожух.

І бачить: в його очах — жах!...

— Вовки — пані...

— А-а-й! — заскородило по пнях.

Чує, як зза плечей кігті чиїсь лячні висуваються. Втікає. Всувається в сани на дно, а ліс перекрикується:

— Ай! А у-у-и-й!

І коні від сього шаліють.

— Грицьку!

А він цілий перегинається в зад, шапка скаче йому з голови і жахом:

— Пані!... Мати Божа!...

Вона чує. Вони вже тут.

Коні рвуть — аж грудки скачуть.

Сани відскакують в бік — повз очі щось чорне летить в чорну стіну...

— Кінь порвав!!! шлиї!.. — хлипає Грицько.

— Ісусе Христе! — думка.

Десь в лісі зойк і крик, якби життя розривано.

Думка стає, як фуркало, перекидається безладно по голові...

Санки і в бік і в небо...

І нагло Грицько десь злітає...

— Мати Христова... руками...

Надовкола дорога — пітьма і зірки. Клубком...

V.

Шумить ліс. Ой, шумить...

На дишлі перекинена шлея і тільки вітер хитає дзвіночком.

Дзень!

Шумить ліс. Клапті кожуха підкидає вітер, але вони боком примерзли до кривавих плям...

Шумить ліс. Дивується.

А. Курдидик.

Христос ходить.

Ходила казка, що старий Федір, що по той бік річки — ген аж у балці сидить — що той старий Федір щасливий в Бога чоловік...

Як затямили — він жив один — як палець. Зимівник у нього був великий — а він сам-самісінький. Літом біля пчіл, у зимку плете капелюхи, а як завіяло, замело — то люде не знали чи старий Федір жиє, чи ні. І тільки як над балкою димок в день — то кликали сусід до сусіда:

— Старий Федір палить. Бачите?

Ходила казка, що старий Федір найшов скарб. Бо защож би він на почаївську Матінку пятьсот карбованців? за щож оті три золоті свічники, що перед св. Миколою в церкві?

Ще ходила казка, що старий Федір знав слово, що від хороби помагало — і слово, що як злодій вліз в комору, то від того слова рушитися не міг і старий Федір завжди такого лапав.

Та ще й така казка ходила — що у Федора є книга — стара-старезна книга, у якій все написано: й коли голод буде й коли дощ і коли погода й коли війна...

І як вже Федір що скаже — дивись: так наче вганув...

* * *

До Федора ніхто не заходив. Молоді боялися його, як діти, а старих дідів, що з ними ходив на Дін — і які осінні довгі вечорі чалапали по болоті до нього, можна було почислити на руці.

Іван Дубенко — один, Семен Садівник — другий, Петро Карп — третій, та ще старий Бутель — кривий на ногу від часу, як на Турції куля вцілила...

Оті діди бували в Федора, а як приходили в село, то дива оповідали:

— Старий Федір каже, що в північі цариця червона їде. Що слуги її — падлюки й сволоч, а віз запряжений в змії, що називаються Біль і кривда...

— Еге! Ще каже, що ріки плистимуть кровю, а на землі буде так темно та лячно — що живі жалітимуть, що не в гробах...

В хаті ставало тихо. Хилилися голови.

— Або-ж то вже не є?

А як котрий з молодших сміявся, то його так і прибивали діди.

Федір каже, що незабаром Христос і Антихрист підуть степами...

* * *

Федір був ворогом всякої війни. Христос казав любити всіх — а війна каже всіх ненавидіти. І хтоб то не був — Австрієць чи Москаль, Німець чи Турок — то Федір і нагодував і напоїв, як вояк — пропадай!

— Ви кару Божу несете! Антихрист йде з вами!...

І тоді сиворамоване його лице набирало такого вигляду, що кожний уступав...

Прийшли діди жалітися, що всі з села

пішли. Що прилетіли в село червоноверхі козаки й все пішло за ними:

— Казали, що йдуть за своє правди боронити...

За тиждень перевалювалися гармати через балку і людей а людей.

Ішло то-то та йшло. Аж голова морочилася. І тоді старий Федір з під свого зимівника:

— Грім на вас та кара!

А як сивоусі діди пробували перечити, що се свої і за свою кривду — то він аж сердився:

— Ніхто не свій! — Хто йде вбивати другого — той ворог Божий і ворог всіх!

Чола морщилися і сивогубі голови клонилися низько - низько...

* * *

Шрапнелі рвалися, ревіла земля, бухала в гору — дзвонили в балці вози — а він біля пасіки...

Слухав і кляв:

— Щоб вас земля пожерла чортові сини! Щоб ні на сьому, ні на тому світі спокою в вас не було...

А як гупнуло ґранатом:

— Щоб вам так громи над головою гримали! Громи з хмар!

* * *

Отжеж не даром — що Федір скаже — так же статися мусить.

Під вечір натягнуло хмар, насупив брови небосхил і потемніло. Перекочувалися громи — наче хто величезні дошки ломав.

Гудів сад — аж стогнав...

Федорові се байдуже. Засвітив свічку і читав.

Полумя хлипало, підстрибувало — але на темних картках ясно зарисовувалося страшне писання:

— І прийде цар во славі: І будуть праведні по правиці — а злющі по лівиці...

На дворі змагалися язі, заводили як прокляті, гупали в вікно — а писалося однаково:

— І скаже: Прийдіть до царства мого! Бо я був голоден і ви мене нагодували — пити хотів і ви пити дали. В дорозі був — а ви двері отворили...

Світло гуляло — а за вікнами товклася ніч. І в двері товклася...

— Хто там?

Перервав читання й відчинив двері. В хату скочив холод і замайнулося впасти молоде тіло...

— Діду! Води...

Але Федір не чув. Бачив, що по обличчі в молодого кров текла — але глухий був:

— Геть! Я війні нічого не даю! Бийтеся! Кров їджте — та зелізо, що ним святу землю рвете...

— Діду!

Просилося нужденно — але дід не чув:

— Геть! Кажеш за мене, за своїх? А мені хіба треба війни — хіба вбити кого? Геть!...

Постать зникла за дверима в ніч, а він замкнув засув — і лютий став пакати люльку.

* * *

І нагло:

Дивиться і не вірить...

Христос в хаті.

В пошарпаних лахах, по лиці кров. В очах прохання і біль.

Простягає руку — Христос...

Дивиться і не вірить...

Бачить хату й образи й свічку й книгу з грубими буквами...

Христос...

На дворі хуртовина виє — а Він важко дише і щось вічми просить...

І Федорові самі ноги подкошуються...

Він робить крок:

— Христе!

Алеж руки тільки простір обіймають...

* * *

Гуде попри стіни вітер — а в нього над головою голос:

— Я був голоден — а ви Мені хліба жаліли. Пити хотів і не дали. Подорожний був — і вигнали в ніч...

Старі діди відвідали Федора й вернули.

— Федір каже, що Христос ходить. Він бачив...

Слухають важко кремезні постаті, а діди своє:

— Каже, що Суд буде, по між правдою і кривдою бій. І каже, що се Христос з тими, що за своє...

Щасливий чайник.

(Японська казка).

В давні часи в містечку Татебаязі, провінції Кодзуке, був буддійський монастир під назвою Моріндзі. Головний чернець того монастиря любив побалюватися чайком і справляв собі ту приємність що-дня.

Раз купив він собі десь чайник. Дивлячись на нього, не міг натішитися своєю купівлею і дуже пишався тим, що такого чайника, на його думку, ніде в иншому місті не знайти. Чайник справді був доладний і дуже гарний.

— Ну й красний же чайник! — сказав якось чернець, достаючи його. — Напрошу я тепер гостей і всіх їх здивую своєю покупкою.

Думаючи про се, він крутив чайник у руках і так і сяк, але на раз йому щось захотілося спати. Обпершись на столик, чернець супокійно захропів.

Хропить чернець, аж хата ходором ходить, а тут коло нього твориться дивовижнє діло. Чайник, що стояв до сього часу на скринці, ні з того, ні з сього почав нагло рушатися. Хропить чернець і нічого не знає, а в чайника появилася голова, слідом за тим виросли лапи і хвіст. Чайник зіскочив зі скриньки й почав ходити по келії. Один із послужників, що були в той час у сусідній кімнаті, почувши якийсь чудний гомін з келиї ченця, нищечком, тихенько заглянув у неї. О, щось страшного! В чайника виросли ноги і він похожає собі по келиї. Послужник перебоявся.

— Ой, лихо! Там чайник-відьмак, — прошептав він.

— Який там відьмак-чайник? Що ти верзеш? — відповів другий, зазираючи в келию.

— Справді, — прошептав той, чудуючись. — Се щось небувалого. В чайника виросли ноги; і він ходить.

— Ой, ой, він прямує сюди; я боюсь.

— Ну, боятися нема чого. Се скоріше кумедно.

— Алеж бо його преподобіє спить; він і не підозріває навіть нічого сього.

— Треба мерщій збудити його та сказати.

— Отче, преподобний отче! Лихо в нас! — почали вони окликати ченця, швидко підійшовши до нього.

Чернець росплющив очі.

— Що сталося? Чого ви галасуєте тут? — спитався він.

— А ось зволяйтесь поглядіти, що сталося. В чайника виросли ноги і він ходить.

— Як? У чайника виросли ноги?... Геть-те відсіля!

Чернець почав обзиратися, протираючи собі заспані очі, а чайник тоді зробився звичайним чайником і, як перше, спокійнісінько стояв уже на скриньці.

Певна річ, чернець не повірив слимакам.

— Ну, що ви торочите таке, дурні парні! Та-ж от він стоїть собі на скринці.

Послужники аж тепер звернули на те увагу.

— Що за штукенція така? Тільки що перед сим він ходив. Та жеж не помилилися ми, — сказали вони.

— Як же! Ходив! Не бачите, чи що, що він смирнісінько стоїть на свойому місці? Що в копистки виростає піря, се я чував, але невже видано, щоб у чайника виросли ноги? Ви прямо придумали приключку, щоби мене збудити, а я так гарно спав. Ах ви, драбуги! Забирайтеся-ж зараз! Геть мені відсіля! — Він гарненько скартав послушників, які, понорили голови, сумно пішли в свою келію, дивуючись, як усе се вийшло.

Послушники були певні, що не помилилися в тім, що в чайника справді виросли ноги й почали думати, як би то показати його ченцеві в його дійснім виглядї. Але ось того самого вечора чернець загадав сам собі приготовити чаю. Наливши в чайник води, він поставив його на жарівню, щоби вода скипіла.

— Ой, гаряче, гаряче! — закричав наораз чайник та зіскочив із жарівні. Чернець налякався.

— Сюди, мерщій! Чайник і справді відьмак. Ходи сюди хтонебудь, возьми його! — почав він кликати послушників.

Послушники зараз прибігли і схопили чайник; але в той час у нього вже не було ніг, він став звичайним собі чайником. Що в нього стукали, що його ні колотили й били, він тільки гудів і дзвенів, як правдивий чайник і зовсім не хотів показатися в своїм другім виді.

— Ну, купив же я собі клопіт! Я такий був радий, що попався гарний чайник, а його — показується — й уживати не можна. Як його бути? Що з ним робити властиво? — думав чернець. Нарешті він прийшов до заключення: — Так, такої штуки не можна лишити в себе. Ліпше буде продати його чим скорше кому небудь. Се буде з`усього найкраще.

На другий день він прикликав тандитника, що зайшов у монастир, і предложив йому купити чайник.

— Що се ти, преподобний отче, продаєш такий прекрасний чайник? Невже тобі зовсім не жаль його? — сказав тандитник, який цілком не підозрівав, що то за чайник.

— Так, запевне. Жаль-то жаль, але що робити, коли я купив другий, іще кращий і сей менї зовсім не потрібний.

— Еге, ось воно як? Ну, то я возьму його.

Тандитник відчислив ченцеви за чайник чотириста мон (около 200 долярів) та й поніс його до себе домів.

Купивши несподівано для себе чайник у ченця в Моріндзі, тандитник приніс його до дому й почав розглядати. Чайник показався справді гарним і чим більше тандитник дивився на нього, тим кращим здававсь він йому. Задоволений і радий, що йому попалася в руки така чудова річ, тандитник ляг спати.

На раз у саму північ хтось почав окликати біля самого узголовя.

— Пане тандитнику, а пане тандитнику! — розлягався чийсь голос.

Тандитник пробудився й, оглянувшись, остовпів зі здивування. В чайника, який він купив сьогодня в Моріндзі, виросла голова, хвіст, ноги і він тихенько походжав собі по кімнаті.

— Ти той сам чайник, що я купив? — спитався наляканий тандитник.

— А що, ти настрашився, пане тандитнику? — сказав чайник, бистро підходячи до нього.

— Та як же й не настрашитися? Досі я гадав, що ти звичайний металевий чайник, а тепер бачу, що в тебе виросли голова, хвіст, лапи, покриті шерстю і ти ходиш по кімнаті. Хто не хоче настра-

шитися тут. Але хто ти властиво, харсун чи лисиця? — спитав він.

— Я властиво бурсук, що перекинувся чайником; а називаюся Щасливий Чайник.

— Ну, то ти, значить, не є правдивий чайник?

— Хоч я й не правдивий чайник, але можу зробити послугу краще всякого правдивого.

— Якже воно так?

— Чи бачиш, я — Щасливий Чайник, а зовсім не те, що який небудь звичайний; хто хоче мною користуватись, повинен мати се на увазі й обходитися зі мною обережно, тоді я принесу щастя, але певне цілком не можна поступати так, як обійшлися зі мною в Моріндзі, де чернець налив мене водою й поставив на вогонь, а відтак усі зібралися та й стали мене колотити, тому мовляв, що в мене хвіст.

— Так, ти зовсім у праві. Але в чім властиво повинно заключатись обережне відношення до тебе? Адже не треба тебе замкнути у скринку й оставити там? Що тобі властиво конечне?

— А ось що. Берегти мене — се не значить замкнути мене в скринку. Я задихнуся там. Я жива істота й мені треба від часу до часу виходити на верх, а потім мені треба давати й покушати чого небудь смачного.

— Не легко мабуть приходиться тобі там, у монастирі.

— А вже-ж. Коли я жив у монастирі, я зовсім охляв і мусів від часу до часу ходити на шуканину якихнебудь останків їжі, щоби прохарчуватися. На-послідок завважили мене послушники, які мало що не збили мене, а потім я попав у твої руки. Так мабуть уже призначено се. — Прийми, будь ласкав, мене на свій догляд.

— Що-ж, я — мужчина. Просьбі твоїй не відмовлю; буду утримувати тебе, буду піклуватися про тебе, як можу.

— Так згодний? Ну спасибі. Я-ж зі свого боку не дарма буду користуватися твоїми турботами й піклуванням. У подяці за те я буду акробатом, буду показувати всякі штуби на сцені.

— Як? Ти знаєш ту штуку? Кумедно! Що-ж саме ти вмієш?

— Знаю линвоскоцтво, й танці знаю.

— І линвоскоцтво і танці? Та ти прямо молодець! У такім разі я кидаю зовсім своє ремесло тандитника та й стану краще давати вистави. Ти будеш у мене актором, акробатом.

— Авже-ж, а вже-ж. Я буду старатися з усіх сил і ти побачиш, заробиш куди більше, ніж на своїй старовизні.

— А я буду трактувати тебе як можна добре й гарно; старайся тільки, старайся.

— Будь спокійний, постараюся вже.

Тут вони стали радитися про подробиці й рішили почати давати вистави.

На другий день тандитник почав робити приготування для вистав. Він збудував шопу з приладами для акробатських штук; наймив музик із сямисеном і барабаном; зверху повісив розмальовану вивіску й потім, коли в нього все те було гарно приготоване, він одягся сам у парадну одежу, став на вході та почав закликати публику:

— Будьте ласкаві дивитися, будьте ласкаві! Нове невидане видовище! Чайник у ролі актора-акробата. Се куди краще, ніж собачий театер, або штучки, що їх витворяють синиці. У чайника є руки й ноги і він таннює. Такого дива ще ніколи не бувало. Будьте ласкаві, будьте ласкаві! А справді, що задоволені й раді будете! Дивачні акробатські штучки! Показується даром. Багато втратите, як будете гаятись. Гроші по тім, як поглянете.

А після сього, в шопі вже, він почав давати зібраній публиці пояснення зі сцени, як то завжди робиться перед початком вистави.

— Зараз починається і я позволю собі дати вам свої пояснення, прошу тільки

вибачення за мою може надто просту бесіду, бо я не красномовець. Зараз вам буде показувати штуки особа актора-чайника. Попереду ходіння по линві, а опісля ріжнородні танці; все се буде вам показувати одно за другим. Штукар зараз буде готовий і стане перед вами.

Вдаряючи паличкою в паличку, тандитник викладав програму вистави, а тим часом актор-чайник вийшов з убірної та, поклонившися глядачам, почав зараз же ходіння по линві.

Коли глядачі побачили сього дивовижнього чайника-відьмака з чотирма лапами, що не був схожий на ніяку звичайну тварюку та який показував акробатські фиґлі й танцював, вони здивувалися. Почались толки, міркування. Кожний висказував своє дивування, або радість.

Потім слух про се почав росходитися від одного до другого. Кожному хотілося подивитись і перед шопою що-дня збиралося таке велике стовпище, що трудно було крізь нього протиснутися. Не дарма-ж справді той чайник звався Щасливим Чайником.

Не минуло ще й двайцять днів, а тандитник уже заробив велику суму грошей. Але він не володів жадобою, неситством, йому стало жалко заставляти до роботи кожного дня без віддиху борсука, що перекинувся чайником і от він раз звернувся до нього з такою бесідою:

— Послухай, Щасливий! Із твоєю поміччю я заробив дуже багато. Спасибі тобі, але я зовсім не ласий; більш мені не потрібно, і так не мало одержав. Ти також напевне знемігся, показуючи щодня свою штуку. Чи не пора нам скінчити все те?

— Як хочеш. Я в усьому згодний із тобою, — призволив чайник.

— Ну, то нехай буде так, як я сказав.

Після сього вистави були скінчені, а опісля тандитник узяв чайник, пішов у Моріндзі й розповів там усе, що з ним діялося.

— Я заробив кругленьку суму, завдяки чайникові, який ти мені продав і тепер приходжу тобі подякувати, — сказав він ченцеві та пожертвував у монастир чайник і половину зароблених грошей.

Чайник лишився у монастирі. Але тепер він уже перестав перекидатися і під назвою Щасливий Чайник зробився шанованим і чтимим скарбом монастиря.

Давно, давно се було.

Переказав Іван Ставничий.

ДОМА.

— Джан, кілько разів маю тобі говорити, щоби ти не сипав попелу з циґара на долівку?

— Кілько лише схочеш, дорогенька!

ДІТИ.

Мала Славця пішла перший раз до школи. Коли вернулась, мама питається її:

— А що, Славцю, що тебе навчили в школі?

— Не багато, бо казала тічерка завтра знову прийти!

НАУКА.

— Чи ви вмієте плавати?

— Так.

— Де ви учились?

— У воді.

ДОГАДЛИВА.

Нова служниця: Прошу пані, в передній кімнаті є якийсь пан.

Пані: А не сказав він як називається?

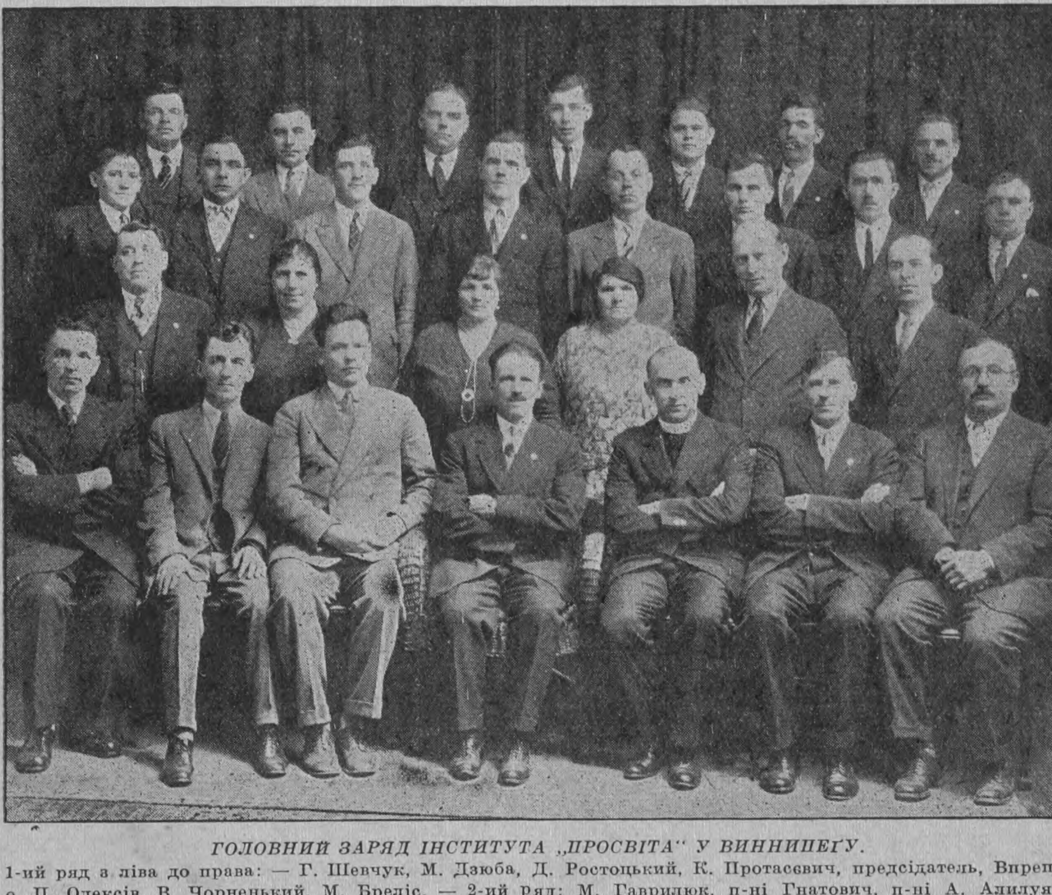
Служниця: Ні, як я його спитала він поцілував мене.

Пані: Впустіть його — се мій чоловік.

Канад. - Укр. Інститут „Просвіта" у Виннипеґу.

Літом 1916. року маленький гурток українських кат. робітників у Виннипеґу зійшовся під проводом о. М. Оленьчука на наради, щоби в якийсь спосіб злучити той розпорошений український нарід в одну орґанізацію. По довших нарадах рішено утворити орґанізацію на зразок старокраєвої „Просвіти", якаби під прапором ширення освіти „чиї сини, яких батьків" злучила всіх українських дітей в одну родину. В тій ціли заложено основательський комітет, вироблено статут та закуплено площу на збігу вулиць Арлінґтон і Прічард у Виннипеґу, щоби на ній побудувати будинок. Ся централя мала бути кузнею культурно - просвітного життя канадийських Українців.

Однак як кожда культурно - просвітна

ГОЛОВНИЙ ЗАРЯД ІНСТИТУТА „ПРОСВІТА" У ВИННИПЕҐУ.

1-ий ряд з ліва до права: — Г. Шевчук, М. Дзюба, Д. Ростоцький, К. Протасевич, предсідатель, Впреп. о. П. Олексів, В. Чорненький, М. Бреліс. — 2-ий ряд: М. Гаврилюк, п-ні Гнатович, п-ні А. Алилуя; п-ні П. Карабін, В. Балешта, О. Бучинський. — 3-ий ряд: Я. Попель, І. Вергун, В. Віра, І. Кравчук, А. Дереворіз, П. Балаґуш, А. Калинюк, Н. Урбанський. — 4-ий ряд: П. Карабін, І. Трусь, Т. Тацюк, М. Лещій, Р. Сеніцький, І. Маюк, І. Слоньовский.

робота так і ся стрічалась з великими перешкодами, але добра воля і тяжка праця комітету доконали сего, що літом 1918 р. за предсідательства о. П. Олексіва зачато копати пивницю (салєр) під Інститут. Запал і підйом людей був так великий, що в дуже короткім часі стали стіни під перший поверх будинку. Однак загальний страйк у Виннипеґу і вибух пошести інфлюенци припинили так гарно почату роботу і її докінчено по майже дволітній перерві за предсідательства о. М. Оленьчука.

Дня 29. IX. 1921 р. при десятьтисячнім здвизі народа і в присутности відпоручників провінціональних і міських урядів, Екс. А. Шептицький, митрополит галицький і архієпископ львівський при співучасти Їх Преосвященства Кир Никити Будки, канад. епископа зволили посвятити угольний камінь під Інститут.

Провідні гадки Інституту „Просвіта" є слідуючі:

1. Орґанізація просвітна в Канаді має опиратися на орґанізації товариства „Інститут Просвіта", його центральнім виділі з секціями, філіями і читальнями.

2. Орґанізація та має переводитись і розвиватись поруч з орґанізаціями економічною, — її сторона просвітна і економічна признаються рівнож важними й обі з обопільною користю розвивати належить.

3. Першим і головним услівям успішности сеї орґанізації признається цілковите зближення до народа, зрозуміння і відчуття його потреб та інтересів і дальший інтензивний розвиток сеї суспільности під окликом: „вперед з народом і для народу!"

4. Дальшою консеквенцією сього постуляту признається обовязок кождої одиниці бути самому членом Товариства „Інститута Просвіта" і приєднувати йому як найбільше членів.

5. Видавництва товариства мають нести правдиву освіту — подавати правдиву науку серіозну змістом, а в популярній формі, — як також такі твори белетристичні, що підносять духа народа і поширюють його світогляд, з особлившим узглядненням нашої історичної минувшини.

6. Філії товариства „Інститут Просвіта" мають стати осередком гуртуючим весь український загал даної території, — мають на постійних тижневих засіданнях обговорювати просвітно - господарські справи і місцеві потреби — вишукувати дороги економічної роботи, а особливо господарської і промислової продукції, для котрих є в даній околици услівя і при помочи центрального виділу дати почин інституціям і заведенням господарсько - промисловим.

7. На кождій кольонії має бути читальня „Інституту Просвіти", до котрої належати повинні усі Українці даної місцевости з обовязком підпирання її не тільки матеріяльно але і морально, подаючи вказівки свого знання.

8. Задачею філій є не лише удержувати оживлений просвітний рух по читальнях і піддержувати разом з зарядом читальні, інтерес членів цікавими викладами, забавами, аматорськими виставами, зглядно музикальними і декляматорськими продукціями, — але звертати також увагу на фармерські потреби кождої кольонії і зараджувати їм, викликаючи почин до акції господарської, промислової або торговельної, в міру розвитку і потреби в формі окремих корпорацій.

9. Читальні Інститута „Просвіта" по містах мають лучити всю українську людність без згляду на стан в одно тіло, маючи на ціли маніфестувати на кождім кроці її спільність і національну однодушність.

10. Читальні Інститута „Просвіта" мають стояти в безнастанній стичности з філіями а ті з виділом центральним і його секціями і творити разом одну нерозривну звязь орґанічну.

Сі гадки Інститут „Просвіта" від хвилі отворення його старався поволи переводити в життя і в тім напрямі всі заряди по нинішний день працювали, однак не вдалося сього осягнути на разі. Інститут побудований і утримуваний добровільними жертвами українського народу, які ніколи не вистарчали на приличне удержання його, мусів боротися до тепер з фінансами і свою ревну працю все звертав, щоби сплатити затягнений довг. Нині ще тяжить на нім около вісім тисяч довгу, а сам будинок представляє вартість около 70 тисяч. Є надія, що сей малий довг незабаром зліквідується й Інститут зачне повну працю, намічену статутом.

На чолі Інституту від початків його головували: о. М. Оленьчук (два рази), о. П. Олексів, панове І. Жаровський, С. Горбачевський, Я. Барилюк, адв. Балешта, В. Дикий. На сей рік вибрано п. К. Протасевича.

Український загал повинен горнутися до сеї одинокої і найбільшої української кат. орґанізації, її спомагати матеріяльно і морально та дати її спромогу зачати вже повну культурно - просвітну роботу серед канадийських Українців.

ЩЕ ГІРШЕ.

Стара жінка увійшла люта до різника і сказала:

— Я вірю, що ви продаєте заражене мясо у вашій різні!

— Ще гірше — відповів різник.

— Якто гірше? — спитала розлючена баба.

— Мясо, яке ми продаємо — відповів різник — вже мертве.

В ЛІКАРЯ.

— Моя найліпша рада для вас, пане Прухнальський, щоб ви перестали пити, перестали курити, перестали...

— Ол райт, ол райт, перестаньте ви тепер, і скажіть, яка ваша найгірша рада!

„ДІЯЧ".

Я працюю весь вік для народу.
(Як що маю вигоду).
Полягти я для нього готовий,
(На перині пуховій).
Я підпора громадського ладу,
(Поки маю я владу).
Людям силу даю тільки певним
(Небожатам і кревним).
Всіх караю лихих і нечистих,
(Ворогів особистих).
Я мистець на закони державні,
(Переписую давні).
Для проєктів меткі в мене руки.
(Без помочи науки).
На війні-ж я сміліщий за Ґонту,
(Тільки далі від фронту...).

В. Самійленко.

А. Крезуб.

Дещо до Історії приготування повстання проти гетьмана Скоропадського

Історія української революції пребагата в ріжні моменти незвичайно важні для її ходу і розвитку, моменти о яких широкі круги нашої суспільности поінформовані або дуже мало або не вірно. До їх належить передовсім підготування повстання проти гетьмана Скоропадського і роля, яку в тому повстанню відіграв Петлюра.

Роля Петлюри в перших днях протигетьманського повстання се епізод з історії української революції вповні заслугуючий на те, щоб його послідити і вияснити, хотяйби тільки в імя історичної правди. Що саме участь Петлюри в повстанню, його безгранична амбіція, жажда влади, заздалегідь складений плян ділати всупереч напрямам настановленим Національним Союзом Директорії звели повстання на бездорожжа і зродили сумної памяти отаманію — се факт, якого захитати не потрафить нічо.

Сейчас на вступі слід зазначити, що в приготуванню повстання проти Скоропадського Петлюра участи не брав. Воно було приготоване в цілости Винниченком і Шаповалом.

Сі, зрештою загально відомі факти, не перешкоджують однак біографам і взагалі прихильникам політичної концепції Петлюри твердити щось зовсім противного і не згідного з дійсним станом річи.

Як зразок сього, як писались і пишуться біографії Петлюри варта навести уривок із одного „біографічного очерку" написаного невідомим автором, де говориться от що:

„...Гетьман боючись, щоб С. Петлюра не підняв проти нього повстання, закинув його у вязницю. Кілька місяців С. В. Петлюра мучився в гетьманській тюрмі, але врешті вирвався (його звільнв гетьман головно заходом тодішнього мін. зак. справ Д. Дорошенка — А. К.) звідти і **заразже підняв повстання** (підчеркнення моє) українського народу проти гетьмана".*)

В ширшій біографії Петлюри, написаній В. Королівом п. з. „Український Народний Герой Симон Петлюра" **) говориться знова таке: „Національний Союз розумів, що найголовніщий шанс успіху страшного діла — се відповідне імя, відповідна особа, яка моглаби одним покликом скупчити в лави повстання увесь народ. А таким імям, знову таким символом визволення могло бути тільки імя дійсного народнього вождя, Симона Петлюди".

Тут вже вправді не говориться, що С. Петлюра вирвався з тюрми і підняв повстання українського народу, але читачеві дається до зрозуміння, що Національний Союз нібито звязував всі свої розрахунки в протигетьманському рухові виключно з Петлюрою. Виглядає так начеб весь успіх повстання залежав від сього чи на його чолі стане Петлюра чи ні, начеб Національний Союз без Петлюри

---

*) Начальний Отаман Симон Васильович Петлюра (Біографічний очерк). „Український Прапор", 1919 р. Ч. 13.

**) Видання „Часу" в Празі 1919 р.

бувби не рішився на се „страшне діло“.*).

На ділі справа малася инакше і тільки завдяки Винниченкові а почасти М. Шаповалові в сій хвилі коли гетьман проголосив ганебний акт федерації України з Росією, акт яким Україна ставала чимсь в роді загально-російської ґубернії, піднявся узброєний протест українського народу проти неділимчої політики Скоропадського.

Думка про збройне повстання зродилася у Винниченка правда не нагло. Він дійшов до неї тоді, коли йому, як він говорить в своїй історії української революції „Відродженню Нації” стало „цілком ясно, що буржуазію (себто Скоропадського, його уряд і взагалі московську реакцію на яку оперся гетьман — А. К.) ніякими переговорами і конференціями не можна примусити здати хоч крихітку влади”.

І після того як Винниченка обрано на голову „Національного Союзу” (першим його головою був Ніковський, ес-ер, до 18 вересня 1918 р. — А. К.) він вів з гетьманом і його міністрами переговори, але вже не зметою добитися яких небудь уступок на користь української справи а щоб сховати свої дійсні наміри.

Точніще говорячи, до думки про повстання прийшов Винниченко літом 1918 р. коли то на Україні піднялася була хвиля самочинних селянських повстань, які мінецьке військо і гетьманські „карательні отряди” жорстоко здушували в морі крови.

Та літом 1918 ідея збройного повстання проти гетьманської влади не знаходила ще спочуття ні в одній українській партії. До неї ставилися як до „небезпечної авантури“ не тільки цілковито лояльні до гетьмана ес-ери; її осуджували поміркованi ес-ери (т. з. центральної течії) а навіть сопартійники Винниченка ес-деки ставлялися до неї неґативно. Не говорячи про праві партії як хліборобів-демократів, Укр. Народню Партію то-що. Одинокою українською партією, яка від самого початку гетьманського режіму стояла за його поваленням збройною силою були, не говорячи про большевиків, українські ліві ес-ери, а по части ліві ес-деки т. з. незалежники. Та сі партії були щойно в стані орґанізації і під той час великих впливів не мали, зрештою їх підхід до сеї справи був цілковито инший чим Винниченка. Ліві ес-ери були за підняттям повстання, але з чисто соціяльних мотивів, національних, вони як інтернаціоналісти*) не тільки неґували, але й строго осуджували.

Зрозуміла річ, що питання про повстання на засіданнях Національного Союзу підносити було не можливо, бо гетьманські власти булиб про се зараз довідались і булиб приняли відповідні „міри”. Орґанізації повстання дискутувалось тому тільки в малих гуртках і то дуже обережно.

„Звичайно такий стан річей — говорить Винниченко — не полекшував і так тяжкої праці, майже фантастичної роботи. Єдиний чоловік з Національного Союзу, який так само як я, розумів необхідність инших методів боротьби з гетьманщиною й визнавав участність їх, був М. Шаповал. І вся наша тайна орґанізація складалася тоді з двох чоловіків: М. Шаповалова й мене“.

Згодом щойно, після того як московська реакція чим раз безцеремонійно розпаношувалась на Україні, чим раз більше омотувала гетьмана і чим раз менше скривалась зі своїми намірами раз на всегда „пакончіть с Украіной” як з несмачною фарсою, щойно тоді Винниченкові думки і погляди на потребу збройного повстання зачали прийматися і ставати зрозумілими навіть для таких людий, які дотепер кричали щоб не рухати Скоропадського, бо він, мовляв, лучший Українець чим всі Українці до купи.

Дещо инакше представляють сю справу два чільні члени партії соціялістів-революціонерів то є Христюк в своїх Замітках і Матеріялах до історії української революції 1917—1920“ і М. Шаповал в своїй книжці „Велика революція і у-

*) Що таке могло писатися в 1919 р. можнаб до певної міри розуміти. Але є люди, які „нестісняються” а тепер, коли відомим стали факти писати немовби то: „В 1918-10 р. С. В. Петлюра переноситься до Білої Церкви, піднімає протигетьманське повстання і т. д.” (М. Середа, підполковник: „Петлюра і Гарибальді”. Печатано в „Таборі” Ч. 3).

*) Партія лівих ес-ерів в початках свойого істнування носила назву соціялісти-революціонери інтернаціоналісти, опісля щойно переіменувалась вона на партію ес-ерів „боротьбістів” (від партийного орґану „Боротьба”).

країнська визвольна проґрама". (Прага 1928.)

„Питання про збройне повстання проти гетьмана — говорить перший з їх*) — поставили на чергу дня українські соціял-революціонери і Селянська Спілка. До них пристали без вагань залізничники, потім самостійники-соціялісти.. Вагались а то й заявлялись рішучо проти повстання, українські соціял-демократи та соціялісти федералісти. Се гальмувало справу. Особливо прикрим було те, що в опозиції до повстання були соціялісти демократи, котрі мали якийсь вплив на робітництво. Та з часом, **особливо коли вдалося прихилити до думки про повстання В. Винниченка,** (підчеркнення моє — А. К.) змінили свою позицію і соціял-демократи. (в великій більшости). Таким чином можна було вже приступати до підготовчої роботи. І саме в той час коли аґонізував „коаліційний" гетьманський кабінет міністрів**), коли ґенерал Скоропадський остаточно рвав з національним Союзом, українські соціялісти - революціонери, Селянська Спілка і українські соціял-демократи повели роботу в напрямі збройного повстання: звязались з полком Січових Стрільців***), що стояв в Білій Церкві і, незадоволений русифікаторсько - реакцийною політикою ґенерала Скоропадського, ще передтим віддав себе в роспорядження політики Національного Союзу; подали звістку про можливість повстання війську, що стояло на фронті на Чернигівщині та Харківщині і користуючись авторитетом названих орґанізацій і Національного Союзу, зокрема, прихилили його на свій бік; притягли до активної участи в підготовці повстання залізнодорожників; почали обраховувати військові сили, що могли перейти на бік повстанців, зважували можливу позитивну ролю в повстанню залізничників-робітників і так званої дружини залізничників, підраховувати гроші, які можна було використати для повстання — оцінювати все за і проти".

Так само менш-більш приготування протигетьманського повстання представляє і М. Шаповал. В його вже вище згаданій праці (стор 120) говориться от що: „ У вересні 1918 р. я змовився з Андрієм Макаренком, ґен. Осецьким, полковниками Павленком і Хилобоченком, працювати в напрямі підготовки повстання. Сей плян заздалегідь був вирішений трьома членами Центрального Комітету соціялістів-революціонерів (Григоріїв, Лизанівський і я). Потім в сей плян було втаємничено Винниченка, який зразу погодився на нього.

„Так ми (себто ес. ери — А. К.) нишком підготовляли справу. З гетьманського ґенерального штабу нам давав відомости полк. ґен. штабу Василь Тютюник (патріот і демократ-революціонер). Згодом втаємничено було в сю справу представників Січових Стрільців. Командір Чорноморського кошу полк. Пелещук і начальник Запорожської дивізії полк. Балбачан в осени самі запропонували добровільно свої услуги".

З сього виходилоб, що Винниченко так по дорозі, мовляв, причіпився до пляну ес-ерів і з ними опісля робив спільне діло.

Та твердження, що ініціятива зорґанізування повстання вийшла від ес-ерів і що ся праця виключно є їх заслугою, треба приняти з великими застереженнями.

Перш за все знаючи імпульсивність Винниченка можна більше йняти віри сьому, що думка про повстання зродилася найперше в його голові. Також більш правдоподібним є, що не Винниченка треба було намовляти чи прихиляти до пляну збройного виступу проти гетьманщини а навпаки він прихиляв других і старався переконати про його необхідність.

Для свойого толку старався Винниченко приєднати в першій мірі свою партію. Але коли він вперше поставив пропозицію, щоб Центр. Комітет ес-деків розглянув питання відносно збройного вис-

*) Христюк: „Замітки і Матеріяли" Том III. стор. 128.

**) Сей передостанний гетьманський кабінет складено 19. жовтня і він продержався до 14. падолиста. Склад його був слідуючий: Голова Ради Міністрів: Ф. Лизогуб; — мін. фінансів А. Ржепецький; мін. війни ґен. Рагоза; — зак. справ Д. Дорошенко; — ісповідання О. Лотоцький; — праці М. Славинський; — нар. освіти П. Стебницький; — зак справ. Бутенко; — нар. здоровля В. Любинський; — продовольчих справ С. Гербель; — внутр. справ. В. Рейнґот; — юстиції Вязлов; — хлібор. В. Леонтович і торг. та пром. С. Мерінґ.

***) В сьому часі Січові Стрільці творили не полк а „Окремий Загін С.С.", який числив всего разом 816 люда.

тупу проти гетьманщини , та його відкинуто як „фантазію". на сьому не кінець, бо коли чутки, що Винниченко готовить повстання стали надто голосними, Центр. комітет ес-деків зажадав від його вияснення на якій основі він, член партії, взявся за діло, що може принести величезну шкоду і кинути підозріння на партію.

„Я вияснив Ц. Комітетові — говорив Винниченко, ті причини й мотиви, які спонукали мене до тої „шкідливої акції", але Ц. К. не погодився зі мною... Те саме відношення ідея повстання знайшла й серед инших партій".

На жаль Винниченко не подає дат, тому не знати точно коли мали місце ті непорозуміння між ним а Ц. Комітетом в кождому випадку се було не пізнійше як при кінці березня або на початку травня. При тому слід підчеркнути вислів Винниченка, що ідея повстання не знаходила спочуття й серед инших партій отже ес-ерів також.

Се, що М. Шаповал працював з Винниченком не означає, що ціла партія а зглядно Ц. Комітет партії ес-ерів погоджувався з думкою про необхідність повстання, тимбільше, що центральна течія партії, (де належав й Шаповал) в сій справі розходилася зі своїм лівим крилом — пізніщими боротьбістами і їх працю в сьому напрямі кваліфікувала так як Ц. Комітет ес-деків працю Винниченка, тобто як „небезпечну авантуру".

Та хай, що соціял-революціонери і занялися орґанізацією повстання, але коли — „тоді, коли аґонізував коаліційний гетьманський кабінет міністрів — як говорить сам Христюк — коли ґенерал Скоропадський остаточно рвав з „Українським Національним Союзом" — отже менш-більш в першій половині падолиста, тоді коли повстання вже було давно рішеною справою а навіть опрацьований його плян. З окрема твердження, що соціял-революціонери, Селянська Спілка і соціял-демократи звязалися зі Січовими Стрільцями в Білій Церкві і намовили до повстання, є безпідставне. З Січовими Стрільцями звязалися, але не поодинокі партії а Національний Союз як такий і його голова Винниченко а потайки з Коновальцем увійшов в коншахти і Петлюра.

Подібнож малася справа з тими військами, що стояли на фронті на Харківщині і Чернигівщині. Вони також були повідомлені і втягнені до праці по підготуванню повстання, але не соціял-революціонерами чи якою иншою партією а Національним Союзом і повстанчим штабом.

Що Винниченко а не соціял-революціонери підготували повстання, потверджує і бувший гетьманський міністер закордонних справ Дм. Дорошенко. В своїх споминах*) розказує він таке: „Найбільш дивні річи почув я пізнійше, в грудні, коли по упадку Гетьманства повернувся до Києва з своєї закордонної подорожі. Я почув з уст С. О. Єфремова, що в тойчас, як Винниченко змагався з Лизогубом за окремі портфелі (то є біля 16—19 жовтня — А. К.) плян повстання проти Гетьмана був готовий. Отже самий Винниченко був душею цілої акції, вів переговори з большевиками і хотів почати повстання вже в жовтні себ-то в той мент, коли кандидати Національного Союза входили в правительство. Єфремову коштувало великих зусиль умовити Винниченка потривати принаймні, поки виявиться, чи зможуть нові міністри відстояти національний курс в кабінеті чи ні, і в усякім разі не робити повстання, поки в правительстві сидять свої люди".

Се ще одно свідоцтво, що душею акції був Винниченко особисто а не партії а з окрема не партія соціял-революціонерів. Коли, як запевняє Єфремов Дорошенка, Винниченко хотів начати повстання вже в травні то очевидно воно було приготоване місяць або два передтим.

І коли ес-ери „поставили на чергу дня питання про збройне повстання" то зі своїм питанням в падолисті, вони здорово спізнилися.

Перейдім тепер до Петлюри. Як відомо, гетьманський уряд арештував був Петлюру і продержав його біля трох місяців в тюрмі. Мотивом його арештування, як каже Дорошенко, були дані, що свідчили про нельояльність Петлюри супроти гетьманського правительства і заходи коло створення антиурядової орґанізації.

Після арештування Петлюри, Дорошенко звернувся до гетьманського міністра внутрішних справ І. Кістяківського з проханням звільнити його з тюрми. Кістя-

---

*) Д. Дорошенко: Мої спомини про недавнеминуле. Частина третя. Стор. 78.

ківський обіцяв се зробити. Але справа затягалася бо показалося, що роля Петлюри в деяких антиурядових заходах дуже неясна і сумнівна. Щойно чотири дні перед повстанням Петлюру випущено на волю.

Не має сумніву, що арештування Петлюри не було безпідставним і що Кістяківський мав докази на його антиурядову працю. Що ся антиурядова акція зміряла до сього самого що і Винниченкова, можна приняти як зовсім певне. Значить повстання проти гетьмана стало підготовляти двох людий рівночасно, від себе незалежно.

Звичайно годі з певністю сказати як булоб виглядало повстання проти Скоропадського, колиб Петлюра був мав змогу так як Винниченко приготовити його. Але догадуватись можна, що воно булоб пішло двома окремими шляхами. Петлюра бувби не погодився ділати разом з Винниченком і навпаки Винниченко з Петлюрою так, що повстання булоб мало два кермуючі центри зовсім від себе незалежні а то й в деякій мірі собі протиділаючі.

Щож до сил, на які міг спертися перший то є петлюрівський і другий винниченківський повстанчий центр, то знова можна здогадуватися, що військові частини передовсім „Загін Січових Стрільців", далі частини, які стояли на Харківщині і Чернигівщині булиб віддалися в роспорядження Петлюри а селянські повстанчі загони як Зеленівці і т. д. правдоподібно булиб „держали" з Винниченком. Так отже повстання проти гетьмана в першому моменті, до того часу поки піднялибся села і ціла Україна булаб під впливом Петлюри за яким стоялиб реґулярні війська, пізніще обличчя акції змінилобся було і акції тон бувби надав Винниченко.

Найцікавіще з діяльности Петлюри, що дотичить повстання — се його комбінації в акції проти гетьмана притягнути також Поляків а точніще сі польські військові частини, що стояли тоді в Орловській ґубернії і творили там наче самостійну републику.

Ян Квапінські, старий член польської соціял-демократичної партії в одному зі своїх спогадів*) розказує о тім слідующе: „Як раз в тому часі (то є літом 1918 р. — А. К.) приїхав до Орла з листом від тов. Пужака п. Бек (тепер підполковник і шеф кабінету п. Міністра Війни). Приняв я п. Бека з відкритими раменами в мойому приватному помешканні і по короткій розмові, запропонував йому обняти команду над осироченим відділом. По деякому часі наш відділ в порозумінню зі Секцією і тов. Пужаком відправлено до Жернова на українську границю... На спеціяльній конференції при співучасти тов. Пужака і представників відділу постановлено, що в моменті виступу Петлюри проти Скоропадського, Німців, наш військовий відділ має получитися з Петлюрою. По приїзді до краю, комунікував я о тім тодішньому Начальникові Держави Пілсудському на спеціяльній авдієнції".

Що Петлюра перед своїм арештуванням стояв вже в контакті з Поляками а точніще польською орґанізацією (тайною) на Україні, потверджує також другий співробітник Пілсудського Болєслав Вєнява Длуґошовскі.

„Моє урядування (в Київі, куди вислано його з Галичини — А. К.) полягало — говорив він — на навязанню звязків зі всіми членами ворожих Німеччині і Австрії товариств і ґруп, як самостійницькі (нєподлєґлосцьове) українські, що їх провадив вкоротці потім арештований Німцями Петлюра".*)

З вище наведеного видно, що Петлюра літом 1918 р. розвів був вже широку діяльність з метою повалення гетьмана і що його звязки з Поляками були доволі тісними. Через Вєняву Длуґошовського був Петлюра звязаний не тільки з підпольним польським центром на Україні, але також з Варшавою чи взагалі головним проводом польських підпольних орґанізацій, що готовились до боротьби з Осередніми Державами, на якого чолі стояв і якому ідеольоґію надавав Пілсудський. Се доказ, що Петлюра вже тоді тішився у Поляків довірям і входив в їх розрахунки як головний чинник.

Коли пригадаємо собі тепер ще і ревеляції ославленого, свого часу, Моркотуна, який заявляв, що Петлюра належав до якоїсь масонської льожі, кермованої з Парижа і виконував а зглядно обіцював виконувати її роспорядження майстра (яким мав бути саме Моркотун), то

*) Jan Kwapiński: Z moich wspomnień o rewolucji rosyjskiej. Rok 1918. "Robotnik" z dnia 16. X. 1927.

*) B. Wieniawa Długoszowski: Z moich przepraw na Ukrainie i w Rosji Sowieckiej. "Głos Prawdy" No. 313 z 1928 r.

співпраця Петлюри з Поляками стане нам ще більш зрозумілою.

Що дотичить згаданої масонської льожі, то се могла бути собі звичайна французька шпіонська орґанізація, однак збудована хитро, що її нищі члени (масонські брацішки) нічо і не підозрівали в яке вони попали товариство та працювали в переконанню, що вони є дійсно членами якоїсь французької льожі. Воно тим правдоподібне, що в Київі видів — як о сьому згадує Венява Длуґошовскі — представник французької ґенеральної булави Вілєн (Villain), що повнив розвідчу службу на занятій Німцями і Австрійцями Україні. Не виключене, що саме сей Вілєн, щоб улегчити собі „працю" заснував в Київі „масонську льожу" а його аґенти, в роді Моркотуна, притягнули туди й Петлюру.

Один з наших публіцистів (А. Беволит — псевдонім), який про сі справи здаєть ся має доволі добрі інформації говорить, що Петлюра перед повстанням вже був звязаний з французькою аґентурою на Україні і вона мабуть кермувала його політичними кроками*).

Про польські відділи, що мали помогти Петлюрі підчас повстання, якось не було чути нічого, але французько-польська інтриґа запрягла і без того Петлюру до своєї політичної колісниці і зробила його знаряддям у своїх руках.

Як довго влада на Україні належала до Німців і їх ставленника гетьмана Скоропадського, так довго французька політика, використовувала Петлюру для своїх цілий, колиж Німці заявились побідженими, а гетьман Скоропадський зрікся влади, Франція устами свойого представника полковника Фрейденберґа (шефа штабу французьких військ на Чорному Морі) заявила коротко, що вона з вождом бандитів не кооперує і Петлюра мусить „стушуватися"**).

До чого договорився Петлюра з Французами і Поляками літом 1918 і що вони йому обіцяли не знати, але з того, що ні одні ні другі реальної помочі в боротьбі проти Скоропадського йому дати не зможуть і не схотять, то мусів він здавати собі справу. Реальними отже силами, на які міг спертися плян повстання Петлюри, могли бути тільки українські частини, що спаслися від розгрому гетьманських властий як об: Запорожська дивізія, Чорноморський Кіш, Січові Стрільці і т. д. Сі частини до повстання наклонити було не трудно. Гетьманський режім був в їх давно зненавиджений і гетьманщину вони уважали тільки покришкою під которою велися підготування відновити не тільки в Росії але й на Україні старий самодержавний лад і знова на цілому просторі бувшого російського „Ґосударства" привернути владу нагайки а з України створити базу для походу проти большевиків.

Зі всіх сих трох, під той час на Україні найзначнійших дійсно національних військових формацій на осередок проти гетьманського повстання надавався найбільше Окремий Загін Січових Стрільців, що стояв в Білій церкві.

Запоріжський Корпус прим. був вправді сильніщий від Загону С.С. але він був надто далеко від центра України Київа, який захопити в першу чергу, мало для повстання рівнаюче значіння. Що до Чорноморського Коша, який стояв в околицях Козятина і Бердичева, то він на ядро повстання також не надавався в сій мірі, що С.С. Чорноморський кіш стояв від Київа також не близько а надто в його нутрі панували такі відносини, що начинати з їм так поважне діло було доволі ризиковною справою. Партийна „деференціяція", боротьба старшин за посади і инші непорозуміння, що там були на дневному порядку, промовляли проти сього, щоб Чорноморський Кіш вибирати за базу для протигетьманської акції.

Зовсім инше діло було з Загоном С.С. Там зібрався національно наскрізь свідомий елємент, перенятий бажанням передусім служити українській національній справі без застережень; елємент призвичаєний до військової слухняности, який накази своїх командантів готов був виконати все і всюди не питаючи про їх мотиви, не питаючи про доцільність чи недоцільність того чи тамтого наказу. До того Загін був несогірше вишколений а в порівнанню з противником, що опісля виявилось в боях під Київом, на-

---

*)А. Беволит: В десяту річницю відновлення державности Великої України. „Український Прапор", Ч. 4-5 з 1928 р.

**) Гляди дра Назарука: Рік на В. Україні. Стор. 127.

віть дуже добре. Задля свойого розташування близь Києва, Загін С.С. ві всяких протигетьманських комбінаціях мав також першенство перед иншими військовими частинами.

З Білої Церкви начинати повстання значило, одним махом опинитися як що не в Києві, то біля Києва, значило в перших днях підняти пожар в такому бурхливому і скорому до повстання районі як Київщина, значило одним словом повстанню надати певний твердий і здібний до скорого орґанізування повстанчих мас — осередок. А се було в перших днях повстання головною річю.

Розумів се, вибираючи Білу Церкву на осередок повстання, Винниченко, розумів се і Петлюра і обома їми Січові Стрільці були втягнені в орбіту підготовуючихся подій а Стрілецька Рада стала самасобою чинником, від якого начиналися і на якому кінчалися всі пляни на найблищу принайменце будуччину.

Для розуміння дальшого ходу подій слід сказати пару слів о сій інституції якою була Стрілецька Рада і о її відносинах до Петлюри.

Рівночасно майже з утворенням за часів Центральної Ради Галицького Куріня Січових Стрільців, ввівся в сій формації обичай, що побіч офіціяльної її команди всі важніщі справи вирішалися колєктивом старшин. Колєктив сей назвався опісля Стрілецькою Радою. Хто зі старшин побіч команданта і його помічника міг входити в склад Ради не було ніколи зясовано і Стрілецька рада свойого окремого статута не мала. В її склад входили звичайно старшини, що так сказатиб стояли блище команди. В Білій Церкві приміром членами Стрілецької Ради були: Мельник, Черник, Сушко, Матчак, Чмола, Кучабський Коновалець і Дашкевич. З сих перші шість се колишні старшини У.С.С. а тільки два останні се старшини колишньої австрійської армії. Пізніще склад Стрілецької Ради поширено і до неї принято також дра Назарука а ще пізнійше також декілька инших старшин.

Тут слід замітити ще одно, а саме, що Стрілецька Рада не була ніколи тайною, як се твердить др. Назарук в своїх споминах („Рік на В. Україні", стор. 99-100), навпаки, Стрілецька Рада була явною, бо вкінці-кінців робити з її істнування тайну не мало жадного змислу. Др. Назарук хоче Стрілецьку Раду, яку він називає найвищою інстанцією С. С., зробити чимсь в роді тайних рад середньовічних лицарських орденів. Але Стрілецька Рада С.С. такого характеру ніколи не мала. Що вона не була тайною, вистарчить вказати на її публичну „Деклярацію" оголошену в березні 1919 р. де за Січову Раду (її назву як видко пізніще дещо змінено) побіч Коновальця і Мельника підписаний також і др. Назарук. Ся деклярація була проголошена свойого часу в часописах а навіть відбита окремо.

І від самого початку істнування С. С. найперше в Києві за Центральної Ради як куріня, а опісля полка, сі старшини С.С., що творили Стрілецьку Раду все стояли в дуже близьких майже приятельських відносинах з от. Петлюрою.

Перед большевицьким повстанням в Києві в Січні 1918 р. в ресторані „Ліфляндія" при Великій Володимирській де харчувалися урядовці Ґенерального Секретаріяту Військових Справ, можна було бачити Петлюру стало в товаристві старшин Січових Стрільців. Після того як Петлюра покинув посаду Ґен. Секр. і сформувавши „Лівобережний Кіш" подався на Полтавщину, звязок його з С.С. не затратився.

По залишенню військами Центр. Ради Києва, Петлюра зі Своїм Кошем, також все держався в поблизькости Січових Стрільців і товариські взаємини між ним і тими старшинами, що входили до Стрілецької Ради, скріпилися ще більше.

Вершка однак приязнь Петлюри і Стрілецької Ради осягнула по повороті Центр. Ради в Київ в березні 1918. На кількох уряджених Петлюрою спеціяльно для старшин (всіх) С.С. взаїмному славословію не було кінця. Петлюра підносив тоасти за С.С. а С.С. за батька отамана. Від сеї пори знав Петлюра, що на С.С. може він числити і що на будуче їхня прихильність до його може йому пригодитися.

І коли Петлюра начав думати про повстання проти гетьмана, то С.С. мусіли як перші увійти в його розрахунки. Се ясне і льоґічне. Що воно так було і що перед своїм арештуванням Петлюра вже порозумівся був зі Стрілецькою Радою і зєднав її для своїх плянів, свідчить услівя Стрілецької Ради, Національному Союзові а зглядно Винниченкові дотично не тільки особи Петлюри але і його ролі в майбутній акції.

Відомо, що Винниченко був рішучо

проти сього, щоб до повстання притягати Петлюру, але під напором „єдиної нашої військової опорної сили” (то є С.С.), як говорить в Відродженню Нації, він мусів погодитися не тільки на призначення Петлюри членом Дуректорії, а що більше на призначення його головнокомандуючим „Українською Республіканськo Армією”.

Дня 13 падолиста Національний Союз вибрав Директорію; власне чотирох (на пропонованих пять) її членів, бо що до Петлюри, то Національний Союз був поставлений перед доконаний факт, що він є вже членом Директорії. Петлюра був призначений „єдиною військовою опорною силою” на пост Головного Отамана і Національний Союз мав його на сей пост не вибирати а тільки затвердити. Так отже Директорія, ще передтим зачала істнувати, мала в свойому складі людину, яка опираючись на щось більш реальне як резолюції і постанови, могла їй накидати волю і вести свою окрему політику не оглядаючись на решту її членів.

Гетьманська тюрма тим робом, Петлюрі не тільки не перешкодила осягнути сього, о чому він від давна мріяв, навпаки, до певної міри допомогла йому без власних заходів обняти місце, яка, як звичайно в бурливих революційних подіях, представляє одининоку реальну владу. Петлюрі можна сказати „дописало щастя” без великої праці, одним махом станути на вершинах національного руху, що зірвавшись нестримною стихією валив і нищив зненавиджену гетьманщину.

Опанувати сю стихію, привести її в нормальне русло державно-творчої праці, се було задачю людини, що станула на чолі великої української революції. Та Петлюра винесений на спінений гребінь революційної хвилі, тільки завдяки „єдиній опорній військовій силі” не був сею людиною. Піднятий у гору воєнною силою, витягнутий нею попід рамена на пост Головного Отамана — Петлюра мусів й дальше здобувати її симпатії, числитися з нею і робити по більшій части се, чого ся „сила” захотіла. З часом таких „воєнних сил” повстало більше і Головному Отаманові приходилося кожду з їх приєднувати для себе з окрема, кожду з їх ласкати, заходитись біля неї і потурати їй. І се стало системою.

З бігом подій сі сили а зглядно їх начальники засмакувавши у владі, не задовольнялися своїм становиском простоотаманів, як їх називає Винниченко, а стали кождий для себе головним отаманом і Петлюру признавали своїм зверхником тільки по мірі видаваних „авансів на формування” і призначування на високі посади.

І ніхто инший як тільки Петлюра, започаткував славний на довгі-довгі часи в українській історії період отаманії, період розгнуздальности і своєволі військових начальників, чи взагалі людий, за якими стояла узброєна сила а які не признавали над собою ніякої влади, стали самі для себе жерелом права і безправства, сіячами анархії і взагалі творцями руїни. Петлюра започаткував і санкціонував вже в перших днях повстання отаманію і тільки він за неї несе моральну відвічальність.

Перші кроки Петлюри по звільненню з гетьманської тюрми були і першими кроками на шляху до творення хаосу, отаманії, руїни, до творення таких відносин, в яких законом стала тільки узброєна сила і особисті амбіції сих, на чиїх послугах та сила стояла.

„Перший день по увільненню — пише біограф Петлюри, В. Королів — Петлюра присвячує земству. Він знакомиться з руїною, що зробила гетьманська рука за час його увязнення, й намічає шлях до полагодження попсованого апарату.

„Другий день він входить в курс загально-культурних і літературних справ, що провадить близьке йому товариство „Час”.

„На третій день — з головою поринає в політично-орґанізаційну роботу Національного Союзу.

„А вже на четвертий день — він — член Директорії, Головний Отаман всього — ще в той час майже неістнуючого республиканського війська. У вечері тогож таки дня в старій, обдертій (і єдиній!) солдатській шинелі, з коробочкою цигарок в руках, закутаний благеньким башликом, він вже їде товарним вагоном до Білої Церкви, де стоїть зо дві тисячі Січових Стрільців з Галичини під керовництвом полковника Коновальця. А в ночі вже по всьому Київу наліплено маніфест Директорії, підписаний Винниченком, Петлюрою, Шевцем та Макаренком*), маніфест в якому сі „очайдушні

*) Гетьманський міністр внутрішних справ.

люде" кличуть український народ вставати до крівавої боротьби за Народню Республику, знищену ще раз руками зрад ників народніх — Скоропадського та Кістяківського"*).

Так мандрував Петлюра з гетьманської тюрми до Білої Церкви, до поста Головного Отамана і до захоплення принайменше номінально, всеї влади на Україні в свої руки.

Картина сього казочного походу Петлюри з гетьманських тюремних закамарків на верхи національної революції є одначе не повна. Її слід доповнити деякими „дрібницями", причому слід усталити декілька дат.

Ходить передовсім о се коли Петлюра вийшов з тюрми. По всій правдоподібно сти його звільнено дня 9. падолиста. На другий день то є 10. знакомиться, як говорить його життєписець, з культурнополітичними справами в „Часі". На третій день тобто 11. він з головою поринає в працю Національного Союза а на четвертий то є дня 12. падолиста виїзджає в Білу Церкву.

. Треба мати на увазі одну в сьому випадку річ а саме, що Директорію обрано щойно дня 13 (точніще: в ночі з 13 на 14.) падолиста, себто день після виїзду Петлюри з Київа до Січових Стрільців. Й коли біоґраф Петлюри говорить, що на четвертий день по виході з тюрми то є 12. падолиста Петлюра їде в Білу Церкву як Головний Отаман, то очевидно помиляється. В тому дні ще, принайменше формально не був Петлюра ні членом Директорії ні Головним Отаманом.

Та се не так важно вкінці а важніщим є питання, чому Петлюра виїхав в Білу Церкву не дожидаючи навіть виборів Директорії і свойого затвердження?

На се, важне для зрозуміння характеру Петлюри, питання, дає почасти відповідь Винниченко.

„В той час — говорить він — як усі представники партій з таким риском**) одбували останнє засідання, намічали й й виробляли плян спільної акції, С. Петлюра виїхав в Білу Церкву й тут поспішив видати від свого імени Універсал до народу з закликом до повстання. Коли останні члени Директорії зїхалися, щоб виконати намічений і ухвалений усіми партіями перший акт, було вже пізно: петлюрівський Універсал вже росходився по руках, розвозився по селах, розносився по всій околиці в чутках і оповіданнях... Таким чином уся акція, весь рух зразу, з самого початку було поставлено під марку одної особи, офарбовано персональним характером, звужено, зблíднено й забумажено. Всі повстанці, які почали стикатися до революційних центров, стали називатися „Петлюрівцями".... Члени Директорії, заставши в Білій Церкві вже випущений і поширений Універсал С. Петлюри, знаючи вже С. Петлюру, памятаючи, як він приймав на себе всю честь „визволення" Київа й України від большевиків, не потребували багато часу думати над тим, що саме кермувало сим чоловіком, коли він, **замісць того, щоб явитися на засідання, спішив в Білу Церкву попереду усіх*), не знаючи навіть, що саме вирішено, який напрям усією акцією ухвалено колективом, не уповноважений ніким** (підчеркнення моє, А. К.) від свого власного імени виступав перед народом".

От чого Петлюра не дожидаючи останніх зборів Національного Союза виїхав з Київа до Загону Січових Стрільців. Його поїздка попереду всіх инших членів Директорії мала на цілі не зробити щонебудь для підготування повстання, бо до його все вже було підготоване а просто використати момент і себе, свою особу поставити на чолі повстання. Маючи за собою Стрілецьку Раду, значить і стрілецькі баґнети, сю одиноку опорну військову силу на яку числив і з якою так числився Винниченко, Петлюра перевів свій плян в життя без найменшого труду і повів українську революцію по шляхам, які загально відомі.

Сей крок Петлюри з котрої сторони його не розглядати, був супроти Національного Союза і Директорії, що станула на місце Скоропадського найвищою владою на Україні, був, щоб не сказати більше — крайною нельояльністю.

---

*) На згаданій відозві Директорії підпису Макаренка не було, натомісць був підпис Андрієвського.

**) Гетьманські поліційні аґенти вже були майже на слідах конспіративного засідання Нац. Союзу і всім його членам в случаю арештування грозила не тільки тюрма а дещо більше.

*) Члени Директорії приїхали в Білу Церкву не всі нараз а по черзі. Першим, 12—XI. приїхав Петлюра, за ним проф. Швець, далі Андрієвський а на кінці Винниченко. Макаренка, із за хороби, в Білій Церкві не було.

Тримаючи пост Головного Отамана, Петлюра розуміється зобовязувався підчинятися Директорії, її вказівкам та наказам і працювати згідно з її намірами. Та Петлюра з першого таки кроку „зотаманився"; він порозумівся заздалегідь зі своїми сторонниками і деякими членами Стрілецької Ради, виїхав в Білу Церкву і там випустив свій універсал.

І що власне Петлюра опираючись на Стрілецькій Раді, в якій найбільшим його сторонником був полк. Коновалець, мав вже давно свої зовсім инші чим Директорія пляни з факту видання власного універсалу видно найкраще.

Петлюра видаючи універсал на власну руку, проголошував, так сказатиб, повстання проти гетьмана самостійно, з рішенням при помочі Стрілецької Ради захопити його провід в свої руки і прочих членів Директорії поставити перед доконаним фактом. Сей поступок Петлюри як не говорити, носив деякі ціхи... державного перевороту.

Зовсім не потрібно бути противником Петлюри чи сторонником Винниченка, щоб поступок першого з їх осудити а погодитися з виводами другого.

„На останньому засіданню — (Нац. Союзу в ніч з 13 на 14. падолиста, на якому Петлюри не було — А. К.) було принято — говорить Винниченко, — що Директорія повинна зразуж виразно й ясно зазначити перед народом такі моменти: соціяльний, політичний і національний. Директорія повинна зразуж голосно означити перед широкими масами, що керовництво ведеться колективом, партіями, а не окремими особами, як те все було літом)... Сим малося на увазі зразу зробити велику роботу реабілітації української ідеї, реабілітації українських партій, реабілітації і піднесення республиканського прінціпу. Особливо важно було, щоби перший голос пролунав іменно в такому дусі, щоб зразу всьому руховi було надано широкий народний, соціяльний і національно-республиканський характер, характер народньої революції."

Такі були наміри і пляни Директорії і такий характер думала вона надати повстанню. Але Петлюра не з тих, щоб свої особисті інтереси підчинити інтересам загальної справи. Він виїхав в Білу Церкву і відразу перечеркнув всі пляни Національного Союзу, Директорії і всіх тих, що повстання підготовляли, — розпочав своє отаманування.

„І таким чином — як слушно каже Винниченко — уся акція, весь рух зразу з самогож початку було поставлено під марку одної окремої особи, офарблено персональним характером, звужено, збіднено й затуманено".

Десять разів можна не погоджуватися з політикою Винниченка як за Центральної Ради так за гетьмана і Директорії, але з арґументами із щойно наведеного цитату всякий мусить погодитися.

Чиж не був се перший чин Петлюри до створення отаманії, чи не був се перший крок до викликання сього розгардіяшу, який знищив опісля Армію У.Н.Р. і завів її в польські табори а Петлюру до соромного акту з квітня 1920?

Історичні факти дають на сей запит доволі ясну відповідь.

За господарку й хаос на Україні в 1919-1920 рр. відвічальність поносить в найбільшій мірі Петлюра але не цілковито. За неї відвічають перед історією і ті, які звязавшись з Петлюрою змусили Національний Союз притягнути його до співпраці в повстанню і заставили Винниченка віддати провід армії в його руки.

Руїна 1919-1920 рр. се діло не тільки Петлюри, се діло також тих хитрих і амбітних членів „Стрілецької Ради", що при помочі Петлюри задумали використати українську революцію для своєї карієри.

Короткий Начерк Історії Запомогового Братства Св. О. Николая.

Вже від 1896 року зачали наші українські іміґранти осідати на стало в столиці Манитоби у Виннипеґу. Їх початки як звичайно іміґрантів в чужій країні — були незавидні і досить трудні. Незнаючи ані анґлійської мови, ані обставин тутешнього анґлійського населення, кождий іміґрант старався передовсім о хліб насушний, щоби як найскорше мати дах над головою, та яке-таке забезпечення для себе та родини.

При таких обставинах не міг ніхто навіть думати про якусь орґанізацію, тимбільше, що одинокою орґанізацією, про яку знали наші люди ще з Рідної Землі — була передовсім Церква і Читальні по селах.

В році 1899 приїхав до нас о. Дамаскин Поливка, ЧСВВ. Сей священик позістав у нас дещо довше. Він приступив до орґанізації парохії. Закупив лоти і побудовано малу церковцю ім. св. о. Николая,

ЗАРЯД ЗАПОМОГОВОГО БРАЦТВА СВ. О. НИКОЛАЯ У ВИННИПЕҐУ З 1929 РОКУ.

1-ий ряд з ліва до права, сидять: В. Завідовський, Николай Яцик, секретар рек., А. Хімка, місто-голова, Теодор Стефаник, голова, Др. Б. Дима, головний лікар, Дм. Ділай, касієр, Іван Зборовський, секр. фін. — 2-ий ряд, стоять: Вас. Борецький, Н. Чубала, Гр. Томчишин, А. Пилявський, Вас. Запісоцький, Вас. Чорненький, Ів. Пелехатий, А. Челяда, Василь Косован. — 3-ий ряд: Ів. Сафіян, Ст. Дзядецький, Д. Гаврилюк, Р. Калинюк, Ів. Пелих, пані Текля Павлюк, пані Юлія Ковальська, пані Н. Остап, Іван Ґаєвський, А. Крушельницький. — 4-ий ряд: Гр. Добуш, А. Ділай, В. Шиманський, Ю. Сідляк, Ів. Дутка, Ів. Танас, О. Герчак, М. Ліщинський, В. Михальчук.

котра значно поширена і прикрашена стоїть і до нині на тім самім місци і знана є як Про-Катедра св. Володимира і Ольги.

1901 р. приїхав до нас Візитатор о. В. Жолдак, висланий до нас львівським Митрополитом ґр. Андрієм Шептицьким і пробувши рік в Канаді, вибрався до краю по священиків, звідки повернувся назад з кількома місіонарами ЧСВВ. з о. Філясом на чолі. Іміґрація наша в той час вже прибрала широкі розміри. Тисячі родин переїзджали безнастанно через Виннипеґ і поселювалися на безкраїх пустарях Західної Канади, а сотки родин осілись на стало в самім місті Виннипеґу.

Тому, що згадана церква св. о. Николая показалася надто малою, приступили ОО. Василіяни до будови більшої нової церкви по другій стороні церкви св. о. Николая, беручи за Покровителя для нової церкви також св. о. Николая. Парохом тої більшої церкви став Бл. П. о. Гура ЧСВВ. Тоді не було у нас ще своєї часописи і її заступала американська „Свобода“, котра як орґан „Українського Народного Союза“ була нашим духовним, просвітним і політичним провідником. — „Свобода“ широко розписувалася про орґанізацію „Український Народний Союз“ і завзивала Українців Канади орґанізуватись в відділи „Союза“ і вступати в його члени. Тоді ізза наших тодішних домашних релігійних спорів ніхто і не порушував сеї справи.

В листопаді 1904 р. приїхали до Канади зі Злучених Держав пп. Николай Гладкий і Володимир Карпець. Сі два віруючі сини греко-католицької Церкви, були вже членами „Українського Народного Союза“ в Америці, знали яку велику користь матеріяльну і моральну може така орґанізація принести Українцям-католикам в Канаді, і почали ширити ідею заснования такої орґанізації між парохіянами великої Церкви св. о. Николая у Виннипеґу.

Бл. п. о. М. Гура в розмові з повисшими членами „Українського Народного Союза“ в Америці заявив, що й нам Українцям в Канаді даєся відчувати велика потреба заснования запомогового товариства. Тому в неділю дня 5-го вересня 1905 р. завізвав всіх своїх парохіян, щоби прийшли на збори того дня по полудни до салі під церквою, де мається сю справу подрібнійше обговорити. На збори прибуло около 50 осіб, що на тодішний час було досить поважним числом. Бл. п. о. Гура отворив збори, і представив зібраним п. Гладкого, попросив його забрати слово, який пояснив зібраним як найдокладнійше про орґанізацію „Американського Союза“ і „Запомогових Братцтв“, які там вже істнують, і які користи вони приносять своїм членам.

Всі присутні одноголосно погодилися заснувати таку орґанізацію в Канаді, і дали її тоді назву „Канадийський Руський Народний Союз“ і Брацтво св. о. Николая у Виннипеґу“.

На сих зборах принято, що характер орґанізації має бути церковно-народний, і що її членами можуть бути тільки Українці греко-католицької віри. Ухвалено висоту членських вкладок а саме: по 50 центів на місяць до „Союза“, а по 25 центів на місяць до „Брацтва“. З вкладок до „Союза“, малося виплачувати посмертне, а з вкладок до Брацтва запомогу в разі слабости, або покалічення члена.

Відтак приступлено до вибору першого заряду, головою котрого був бл. п. о. М. Гура.

По виборі заряду приступлено до вписування членів і того дня відразу на 50 присутних вписалося 45 членів. Від тої хвилі, орґанізація наша стала дійсним фактом, і зачала постепенно розвиватися.

Згодом показалося непрактичним провадити подвійну акцію в одній орґанізації і вже в січні 1908 р. на загальних зборах товариства рішено злучити „Союз“ і „Брацтво“ в одно фінансове тіло; ухвалено, щоби замість по 50 і 25 центів до „Союза“ і „Брацтва“ члени платили тіль-

ки 50 центів на місяць до Брацтва, та щоби назва товариства була така: „Запомогове Брацтво св. о. Николая“. Назва ся остається і до сьогодня. Члени зачали платити по50 центів на місяць і від того часу до нині каса Брацтва стала одноцільна і почала виплачувати членам запомогу і посмертне з одної каси.

Брацтво Запомогове почало поволи зростати. Великий зріст Брацтва почався від приїзду до Канади нашого Епископа Кир Никити. На загальних зборах в січни 1913 р. Преосвящений Владика зістали приняті на Почетного Предсідателя і Покровителя Брацтва і від тоді почався новий рух і нова праця в орґанізації.

Дня 1. вересня, 1929 р. вручено грамоту Їх Преосв. Кир Василію Ладиці, силою якої Їх Преосвященство зістали приняті як Почетний Предсідатель і Покровитель Брацтва з огляду на се, що Преосвящений Кир Никита Будка виїхав на постійний побут до **Европи.**

Брацтво св. о. Николая має свою централю у Виннипеґу. Воно зістало заінкорпороване на провінцію Манитобу 1915 р.

Статут Брацтва Запомогового поширено 1927—8 року а Домініяльну Інкорпорацію переводилося в 1929 р. підчас головування п. Т. Стефаника.

Від заснования Брацтва св. о. Николая з 1905 р. до 31. грудня, 1929 р. вплинуло до Каси Брацтва разом $160,000. Від того часу по день 31. грудня 1929 р. виплатила Брацька каса суму около $100,000.-00 посмертного і запомогового.

Се не велика сума на український загал у Виннипеґу, але вона отерла не одну сирітську сльозу і потішила не одну родину наших членів.

По нинішний день каса Брацтва має готівкою в банку около $56,000.00. Вартість інвентаря $2,180.00. Маєток Брацтва виносить около $58,180.00.

Брацтво Запомогове числить тепер у Виннипеґу 2,400 членів, а має відділи в Трансконі, Брендоні, Кукс Крік (Манитоба) і Форт Вілліям (Онтеріо). Загалом Брацтво числить поверх 2,600 дійсних членів.

ТАКОЖ.

— Пане доктор, на правій нозі болить мене жила й мушу кривати. Що ви робили би в такому разі?

— Гм, мабуть також кривав би.

ПЕРЕХИТРИВ.

Файвіш і Шмуль прийшли до шпиталю масуватися. І підчас коли Фалвіш в часі масовання стогне і зуби затискає, Шмуль сидить веселий і сміється. А коли Файвіш по скінченню процедури здивований питає, чи він в часі масовання не чув ніяких болів, відповідає йому Шмуль спокійно:

— Тумане, чи ти думаєш, що я йому дав масувати болючу ногу?

ПОЛІТИЧНА ГОЛОВА.

Кандидат на посла: У вашого хлопця голова наче у справжнього політика.

Мати (виправдується): Знаєте, пане, він бідненький, впав на землю з візка як мав шість місяців.

НАШІ ДІТИ.

Івасик встав з ліжка дуже пізно. Батько хотів заохотити його до ранього вставання і сказав:

— Не вмієш шанувати часу, дитинко! Знаєш: хто встає, тому Бог дає. Або: — час то гроші. Один пильний чоловік встав рано і знайшов на дорозі гроші.

— Тату, — перебив Івасик — але той, що згубив гроші, встав ще раньше.

К. С. Продан.

Як гроші роблять гроші?

В такій державі, якою є Канада, з її незміримими природними богатствами, які ждуть на людський розум та умілість, щоб їх розробити, є багато можливостий. Сі можливости полягають у розробкові тих богатств. Для сего вкладається гроші у ті підприємства які розробляють або переробляють богатства природи і за се дістається зиски. Другими словами робиться при помочі грошей більші гроші. В сій статті представимо коротенько сю нову царину світового руху в українськім друкованім слові.

ЩО МОЖНА ЗРОБИТИ З ГРІШМИ.

Гроші можна розтратити. Се є — за гроші можна набути собі таке, за що з часом або завдяки вжиткованню можливо дістати свої гроші назад. Щоб нагляднiше показати се візьмім за примір концерт або кіно-театр. Коли мається час та є охота підеться до кіно-театру або на концерт. За се заплатиться якась сума грошей. По скінченню театральної вистави або концерту виходиться. Хоть як вистава або концерт був приємним або користним для слухача — та приємність або користь є такими, що за них не можливо буде дістати свої гроші назад. Се є розтрачено гроші з користю.

Гроші можна промарнувати. Се є програти їх в якімсь ризиковнім способі гри. Карти, кінські перегони або ще багато инших способів є де платиться або вкладається якась сума грошей з надією, що подвоїться або вдесятериться їх. Сей спосіб звичайно приносить втрату для того хто пробує се.

Гроші можна заощадити. Се значить зоставити їх так, щоб їх не розтратити, не програти і не інвестувати. Звичайно такі гроші є десь схованими так, що з них нема хісна ані для властителя ані для когось иншого. А в деяких случаях лишається їх у когось аби робив ними.

На останку гроші можна інвестувати. Се є гроші позичається на якийсь час за що дістається процент і по упливові даного часу зворот пожички. Се також є інвестовання коли гроші вложиться або наміститься у якесь добре підприємство, яке розростається і дає прибутки у формі дивидендів або уділів або инших привілеїв.

Кожний з вище згаданих способів вжитку грошей має своє місце і є потрібним або конечним в багатьох случаях. Але, як видно, тілько інвестовання грошей може робити гроші.

Дуже можливо що багатьох з читачів подумають що інвестовання є те саме, що спекуляція. В сім є велика помилка. В спекуляції береться велике ризико або заробити або втратити. При спекуляції нема нічого певного і сталого. Звичайно спекулянт має більше разів втратити чим заробити. Спекулюють найбільше тоді, коли не мають нагоди або й не є можливим знати напевно обставини якіб сприяли або не сприяли даній трансакції. По найбільшій части спекулянт тратить. І спекулювати може тільки той кому не зробить великої шкоди як все утратить. Той же у кого нема иншого гроша або є мала частина грошей не повинен спекулювати.

ЩО Є ІНВЕСТОВАННЯ.

Наміщення або інвестовання грошей є тоді коли гроші інвестується у щось певне і безпечне, що гроші не пропадуть і що вони принесуть зарібок. Для сего треба знайти певне підприємство в якім вложені або наміщені гроші є безпечними. Коли се робиться треба дивитись за:

1. Як за певне підприємство є.
2. Скілько приходу воно дає на наміщені гроші.
3. Які є вигляди на будучність.

ПЕВНІСТЬ.

Відносно певности бонди та дебентури (асиґнації) є найбезпечнішими. Се є так би сказати пожичка. За сю пожичку ґарантується певний процент і певні права як також і зворот грошей по якімсь часі. За бондами слідують надзвичайні уділи, які також ґарантують найменший процент але звороту грошей не ґарантують. За те вони ґарантують або дають

першенство до маєтку підприємства по виплаті бондів та дебентурів, як є вони, в разі воно (підприємство) розвязується. На останку є звичайні уділи. Сі не запевняють ніякого звороту грошей ані проценту за ті уділи чи за вживання грошей які заплатилось за звичайні уділи. Уділовці звичайних уділів ризикують. Се ризико часом кінчиться на тім, що тратиться вложені гроші а часом приносить багато більші зарібки чим бонди або надзвичайні уділи дають. У деяких підприємствах звичайні уділи мають більшу вартість чим навіть бонди тому, що за ними попит все є добрий. Такі підприємства є по більшій части світової слави. Їх уділи продаються часом у десять або сто разів дороще чим вони були як їх випустилось спочатку.

ПРИХІД.

Прихід за вложені гроші на пожичці називається **процент;** на наміщених грошах у підприємстві називається **дивіденд.** Процент разується всегда на 100. Дивіденд разується певна сума на уділ. Хоч часом і дивіденди разуються на 100 тобто так як процент. Звичайно чим вищий буде процент або чим більша сума буде дивіденди тим більший прихід є. Также звичайно добре устатковані підприємства не платять високих процентів або дивідендів. Замість високих приходів в сих формах (дивіденди або проценти) вони дають запевнення, що гроші не пропадуть. Більше хиткі підприємства або ті яким дуже треба грошей без ріжниці як забагато ті гроші коштують їх звичайно обіцюють високі проценти. Сі проценти ріжняться також відносно до цін уділів. За примір візьмім такі уділи як Канадийської Тихо-Океанської Зелізниці (С.П.Р.). Сі уділи приносять 10% (десять процентів). Десять процентів на уділ є зависокий, коли би рахувалось на 100 долярів. Алеж коли зважимо на те, що уділи сеї (С.П.Р.) зелізниці коштують від $200 до $250 один шер то процент на вложені гроші в сі уділи буде 5-ий як уділ коштує $200 один і 4-ий як уділи коштують по $250 за один. Се є пересічний прихід від безпечних уділів. Пересічно уділи приносять 5, 6 або 7 процентів. Коли яке підприємство платить або обіцює платити більші чим вище згадані проценти то на него треба звернути увагу і по більшій части осторожність у наміщенню грошей там ніколи не зашкодить. Для приміру наведемо морґечі на хати по містах або на фарми. Звичайно морґечі на такі маєтности дають 7, 8, 9 або й 10 процентів. А яке се ризико є там? Хата в місті старіється її вартість що року зменшується. Тим самим і безпечність вложених грошей в морґеч на ту хату зменшується. З фармою таке саме. З року в рік землю більше виснажується, коли сіється збіжже і продається; буряни все більше занечищують землю, будинки старіються а тим самим і вартість фарми часом зменшується. Се в свою чергу зменшує безпечність грошей вложених у морґеч на ту фарму.

БУДУЧНІСТЬ.

Тож коли наміщається гроші треба дивитись які можливости є в тім підприємстві. Чи є надія на велику скількість природного богатства? Чи є там дешева сила як паливо або водяна сила? Чи є досить робітників? Чи є запотребовання і чи є воно сталим на ті вироби. Також потрібним є зважати і на можливі конкуренції в тім підприємстві з инших країв де кошт виробу може бути дешевшим. А найголовніше є звертати увагу на те, куди або в якім напрямі йде розвій індустрій. Для приміру наведемо радіо. Десь до 1919—1922 р. радіо було мало знаним. Десь в тих роках зорґанізували Радіо Корпорейшон у Зєдинених Державах. — Уділи сеї корпорації продавались по 5 долярів один. Тепер один той уділ продається поверх сто долярів і є вигляди що вони найменше втрояться в протягу кількох років. Се тому так, що тепер маси людей є заінтересовані радіом.

ЯК ЗАЧАТИ.

Хто має більшу суму грошей може купити собі уділи якоїсь вибраної фабрики чи підприємства. Тому, що вибір є дуже важним кроком, який може бути причиною або доброго зиску або втрати грошей треба засягнути поради від знавців фінансістів. На се є інвестмент трости або спілки, які мають людей, котрі на сім розуміються. Інвестмент спілка є ґрупа людей, яка вкладає певні квоти грошей з чого повстає більша сума грошей. За сі гроші купується уділи або бонди для спілки.

Хто має меншу квоту грошей не може купувати першорядних уділів у першорядних підприємствах. На се є також інвестмент трости або інвестмент спілки які продають свої уділи людям з малими

квотами грошей і сі гроші наміщають у ріжних підприємствах. Коли якась особа наміщає свої гроші у наміснім місці вона має те, що її гроші намістять люди котрі знають в чім найліпше намістити, також її гроші намістять у скількох підприємствах або й державах.

РІЖНОРОДНІСТЬ.

Інвестаційні спілки або трости мають за свій головний принцип ріжнородність — диверсифікацію. Се є — що вони ніколи не вкладають своїх грошей в одну фабрику чи в одно підприємство. Се є те саме, що в мішаній господарці — господар не полягає на одну галузь але має доходи з багатьох галузий як збіжжа, худоби, набіл, дріб і т. д.

В сей спосіб наміщені гроші є більше забезпечені, що не втратиться їх. Сим способом уникається небезпек втрати грошей завдяки порам року, завдяки ґеоґрафічним,, політичним або економічним умовам. При розділі наміщення грошей ризико майже усувається. Як одна галузь індустрії не дорівнює зарібками — то друга може перевисшити. Як в одній порі року є застій у якімсь підприємстві то в другій порі року може бути дуже добрий рух. Як в одній части держави або в одній державі нема доброго розвою завдяки політичним та економічним обставинам то в инших частях тоїж держави або инших державах може бути добрий розвій. Крім сего при обширнім розміщенню грошей можливим є мати уділи ризиковних підприємств які платять або високі дивіденди або з тягом часу побільшаться в ціні. В сей спосіб диверсифікація не тілько забезпечує наміщені гроші але й побільшає зарібки на тих грошах.

Такий розміст грошей в скількох підприємствах у кількох індустріях і у скількох державах був можливим тілько банкам та великим богачам. Се вимагало і вимагає великих сум грошей. Тому то люди з грішми як $100, $200, $5000, $1,000 або навіть і $5,000 не можуть зробити доброї диверсифікації. Сі квоти є замалі. Щоб зробити відповідну диверсифікацію треба мати більше чим $5,000.

Тут то і стають у великій пригоді інвестмент (намістні) спілки. Уділи сих спілок є по $5, $10, $25 або $100. Такі квоти збирається спілкою від поодиноких уділовців. За сі гроші уділовці дістають уділи даної спілки. Тому, що сі способи є новими і для того, щоб не спричинити втрати людям, продають по найбільшій части надзвичайні уділи. — Зібрані в сей спосіб гроші заряд спілки розміщує сі гроші в ріжні підприємства, індустрії, части одної держави і в ріжні держави світа. Кожний доляр, так би сказати, ділиться на кільканайцять частий і кожна часть наміщається у одно підприємство. Коли се робиться так тоді спілка є уділовцем тих підприємств в яких намістила гроші. Се є те саме що банки роблять з „сейвінґс“ ощадностями людей. Ті всі ощадности людей банки не тримають у себе все. Вони орудують тими грішми в той спосіб, що купують уділи ріжних підприємств. Частину тих грошей (ощадностий людських) банки позичають другим людям, але се робиться досить нерадо під покривкою обережности. Се тому так, що банки мають більші зарібки на купівлі ріжних преріжних уділів в ріжних підприємствах чим на пожичках. Крім сего гроші вложені або наміщені в ріжні підприємства (світові) є певніщими чим пожички поодиноким людям.

Завдяки повстанню інвестиційних (намістних) спілок та інвестмент тростів люди з малими квотами грошей принимають участь через свою спілку у всіх підприємствах в яких заряд намістив гроші. Сі спілки так би сказати роблять банковий інтерес з тою ріжницею, що не приймають вкладок в щадниці і не позичають людям своїх грошей.

ЩО Є МОЖЛИВИМ.

Між Українцями такої спілки не було до 25-го травня 1929 року. Від того дня істнує інвестмент спілка, яка провадиться без крику і шуму з надією, що з неї в майбутньому повстане одна з найповажніших інституцій фінансових в Канаді. Ся надія є можливою, бо подібні початки були роблені між иншими народностями і тепер ті інституції є дуже великі.

Коло двайцять років сему взад в Зєдинених Державах в Каліфорнії молодий клерк банку Джіаніні (Італієць) заложив маленьку подібну спілку між італійцями в Каліфорнії. З тої малої фінансової інституції в Каліфорнії між Італійцями тепер є Транс-Амерікан Корпорейшон. Ся корпорація **контролює** найменше пять великих зелізниць у Зєдинених Державах. — Також ся корпорація контролює

пять великих банків в Зєдинених Державах. Крім сего ся корпорація має величезне число уділів у ріжних підприємствах в Зєдинених Державах, Анґлії, Італії, Німеччині, Франції, Азії, Африці і инших краях.

Українців в Канаді є багато. З маленькими уділами від деяких, котрі пробують поліпшити свою долю інвестованням грошей, є можливости мати велику і міцну фінансову інституцію.

ДЕ Є ЗРІСТ?

Зріст інвестаційної спілки або інвестмент троста полягає в тім скілько грошей є для наміщення і в які індустрії та підприємства наміститься гроші. Для більшого урозуміння, щоб брати участь у сталих підприємствах, є користним наведемо слідуючі уділи.

Хто купив собі чотири роки сему взад уділи Вулворта (склепи де продаються річи по пять, десять і пятнайцять центів) за ($1,000) одну тисячу долярів то тепер має ($8,000) вісім тисяч долярів. Хто купив собі уділів Дженерал Електрік за (1,000) тисячу долярів, пять років сему взад — тепер має ($12,000) дванайцять тисяч долярів. Хто купив собі уділів Амерікан Кен шість років сему взад за ($1,000) тисячу долярів — тепер має ($18,000) вісімнайцять тисяч долярів. Або хто купив собі уділів Норт Америка за ($1,000) тисячу долярів пять років сему взад, тепер має ($21,000) двайцять одну тисячу долярів.

Се є тілько кілька спілок, а їх є сотки, які дали більші зарібки чим вище згадано або мають вигляди, що дадуть такі а може щей більші зарібки.

Наміщаючи гроші уділовців намістні спілки можуть розвинутись в сильні інституції. Крім зросту у вартости уділів ріжних підприємств намістні спілки мають ще й дивіденди що три місяці, або що пів року або що року. Коли намістна спілка богатіє її уділовці також богатіють. бо спілка є спільним маєтком всіх уділовців.

ЩЕ ДВІ КОНЕЧНОСТИ.

Для того щоб намістні спілки або намістні трости відповідно розвивались треба мати (1) відповідну управу і (2) певну систему.

Відповідна управа се є так би сказати фундамент спілки. Від управи інвестмент спілки залежить будучність. В управі мусять бути люди, котрі мають між собою знавців фінансових справ. Також і статочних людей котріб працювали совістно для добра спілки. Знання фінансових справ є конечним. В сих справах треба знати не тілько внутрішні державні фінансові умови але також і міждержавні фінансові умовини. Крім сего ще є конечним слідити за змінами які повстають в індустріях завдяки винаходам, політичним та економічним обставинам. На се треба часу, вмілости і знання. Сі є дуже важні і за ними треба дивитись щоб вони були коли є інвестмент спілки або трост.

Певна система є плян після якого маєся провадити спілкою. Звичайно систему вкладається уділовцями але й старшина мусить постановити собі певні обмеження. Ними звичайно є те що спілка може купувати тілько певного роду уділи або тілько у певного роду підприємствах. — Також є ограничення такі, що управа може купувати уділів одного підприємства за не більше як 10% або 5% всього свого майна. Деякі ще застерігають що управа має все мати або всі уділи инших підприємств або половину таких які платили дивіденди в протягу попередних пять або десять років.

Подібні обмеження, так би сказати, застерігають що управа спілки має поступати після них. В сей спосіб управа має мати все на увазі ті ограничення і відповідно до них застосовуватись. Се заобезпечує здоровий та умірковaний зріст спілки.

Отже згадалось в сій статті про те як порадним та безпечним інвестувати гроші в малих квотах. Повільний але безпечний зріст ощадностий в уділах інвестмент спілок або підприємств як раз є спосіб в якім гроші роблять гроші.

К. Попович-Боярська.

В Службі для Неї.

Як дві стеблинки, виринали в шумливім круговороті міського життя. Важко спиналися ступінь за ступнем в стрімкі підвої святині знання і на пробій ішли у тісній глоті в здобуванні куска насушника. Та крадькома, але з захопленням трудилися у підземеллі для волі рідної, поневоленої країни. І тут саме при сім труді їх душі вперве зустрілися крізь очі їх.

Миналися дні, душі падали у взаїмні обійми так палко; та про те з уст не впало ніколи ані слівце любови, або банального залицяння...

Від ряду літ стрічалися майже що днини у вільнім просторі міського парку.

Ніби на даний незримою силою поклик, зявлялись обоє майже рівночасно, з обох протилежних точок, і з ледви дозримої віддали, скорше серцем, аніж очима, себе взаїмно достерігали. Він підносив тоді високо понад голову капелюх і йшов так в короні буйного волосся над чолом; а вона клала на рамя китицю цвітів, чи рульон нот, даючи тим знати, що вбачила його. І так ішли обоє, задивлені в себе, а дерева-други радісно кругом них шуміли, і трави їм ніжно під ноги стелились, а добряче сонце благословило, по головках гладило... Так вони йшли, а душі злітали крізь очі на те, щоби вони зійшовшися подавали собі чемно руки до дружнього утиску.

— Здорові були, товаришко!...

— Вітайте, товаришу!

І починалася розмова найчастійше на ділові теми: про працю, що їм хліб давала, або про ту другу — для „Неї“, де вони наражали своє істнування, а навіть і життя.

Ішли так навіть не під руки, а впоряднім віддаленню одно від другого. Так сходила їм люба годинка відпочинку, яка скрашала цілу решту робочої днини.

Аж раз одної прегарної днини він біг до неї якось незвичайно скоро і з особливішим виразом в розсміяних очах...

— А знаєте, дорога — я від завтра дістаю платну посаду! — сказав.

— Справді?

І засіяла, як рання зоря — чи від вістки тої, так давно бажаної, чи може від слова, що перший раз з уст його впало.

— Так прийміть мої сердечні побажання! — і подала йому обидві руки.

Та нині він не випускав тих тремтячих рук із своїх, а його погляд милував її очі, й уста, і всю постать. Подав рамя і пішли, відчуваючи взаїмне хвилювання. Найшли самітну лавочку, загублену в глибині парку, і там уперше полились з уст їх, як жар соняшний, горячі слова, розкішні, як тепло землиці лона, як пташина пісня гармонійні.

Щастя їх у тій хвилі було тим більше і могутнійше, чим довше вони на сю рокову хвилю наждалися в тузі. Переживали мент такий, що для нього варта жертвувати усім, хоч би й найдовшим життям.

Він перший стямився, глянув на годинник, зітхнув: ах, то так важко з раю на сіру землю вертатися!

— За 5 хвиль я мушу бути на засіданню, знаєш? у „Катакомбах“! Прощай люба! завтра о сій порі до твоєї хати... Можна?

— А вже-ж! — стиснула його долоню.

— обговоримо, як нам тепер улаштувати нове життя.

Розійшлися, сіяючі від щастя і надій.

На другий день не годна була діждатися його приходу, а що хотіла зробити йому несподіванку, то побігла до парку йому назустріч. — Вгледіла, як ішов з понуреною до долу головою і навіть не глядів на неї! Зловіщий холод проймив її, коли спинилася перед ним. Він глядів на неї мовчки з блідим усміхом.

— Що з тобою? — спитала його.

— Вчера на засіданню мені попався жереб местника, — сказав.

Побіліла з жаху.

— Коли се має статись? — спитала.

— Нині, зараз, навіть не маю вже часу натішитися тобою, пізнати свою домівку, мамі твоїй старенькій уцілувати руки за те, що виховала мені щастя моє!..

Нагло звеселів, оживився.

— Не журися, люба, все піде добре і ми завтра наговоримося доволі...

В її серцю зойкнуло понуре передчуття зловіщим криком розпуки, але не хотіла відбирати йому відваги. Героїчним зусиллям волі присилувала себе до усміху.

— Іди, коханий. „Вона“ перша, зложи вперед день для „Неї“. Щоби не сталося, а ми все-ж таки пережили вже чудову поему життя — значить ми не даром жили! Один мент безхмарного щастя чи не є більше коштовним від довгих літ, де сонце з густа сірі закривають мраки, а то й бурі люті і непогоди іноді?

Оглянулася довкруги -— лишень діти гралися по травниках. Притягнула його голову і зложила на чолі довгий поцілуй.

— Іди з моїм благословенством на ту важку путь!

Уцілував її руки і підоймив очі до її уст, що йому шептали чудові гарячі слова любови і подумав, що уст тих його уста вже не досягнуть, ані не напюються з них солодкого напою ніколи.

— А тепер прощай! Я іду до Її стіп! — сказав торжественно, а хоч побачив, що уста її збіліли і постать захиталася, як підтята лілея, відвернувся скоро й побіг не оглядаючися, аж доки не зникнув з її очей...

Його спіймали й других його товаришів з боєвої партії, а навіть і її, його кохану, яко співучасників, і поволікли до камяної домовини...

По довгих місяцях страждання, вони стануло перед судом. Станули виснажені фізично, але бадьорі духом, з величним супокоєм, без малодушної трівоги.

Коли серед зловіщої тиші в судейській салі залунав смертний засуд, по нім зірвалося розпучливе ридання рідні засудженого і різкий задоволений пошум зібраної товпи переможців. Засуджений прийняв засуд спокійно і гідно, а його очі шукали поміж підсудними за її очима. І коли стрінулися на мить з двома промінями, що бігли до нього із усього розгону з її завміраючої, перетомленої душі, — звеселіли і усміхнулися обоє до себе в останнє.

Його відвела до камяної домовини подвійна збройна ескорта, а товпа щось горяче гомоніла про нечуваний цинізм підсудного, з яким він сміявся до свого смертного присуду. Її-ж винесли напів мертву, яко увільнену від присуду, на волю.

НЕЗРОЗУМІЛЕ.

— Тату, навіщо ти накручуєш годинник?

— Щоби ходив і бив.

— А навіщо нам накручуєш вуха?

— Щоб ви тихо сиділи.

ПОВОРОТ.

Пані: Касю, чи мій чоловік був дуже нещасливий як я була виїхала?

Кася: Спочатку, прошу пані, то ні, але при кінці то таки дуже чувся нещасливий!

Давид Гек.

БАЖАННЯ.

Юсуф бен Ібрагім, торгівник килимами на великому базарі[1]) в Іспагані[2]), був здоровий і багатий, а все таки невдоволений.

Одного вечора, після відмовлення молитов, сказав ізнову з зітханням перед себе, як се вже бувало частійше:

— Ой, хто-ж бачив коли, щоб його задушевні бажання сповнилися!

— Які-ж твої бажання? — почув знечевя біля себе запит.

Підвів очі догори й побачив достойного старця.

— Будь поздоровлений іменем Бога й пророка. Хто ти?

— Я післанець здійснення. Зримо або незримо приходжу до кожного жінкородженого й даю деяким задоволення їхніх бажань. Яке-ж твоє бажання?

— Ох, доволі я мав би бажань, — сказав Юсуф жалісним голосом. — Як би я хотів виписати їх, то до ранку не був би з тим готовий.

— Розумний має тільки одно бажання — замітив старець. — У кого їх більше, ніж одно, в того найменше два бажання безглузді. Побажай собі щось, а сповниться тобі.

Юсуф задумався. Одна жадоба випирала в його душі другу, так, що не міг прийти до ніякого рішення.

— Маєш так багато бажань, що ніяке для тебе не буде можливе — сказав висланець Найвищого з усміхом. — А прецінь недостає тобі тільки одного до твого цілковитого щастя.

— Що? — спитався сквапливо Юсуф.

— Я тобі сього не потребую казати. — Браму щастя мусить собі відчиняти кожний сам.

— Чи я можу бажати чого небудь? — спитався тепер Юсуф по короткій хвилині розваги.

— Всього, що тільки можливе для дитини землі.

— Ну, то я бажаю собі... Ні!.. Я бажаю собі того, чого мені ще бракує до щастя!

— Ти хотів сказати дурницю, а несвідомо говориш дуже розумно! Йди спокійно до дому, перед третіми півнями повинно твоє бажання бути здійснене.

За сим постать щезла.

Юсуф пішов до дому.

Не міг заснути, думки про се, що прийде, полошили його спокій. Пізно, опівнічна година минула вже давно, опали його повіки й він усе таки може заснув би, колиб нагло якесь лихо не напало на нього. Останній зуб його горішньої щелепи з ліва почав саме боліти, чим раз то більше й чим раз то дужче. Юсуф неспокійно кидався на свойому ліжку на всі сторони. Година йому продовжувалася у вічність.

Чув, як спухло його лице.

Мов навіжений, вискочив і почав бігати по світлиці! Не тямив уже більше те-

---

1) *Базар* — перейняте з перської мови слово, яке на Сході означає стільки, що торговиця. У великих містах є се крамниці, на лад сьогоднішніх яток, із тією ріжницею, що продається в них головно люксусові, виставні товари. — Примітка *Івана Ставничого.*

2) *Іспаган* — місто в перській провінції Ірак-Аджемі, має тепер яких 90,000 населення. Колись се був престольний город великої й могучої перської держави, осідок династії Софі, блискуча й славна давним давно світова столиця, з силою величавих, чудових будівель та з приблизно 700,000 населення. Цікаві подорожники мають нагоду ще тепер оглядати прекрасну палату Чіль Сулун і величну мошею Лутф Аллах. — Прим. *Ів. Ст.*

пер про своє бажання, біль зуба, біль зуба для нього всім...

Коли так із-за болю бігав сюди, то туди, почув щось, гей би шелест, у сусідній кімнаті, але не зважив на се.

Потім — світлиця сталася для нього за вузька — він одвинув тяжкі килимові заслони й удався на другий бік.

Тепер забув про біль зуба.

Дико вхопив себе руками за волосся й кинувся до шафи, якої двері стояли навстяж відчинені.

— Злодії! Розбійники! — крикнув і глянув повен одчаю довкруги аж під кінець задержався його погляд на свіжовиломаній прогалині в стіні.

Справді, так воно й було.

Вдерся злодій і вкрав цілий скарб Юсуфа.

В сю мить нагадав собі Юсуф ізнову своє бажання й появу. Жалісно крикнув:

— Ох, ти злий, лукавий духу! Ти післанче пекла! Ти післав мені біль, ти причиною, що мене обікрали. Я був здоровий і багатий, тепер я слабий і вбогий. Ох, який я був щасливий іще вчора!

— Твоє бажання сповнилося, мій сину — почув Юсуф опять голос старця, який спрожоху несподівано станув біля нього.

— Ах, се в сам раз те щастя, якого мені ще бракувало! — крикнув Юсуф у гіркому пересердю.

— Еге, се таки й воно, мій сину. Ти був здоров, ніяке лихо не навіщало твойого тіла, ти був багатий, ніяка журба за конечні потреби не могла до тебе підійти! Тобі бракувало тільки одного — свідомости твого щастя. А сю тепер ти одержав.

— Гляди! — сказав старець ізнову після короткої зупинки, коли між тим Юсуф позирав перед себе в задумі, — я поведу легенько свою правицю по твоїй щоці й усі болі мов одняло.

Так і сталося.

— Але мої гроші, моє добро! — нарікав купець.

— Вийди на подвіря. Злодій, що втік потемки, впав у криницю, де лежить тепер безпомічно з усіми твоїми скарбами. Візьми їх собі назад, а драбугу передай судді, щоб той осудив його!...

По сих словах поява щезла, а півень на дворі запіяв у третє.

Переклав **Іван Ставничий**.

ДІБРАНА ПАРА.

Мати: Моя донька співає, грає на фортепяні, знає ботаніку, вміє по французьки. А ви?

Наречений: На всякий випадок умію варити і шити.

ЦИВІЛІЗАЦІЯ.

Учитель: У нашім краю давно жило багато медведів ,але цивілізація винищила їх. А знаєте, що се таке цивілізація?

Один із учеників: Се така недуга, на яку вигибають медведі.

ЧОГО ПЛАЧЕ.

— Чого ти плачеш?

— Бо мама назвала тата ослом, а тато маму гускою, а я тепер не знаю, хто я.

ШВИДКИЙ.

— Питається суддя обжалуваного:

— Кілько миль ви гнали?

— 60 миль на годину.

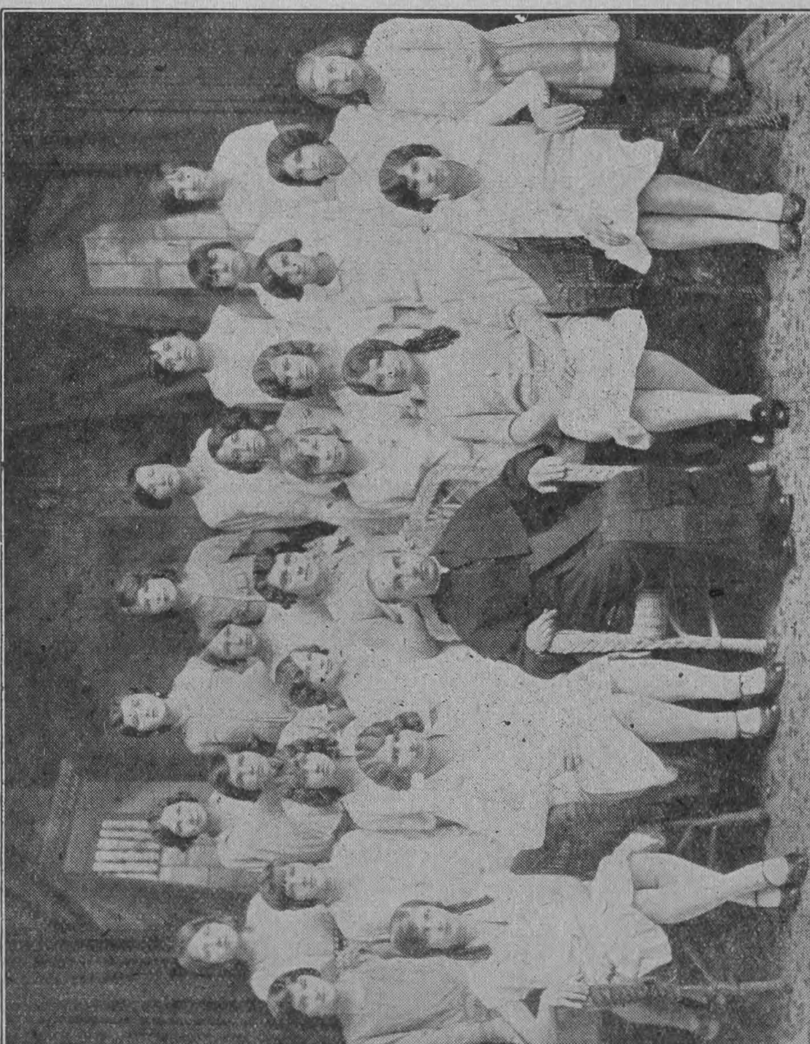
— Чому так швидко?

— Бо я все роблю швидко. Се моя натура.

— 60 днів! — крикнув суддя. Побачимо, як швидко ви їх відсидите!

Марійський Союз у Виннипеґу.

Дня 6. травня, 1928 року за ініціятивою о. П. Олексіва, пароха церкви св. Володимира й Ольги, заложено товариство

„МАРІЙСЬКИЙ СОЮЗ“ У ВИННИПЕҐУ.

1-ий ряд, з гори, з ліва до права: П. Личман, А. Бойчук, А. Гриник, М. Корсли, Г. Зварун, Ю. Малишка. — 2-ий ряд: А. Осадчук, А. Скіржик, А. Давибіда, О. Думаньска, О. Слоновска. — 3-ий ряд: М. Гропко, М. Лесюк, Г. Гайда, А. Попик, касієрка, Е. Білінська, предсідателька, А. Пташник, А. Данилюк, М. Герчак, С. Кравчук, С. Кістишин. — 4-ий ряд: С. Загирні, М. Попик, секретарка, Впреп. о. П. Олексів, П. Джос, заст. секретарки, А. Гриньків, заст. предсідательки.

молодих дівчат „Марійський Союз“. До зорґанізовання сего товариства причинилася дуже панна Е. Білінська, учителька. Того дня сім дівчат заявили публично в церкві своє приступлення до сего Союзу. Такий був початок сего товариства. Нині Союз числить 30 дійсних членкинь і богато постулянток. Дівчата пробують вести своє життя так, щоби могли бути гідними імени „Дитяти Марії“.

Дівчата сходяться на свої засідання до

парохіяльної галі кождого четверга і там попри свої наради читають гарні книжки так духовного як і світського змісту зі своєї бібліотеки, слухають викладів о. Олексіва, панни Білінської. Кілька разів мав Союз приємність витати у себе представниці Товариства Допомоги Дітям (Чилдрен Ейд Сосайті) і Товариства Доглядачок Вікторії (Викторіян Ордер оф Норсес), які давали свої відчити для Союзу. Вільні хвилі посвячує Союз на відвідування хорих по шпиталях. До сього часу устроював Союз чайні вечері на українських інвалідів і наші сиротинці та займається украсою своєї церкви.

Заряд Союзу є енерґічний і кожду хвилю використовує на аґітацію для сього Союза і старається через свою примірну працю розширити сей „Марійський Союз" не лише по парохіях у Виннипеґу, але по всіх наших парохіях в Канаді і закликає всіх дівчат закладати у своїх парохіях відділи Союзу. В орґанізованню відділів Союза найдуть дівчата все помічну руку своїх Всеч. Отців Парохів. Хтоби з дівчат бажав дальших інформацій про Марійський Союз зволить ласкаво звернутись до нашої секретарки панни Марії Попик 115. Мекґреґор Са., Виннипеґ.

Наші українські дівчата звичайно тратять свою молодість не на славу Божу, часто гинуть для українського народу, переводять вільні хвилі на некорисні річи. Чому не заложити у себе Марійського Союзу? Думаємо, що дівчата, яким Дорогі Христос, Преч. Д. Марія, наша св. Церква і український нарід підуть слідами Марійського Союза у Виннипеґу і в короткім часі заложуть у себе таке дівоче товариство.

А. Попик.

В ШКОЛІ.

— Діти, піднесіть руки до гори! — Р-ру-п-п...

— Ось бачте, хлопці, ваші руки брудні, лише того одного чисті. Хто ти?

— Я Степан Заболотний! Бе--е-...

— А чогож ти плачеш?

— Я тому не винен. То мама винна, бо вона щоранку каже мені мити посуду.

ХИТРЕЦЬ.

— Чи я вчера не лишив парасолі у вашім ресторані?

— Як виглядає?

— Я не дбаю, як виглядає. Яканебудь!

ДОБРІ ЧОБОТИ.

— Слухай, Лейбо, з тих чобіт, що я в тебе купив, всі сміються.

— То добре що сміються! Чи хочете, аби плакали?

У ВЯЗНИЦІ.

Директор вязниці приходить до камери вязня, засудженого на чотири роки цілковитого відокремлення і заявляє йому, що управа вязниці позволила йому раз на тиждень бачитися з жінкою.

— Мій Боже! — каже вязень. — Пане директор, таж я досі жив ненаганно, отже чому стрічає мене така кара?!

НАЧАЛЬНИК.

— Чи ви знаєте, що я тут начальник?

— А я що?

— Ніщо!

— То ви начальник над нічим.

НА ВУЛИЦІ.

Прохожий: Не можу вам, дідусю, нічого дати, бо сам не маю.

Дід: А чому не візьметеся за яку роботу?

Ференц Герцеґ.

Кривий Петрусь.

Петрусь, се був син двірського городника. Він кривав на ногу і тому діти дідичівських конюхів не хотіли бавитися з ним. Так стався Петрусь замкненим у собі малим чудаком. Завжди смирний, тихий і мовчазливий, пересувався самітно алеями парку та на кожній доріжці, висипаній дрібною жорствою, було знати слід його кривої ноги. Ніхто не бачив його ніколи, а всеж, коли тільки зазвали його, виринав у туж мить. Цікаве, що завжди появлявся в тому місці, де найменше можна було його сподіватися. Подібно, як малий ямник. У ясні та погідні дні плентався найрадше між соняшними квітками, що їх над усе любив і придивлявся їм цілими годинами з німим зачудуванням та поривом. Але коли почув подув вітру, біг мерщій під величезні каштани, що вигравали якусь поважну мельодію, неначе церковні дзвони.

Петрусь, який мріяв на свій лад, мав також таємну богиню. Була нею Лєнці, дочка дідича. Дівчинка приїздила в село з батьками кожної осени і зовсім не дбала про кривого хлопця. Лєнці була зрештою дуже елєґантна, міська паняночка; носила гордо головку з гарними кучериками та проходжувалась вабливо в прекрасній снігово-білій суконочці, засипаючи друзів дому чудними питаннями, а часто й докучливими поміченнями.

А Петрусь голубив казково смілі бажання! Хотів бути братчиком Лєнці та бодай раз вести її за ручку так, як се роблять добре виховані панські діти... Правда, що не уявляв собі, яким робом могло би дійти до сього, але чув, що був би несказано щасливий, як би його бажання здійснилося колись.

У горішній частині городу, безпосередно за ріпаковим полем, піднімався довговастий горбок, що замикав обрій. На горбку росли явори рівним рядом. Се була границя дідичівської посілости. Петрусь не посмів ніколи вибратися в той бік, бо батько налякав, що під яворами волочиться скажена собака, яка може напасти його та покусати. А всеж таки хлопчина хотів знати, що там діється поза тим дивним горбком. Був пересвідчений, що там є вже кінець світу та що відтіля може дивитися в якусь марну, нікчемну, суєтну порожнечу.

Одного дня на весні, коли нікого не було на полях, здобувся Петрусь на відвагу та почав нагло йти в напрямі горбка з завзяттям і впертістю, як звичайно буває в замкнених у собі людей. Се була важка й далека дорога. Насамперед мусів продиратися ріллею, яку свіжо переорав паровий плуг. Помалу ліз і дряпався в гору, похожий на хруща, що пнеться по стіні.

Нарешті з трудом добився до яворових дерев. Нараз аж викрикнув від зачудовання та якогось незвичайного, але дуже милого почуття. Вид, який він побачив тут, се був хіба сон! Під ним, там у низу роспросторювалася величезна левада, повна баюрок і мочарів, що тяглися аж до берега озера.

Сонце скочувалося чим раз то нижче на захід і здалеку мерехтіло немов велика мідна куля. А від неї йшли тисячі скосистого проміння, відбиваючись у безлі-

чі водних калюж. По кілька дерев там і сям виглядали, неначе фантастичні острівці в сьому безмірному морі сяйва й невисказаної краси.

Малі хмаринки розіклалися чудово кругом багрового небосклону, творячи величаву й могутню браму неба, якою плила широка струя сліпучого світла.

Як далеко зір сягав, не було видно живої душі. Глибока, свята тиша царювала кругом, а кожний лист явора, кожна стебелинка трави на леваді поринала в червоній заграві, немов у кервистій филі... А по середині сієї величавости, в урочистій, таємній тиші билося сирітське серце людини, збентежене й налякане, а все таки щасливе — Петрусеве серце... Хотів тепер думати про щось гарного й святого, про щось, що дає злуду щастя! І зараз після сього промайнуло йому в голові, що колиб сюди Лєнці надійшла, в сю мить, то певне взяла би його за руку, назвала братчиком і він не був би вже більше кульгавим сином огородник.а

Нараз почув голосний лай собаки. Нагадав собі осторогу батька та переляканий почав, як мога найшвидше, втікати в город, що потопав уже в сутінку вечора.

За ціле літо не був ані разу під яворами, але його думки блукалися там без перестанку. В згадках образ того прекрасного вечора поглиблявся й доповнявся. Тепер він знав уже, що по середині тієї хмарової брами бачив також велике місто й палати з вежами та величезними банями, бачив також стрункі пальми, що купалися в золотистому промінні та дивні птахи з довгими шиями, як гралися зі страшенними носорогами. По всякій імовірности чудеса сі дісталися до його мозку з якоїсь книжки з образцями.

В осени приїхали панство знову. Лєнці також. Петруся, розуміється, вигнали з городу, по якого алеях тепер бігала на біло зодягнена дівчинка, неначе Психе, що вганяла за метеликом. Смерком помітила нараз у ліщині якогось малого голодранця.

— Чого тут шукаєш? — спиталася його з гори.

Але пізнала зараз сина огородника.

— Ах, се ти, кривий Петрусь.

Хлопчина зібрав нараз усю свою відвагу.

— Ходи зі мною! Покажу тобі щось!

— Що такого?

— Щось, чого ти ще не бачила в свойому життю. Ані ніхто не бачив. Покажу тобі країну чудес...

— Де-ж вона? — спиталася цікаво Лєнці.

— Там далеко! За яворами. Але не говори про се нікому, бо кому другому не хочу її показувати.

— Як же виглядає ота країна чудес?

— Земля — саме лискуче золото, а небо — один великий палаючий вогонь.

— А є там доми?

— Ще які! Понад хмарами ціле місто...

— Над хмарами? А люде?

— Є й люде. Всі носять золоті корони на головах...

Лєнці розсміялася голосно.

— Ти зсунувся з глузду? Навіщо оббріхуєш мене?

— Піди тільки зі мною, а побачиш, як там гарно. Багато краще, ніж думаєш Але більш нікому того не покажу.

Сказав се так дуже переконуючим тоном, що мала дівчинка розцікавилась на добре. Не вірила може в усе, але пішла. Її білі черевички занечистилися зовсім у мягкій зелені, а мережкова суконка була повна терміття й будяків, якими треба було продиратися під горою. При тім боялася чогось трохи, чула втому й починала оглядатися за домом, але фанатична віра Петруся тягла її з дивною силою до яворових дерев.

Іще тільки двайцять або трийцять кроків і зараз небо запалає, земля розвогниться, а вони стиснуть собі руки й стотимуть близько поруч себе, неначе брат

і сестричка, в заграві величавого заходу..

Сталося инакше. Петрусь занімів і протверезився заразом. Небо було сіре, земля млиста. Ввесь обрій покрили хмари і тільки невелика ясна пляма означала місце, де сонце крилося. В низу, понад иржавцем, понад тухлою багнюкою, перелітала крячучи зґрая гайвороння. В горі, серед обдертих із листя яворів, завівав стиха вечірній вітер. Усе було дуже тверезе, прикре й сумне.

— Де-ж твоя країна чудес? — спиталася дівчинка.

Петрусь понурив голову хмарно.

— Не знаю...

— А де-ж місто і люде з золотими коронами на головах?

— Ніде... нічого...

— Ти обрехав мене! Сором тобі! Як міг так брехати?

Розсерджена бігла Лєнці до дому чим дуж.

А Петрусь потяг за нею поволі; сльози текли по його блідому личеньку, а в серці було йому страшенно сумно...

Переклав **Іван Ставничий.**

Юл. Міськевич.

Мрії убогого.

Грицько — був то підстаркуватий сирота та ще й наймит.

Життя його було такеж саме, як у всіх инших його товаришів по званню.

Колиб можна природу обвинувачувати о всі злочини, то вона провинилась і супроти Гриця; а знова судьба теж відповідати ме за злидні, які перебув сирота-наймит: вона забрала йому родичів ще тоді, коли маленький Гриць в чорній як земля сорочинці рачкував по всім подвірю.

Батьки мали зовсім буденний кінець життя: померли на голодовий тиф.

Отже ціле життя Грицька зложилося так, що він мав нагоду виплекати у собі всі хиби сироти-наймита.

Сприяючі обставини то є: сердитий господар і скупа ґаздиня виплекали хиби Грицька в широких границях.

І так господар щодня помічував у нього упертість, неробство і лінивство, ґаздиня проклинала його прожорість і нехлюйство, а товариші кепкували з Грицькової недотепности.

Кожний инший на місци Гриця був би з себе дуже невдоволений. Але Гриць не призадумувався над своїми хибами і прикметами і се було для нього вповні хосенне.

А була в Грицька і прикмета. Він брехав. Ах, і як брехав. Вже то підносило вартість його брехні, що говорив неправду не все і не перед всіма. То, чого Грицько не пережив а бажав пережити, то, чого він не зазнав а бажав зазнати, все, що було в його нечесаній, кучерявій, присипаній соломою голові, а може таки там, на дні серця.

І треба було дібратися штудерно до

Грицькового довіря, а в щирих, простих словах пересипалися мрії, ті мрії, які плекала неосвічена душа наче бурян плекає рожеві листки дикого цьвіту.

* * *

От, хочби й тепер.

Ви думаєте, що Гриць спить, поклавшися горілиць на запашнім сіні і підложивши долоні під голову; а може догадуєтеся, що він вганяє думками за спутаними кіньми, або думає про теплу страву; може вам вважається, що він числить копиці сіна, яких темні контури чорніють на трохи яснійшім тлі неба наче великі муравлища, або слідить за рухами малого Іваська, що сидить край него скулений, підобгавши під себе ріпаті ноги.

Отже помиляєтеся. Грицько саме тепер приготовляється до імпровізациї. Він жде, коли Іваська попрохає у нього казки.

— Грицьку, спиш? — чути тихий голос хлопця.

— Ні, не сплю, — тихо відвічає наймит.

Се початок. Знова царює тишина. Тихо іржить кінь і лупає спутаними ногами. Грає цьвіркун і знова тихо.

— Грицьку, спиш?

— Ні, не сплю. Або що?

— Не спи, бо я не хочу спати.

— Ні, ні, не буду спати...

Іваська присувається до Гриця.

— Грицю не спи! Ти знаєш — розкажи мені щонебудь... Знаєш, то про войсько.

— Адже я розказував! — наче від нехотя відповідає наймит а рівночасно піднімається, повертається на бік і рукою підпирає голову.

— Нічо, що розказував. Кажи ще...

І Іваська без впину прохає і не догадується, що сусід вже мережить у голові небувале і що самолюбство автора вимагає сердечної просьби.

І Гриць розбитим голосом оповідає...

Грицько в касарні. У нього є свій мундур, шапка, лискуча шабля, карабін. У нього є важка торністра, комісні чоботи, срібні ґудзики. Над ним збиткується капраль, його любить за поворотність сотник.

Він робить далекі, далекі походи. Дошкулює спека, з чола ллється горячий піт, чоботи, торністра, карабін вїдаються в змучене тіло, в губі курява. В селі приймають їх гостинно добрі люди. Молоді й старі жінки плачуть над недолею вояків...

Гриць в чужій чужинонці. Тут важко і скучно. Чужий нарід, чужа мова.

— А ви їхали у колії? — цікаво питає Іваська.

— Їхав — відвічає оповідач.

— А вона довга?

— Дуже довга...

— А я боюся колії — замічає Іваська і зітхає.

— Гриць у великім місті. Забув, як зветься. Там багато панів і робітників. Доми і церкви дуже високі. Там всіляка віра, всіляка бесіда. Там богато обманства, гріху і жидів. Не визнаєшся на вулици, хто „християнин“ а хто невір. Ніхто не каже „славайсу“ і не хреститься. Просто страшно.

— То ти там бачив цісаря? — пригадує Іваська.

— А саме там. І як бачив? Він був таки дуже близько.

На цісареви сяє золота шабелька, він цілий у золоті, „шпорна“ теж золоті, кінь карий, бистрий як іскра, кульбака срібна.

— Ех, ти казав вчера, що золота.

— Ні, срібна — впевняє Гриць. А тільки поводи золочені.

А лице у цісаря дуже делікатне, панське, а ручки білі-білі.. А коло цісаря восько найкраще.

— А гармати були?

— І гармати.

— Я бачив гармати. Їх везе шестеро коний, вони жовті і під ними дуже трясеться міст.

Цісар не говорив ні словечка до Грицька, бо Грицько „простий“.

Грицько мовкне. Івасько розхиливши ротик, широко розплющеними оченятами вдивляється в пітьму і тре босу ногу. Коні перебирають сіно, тихенько шелестить збіжже, перепилиця підпілітькає. Воздух стає холоднійший...

* * *

— Йваську, ти любиш маму? — з нечевя питає Грицько.

— Еге, люблю — сонно відповідає хлопець. Він поклався на сіно і дивиться на зорі.

— А мама добрі? — займає дальше наймит.

— Звичайно — добрі... дуже добрі...

— Мої теж були добрі. Мама в неділю мили мене, чесали, вбирали в сорочку і підперізували крайкою. Потому брали у плахтину пирога і йшли зі мною до церкви. А як що я заплачу, вони мені пирога і зацитькають. От, так як тебе. А твоя мама тебе чешуть?

— Я не люблю, як мама чешуть. Вони сіпають за волосся, сваруть і дуже сердиті.

— А я бувало — любив, хоч і боліло... А з полудня я грався на вулици до вечера.

— А в мене сваруть тато, як на вулиці забарюся... — скаржиться Івасько.

— А мої не сварили...

Знова тихо. Але Грицеви не збирається на сон. Він повертається то на лівий то на правий бік. У нього на серци ще щось недоговорене, недоспіване. Він мабуть бореться в собі, скривається, а дальше не терпить і питає.

* * *

— Івасю, ти любиш малу Настю? Тиж з нею тільки граєшся... І вона тебе любить... Правда?

— Бо, видиш Івасю, бо мене мабуть любить.. Ти знаєш Прокопову Ганю, ту веселу дівку.. Вона за мною мабуть таки дуже, вона тільки й думає що про мене, хоч і богацька.. Ми колись — дасть Біг — колись поберемося, а там своє ґаздівство, своя біла хата, своя худібка, а ти до мене Івасю гостем таки що дня.. Та Ганна, Івасю.. Івасю! Ти спиш?

Зразу щось невиразно бубонить Івась а далі тихо. Ледви чутно несеться його рівномірний віддих наче шум молоденьких здорових гильок у весняному вітрі.

Гриць через хвилю похнюплює зажурену голову, вкриває Іваська латаною опанчею і відмовляючи молитви, поволи йде завертати коні.

А німі зорі показують глуху північ...

КОПЕРНИК І ХАБАРІ.

Польська Ґазета Хлопська розказує, що у Варшаві є загально знаний дотеп, що одиноким чоловіком в Польщі, котрий напевно не бере хабарів є Коперник (Астроном Коперник давно помер а його памятник стоїть на одній площі у Варшаві). Не бере він хабарів тому, що має обидві руки заняті в день і в ночі. В одній руці тримає земський ґлоб (кулю), а в другій кутомір.

ХТО ЖИЄ ДОВШЕ?

— Чи то правда, що женщини жиють довше ніж мущини?

— Так, так, особливо вдови!

НЕСПОДІВАНКА.

— Я обіцяв жінці несподіванку, як навчиться варити!

— Яку?

— Відправлю кухарку!

А. Курдидик.

Мученики.

На синьому небі над містом стояла дика непевність. По вулицях висіли червоні транспарети. На них було написано: „Хай живе влада селян і робітників!“. — „Голодний пролєтаре, відбери булку буржуєві“, „Буржуї мусять нам дати хліба“ і т. д. — а під ними на тротуарах валялося безліч сміття: солома, папір і коробки від сірників...

А в повітрі скрутився жах — як листя до сну. Часом піднімав він голову, нюхав далечінь і піднятим рилом вив:

— Й-и--й!...

І тоді від того вию боліло дико під печінкою. Так, мов хтось хапав за шлунок і шарпав, щоб його геть вирвати з людини.

— Бо й пощо його?

Якби не було — то й голоду не булоб. І в сутерині при Хрещатику не стогналаб стара Мотря та калікий син — Остап.

Мотря вже третій день конала й сконати не могла. Життя припялося до сухих, обвислих її грудей — як кліщ — і відчипитися не хотіло.

Хата хто знає коли замітана, а в кутку Остап валявся, сам до кусочка сміття подібний. Сірий — брудний і гидкий....

— Остапе, чому я не вмираю?

— А я знаю чому?

— Зрештою може й добре. Хтобто поховав та в чім? Оте тільки ще є. А ти не можеш...

Слова хрускотіли, якби хто ріще з купи на купу перекладав — а так незносно — що Остап перекинувся на другий бік.

— Дайте спокій, мамо. Колись вмрете. І я вмру. Хто ховатиме — той поховає...

Старій хотілося плакати, але сльози революція давно зїла. Ще тоді, як двох синів розстріляли у „чека.“

По хаті пролетіла муха й Остап аж голову відвернув. Колись не дивився на самохід, але тепер подумав:

— А вона що ту робить?

Муха, якби відповідаючи, вдарила головкою в шибку і заскакала, соваючись хребтом по склі. Їхала з гори на долину, підлазила і знову чорною точкою спускалася в низ.

Остапові аж знудило дивитися. Муха дзичала і дзичала. Тишина стояла мов з бляхи, а вона ножиком дерла по ній...

Остап знав, що в нього нема сили піднятися. Руки були, як старі тички від загати, на ногах звисала торбинами скіра, а на грудях були ребра одні. Такі мов драбина накинена мокрою плахтою.

... А на місті висіли червоні транспарети...

... Від муру до муру тяглися застиглі плахти червоної крови...

Нагло муха втихла. Остап кинув вічми на шибку і побачив що иншого.

Обличе.

Він не бачив його вже з тиждень — але тепер не здивувався. Знов подумав:

— Що воно тут робить?

Обличе ворушило губами — але шиба не дозволяла чути. Обличе світило вічми, що подобали на воду у глибокій керниці — та Остап не розумів.

Останками сил заперся за роздерту подушку, отворив рота і приложив руки до вуха.

І тепер не чув — але догадався.

Французи приїхали.

Від втіхи хотів крикнути. Та певно тоді жах завив, бо закололо під печінкою, вхопило за шлунок і так потягло, що руки і ноги посунули самохіть до того місця...

Потому пустило і Остап обернувся до ліжка:

— Мамо...

Але з постелі звисала худа рука — а обличе було відвернене до стіни. Рука була бліда й скорчена.

Остапові чогось нагадалася ворона ,яку мав, будучи хлопцем. Та ворона здохла була і також скорчила пальці ноги...

— Вона вмерла — подумав.

Заперся з усіх сил руками і звів тіло так, що сів. Відразу хтось мішок кинув на голову й стало темно.

Як розяснилося — він знову заперся руками.

Тепер вже стояв — як звірок, на чотирьох. Чи встане — не знав. — А хотів.

Французи приїхали. Тамтого разу, як були, роздавали хліб і каву.

Коли се було, не тямив, бо багато разів від тоді робилося ясно й темно. Але скільки в тому днів було, а скільки тільки ясніло в очах — не знав. Мабуть досить давно...

Відмірив очами дорогу до порога і жахнувся. Було шість дощок. Великих, широких — як миля шість дощок.

Тількиж ота думка, що Французи приїхали, казала вставати. Позгортав усі сили — двигнувся і не зміг.

І тоді сказав собі, що полізе. Рушив з ліжка. Знов щось заболіло в шлунку, але він вже пересадив руку на другу дошку.

Мусить!

Піт перлився на чолі, голова схилялася до підлоги — йшов. Відмірив знов простір до дверий і аж втішився:

Вони були розхилені.

І тоді, здавалося йому, що сил прибуло. Доліз, отворив двері і став на порозі, що за ним тягнулося дванайцять східців в гору.

Сходи були щербаті.

Знов відмірив їх і знов отворив рота з жаху...

— Долізу — сказав собі.

Сходи наче зісувалися в низ. Поставить руку — а вона мов тісто полізе і стоїть там, де була. Поставить, — хоче дотягнути ногу й нога мов привязана до порога...

По драбині в груди ходив мляво віддих. Гупав, мов візок по польській дорозі.

Але...

Здалека ревнула сирена самоходу.

— Вони! Французи!

Зачіпився за той гук думкою і потягнув до себе. Поліз ще вище. Сходи не западалися. Уже на горі.

Одно крило брами висіло. Знов нагадав ворону і себе малим.

— У неї висіло крило — подумав.

Та тепер уже дурниця. Він все стояв на верху і як тільки самохід надїхав — то він крикне, витягне руку і дістане...

Сирена гукнула знов — і потягнула його аж за браму. Подивився і сюди і туди. На тротуарі лежала якась жінка, а по той бік виставала з каналу худа рука. Мов зісохла, сіра бадилина.

Самохід вискочив нагло на вулицю, як переполоханий кінь. Остап хотів піднести руку, але вона прилипла до землі. А рівночасно знов щось скрутило шлунок, мов прачка мокре білля.

— Господи! — жахнувся.

Самохід більшав і нісся просто. Якась людина держала чорну скриньку і крутила корбою. Віз промчався, а він видів, що хтось махнув в його напрямі рукою: щось впало.

Глянув. На тротуарі лежала булка. Жовта — мов сміялася до нього.

Остапові одсміхнулася душа. До неї було всього два кроки. Розсміяний рушив до неї, але в той момент знов скру-

тило, як мотуз у двоє, шлунок. Аж очі хтось вирвав.

Як очуняв — побачив, що булки не було. Якась собака втікла, а в зубах у неї біліла булка.

Остапові зїжилося волосся. Кинувся з усіх сил вперід — та нагло в шлунку вхопило щось рукою і почало давити в напрямі до горла. Почув, що не видержить...

— Хлі. . .

Решту слова пхнуло щось назад в рот і він вдавився ним.

Останньою думкою зирнув на мур на проти. З за нього тягнулося дике:

— Й—и—и—й! —

ВОРОГАМ УКРАЇНИ.

Чого шумите у злості,
Україну ви роспяли,
В ярмо впрягли її дітей,
А майно собі забрали.

Ви не люди, але звірі!
Надуживаєте силу,
Замість серця камінь в грудях,
Ви роспяли Україну.

Чванитеся, що ви люди,
Де людські ваші прикмети?
Ви скували Україну,
А людьми себе зовете!

Шуміть дальше, бенкетуйте,
В вас про совість ані мови!
Не чуєте плачів наших,
Ви напились нашой крови.

Пийте дальше, й веселіться,
Нарід наш вам не забуде,
Видно діло, що ви кати,
Що ви звірі, а не люди.

о. П. Божик.

Виннипеґ, Ман., 10 липня.

ЧАСОМ ОБІРВЕ Й АДВОКАТ.

Весела ся пригода приключилась у суді в місцевости Буер у Вестфалії (в Німеччині). Велась цивільна розправа, а як свідок станув на розправі муляр. Оборонець позиваючої сторони спитав свідка:

— Чи не були ви вже коли у вязниці?

Коли запитаний відповів голосно „Так“! — адвокат став говорити патетично:

— Бачите, мої панове судді, такими свідками послугується противник проти мого клієнта!

Тоді предсідник звернувся до свідка з питанням:

— Чомуж ви були у вязниці?

На те муляр:

— Я мусів побілити наново одну келію, в якій мали посадити адвоката за те, що обманив своїх клієнтів.

Пояснення се викликало в „противної партії“ невмовкаючий сміх, до якого вкінці прилучився і суддя, а не міг здержатися від нього й сам адвокат.

Як принявся большевизм в Росії й на Україні.

Щоб яканебудь хороба опанувала чоловіка, мусить його тіло вже передтим бути податним до сеї недуги. Що большевизм принявся якраз в Росії, а не деінде, є наслідком сего, що московський цар-самодержець держав міліони людей у кромішній темноті. Мужик міг їсти, робити та спати — але горе, якщоб поважився він думати та бажати стати рівнож чоловіком! Ясновельможне панство та всякі дідичі уживали на весь рот роскоший світа, їздили по цілім світі, задивляли чужинців своїми богатствами та освітою тоді, як мужичок не знав ні читати ні писати. Треба однак дати свідоцтво праці, що тамошний нарід о много краще остояв під оглядом матеріяльним. Релігійність в народі була лиш поверховна: нарід на перший погляд на кожнім кроці хрестився та бив поклони, але поза тим ні чи-чирк! Душа народа остала майже поганською. Рівнож сумно представлявся стан православної московської церкви. Її золотоверхі пишні собори та священство було мертве в своїй заскорузлости. Вищу богословську освіту мали лиш нечисленні одиниці. Всі сільські батюшки мало що ріжнились освітою та огладою від своїх вірних. Се було причиною, що того рода духовенство не могло мати впливу на формовання християнського світогляду в народі. Сповнялись слова Христа, що „мертве дерево не може родити овочів“. Не краще було в урядничім та офіцерськім стані. Хабарі, неробство, розпуста, карти та піятика, се черваки, що розторощили мозок нації. Було до передвидження, що держава з такими порядками, довго не вдержиться. На ті всі вчинки впало зерно радикалізму та соціялізму. Се перещіпилося скоро на український ґрунт, а наслідки сеї соціялістично-большевицької епідемії були для нас страшні — бо через неї стратили ми свою власну державу! Длятого як большевики по Керенськім обняли владу, український нарід на загал погодився з їх правлінням. Перший клич, який большевики кинули в нарід, був: „граби — награблене!“ Рабуй чоловіче, ріж, мордуй, вбивай, пали, розкидай все, щоб по світу не пахло „буржуйським“ духом! Одним словом — що тепер вкрадеш буде твоє, ти собі лиш відбираєш то, що пани твоїм батькам зрабували. В тій історичній хвилі головно російський нарід в неодному переборщив. Взяв панську землю — гаразд, але навіщо по звірячому понищив та попалив майже всі панські двори та фільварки з усяким господарським знаряддям і живим та мертвим інвентарем — сего годі збагнути. В тих домівках могли міститись читальні, кооперативи, склади збіжжа та инші громадські установи, а так бездушна, темна маса все поруйновала без хісна для народньої справи. Ті революційні роковини були сумним іспитом нашої політичної зрілости. Опянілі грабіжами та легкими здобутками мужики думали, що большевики - спасителі відчинили безробітним рабам стежки в рай, але не так склалось, як бажалось. Як хитрий жидовин — большевицький комісар здобув владу над хрещеним народом, заговорив так, що хлопам нагло стерпла шкіра. „Слиш хахол, земля твоїх прадідів і та свіжо заграблена, вона не твоя, а казьонна —

державна! — Ти на тій землиці лише наймитом, живим інвентарем жидівських комісарів і від сеї землі чотири рази на рік будеш платити чинш".

І відчинились очі людям, але вже було за пізно. На численні українські повстання, жидовин — большевицький комісар відповів рострілами, тюрмою, шибеницями та паленням українських сіл. Щойно за кілька літ крівавих сутичок все утихло; по словам Шевченка „все мовчить, бо благоденствує...'

Але наука не пішла в ліс. Сьогодня український мужик мовчки затикає твердий пястук, та нетерпливо жде хвилі, щоб скинути зі себе страшне ярмо комісарів.

СПАСИТЕЛЬ І ЦІСАР ТИБЕРІЙ.

(З наукового світа).

На останнім засіданню Академії Наук у Парижі проф. Райнах відчитав ново досліджений текст Тертуліяна, котрий описав виступ римського цісаря Тиберія в справі признання божества Спасителя. А саме цісар звернувся до сенату з запитом, чи можна признати божу честь Ісусови, повідомляючи рівночасно сенат про чуда, які Ісус Христос зробив у Палестині. Сенат відкинув внесок Тиберія. Сей надзвичайно інтересний історичний факт викликав сензацію на засіданню Академії Наук і в цілім науковім світі взагалі.

Тертуліян (Квінт Септімій Фльоренс), найстарший з латинських Отців Церкви і творець латинської церковної мови уродився к. р. 160 в Картаґіні. Там і працював зразу як ректор і адвокат. Приблизно в 33 році життя під впливом постійности християнських мучеників навернувся на християнство й незабаром став священиком. Був се великий дух, що мав основну фільософічну освіту (хоч про фільософію висказувався неґативно). В часі переслідування християн за часів цісаря Септімія Севера (193—211) написав свою славну апольоґію, котра досі викликає подив. Головну вагу в своїй літературній праці клав на риґористичну боротьбу з поганством і всякого рода зіпсуттям та люксусом. Його риґоризм допровадив його раз навіть до непорозуміння і розриву з Церквою.

Розрив той наступив на тлі наближення Тертуліяна до секти Монтаністів, званої так по її фриґійськім діячеви Монстанус'і. Та секта не приймала раз попавших у смертельний гріх до церковної суспільности, уважала друге подружжа все гріхом і взагалі поводилася дуже риґористично, голосячи скорий прихід Христа. Церква осудила Монтаністів зразу тільки в Римі й Малій Азії, потому (в 3. ст.) скрізь. Ідеї монтаністів виринули опісля у схизмах Гіпполіта, новаціян і донатистів.

Цісаря Тиберія оцінює нова історіоґрафія дуже прихильно, як чоловіка чесного і робучого, з надзвичайними здібностями, котрий одначе зустрівся в своїх змаганнях тільки з ненавистю й інтриґами скрізь, навіть у своїй родині. Се й викликало в нім погорду до людей. Упорядкувавши взірцево всю державу, усунувся на острів Капрі. Описи його мнимо розпусного життя показуються на основі новійших дослідів тільки злобними сплетнями римських богатирів, котрим він прикрутив роги і здорово допік. За те вони й „віддячилися" йому неймовірно плюгавими сплетнями, котрі перетрівали тисячеліття: ще недавно навіть у шкільних підручниках фіґурував Тиберій як поганий чоловік, поки не очистила його найновіща історіоґрафія.

Жіноче Т-во Ім. Княгині Ольги у Виннипеґу.

Товариство се існує при Інституті „Просвіти" і є чи не найбільше числом з усіх жіночих товариств у Виннипеґу.

Тов. се заложено в р. 1923, 5. вересня, коли за почином Впреп. о. М. Оленьчука відбулися перші збори. Того дня вписалося до тов. 29 членкинь. Статут виготовив Впреп. о. М. Оленьчук.

ЖІНОЧЕ Т-ВО ІМ. КН. ОЛЬГИ ПРИ ІНСТИТУТІ „ПРОСВІТА" У ВИННИПЕҐУ.

1-ий ряд, з ліва до права: п. Ан. Назар, П. Карабін, М. Дима, Впр. о. Олексів, М. Гаврилюк, предсід., Ан. Кравчук, А. Сідляк, А. Дереворіз, М. Реґуш. — 2-ий ряд: Кат. Гнойова, Юл. Попель, Т. Бродяк, М. Козаченко, М. Ґрошко, М. Мовчанюк, П. Петровська, А. Самець, М. Дмитрів, Юл. Гнатович, п-ні Герасим. — 3-ий ряд: М. Польна, А. Гавриш, О. Овчарик, Ан. Рудачек, Ем. Білінська, А. Чорненька, А. Бачинська, М. Холоднюк, Кат. Озеро, П. Слободян. — 4-ий ряд: А. Гузарська, М. Сафіян, А. Дубчак, В. Довбуш, Юл. Ковальська, А. Головяник, А. Ксьонжек, А. Бреліс, М. Лаврій, К. Держко. — 5-ий ряд: М. Пачковська, А. Патрилюк, П. Волошин, М. Черемкора, М. Скіржик, А. Алилуя, С. Довгошия, п-ні Бабій, М. Біленька, К. Маюв, п-ні Бращук.

Від того часу почалася повна пожертвовання праця товариства. Жінки не жаліючи ні труду ні грошей, щоби витягнути Інститут з довгів і мати свою власну хату. Що тижня зимою уряджують чайні вечері — а дохід жертвують на сплату довгів. Літом уряджують прогульки — пікніки, де молоді й старші мають нагоду дихати свіжим воздухом і при тім смачно перекусити. Неодна жінка лишає свою домашню роботу і стружена помагає чи то влаштувати яку перекуску, чи то ходити від хати до хати за жертвами на базар і т. ин.

Своєю працею зробили тільки, що зложили 2.050 дол. на сплату довгу Інститу-

та. В 1928 році зложило Товариство княжий дар Інститутові в сумі 1000 дол.

Їх праця не обмежується на допомозі Інститутові. Що року на Святий Вечір уряджують вечеру для іміґрантів. Се є дуже гарне діло — бо дає змогу бідним іміґрантам, які щойно приїхали і може ще не мають заняття й тужать за рідним краєм, — хотяй в той вечір забути про свої злидні і покуштувати святочної української страви.

Кождого Великодня товариство висилає свої відпоручниці до всіх шпиталів з дарунками і потіхою до хорих Українців без ріжниці віри і політичних переконань. Не одному хорому, який може вже не має надії на виздоровлення, або який не має другів або свояків близьких — сльози станутьь в очах, коли почує щире українське „Христос Воскрес" і за тим побачить усміхнене лице жінки-українки, яка немов той Самарянин іде з поміччю своїм землякам.

Але й на тім ще не кінець. Хотяй обтяжені працею і домашніми обовязками, жінки товариства знаходять час і на просвітну роботу. Неодин концерт і неодин відчит устроїло Тов. ім. княгині Ольги.

Товариство вислало допомогу до краю — українським інвалідам, а також ювилейний дар нашій славній письменниці Ользі Кобилянській і на пресовий фонд „Жіночої Долі".

До Заряду ввійшли: П-ні Марія Гаврилюк — голова, Анна Кравчук — містоголова, Анаст. Назар, — секр. рекорд, М. Реґуш, заст., Пар. Карабін, секр. фінансова, А. Сідляк — касієрка.

Контрольна Комісія: П-ні Ем. Білінська, Марія Корецька, Анаст. Дереворіз.

Дирекція: П-ні Мар. Дима, М. Скіржик, К. Держко.

Ґардеробчики: П-ні Юл. Гнатович, Дом. Павлюк, Мел. Дмитрів.

ЙОГО БАЖАННЯ.

В селянина помер трилітний синок одинак. Родичі дуже плакали, а сусіди їх потішали:

— Неплачте, кумо! Невинна душечка! — Тепер то з нього ангелик буде!

— Е, що мені з того? — каже сумний батько. — Я потребував хлопця, щоби худобу пас.

ВІЙНА А МИР.

(Автентичне).

На фарму приїхав ветеран з війни і по гарній вечері почав оповідати про воєнні пригоди. Захопившися, почав оповідати, скільки людей він заколов а скільки шаблею зарубав.

Слідуючого дня рано вийшов фармер з гостем оглядати хазяйство. Дійшли до овець.

— А може би ви моїм вівцям хвости повідрубували, — звернувся фармер до ветерана, — бо саме час на те. . .

Ветеран скривився і врешті каже:

— Вибачте, але я не можу знести виду крови. . .

Тітка подивляє трилітню Любцю.

— Вона має батьковий носик! — завважила до мами.

По якомусь часі каже мама до Любці:

— Витри собі носик!

Любця відповіла здивовано:

— Чому? То татів носик.

Мущина має стільки літ скільки мусить, жінка скільки хоче.

Свята Земля,

Свята Земля, Палестина обнимає південну частину сирійської височини. Сю височину перетинає величенна борозна від гір Ливанону аж по Мертве Море. Ся борозна ділить східню й західню країну Йордану, а в глибині її плине біблійна ріка Йордан.

Побережжа Палестини плоскі, покриті частинно пісками та скелями. Тільки гора Кармель і залив Аккону прикрашують трохи прибережний краєвид. Поза побережжям знімається нага височина Юдеї, що від сходу спадає до Йордану й Мертвого Моря. Маленько тут дерев і ростинности, небагато джерел, а струмки й потоки сливе всі літом висихають. Дещо врожайніща Самарія, а головно рівнина Єфеля, що була осередком старинної жидівської держави.

Найпринадніша Галилея. Вона богатша водою, буйніша деревами. Гори темнозелені, поперетинані родючими долинами.

В старину управляли в Палестині тільки збіжже, оливки та вино. Сьогодні помаранчі, морелі, виноград та мельони, се головні вивозові продукти країни. Крім сього управляють збіжже, плекають городовину, стручкові ростини, бавовну, коноплі та тютюн. Дерева оливні й фіґові, кипариси, дуби та лаври та спроваджені з Америки саґові дерева й какти ростуть тепер теж у Палестині. Кольонізація розвивається гарно, однак країна замала, щоби при доволі численному магометанському населенні могла помістити більшу скількість жидівських іміґрантів.

Палестина велика на 23 тисячі квадратних кільометрів, а густота населення дає вже сьогодні 30 душ на 1 кв. клм.

Колись, як кажеться в св. Письмі, Палестина „текла медом і молоком“, сьогодні воно не так.

Населення в Палестині є тепер 757,000 голов. На північ живуть тепер туркменські номади, на сході арабські Бедуїни. Пануючою вірою переважно іслям, а розговірною мовою арабська мова.

Із більших міст Єрусалим має 63,000, Яфа 48,000, нове жидівське місто Тель Авів 37,000, Гаіфа 25,000, Ґаза 17,000, Геброн 17,000, Наблюс 16,000, Сафед 8,000 мешканців.

Єрусалим, святе місто християн, жидів і магометан, завдячує положенню своє історичне значіння. Побудоване на високій площі, обмеженій глибокими, крутими долинами двох потоків, з двох боків недоступне, а з третього укріплене могутніми мурами. Тому теж і переніс туди цар Давид свою столицю з Геброну. Місто має багато історичних памяток й рікрічно прибуває тут сила силенна прочан.

Невподалік Єрусалиму, за славною долиною Кедрону, знімається Оливна Гора. Під горою стелиться Гетсаманський город. На долині Кедрону є багато біблійних гробів. Тут є й гріб Пречистої Діви Марії, а дальше на південь гроби Авесалома, Якова та Захарії. На шляху в Вефлиєм є гріб Рахилі, що його почитають християни, жиди й магометани.

На південь від Єрусалима лежить містечко Вифлиєм, місце народження Хри-

ста Господа й Геброн, давня Давидова столиця. На схід від Єрусалима й Геброну, стелиться славна пустиня Юди, а вище на північ лежить Єрихон, що то його мури колись упали від сурм Ізраілитян. Сьогодні воно дуже підупало й має всего 300 мешканців.

У північній стороні Єрусалима є містечко Бетін, давній Бетиль, славний із Якового сну про небесну драбину, дальше Наблюс, давніше Сихем, а вкінці Себастіє, давніш Самарія, улюблене місто Ірода.

Над озером Ґенезарет, що до нього сходяться рибалки, як у часах Ісуса Христа, найважніші місцевости се Тиберіяда й Капернаум, де Ісус Христос приєднав перших своїх учеників і де жив у Петровому домі.

Та найважніше галилейське місто се Назарет із робітнею св. Йосифа, місцем Благовіщення Преч. Д. Марії й жерелом, що з нього колись нераз брала воду. І сьогодні приходить там щодень чимало жінок, а сцени, що відбуваються при жерелі, вірно нагадують біблійні часи.

Рівниною Ізраіля йде сьогодні зелізниця з Дамаску аж до Гаіфи, новочасного портового міста, на побережжі Палестини. Лежить там і славна з христоносних виправ Аква, Яфа та новозаснована жидівська кольонія Тель Авів.

Инші відомі з біблії місцевости се сьогодні заниділі, зубожілі села.

Тепер із давнього обсягу Палестини з часів ізраілських і римських, вжито тільки західню частину Йорданії до творення під протекторатом Анґлії сьогоднішньої держави, призначеної для жидівської кольонізації.

Криваві заворушення, що в 1929 р. мали місце в Палестині а жертвою яких впали сотки Арабів і Жидів, остають у звязку з дуже цікавою спробою, підприйнятою Вел. Британією після світової війни, а то штучного створення нової національної держави на території, заселеній иншим племенем. Бо Палестина, та колиска давніх культур і релігій, є безперечно від довгих віків, арабським краєм. Її колишня жидівська культура щезла, старі релігійні памятники перемінились в руїни а кочуючі племена арабських бедуїнів з трудом боряться там за своє існування. Світова війна спричинила там несподівану зміну. Палестину вирвано з під турецької суверенности й віддано під мандат, себто опіку Великій Британії а славна заява міністра Балфура заповіла, що сей край стане знова національною домівкою жидівського народу. Здавалося, що вікова мрія жидівських скитальців найде нарешті своє здійснення.

Однак економічні відносини та образа релігійних почувань спричинили теперішні заворущення, при чому не підлягає сумніву, що Араби були напасниками, коли вони кинулися на „Стіну Плачу“ в Єрусалимі, що становить останок муру Соломонської святині, й понищили жидівські місця молитви.

Араби зажадали від Великої Британії припинення жидівської іміґрації й скликання палестинського парляменту. То свідчить, що вони хотять взяти у свої руки керму краю, як ті, що творять більшість населення. На се Велика Британія буде мусіла згодитися. Вислідом того буде, що прийде тоді кінець сіоністичній політиці в Палестині.

За підкріпленням.

Ділялось то 1919 р. сумних днів відвороту Української Гал. Армії з під Львова. Весною Поляки перейшли в наступ, зрушили український фронт і примусили українські війська до відступу. У кождого стрільця був слідний вираз пригноблення хоч прикритий веселою надією і сильною вірою на поправу воєнної ситуації для Української Армії.

Наша частина стояла в селі Ж. і входила в склад збаражського куріня III-ої бережанської бриґади. До травня не було в нас на фронті пробоєвої стежі. Той брак унеможливлював знати як слід ситуацію даного участка і годі було мати якінебудь відомости про ворожий рух. А тим самим стояли ми постійно під загрозою несподіваного нападу ворога. Щоби перед тою непевністю, яка стояла перед нами, бодай частинно забезпечитись вибрав сот. От. 38 стрільців і створив з них пробочну стежу, яка повнила службу тільки в ночі. До неї вибрано також мене. Командантом був пор От. Попередного дня перед вечером стрінув я в селі стрільця, який шукав якоїсь частини. Я завів його до нашого поручника. По ріжних питаннях і відповідях, поручник переконався, що то був звичайний польський шпіон переодягнений в однострій українського стрільця, який прийшов на розвідку. Через кілька днів ми мали зробити нічний наскок на Поляків з ціллю розвідки. Ніч в котру вийшли ми на стежу була темна й понура. Якась зрадлива тишина царила кругом. Час до часу перериванa сумовитим криком сови. Ми вийшли в напрямі ліса, де сиділи в окопах Поляки. Поручник От. пояснив, що гаслом до наскоку буде вибух ручної ґранати, яку він кине. І зараз за тим мав також кождий стрілець кинути до польських окопів по одній ґранаті і сейчас йти в наступ. Прийшов час і роздався сильний голос експльодуючої ґранати То було гасло, що начинаємо нашу задачу. В однім моменті счинився страшний грохіт. За ним ми кинулись на польські окопи. Поляки з переляку одні почали відбиватись, а инші втікати. Наша стежа захопила від них 3 машинки. Поляки подалися в ліс і думали ставити опір. Але не знаючи яка сила на них наступає, вони боялися довго задержуватись і відступили аж під с. З. За ліском, який Поляки передше залишили, ми захопили одну польську батерію. Поляки знова думали ставити опір і були окопались, але наш відділ прогнав їх скорострілом і вони відступали на цвинтар с. З. В селі счинилась страшна паніка. Мешканці села З. предвиджували, що в селі буде бій, а з тим небезпека свойого життя і знищення свойого майна. Крик і плач чути було в цілім селі. Почалась спішна евакуація. Напроти нас вийшов старий дідусь і дав знак, що хоче щось сказати. Говорив по польськи. Він доніс, що в костелі є польський телефон. Один наш вістун дістався аж до костела і застав там польського телефоніста, котрого забрав і привів з собою.

Поляки не задержувались довго в селі на цвинтарі, як було згадувано, що вони там скупчились, але рішили відступати дальше. Наша стежа пішла дальше за ними в погоню. Вийшли поза село й дійшли до великого ліса в якім стрінули окопаних Поляків, які нас там здержали. Прийшлось утворити й собі фронт.

Ми тішилися успіхом, але рівночасно проймав нас страх, чи не даремний наш труд, бо ми кілька разів жадали від нашого командування підкріплення, але підсилення не приходило. Нас було замало, щоби взагалі якийнебудь фронт утворити. Але поручник От. рішив, щоби зробити фронт і окопатись та держатись доки буде можливо, а тимчасом зажадати як найскорше підкріплення із нашошого фронту. Він написав рапорт і вибрав мене за курієра, щоби я з тим рапортом чим скорше біг до найблищої української військової частини. що мала закріпити наш успіх на фронті.

Я зрозумів важність ситуації і рушив в дорогу, щоби як найскорше добитись до найблищої частини і достати підкріплення. Побіг я тою самою дорогою, якою ми наступали. Перебігши через село побачив я на горбку за селом розстрільну. Я врадувався, що так добре складається, що якась частина вже йде на підкріплення. Для більшої безпеки йде в розстрільній, подумав я. Сам я був в строю гайдамацькім і йшов в напрямі до них.

Щоби вони не гаяли часу і йшли відважно в перед я махнув палкою, щоби чим скорше зближалися. Проминула хвилька часу і я цілий задріжав з переляку. Ніяк не міг зорієнтуватися, що діється. Розстрільна, яка йшла до мене були Поляки. Тепер я був певний, що мене розстріляють. Та щоби зберегти тайну документу, який я ніс, я рішив зїсти його. Зараз же подер його й зїдав по куску. Щоби не попасти легко в руки я почав стріляти до Поляків. Вони, на диво, не відстрілювали, а тільки окружали мене, що раз вузшим колесом. Коли вони підходили досить близько, я кидав ручні ґранати. Та прийшла критична хвиля. Набоїв ні ручних ґранат не стало. Поляки були вже досить розюшені і кричали: „ренце до ґури“ а кількох вистрілило до мене. Мене ранено в руку й обидві ноги. Я впав на землю. До мене прискочив польський капітан, приложив револьвер до чола і запитав кілько є українського війська. Я не відповідав, а капітан з люти вдарив мене в лице. Другі польські жовніри копали мене. Не забрали мене однак як відходили, а залишили на полю.

Лежав я самий серед поля напів живий від упливу крови і від побоїв польськими жовнірами. Думав, що там прийдеться мені й сконати. Жаль мені було, що не міг я виконати наказу, не в силі був зробити одну із важних прислуг своїм товаришам-стрільцям, а минаючі години зближували їх до нерівного бою і очевидної смерти. Лице кождого стрільця я бачив в сей мент перед собою і плакав з пересердя на невдачу, плакав з болю, що за короткий час може жорстока смерть окрилить їх своїм смертоносним омофором.

Наш відділ вислав за мною, ще одного стрільця. На щастя він ішов тою самою дорогою, майже слідкував за мною. Вглядів мене окровавленого і здивовано спитав, що сталося. Я йому росказав. Він тільки люто махнув кулаком в сторону безчесного ворога, що свою брудну ляцьку лапу простягав по волю українського народу, нищив його добробут, нищив його кращих синів. З його очий я читав докір лукавій долі, що стільки літ лишала український нарід на поталу ворогам, та щей тепер немов йшла проти него. Забрав мене підводою зі собою до першої стрічної української частини, де побажавши мені скорого видужання й повороту на фронт, передав мене нашій команді а сам пішов назад на стрічу безжалісної смерти, пішов в стрілецькі окопи кувати огнем й залізом кращу долю українському народови.

Я дістався до шпиталю аж до Стрия. Та тут атмосфера була важка, настрій пригнобляючий, а лихе гайвороння віщувало лиху годину. Польський дракон

запускав, що раз глибше свої кіхті в українське тіло. Впивався кровю молоденьких стрільців і сіяв спустошення на його рідній землиці.

Український фронт відступав, а польський зближався вже майже під Стрий. Настав день сумного пращання тих, що були в силі дальше відступати, з тими, що знеможені ранами й ріжними хворобами лишалися на поталу польських орд. Полишилось нас 250 стрільців і по відступі українських військ пролежали ми ще 4 дні в Стрию, а опісля відправили нас санітарним потягом до Львова. Коли Поляки заняли Стрий, до нас зайшов польський лікар. Гарна й добродушна людина. Ходив коло нас дуже дбайливо і не зраджував ані одним словом, що ми з ворожої йому армії і в даний момент були полоненими. Поляки в першій хвилі по вході до Стрия забігали до шпиталю і знущалися над нашими стрільцями.

В дорозі до Львова мав лікар зробити мені перевязку. Але був занадто занятий через цілу дорогу і так що не міг прийти до мене. Наш санітарний поїзд заїхав на головний двірець у Львові. Там доперва сказав лікар санітарам принести мене до перевязального ваґону. Біля поїзду було багато цивільних людей, думаю, що переважно самі Поляки. Вони дізнавшись звідкись, що то привезли самих полонених „кабанув", як вони нас називали, та вийшли, щоби познущатись над нами. Коли мене несли на перевязку, цивільні, що товпилися кругом поїзду, почали викрикувати по адресі Українців лайливі слова, а декотрі навіть плювали на мене. Дивився я на то дике поведення „польскеґо шляхетнеґо люду" та сам собі докоряв, що я всетаки вважав його перед тим за нарід, що має серце, має гуманне співчуття людини побитої долею, чи якимись часовими подіями, має бодай крихітку людськости й пошани для чоловіка, що терпить за ту саму ідею, за яку він ще вчора йшов на Сибір, йшов в царські тюрми, накладав головами, щоб тільки бачити свою вільну Польщу під „білим орлом".

А я і все наше українське стрілецтво йшло в сю хвилю з крісом в руках, несло своє життя на той самий жертвенник, що й він вчора, в серцях наших горів той самий вогонь святої любови й бажання волі своїй Україні, що й в него — Польщі. Та на думку польських „орльонт" оружний виступ українського народу за свою незалежність був лиш „бунт Гайдамакув на польскей зємі". Ниньки Поляки розкривали передімною свою нікчемність, грабіжницьку вдачу. Вчили мене як я маю їх цінити. З двірця перевезли нас до одного зі шпиталів на Підвалю. Лежав я в кімнаті сам один Українець. Всі прочі хорі то були самі Поляки. Скільки мені прийшлося від них наруги дізнати, тільки один Господь знає. Та я вдячний їм за те, бо тепер на власній шкірі відчув, як дорога є свобода, воля й незалежність. І в души я переказував мої бажання, слав думкою горячий зазив товаришам стрільцям, що стояли на фронті, „Стійте кріпко, бороніть волі й незалежности своєї України, бо „горе побідженим", а в своїй вільній хаті „своя правда і сила й воля".

В Торонті. За стрільцем Р-ем **М. К. Б.**

ЩЕ НЕ ЗНАЄ.

— Чому ви спізнилися на службу?
— Вибачте. Проспав.
— Се не причина. Виспатись ви могли би й на роботі.

ЗНАЄ.

— Филип не конечно рветься до женячки.
— А ти відки се знаєш?
— Та я-ж з ним заручена.

Перше свято українських купців у Львові дня 12-го травня 1929 р.

Вже в ночі з 11 на 12. то є з суботи на неділю, в потягах, прямуючих до Львова, можна було помітити ґрупки людей, які то тут, то там жваво обговорювали справу розвою й орґанізації Українських Купців.

В неділю рано, вже від 8-ої години на площі св. Юра проходжали гуртки українських купців з провінції, очікуючи з зацікавленням Служби Божої, яку мав відправити сам Митрополит і що було зазначено першою точкою в програмі відсвяткування сього „Першого Свята українських купців“.

Точно о год. 9. катедру виповнюють українські купці. Почесні місця займає рада „Союзу Українських Купців“ та визначніщі представники купецтва. В атмосфері відчувається повага хвилі.

Найбільше урочистости моменту надає присутність серед відправляючого Службу Божу духовенства, Їх Ексцеленції Митрополита ґрафа Андрія Шептицького. По відправленню Служби Божої Їх Ексцеленція удається до казальниці, щоб поблагословити се нове товариство українських купців. Сердечні, щирі слова улюбленого архипастиря западають усім глибоко в душу, наповняючи її радістю і вірою в ліпше майбутнє. Товариство в своїй діяльности стоїть на добрім шляху, йде слідами Христової науки, бо вже ось на першім своїм святі спішить в покорі віддати славу й хвалу Богові — і Господь благословляє його працю: товариство могутніє, начислює вже тисячі членів і гарно й корисно розвиває свою діяльність для добра цілого українського народа. Такі щирі слова, слова признання для українського купецтва з уст поважаного усім народом українським душпастиря Митрополита ґр. Андрія Шептицького — підбадьорують усіх на дусі, надають сили для дальшої праці і показують усім, що їх діяльність є корисна й потрібна для нашого народа.

По укінченню Служби Божої, купецтво гуртками розійшлося в ріжні сторони, щоби о годині 12. зійтися в салі „Бесіди“ на спільне свячене.

Вже перед умовленою 12. годиною салю „Бесіди“ почали наповняти львівське купецтво, гості та представники купецтва з провінції, зустрічені й вітані невтомним майстром таких імпрез і заступником голови С. У. К. Стефановичем Осипом. Всюди взірцевий лад і порядок, що вказує на сприт і розуміння справи з боку господаря та аранжера Свята п. О. Стефановича.

З гостей, представників установ та духовенства, видно на салі: Пралата та посла соймового о. Л. Куницького, котрий своєю появою викликав бадьорий настрій і одушевлення серед присутних; далі — Дра о. Сліпого — ректора духовної академії і семинара; крилошанина о. Олександра Ковальського; далі о. Садовського совітника й пароха Преображенської Церкви.

З світських гостей бачимо сенатора Володимира Децикевича, Дра Степана Шухевича, Дра Михайла Волошина, Дра Юліяна Савчака, директора Банку Гіпотечного.

Пресу заступають: п. В. Мудрий, редактор „Діла”, Др. Мирон Коновалець, редактор „Нового Часу“, представник редакції „Українського Купця“ й инші.

Свято зачинається молебнєм, що його відправляє о. пралат Куницький.

По укінченню молебня голова С. У. К. п. Гр. Гануляк відкриває Свято.

О. пралат Куницький в імени Їх Ексцеленції Митрополита ґрафа Андрія Шептицького витає свято та каже, що Їх Ексцеленція жалує, що з приводу стану свого здоровля не має можности особисто бути тут, хч цілою душею радіє і бажає найкращого розвитку сій орґанізації, яка в імени святого права нації сповняє важку ролю в відродженні нашого народу. З сього приводу бажає всього якнайліпшого і „многих літ“ та витревалости сій молодій орґанізації.

Сі сердечні слова до слів зворушули присутних.

По сім о. пралат ділиться свяченим з головою С. У. К. п. Гр. Гануляком, що повторяють усі гості.

В дальших тоастах забирають голос гості.

В усіх промовах пробивається радість з приводу того, що в лоні нашої нації вже почалася відповідна диференція, через що хоч повільним кроком, а ми повинні дійти до бажаної всім нам мети — себ-то до повної самовистачальности нації під кожним взглядом.

Найцікавійшою була промова о. пр. Куницького, котрий з повною свідомістю ваги хвилі вказав на так закорінені погляди про помилкове розуміння капіталу серед нашої нації:

— Ви, українські купці, — говорив шановний бесідник, — багатійте й працюйте, бо покладемо на вас важке завдання. Я певний, що свідоме українське купецтво створить свій капітал і не ужиє його для цілей демонічних, а примусить його машерувати, як дисциплінованого й карного стрільця в імя святого права нації, її культурного й економічного визволення та всього иншого, що з сього виплиµває. А ми, представники українського громадянства, покладемо собі за обовязок підтримати вас в сій важкій праці морально, що лиш буде в нашій силі!...

Сі ядерні і щирі слова зробили велике враження на присутне українське купецтво й переконали їх, що нація через своїх представників вповні розуміє, яким важним чинником сей мент є українське купецтво. А таке признання не мало вплине і скріпить молоду приватно-купецьку орґанізацію.

Річеві тоасти представників преси: „п. В. Мудрого, редактора „Діла“ й п. Др. М. Коновальця, редактора „Нового Часу“ вказували між иншим на те, що коли в нас нема розвиненої штуки, культури, то тільки тому, що до сього часу не мали ми свого купецько-промислового стану, або того — що називається буржуазією.

Досить замітний був тоаст п. Хамули, купця, який вказав на те, що по війні повстали деякі нові держави, які ніби то мають повну незалежність. Однак їх економічний стан можна охарактеризувати пословицею: „Ваше уліци — наше камениці“. Сим ясно підкреслюється, що нація, котра навіть має свою державність, а не має свого промислу й торговлі, є осуджена на неповне життя, а животіння і її самостійність має дуже проблєматичну вартість. Таку державу можна порівнати з господарем, який хоч є власником свого господарства, та його залежність від вірителя є так великою, що зводить все се в нівець, а самого власника ставить часами в положення гірше, ніж стан наймита.

При кінці забрав голос скарбник Ради „С. У. К.“ п. Орест Радловський, дякуючи всім присутним, а головно Їх Ексцеленції Митрополитові ґр. А. Шептицькому та о. пралатові Куницькому, також представникам купецтва з провінції; висловив надію, що нинішне свято буде товчком до успішної орґанізації і праці українського купецтва, та що слідуюче свято відсвяткуємо ще величавійше.

На закінчення свята відспівано національний гимн і присутні почали розходитись домів, вписуючи свої назвиська в пропамятну книгу, котру уфундувала Рада Союзу з редакцією „Українського Купця“.

Др. Йосиф Меґас.

Дідичні черти по родичах

Всі наші тілесні, умові і душевні прикмети одідичуємо по наших родичах. Те саме бачимо на звірятах. Тому одідичення (Heredity) грає **величезну ролю** в медичній науці і в ріжних слабостях і недомаганнях людського тіла і ума.

Нинішна медична наука завдяки досвідам австрійського вченого монаха Менделя, (Mendel) має далеко більше інформацій і знання про одідичення ріжних черт тіла і ума чим попередно. Такі недуги як:

Епілєпсія (Epilepsy), (падачка); Божевільство (Insanity), (варіяцтво); Глухонімість (Deafmutism); Сліпота барви (Color - blindness); Міґрена, біль голови (Migraine); Гістерія (Hysteria); Альбінізм (Albinism); Подаґра (Gout); Короткі палці (Brachydactylism); Катаракт (Cataract); Алькоголізм (Alcoholism); Тупоумство (Imbecility); Деякі нервові недуги (Nervous Diseases); Наклін до сухіт (Tuberculosis); Злочинство і т. д. (Crime); Карликоватість (Dwarfness); Ідіотизм (Idiocy).

Одідичення по родичах посідає черти троякого характеру, а саме: — Фізичні черти; Умові черти; Моральні черти.

З фізичних черт одідичуємо по родичах: — Вигляд лиця, кольор очий, волосся, шкіри, силу, витревалість, швидкість, і т. д. як також такі недомагання тіла як лисина, слабі мязи, слабі легкі, і т. д.

З умових черт одідичуємо по родичах наших такі черти ума як: — Музичний талан і инші спеціяльні талани, здібність до механіки, память, винахідництво, сприт, і т. д.

З моральних черт одідичуємо по наших родичах: — Гостинність, ввічливість, вірність, побожність, товарискість, веселість, замилування до праці.

Отсі фізичні, умові і моральні прикмети людини не знаходимо рівномірно в цілім населенню лише в деяких родинах.

Студії і досліди анґлійських вчених статистиків доказали, що розбійництво та злодійство, приміром, було відзнакою певних родин і ті самі родини цілими столітями виказували найбільший процент злодіїв та розбишак.

Говорячи про одідичені недуги треба ширше подати про одну дуже важну недугу, яка має дещо спільного з одідичуванням по родичах себто: — **сухоти.**

Сухоти (Tuberculosis) не є ніколи прямо одідичені по родичах, як недуга але лише наклін до сухіт є одідичений. Се значить, що коли діти сухітничих родичів живуть в здорових обставинах, добре відживляються, мають багато свіжого воздуху, не живуть в дуже близькім контакті зі сухітниками, то можуть бути ціле життя вільні від сухіт.

Усі люди одідичують по родичах певну міру відпорности проти сухіт. Одначе ся відпорність не є однаково сильною у всіх. Більшість сухіт се зараза через контакт — се значить близькість до зараженої людини. В такім сенсі туберкульоза се зараза хатна, се зараза родинна. Досвід показав, що коли сухітника в родині, в тій самій хаті **відокремиться так, що його харкотиня, постіль, хустини, ноша** і т. д. підлягають як найбільшій десінфекції, то небезпека зарази других членів родини є дуже мала.

Що до алькоголізму і його дідичности треба сказати, що діти налогових піяків дуже часто носять на собі пятно злочинства, є нездорові і попадають в ріжного рода нервові недуги. Ненормальність — се головна ціха дітий по алькоголіках-родичах.

З повизших коротеньких уваг на тему одідичування ріжних черт і характеру по наших родичах виходить одно велике практичне заключення для тих, що **плянують женитьбу:** а іменно осторожне вибирання собі **здорової пари.** Практичний жених не буде кермуватись лише матеріяльними або лише любовними зглядами, вибираючи собі жінку, але буде глядіти на цілу її родину з фізичного й умового боку, на можливість ріжних зараз, на виключення таких умових недуг в її родині, які зазначено повизше. Ті самі уваги відносяться до дівчини, що вибирає собі мужа. Лікарські оглядини обоїх кандидатів перед вінчанням можуть багато помогти обоїм женихам.

Зуби сучасних людий

Нормальне число зубів у дорослих від 17 до 25 року життя є 32 себто 16 зубів у долішній і 16 зубів у горішній щоці.

З анатомічного боку кожний зуб складається з трох частий а се: корони (Crown), шийки (Neck) і коріня (Root). Корона се горішна часть зуба, понад ясна. Шийка се та часть, де ясна пристають до зуба, а коріння або один корінь причіпляє зуб до щоки.

Через корінь до середини зуба йдуть малі артерії і жили як також зубні нерви через малесеньку дірочку на кінци зубного коріння.

Тверда часть зуба се вапняний фосфат і карбонат Корінь зуба є прикритий цементом а корона є прикрита емалією (Emanel), що є найтвердшою кісткою тіла людського.

З людської слини постійно осідають на зубах ріжні тверді виділини а опісля творять фальшиву дуже тверду накривку, що називаєсь тартаром (Tartaric acid) який гніздить в собі бактерії і мікроби, котрі нищуть відтак зуби. Тому треба від часу до часу зуби чистити будьто щіткою, будьто піти до дентиста, щоби їх вичистив хоть раз два в рік.

Добре є також полокати рот перед спанням що вечера і вичистити зуби щіточкою перед полоканням і в той спосіб зняти із зубів шкідливий осад тартарового квасу. Сего вимагає особиста чистота, чистота рота, здоровля людини а також заощаджування зубів на старість.

Занедбування чистоти зубів змушує людину відтак вирывати їх і вкладати штучні зуби. Коли за багато твердого осаду на зубах, треба конечно піти до

дентиста, щоби специяльними приладами злущив тартаровий квас із зубів, почім зуби матимуть здоровий, білий вигляд.

Пересічно серед Славян а головно серед Українців в Европі загальний стан зубів є далеко лучший в Европі чим в Америці або в Канаді. Причина сего лежить головно в дієті, в поживі.

Нищення зубів є спричинене головно **солодощами і ферментацією крохмальних страв в роті.** Дітий не повинно ся годувати солодкими річами, цукорками, цукром, паями солодкими, бо **цукор є великим нищителем зубів.** — Одною з причин, що цивілізовані краї'ни такі як Західна Европа і Америка терплять пересічно більше на зубні слабости і утрату зубів чим більше примітивні народи лежить в тім, що **пожива модерної цивілізациї се пожива солодощів.** Пожива цивілізациї се високо штучна пожива, без тих важних додаткових **елєментів та вітамінів, які примітивна** людина знаходить в **сирих ягодах, коріннях, сирих овочах, оріхах** та ріжній свіжій зеленині. Найновійші досліди над вітамінами, яких є пять головних родів (Vitamin A, B, C, D, E), доказали, що вітамін D. є конечний для будови костий і зубів. Всякого рода **свіжі овочі, городовина, помідори, масло, дріжджі, помаранчі, цитрина, зеленина** є головними власниками повищих вітамінів (A, B, C). Вітамін D. походить від сонішного світла і від ультра-фіолєтових лучів (таких елєктричних світил як: світло ртутної пари, світло тунґстен металю, і т. д.). Вітамін D. знаходиться також у свіжім коровячім молоці. Вітамін D. є конечний для здорової будови людських костий і зубів. Свіжий воздух і соняшне світло, яке гріє нашу шкіру витворює також той самий вітамін D. Діти, що дістають замало соняшного світла і свіжого воздуху, попадають в слабість рахіт (Rickets) і їм псуються зуби скоро.

Серед цивілізованих людий псовання зубів є найчастійший зразок серед ріжних слабостий людства. Майже кожна людина цивілізована терпить на зуби. Лікарська інспекція шкільної дітвори в американських і анґлійських школах виказує, що тепер **нема майже дитини з цілковито здоровими зубами і що стан здоровля зубів, що раз стає гірший,** з поступом нашої модерної цивілізації. Модерна дівчина чи мущина дуже часто вже в 20 році життя мусить вкладати штучні зуби, бо природні зуби випали або так знищені, що їх муситься виривати.

Є дві головні недуги зубів а се: нищення самого зуба (Dental Caries) і гниття ясен зубних (Pyorrhoea Alveolaris). Знищений зуб скоро кришиться. Зіпсовані ясна не держуть зуба міцно і такі зуби холітаються, а відтак випадають.

З викопалиск старинностий із глибини землі знаємо, що первісний чоловік мав здорові зуби. Він пнявся по деревах, жив ягодами, оріхами, овочами, був все на сонци і свіжім воздусі і зуби у него були всі здорові. Цивілізація приневолила людство жити без природно свіжих пожив, мешкати в помешканнях позбавлених сонця і свіжого воздуха. Навіть і тепер бачимо, що дика звірина не має зіпсованих зубів, так як людина або домашня звірина.

Африканські Ніґри виказують лише дуже маленький процент псовання зубів а Ескімоси північної Канади ще менше а се головно тому, що їх пожива більше природна і без солодощів. Лісові вивірки мають дуже сильні і здорові зуби тому, що вправляють їх все на твердих оріхах. Те саме зі зубами щурів, миший і т. д.

ШКІДЛИВІСТЬ ЗІПСОВАНИХ ЗУБІВ.

Знищені зуби є звичайною причиною, чому з рота чути неприємний віддих. Знищені або зіпсовані зуби є дуже часто причиною таких хронічних слабостий як: біль костий, ревматизм, малокровність, слабість серця, жолудка, жовчевого міхура, кишок, сліпої кишки. Зіпсовані ясна і зуби є гніздом ріжнородних шкідливих мікробів, які, ми поликаючи слину, транспортуємо зі слиною дальше в цілий апарат травлення а опісля до циркуляції крови. Хронічний біль суставів і хребта є дуже часто результатом зіпсованих, загноєних зубів. Люди терплячі на жолудкового боляка або на жолудкового рака майже всі мають дуже зіпсовані і гноячі зуби. Зіпсовані зуби і ясна се гніздо величезного числа шкідливих мікробів, які розходяться по цілім лабіринті людських внутренностей.

ПРОФІЛЯКТИКА ЗУБНА.

Щоби мати здорові зуби треба ось що робити:

1 Малу дитину годувати свіжими соками свіжих овочів як також свіжим молоком і від часу до часу рибячою оливою (Codliver Oil). Діточий шкорбут, а також діточий рахіт (Rickets) псують зуби у дітий через **брак в поживі свіжої ярини, овочів, свіжого молока** і т. д.

2. Чищення зубів ріжними препаратами у формі зубних порошків, зубної пасти, антисептичних виполікувань рота і т. д. хоч раз на день перед спанням.

3. Відвідування дентиста хоч раз в рік, щоби провірив стан зубів і направив в них що треба.

4. Біль зуба є знаком його псовання або зіпсуття.

5. Пльомбувати всякі менші і більші дірочки в зубах. — Хатним тимчасовим ліком болю зубів є:

Набрати в рот горячої води до якої треба кинути досить Baking Soda (Bicarbonate of Soda).

Коли зуб має в собі діру або ямку добре є замочити троха бавовни (Cotton wool) на тоненькім патичку в карболевий квас (Corbolic Acid) або в оливу клови (Clove Oil) і встромити на час в діру або ямку болячого зуба.

Аспірина як також добрий пурґатив (прочищення кишок) часто дуже зменшить біль зуба.

МІЖ ДІТЬМИ.

— Знаєш, Петре я бачив коло ліса осла, але такого великого як наш вуйко.

— О, то вже неправда, Михасю. Такого великого осла як наш вуйко нема на цілім світі.

ВІД РУКИ.

— Іване, а тобі від чого так губа спухла? Може від зубів?

— Е, ні! То від руки!

БАГАТО ВТІХИ.

Оженився один швець і питають його люди:

Як там поживаєте зі своєю жінкою, пане майстре?

— О, добре, добре! Маємо обоє багато втіхи!

— А то якої втіхи, чи можна спитати?

— А такої, що як вона кине в мене горшком і не трафить, то я маю втіху, а як я в неї кину копитом і не трафлю, то вона має втіху.

Яке значіння має рілля?

(Клич великого анґлійського письменника Ґ. К. Честертона й наука з нього для нас Українців).

В боротьбі проти католицизму його вороги залюбки покликаються на те, що некатолицькі тепер народи, як нпр. Анґлійці, покинувши католицизм, вспіли заховати рівночасно здоровий консерватизм і дійти до великого поступу й богацтва.

Послухайтеж, що про все те пише найбільший з сучасних письменників Анґлії, Ґ. К. Честертон, котрий навернувся до католицької віри і Церкви:

I.

Загально думають, що Анґлійці вспіли заховати здоровий консерватизм. Тимчасом се — неправда. А правдою єсть, що Анґлійці се одинокий нарід на світі, котрий не має ні одної консервативної **кляси!**

Між Анґлійцями є багато **одиниць,** консервативно настроєних. З таких одиниць складається може навіть більшість анґлійської нації. Але се не зміняє факту, що нема ні одної консервативної **кляси** в цілій Анґлії.

Комерційна (капіталістична) кляса з природи річи позбавлена консерватизму: вона все шукає нових метод і нових ринків.

Те саме відноситься й до анґлійської аристократії. Вона йде більше за модою ніж за традицією. І се річ зовсім природна: бо люде, що живуть в достатках і навіть в люксусі, все голодні новини. Вони булиб дурні, якби не гонили за новиною. А анґлійські аристократи зовсім не дурні.

Так дійшло до того, що т. зв. „поступ" опанував усю анґлійську суспільність. Опанував — і довів її до краю загибелі. Анґлійська нація стоїть тепер над пропастю...

II.

І тепер перша річ, яку ми Анґлійці — пише Честертон — повинні знати, се конечність сотворити в Анґлії дрібне, по можности незалежне селянство (фармерство).

Буде се по багатьох століттях сотворення **першої** консервативної, традиційної кляси.

І як анґлійська нація терпіла через сам брак такої кляси, так вона уздоровиться через саму її появу. Тоді повстане зовсім нова, інакша Анґлія. Поява тої нової кляси зовсім змінить Анґлію. А се наступить тоді, коли анґлійські політики тілько думатимуть про мужицьку клясу, кілько думають нпр. про лікарський стан.

III.

Знаю — каже далі Честертон — що багато людей скаже: Мужики дурні, вони сторчать у гною і привязані до тупого та скучного життя, тих 20 річей, які все треба робити на мужицькім господарстві, мусить зробити людину тупою і скучною.

Але чиж робітник, котрий у фабриці мусить робити день за днем все одну і ту саму річ, стає через те цікавий і не тупий?

Правдою є, що якраз мужицька кляса має свою власну культуру, хоч се виглядає неправдоподібно для її немужицьких співгорожан. Мужицька кляса має свою культуру і свою штуку і свої гарні забудовання і свої торжества та празники та свята.

IV.

Не дурім себе! Анґлія зі всім своїм „поступом“ зближилася до розпучливої крізи. Гасло: „Вертати на ріллю!“ се останний і одинокий вихід. Тут діло не в сотворенню якогось ельдорада (раю), але в напруженню всіх сил і жертв, щоб вийти з нещастя.

Навіть не думаймо при тім про якесь вигідне життя! Бо наше положення таке, як жовніра в огневій лінії, в бою, або як моряка в хвилі, коли розбивається корабель. І нема иншого виходу з того положення, тільки — небезпечний.

Клич, який мусимо піднести, належить до таких кличів, які підноситься перед великою війною або перед великою революцією. Сей клич мусить бути дзвоненням на трівогу і криком, що перестерігає перед огнем і повінію.

V.

Перша річ, про яку треба подумати, се діяльність **одиниць.**

Треба оповістити їм про конечність мужицтва (селянства) так, як в часі війни оповіщується про конечність рекрута.

Все виховання треба туди звернути!

До сеї пори називано „образованням“ (освітою) — защіплювання селянам міських річей, яких вони зовсім не потребували. Тепер образованням треба називати защіплювання мешканцям міст річей сільських, хліборобських.

Не сидім з заложеними руками й не ждім на ніякий закон! Бо, як відомо, спавнювання парляментарних ухвал не йде так скоро як трава росте.

Нам треба взятися тепер до старих анґлійських способів і взивати добровольців, охотників!

А потребуємо двох родів добровольців. Наперед треба ствердити, кілько маємо людей, готових стати хліборобами, щоб уратувати Анґлію в сій годині розпуки. Потому треба ствердити, кілько маємо таких панів, котрі готові за дешеві гроші продати часть своєї землі, щоб утворити на ній дрібні господарства.

Не можна заперечити, що обидва роди тих наших добровольців се будуть наші герої — перші більші, другі менші. Се будуть дійсні герої.

Нам скажуть: Герої не ростуть на плотах!

А ми відповідаймо на те:

Коли перед кількома літами затрубіли на Велику Війну, то наша нація поставила три міліони героїв. А голос, котрий тепер кличе, се ще далеко страшнійший голос суду!

VI.

Не облекшуймо свого нещасного положення оптимізмом (фарбованням, що „все буде добре“)!

Не робім приємного обличча як до фотоґрафії!

Ми просто — просім правдивих мужів, щоб помогли Анґлії перебути крізу таку поважну як Велика Війна. Не обіцяймо їм, що будуть собі витинати купони (від цінних паперів), але кажім їм правду, що мають вирізати собі сільське господарство на бездоріжній пустці! Бо живемо в часах, у котрих для свобідного мужчини так тяжко заложити собі свій дім, як для аскета зречися свого дому.

VII.

Чи в теперішній мішанині міської цивілізації знайдемо людей, здібних до такого діла?

Вірю, що знайдемо!

Багато є таких, котрі навіть не чули ще про такий плян, але півсвідомо тужать за ним і чіпаються чогось подібного сліпо мов традиції. Дуже багато є таких, що схочуть утечи з помотаних сітей міста.

Се враження маю з досвіду. Якже багато Анґлійців, що живуть на передмістях, люблять говорити про свої огороди! Найбільше завидують вони богачам — їх свобідного простору. В цілій Анґлії єсть заінтересовання ховом худоби. Доходить до того, що нпр. багато робітників не хоче перенестися з нужденних помешкань до оферованих їм порядних міських домів, бо там, де живуть, мають можність плекати крілики, курочки і т. п.

Таких людей треба заохотити й виобразувати до нового їх завдання.

Сего можна доконати при помочи школи.

VIII.

Коли витворимо нове хліборобство, то воно буде не тільки скелею серед вічно бурливого моря т. зв. поступу, але й маґнесом.

Та маґнетна скеля ростиме дальше вже сама.

Знайдемо панів, котрі продадуть дешево землю, хоч се буде жертвою для них.

Знайдемо міських робітників, котрі підуть працювати з семями на ріллю, хоч се буде також жертвою для них.

А держава наша може помочи обом жертвенним ґрупам, або хоч одній з них, щоб жертва не була за тяжка.

Людина, що живе на ріллі, з природою, се людина в більшій мірі, та, що живе в місті. Правдива Анґлія така далека від Лондону, що її членів треба приймати з більшою пошаною, ніж приймаємо визначних гостей з Китаю або з далеких островів людоїдів.

IX.

Так пише найбільший сучасний письменник Анґлії.

Річ вельми характеристична, що до таких поглядів, як уздоровити Анґлію консервативним станом щойно по своїм наверненю з протестантизму на католицизм. Се оден доказ більше, що католицизм рівнозначний зі здоровлям народів, а не яка небудь инша річ.

X.

Яке значіння може мати ся справа для нас, Українців, що ми звертаємо на неї увагу?

Ось таке значіння:

Там далеко за морем, у країні наших батьків, мов трава в посуху знемагає наш хліборобський нарід. Ми маємо клясу хліборобів, але вона занепадає — під кожною окупацією. Грабунок чужого майна, який перевели большевики, також не причинився до скріплення нашої хліборобської кляси, а навпаки: він отворив тільки двері дальшим рабункам. — Щож можна зробити для помочи нашим хліборобам у теперішних обставинах?

Кожний, хто має свою хліборобську семю у старім краю, може скріпити її присилкою грошей на закупно хоч трохи поля для себе самого з тим, що ужитковане того поля може віддати своїй родині. Є околиці, де за пару сот долярів можна набути гарний шмат землі. Ніхто з наших робітників в Америці не знає, яка старість його жде і де буде вмирати. А навіть якби мав умерти на чужині, то чи не лучше лишити по собі признаку й памятку своїй родині у старім краю? Чи не лучше скріпити свою націю допомогою, даною в скрутний час? Робім же, що можемо, а Бог в совісти нашій винагородить нам за добре діло.

— Що маєте від свого довгого життя? — спитав якийсь журналіст Бернарда Шова.

— Високу старість — відповів письменник.

Чоловік (у суперечці з жінкою): — Ти певно тепер будеш погрожувати мені, що втечеш до своєї матері.

Жінка: — Навпаки, я спроваджу її сюди.

Саскачеванський Пшеничний Пул.

В часі, коли се пишеться, Саскачеванський Пшеничний Пул в шестому році свого існування, поступає чимраз більше вперед. Коли в червню 1924-го року Пул мав лише около 46,000 членів, сього року на новий контракт ми маємо вже около 80,000 фармерів, котрі підписали контракти і є членами Пшеничного Пулу.

Дуже багато українських фармерів не розуміють як слід, що то є Пул і думають про него так само як і про першу ліпшу елєваторну компанію. Багато фармерів думають, що Пул є така сама орґанізація, як котра небудь инша елєваторна спілка, основана на тих самих засадах, використовування фармерів в збіжжевій торговлі. Таке розумовання, таке поняття й таке думання є дуже мильними.

Пул є кооперативною орґанізацією, основаною ради спільної кооперативної продажі фармерських збіжжевих продуктів. Одною з найважнійших прикмет кооперативної орґанізації є се, що керовництво й влада орґанізації спочиває в руках всіх членів при помочи виборної репрезентації кожного року.

Другою важною засадою правдивої кооперації є, оден чоловік, один голос, а не один уділ, один голос. В якій небудь иншій корпорації основаній на уділах, в котрій існує правило, оден уділ, оден голос, оден уділовець може мати 55% уділів й й мати рішаючий голос в кожній справі. В Пулі однак існує правило: оден чоловік, оден голос. В виду сього, найбогатший фармер член Пулу, має таке саме право в своїй орґанізації як і найбіднійший, і всі дістають однакове трактування.

Третьою важною засадою кооперативного Пулу є те, що єсли по замкненню бизнесового року остається який небудь зарібок чи надвижка в орґанізації, така надвижка розпреділюється поміж всіх членів орґанізації.

Пул виплачує менше більше 75% вартости збіжжа сейчас при доставі, решту грошей виплачує пізнійше двома чи трома ратами, в міру того, яке є запотребовання збіжжа і скількости проданої пшениці. Фармері пуловці користають з сьої системи тому, що дістають з Пулу грошей кілька разів в рік і майже ніколи не опинюються без грошей на довший час.

Українські фармері в Канаді, всі без виїмку, ті що належать до Пулу, й ті що не належать, повинні зрозуміти що найважнійшою ідеєю і ціллю нашої орґанізації було витворення самопевности в себе самих як фармерів, повного зрозуміння клича „Самопоміч в Рільництві" й правдивої віри у свої власні сили. І як бачимо, то тих кілька завдань Пул до певної міри вже виповнив. Українські фармері, котрі є членами, вже мають більше самопевности в себе самих, як напримір, вони мали пять років тому назад. Ся прикмета виявляється у тих фармерів хоч би з приводу того, що вони є свідомі своєї приналежности до великої спільної орґанізації, з котрою числиться цілий світ. Такі фармері зрозуміли також клич: „Самопоміч в Рільництві". Вони зрозуміли, що ґрупа чи кляса людей, так само як і одиниця, мусить сама собі помагати, мусить бути зорґанізована й нелінива, щоби не дати себе використовувати другим. Такі фармері зрозуміли, що вони не повинні орієнтуватись на поміч когось иншого а полягати на самих собі й вповні

вірити в свої сили. Деякі фармері нечлени Пулу, хотяй признають всі його заслуги, не хотять чомусь приложити й своєї сили до зміцнення орґанізації й зробити ті заслуги ще більшими. З деяких причин Пул не встиг ще обєднати всіх фармерів, хотяй всі фармері признають, що як би не Пул, то ми не діставалиб такої ціни за своє збіжже яку ми тепер дістаємо.

А чому так?, спитає дехто. А тому, що не всі фармері зрозуміли значіння кооперативної орґанізації. Не всі фармері почали задивлятися на Пул як на дійсно фармерську орґанізацію, зорґанізовану самими фармерами, для добра фармерів, а не збіжевими спекулянтами для визискування фармерів. Коли до сього прийде, не знати, однак ми знаємо, що серед Українців Пул стоїть багато слабше як між Анґлійцями. Чому? А тому, що ми Українці призвичаєні завжди слідкувати за кимсь і йти позаду. А ось взірець: — В Саскачевані около 70% фармерів належать до Пулу. В славній українській кольонії Канорщині лише 40%. В другій з ряду українській кольонії в Гефордщині около 42%, а де назбиралось в цілім Саскачевані 70%? А по тих кольоніях, де замешкують більшість Анґлійці, Німці, Французи і Скандинавці. А між ними так само є фармері бідні і богаті, з довгами і без довгів.

Ідім отже слідом за культурними, свідомими фармерами й ставаймо членами фармерського кооперативного Пулу, як не хочемо се робити ради своєї власної індивідуальної користи, то робім се ради патріотизму. Наша присутність як членів в такій кооперативній орґанізації може навчити нас, як піддержати коли на се прийде час, свої рідні справи, справи дорогі нам як Українцям.

Кооперація се є нічого иншого лише піддержання якої небудь справи чи орґанізації на добро загалу спільними силами всіх людей, котрим та справа дорога й котрі належать до такої самої орґанізації, ґрупи чи кляси людей.

Іван Стратійчук.

Канора, Саск.

І НА ТЕ Є РАДА.

— Олю, пан Комаринський заявив мені, що хоче з тобою женитися. Я вже згодився.

— Ах, тату, я ще за молода, ще хочу жити з мамою.

— Маму візьмеш з собою.

ІСТОРИЧНА ЖІНКА.

— Що каже твоя жінка, як ти так пізно в ночі вертаєшся додому?

— Тоді вона стає історична.

— Ти певно хочеш сказати: істерична?

— Ні, історична! Вона зачинає співати мені цілу мою і свою історію.

ПОРАДИВ.

Віритель: — Я не можу приходити до вас кождого дня за своїм довгом.

Довжник: — Я вам пораджу. Приходіть що середи.

НОВІ ЧАСИ.

— Я не можу зрозуміти тих Залуцьких!

— Що таке?

— От недавно я знову їх бачив разом.

— Ну то що?

— Перед шлюбом ходили все разом, по шлюбі окремо, а тепер як розвелися, знову хорять разом.

Замилування Обовязку.

В сих коротких словах міститься лік одиноко і цілковито успішний на всі хороби і біди, на які нинішний світ терпить. Як що хочемо знати причину сумних відносин релігійних, суспільних, державних і родинних, які нині працюють на світі, то треба нам сказати, що ціле се зло походить з незнання і стремління до ложної свободи.

А щож се таке обовязок? Обовязком називаємо се, що чоловік має виповнити силою якогось права. Так довжник має обовязок звернути вірителеви позичені гроші, силою права справедливости; християнин-католик має обовязок ходити що неділі і свята на Службу Божу, силою права церковного; так кождий чоловік має говорити правду а понехати лож, силою природного права. Кождий обовязок родиться з якогось права. Де нема права, там нема і обовязку.

А щож то є право, яке родить обовязок? Право — то воля якогось зверхника, котрий наказує певні річи виповняти, від инших здержуватися. Тим найвищим зверхником, котрий всі права наказує, є Господь Бог. Св. Павло, Апостол народів, каже: „Усяка душа властям вищим нехай кориться; нема бо власти, коли не від Бога. Як що є власти, вони від Бога настановлені". Так отже нема на світі слушного права, яке не булоби від Бога. Одно право надає Бог безпосередно, яко право природне, „написане в серцях наших", друге право дає церква, якої належить слухати, щоби не бути як „поганин і митар"; инші права дає Бог через зверхність, н. пр. підданим через правительства, дітям через родичів, але остаточно кожде право бере свою силу від найвищого праводавця Господа Бога.

Се є християнське поняття права і обовязку. Обовязок є се, що в кождій хвили, в кождім стані життя маємо сповняти з Божої волі, оголошеної нам через совість, через Церкву або иншу правосильну зверхність.

Ціллю і призначенням права і обовязку є порядок. Як нерозумній природі надав Бог певні незмінні фізичні права, яким вона підлягає, так свобідним людям надав инші права, так звані моральні права, які мають виповняти не сліпим побудженням природи, як нерозумні єства, але добровільно і розумно, піддаючи свою волю під Божу волю. Як світ нерозумний без фізичних прав представлявби вид найстрашнійшого неладу і замішання, так не може існувати такий порядок межи людьми без прав і обовязків. Всі люди на світі підлягають якимсь правам і з тої причини мають якісь обовязки. Мають їх королі і піддані, мають батьки родини, мають діти, мають пани, ма-

ють робітники і слуги, словом всї люди. Нема в світі стану, який бувби вільний від обовязків. Лад і порядок на світі залежить від сповнення тих обовязків. Так отже хто хоче виперти зі світа обовязки, хто голосить неограничену свободу чоловіка, той нищить порядок світа і спроваджує безлад і метушню, яких сумний образ вже нині можемо бачити.

Звідки повстала та нинішна борба, яка розділила людей на два ворожі табори: убогих робітників і богатих панів? Ся борба повстала звідси, що так одні як і другі не виповнили своїх обовязків. Подібно мається річ з відносинами родинними, релігійними, державними і тими всіми, що є нині в стані неладу і розкладу. Нехай тільки виповнять свій обовязок правительства, піддані, пани і слуги, мужі і жінки, родичі і діти а сейчас зацвите на землі спокій і щастя. Колиж кождий виповнить свій обовязок, який Бог на него вложив, тоді й запанує правдива свобода, бо: „де є Божий дух, там є і свобода", каже св. Письмо.

ХИТРА ПРОСЬБА.

— Що ти сказав би тому, хто сів би тобі на капелюх?

— Назвав би його ослом.

— Отже, будь ласка, осле, встань з мого капелюха.

ДОВГИ.

— Що тобі, Іване?

— От біда.

— Я бачу, бо ти щось дуже зажурився.

— Довги, знаєш приятелю!

— Що ти заліз в довги?

— Так.

— І не можеш вилізти?

— То пусте, але не можу далі лізти.

— Дядьку, не бийте так того коня! Таж то дурне сотворіння!

— Ага, дурне, він мудрійший від мене!

МІЖ ДІТЬМИ.

Хлопчик і дівчинка, гуляючи, бачили два осли. Прийшли до дому й оповідають собі враження.

Хлопчик: — Ми бачили два осли, один такий малий як я, а другий такий великий як тато.

Дівчинка: — Що ти плетеш! Такого великого осла як наш тато нема на цілому світі!

СТРАШНЕ.

Пані А. оповідає пані Б. страшну історію, яка мала місце у пані В.: — „Служниця хотіла підпалити в печі нафтою. Наступила експльозія, піч, нафта і служниця вилетіли в повітря"...

— Се страшне, каже пані Б. — то вже третя служниця, котра відійшла без виповідження від пані В.

UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY
OF CANADA
Box 3512
Winnipeg R2W 3R4 Manitoba

WINNIPEG
11 30 PM
29 IV
1974
MANITOBA

Canada 8
postes/postage

40

Mr. & Mrs. D. Stefin,
Box 748,
Beamsville, Ont.
L0R 1B0